

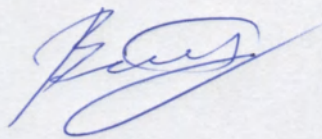
С.Ю.Ніколаєва

ОСНОВИ СУЧАСНОЇ МЕТОДИКИ

викладання
іНОЗЕМНИХ **МОВ**

 видавництво
«Лентіт»

Віктор Філоменко

С.Ю.Ніколаєва

Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці)

*Навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів*

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ
«Ленвіт»

УДК 371.3(075)
НЗ4
ББК 81.2-9

С.Ю.Ніколаєва. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.

ISBN 978-966-8995-18-7

Посібник містить схеми і таблиці до курсу методики викладання іноземних мов, які укладено на основі аналізу новітніх досліджень у галузі мовної освіти. Побудовани на нових концептуальних засадах, він цілком відповідає програмі вищих навчальних закладів з підготовки майбутніх філологів.

Посібник може бути використаний для самопідготовки студентів усіх форм навчання до лекцій, практичних занять, модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів з методики викладання іноземної мови.

Він може бути корисним аспірантам, здобувачам, учителям і викладачам іноземних мов.

ББК 81.2-9

Рецензенти: **В.М.Плахотник** – доктор педагогічних наук, професор;
О.В.Тарнопольський – доктор педагогічних наук, професор.

Редактор **К.І.Онищенко** – кандидат педагогічних наук, доцент.

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист №14/18.1-918 від 28.04.2008 р.)*

*ТОВ "Видавництво «Ленвіт»"
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 743 від 24.12.2001 р.*

SBN 978-966-8995-18-7

© Ніколаєва С.Ю., 2008.

© Ленвіт, оформлення, 2008

.Передмова

Шановні студенти!

Курс методики викладання іноземних мов є провідним у системі фахової підготовки майбутніх учителів іноземної мови і покликаний сприяти оволодінню вами основами формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції.

У посібнику, який ви зараз тримаєте в руках, матеріал курсу методики викладання іноземних мов узагальнюється і подається у вигляді опорних структурно-логічних схем і таблиць. Це видання доповнено новими таблицями, у яких відображено новітні досягнення методики викладання іноземних мов.

Наш досвід свідчить про значне підвищення рівня методичної підготовки студентів, коли вони працюють за такою схемою:

- опрацювали розділ підручника;
- відтворили опрацьований матеріал за схемами і таблицями посібника;
- визначили складні запитання;
- знайшли відповіді на запитання у підручнику або інших публікаціях.

Якщо ви вирішите, що окремих схем чи таблиць вам не вистачає, укладіть їх самостійно. Автор посібника буде вдячна, якщо ви надішлете свої варіанти таблиць і схем до видавництва.

Структурно-логічними схемами і таблицями зручно користуватися під час підготовки до лекцій, практичних занять, модульних контрольних робіт, заліків та іспитів. Посібник допоможе вам у написанні курсових і дипломних робіт, стане у пригоді під час педагогічної практики.

З дозволу викладача посібник може використовуватися під час відповідей на семінарах і практичних заняттях, заліках, екзаменах.

Бажаємо успіхів і чекаємо на ваші варіанти таблиць!

Зміст

Передмова	3
1. Загальні питання методики викладання іноземних мов	5
2. Система навчання іноземної мови	27
3. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов	77
4. Формування мовної/лінгвістичної компетенції	95
5. Формування мовленнєвої компетенції	121
5.1. Формування компетенції в аудіюванні	126
5.2. Формування компетенції в говорінні	135
5.2.1. Формування компетенції у діалогічному мовленні	141
5.2.2. Формування компетенції у монологічному мовленні	151
5.3. Формування компетенції у читанні	170
5.4. Формування компетенції у письмі	183
6. Організація та забезпечення процесу навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах	193
6.1. Особливості навчання іноземної мови на різних ступенях	195
6.2. Планування навчального процесу з іноземної мови	198
6.3. Урок як основна форма навчального процесу	204
6.4. Індивідуалізація процесу навчання іноземної мови	217
6.5. Інтенсивне навчання іноземної мови	227
6.6. Контроль у навчанні іноземної мови	232
6.7. Позакласна робота з іноземної мови	251
7. Навчання другої іноземної мови	255
8. Методи навчання іноземної мови	265

Прийняті скорочення

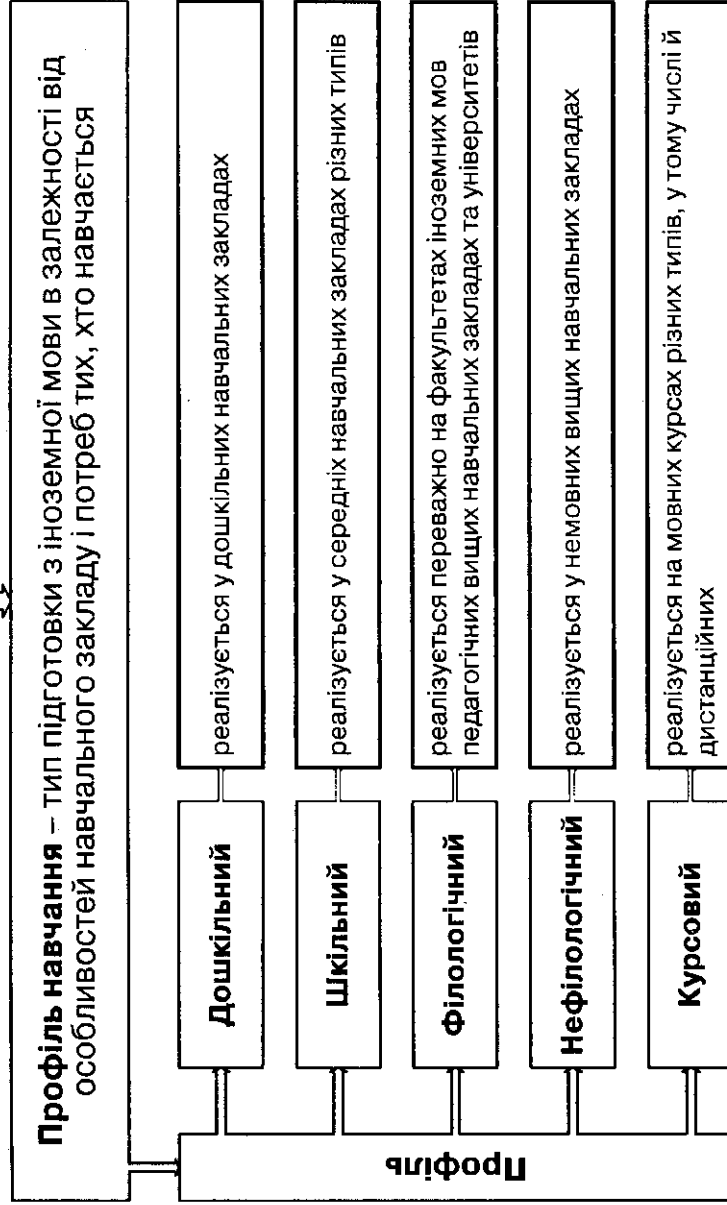
ІМ – іноземна мова	ГС – граматична/і структура/и
ІМ1(2) – перша (друга) іноземна мова	АЛМ – активний лексичний мінімум
МД – мовленнєва діяльність	ПГМ – пасивний лексичний мінімум
УМ – усне мовлення	ЛО – лексична/і одиниця/і
ПМ – писемне мовлення	ІНМ – інтонаційна/і модель/і
А – аудіювання	ІПН – індивідуалізація процесу навчання
Ч – читання	ПСІ – психологічна структура індивідуальності
Г – говоріння	СШ – середня школа
П – письмо	ТП – текст/и-полілог/и
ЗМ – зразок мовлення	
АГМ – активний граматичний мінімум	
ПГМ – пасивний граматичний мінімум	

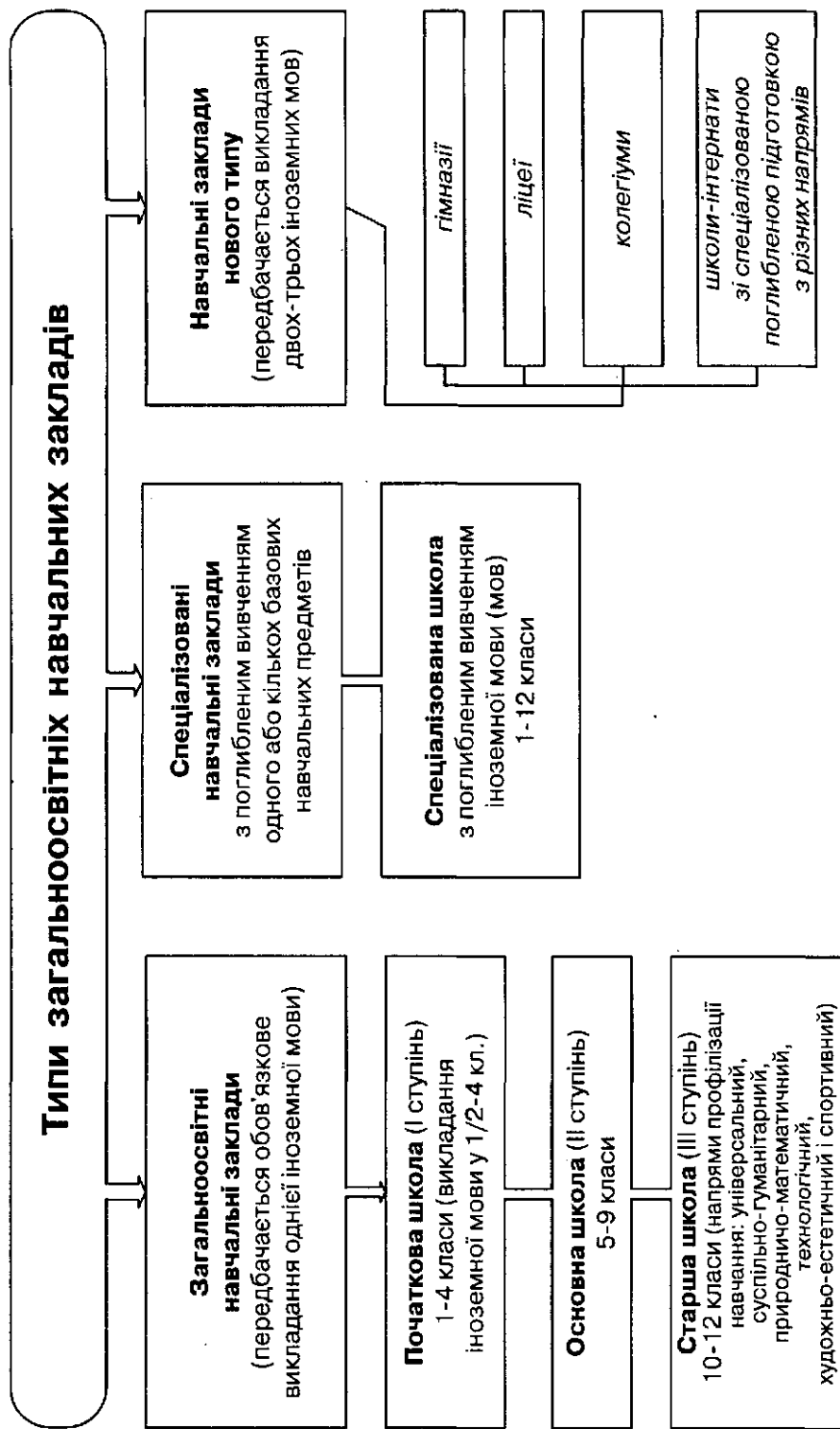
1. Загальні питання методики викладання іноземних мов

Методологічні основи навчання іноземних мов – вихідні положення, які зумовлюють зміст, цілі, методи, принципи, підходи до навчання мови.

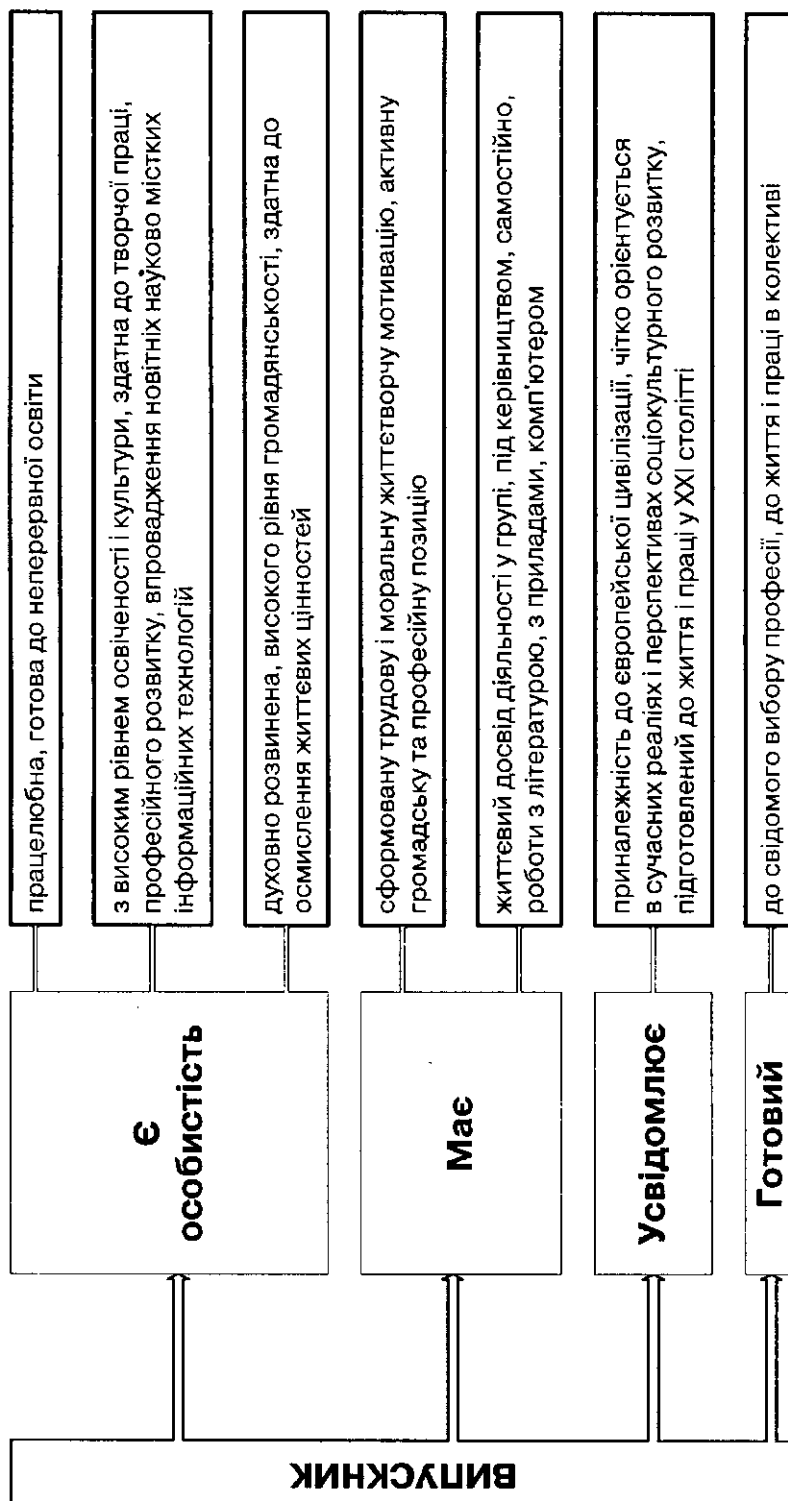
(А.Н.Щукин. Лингводидактический энциклопедический словарь, 2007 г.)

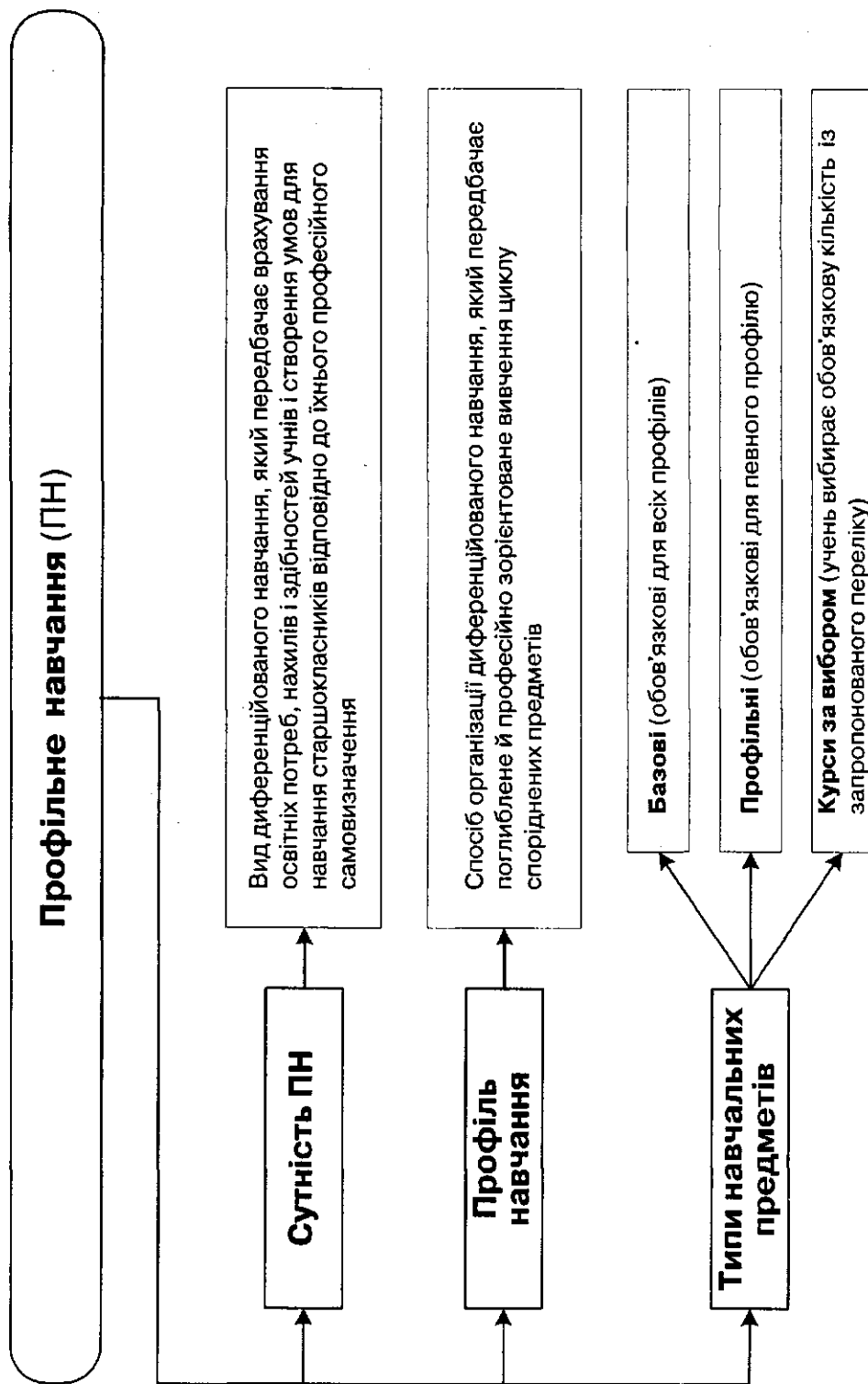
Профілі навчання іноземних мов

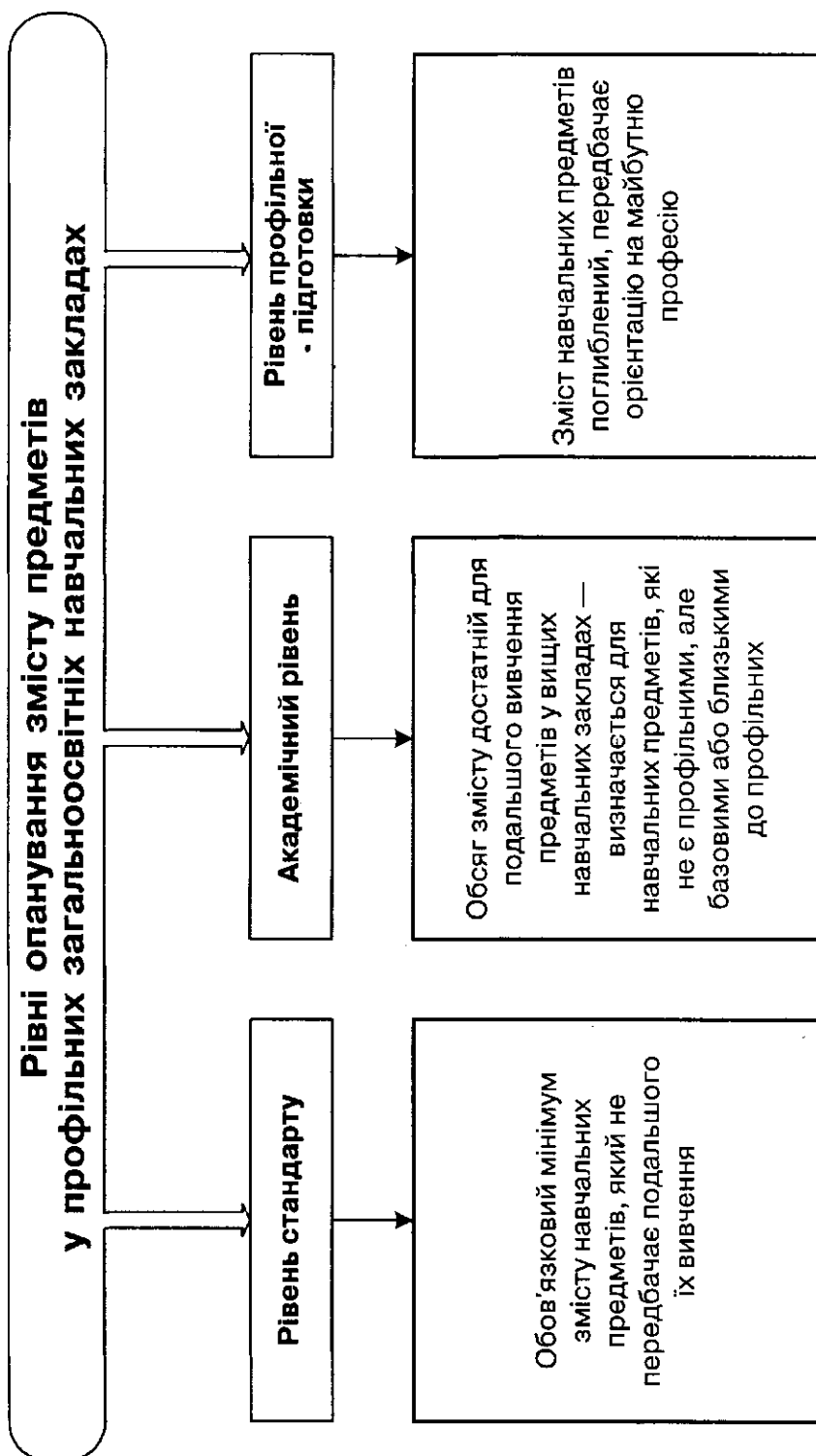

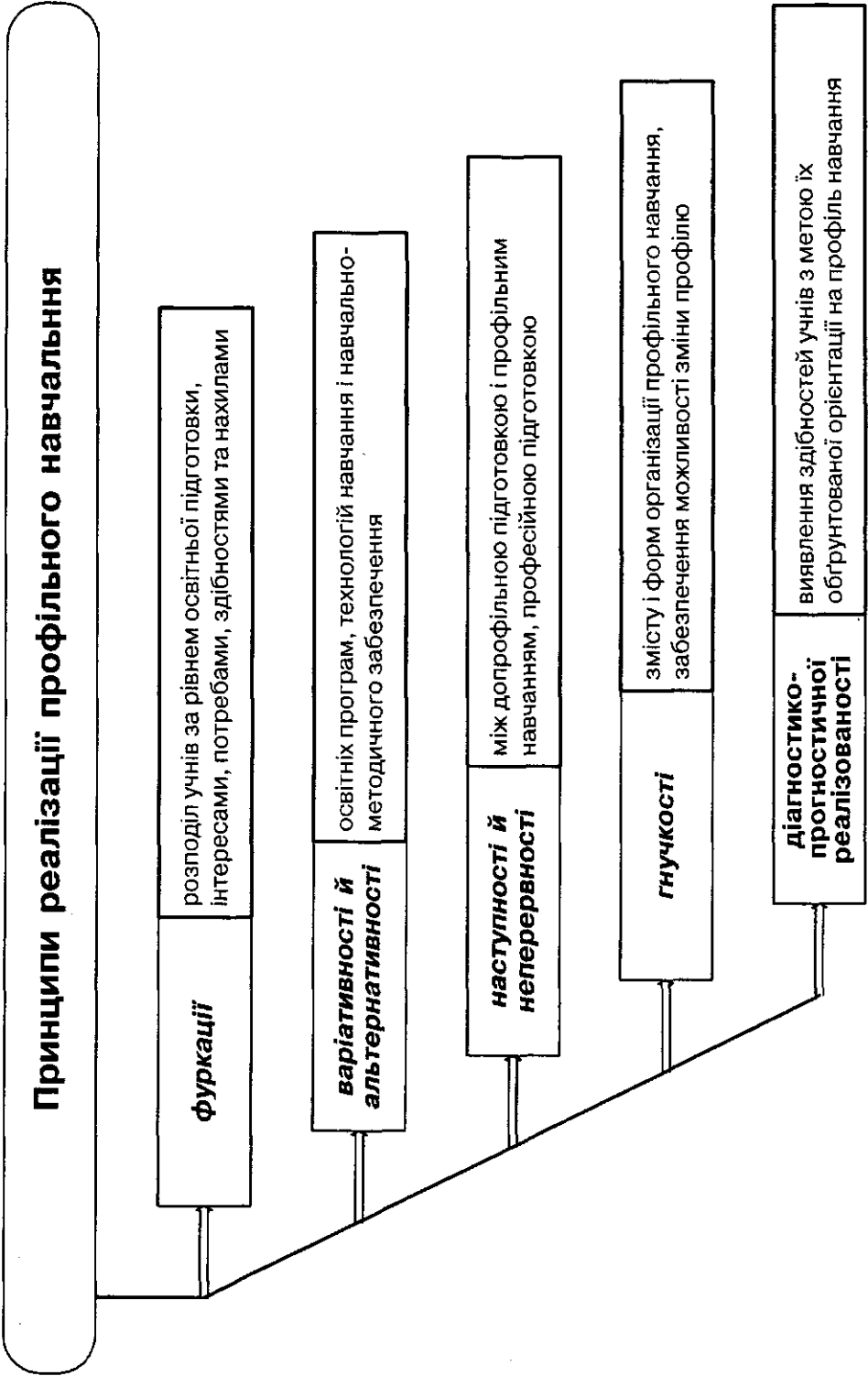

**Модель особистості випускника загальноосвітньої школи
(за Л.Я.Зеня)**

Форми організації профільного навчання

Внутрішньошкільні

профільні класи в загальноосвітніх навчальних закладах

профільні групи в загальноосвітніх навчальних закладах

профільне навчання за індивідуальними навчальними планами і програмами

динамічні профільні групи (в тому числі різновікові)

Зовнішні

міжшкільні профільні групи

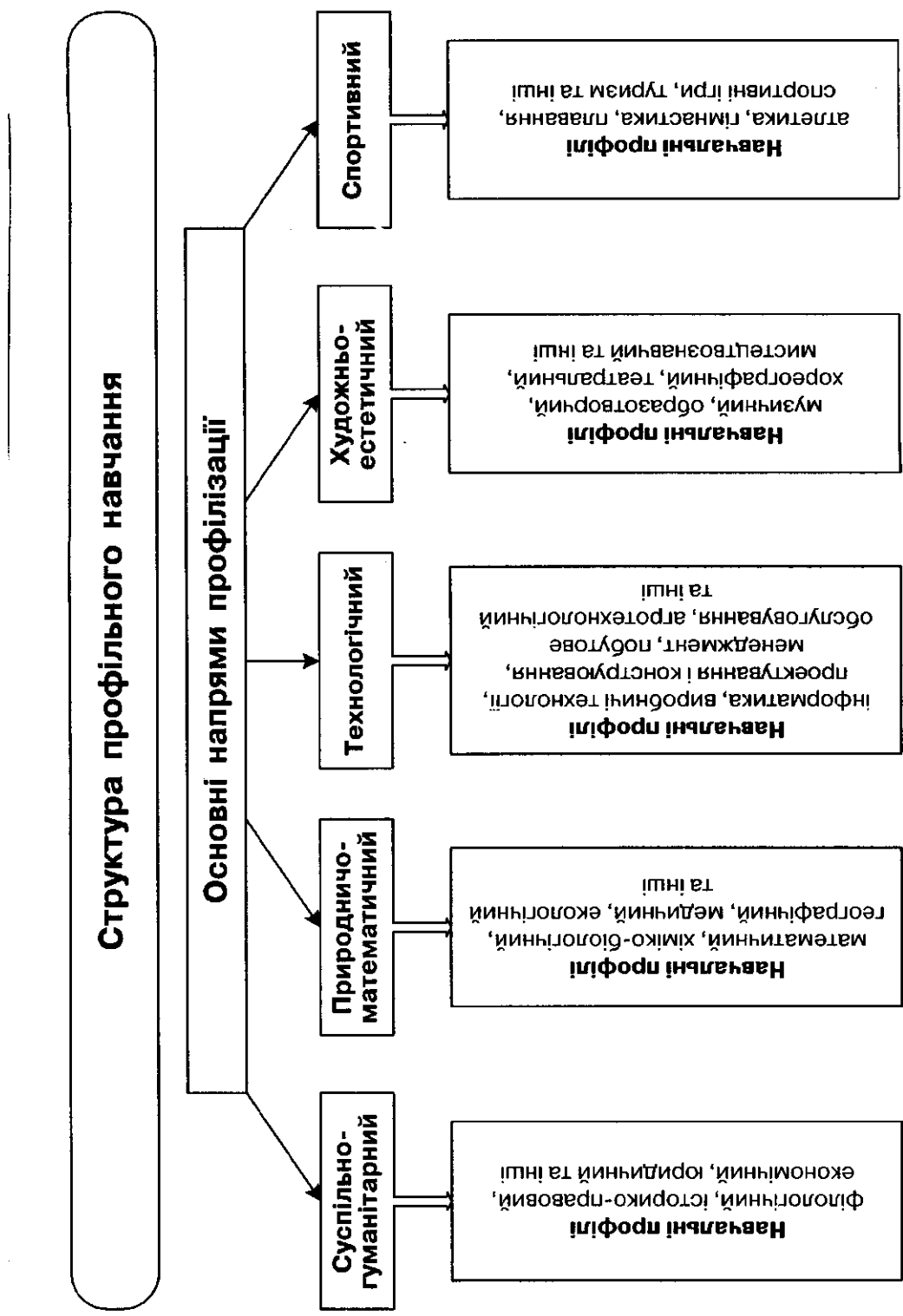
профільна школа інтернатного типу

опорна старша школа інтернатного типу

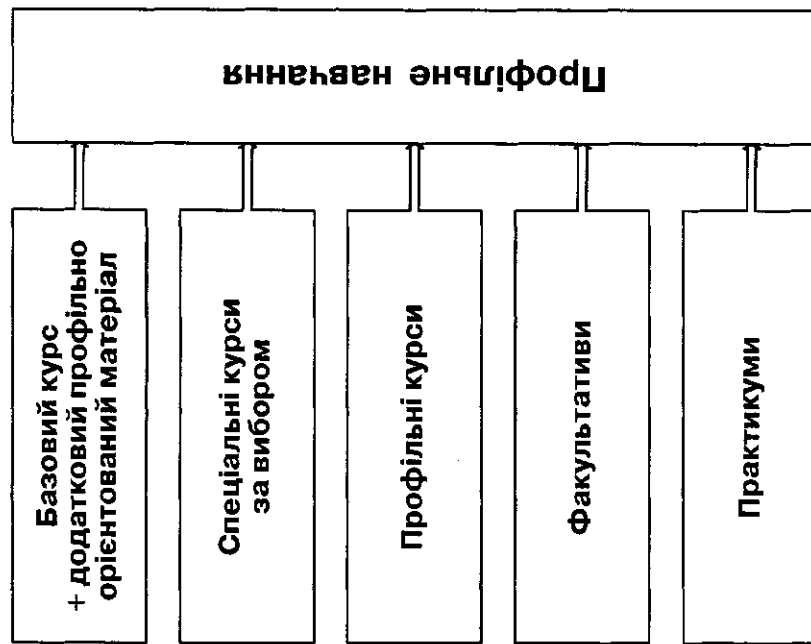
навчально-виховний комплекс

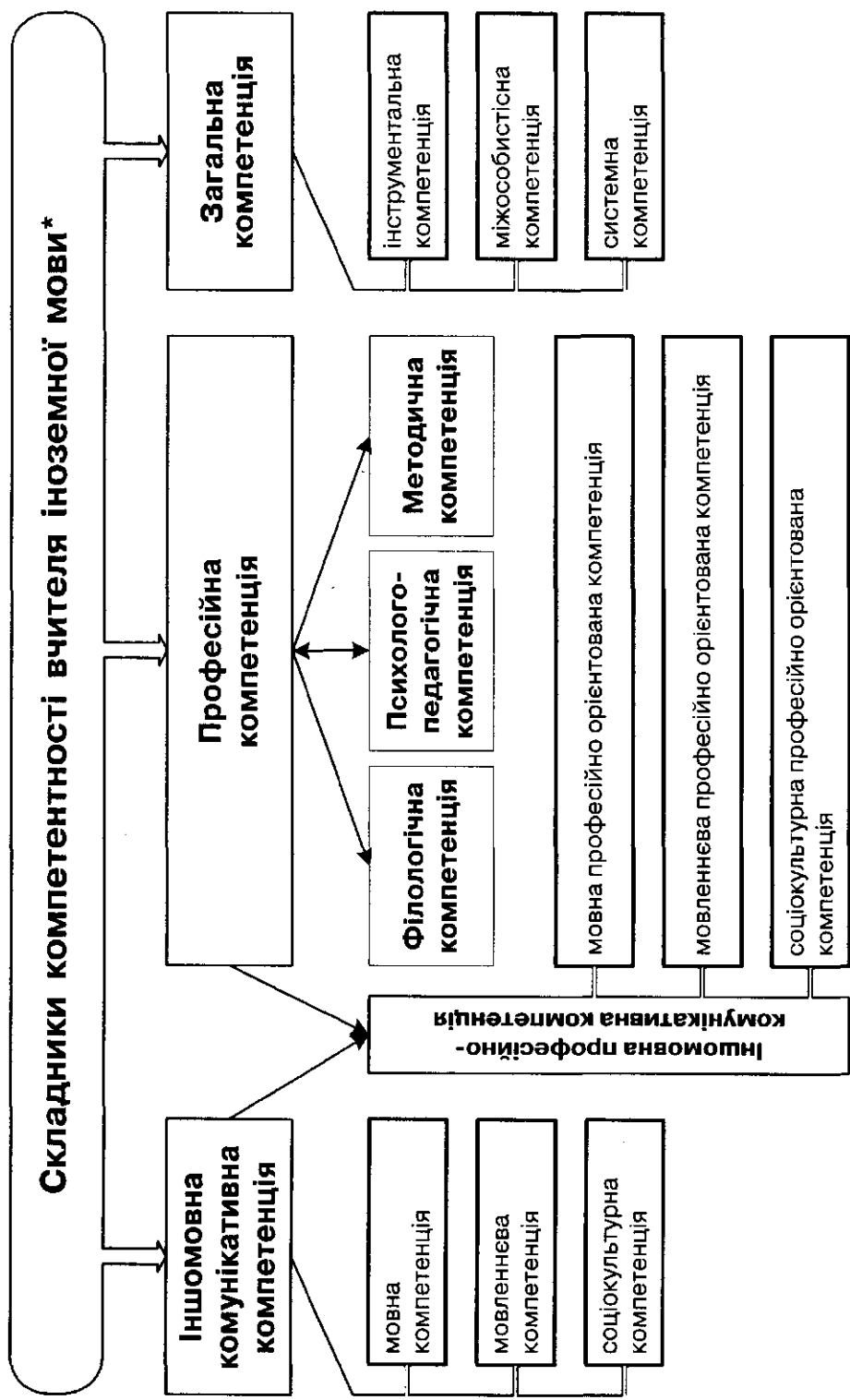
міжшкільний навчально-виробничий комбінат

загальноосвітні навчальні заклади на базі вищих навчальних закладів

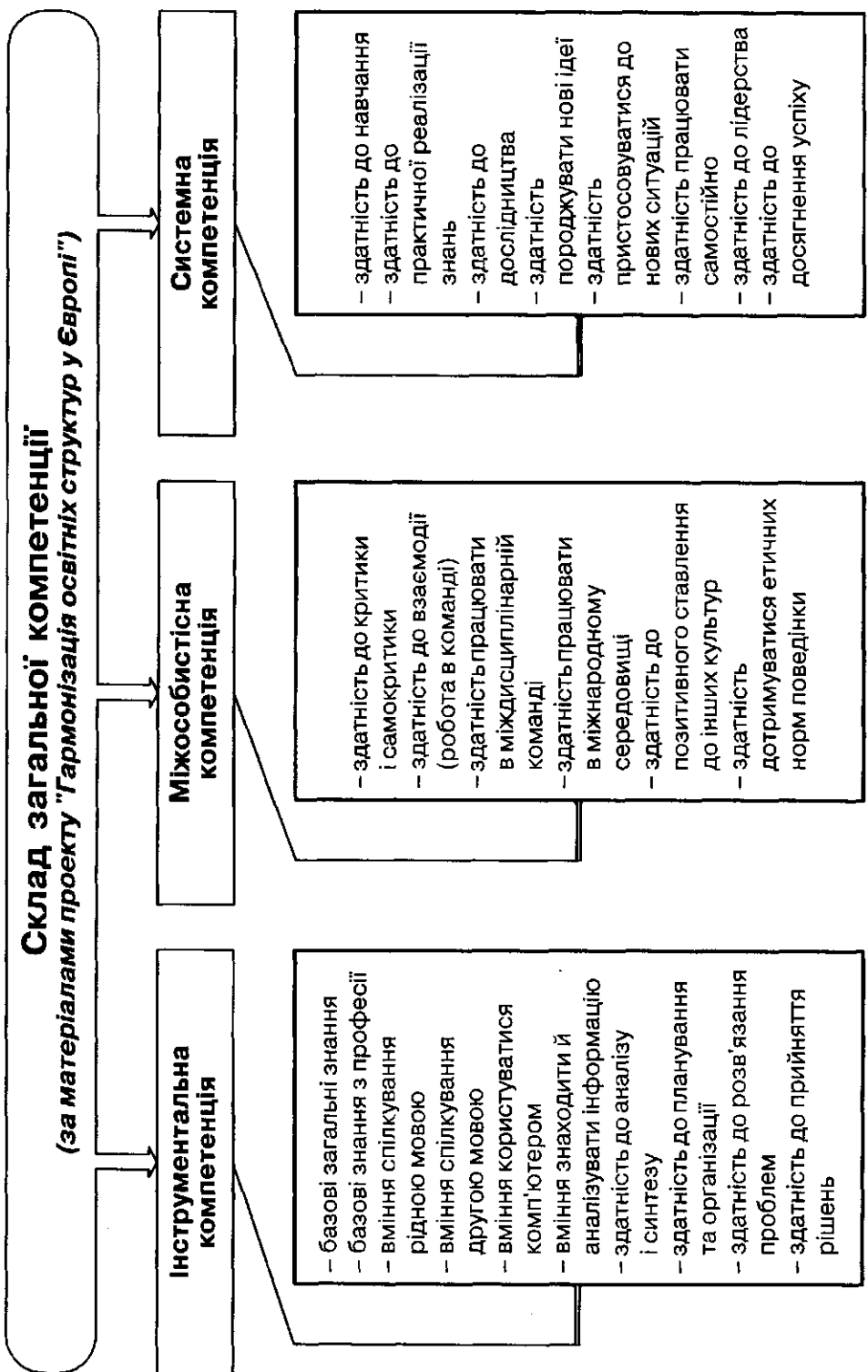

**Структура профільного навчання іноземної мови
(за Л.Я.Зеня)**

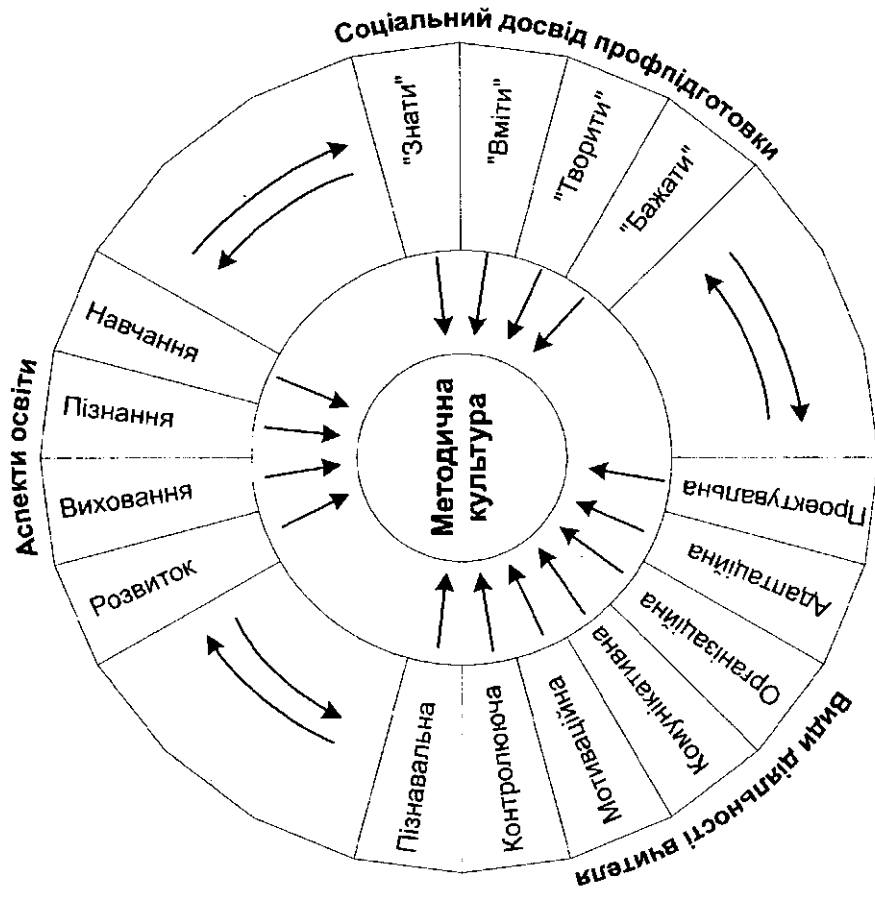

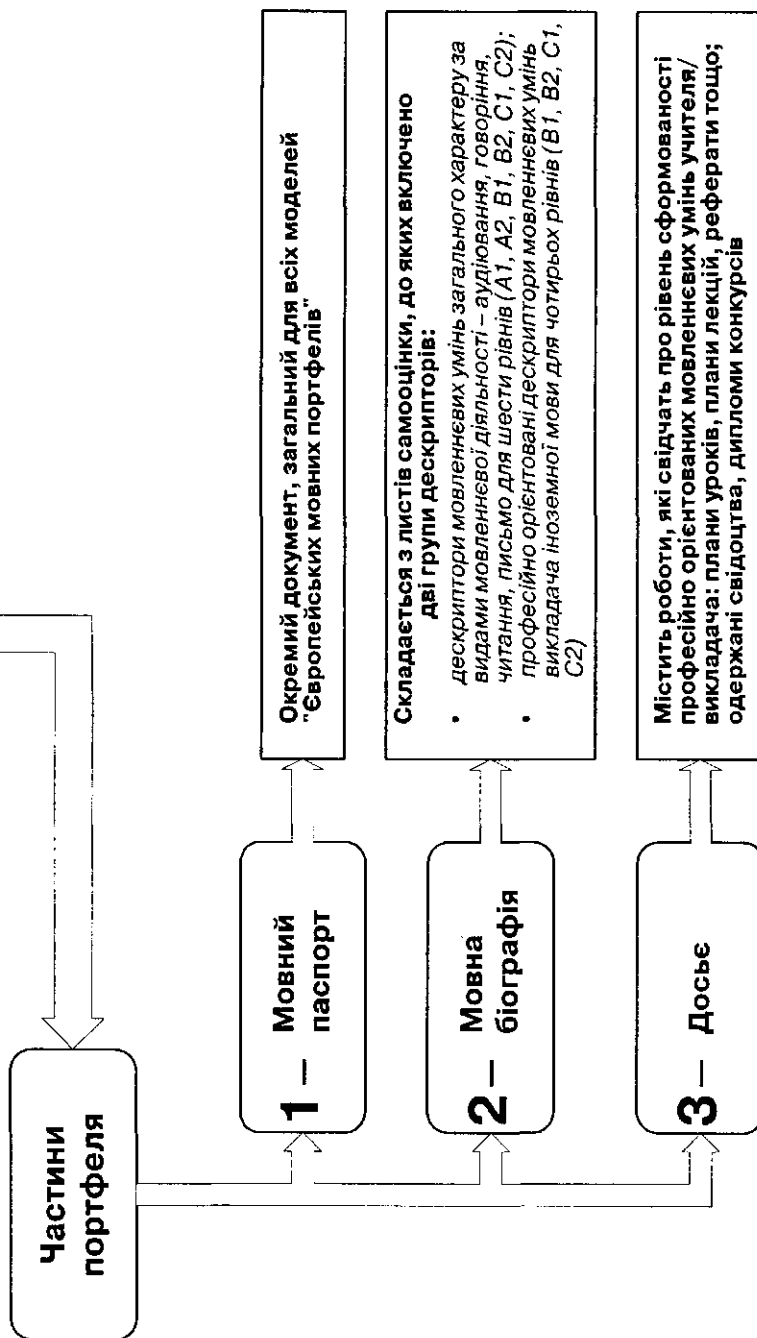
* Вимоги до рівня сформованості компетенцій визначаються окремо до кожного рівня кваліфікації учителя

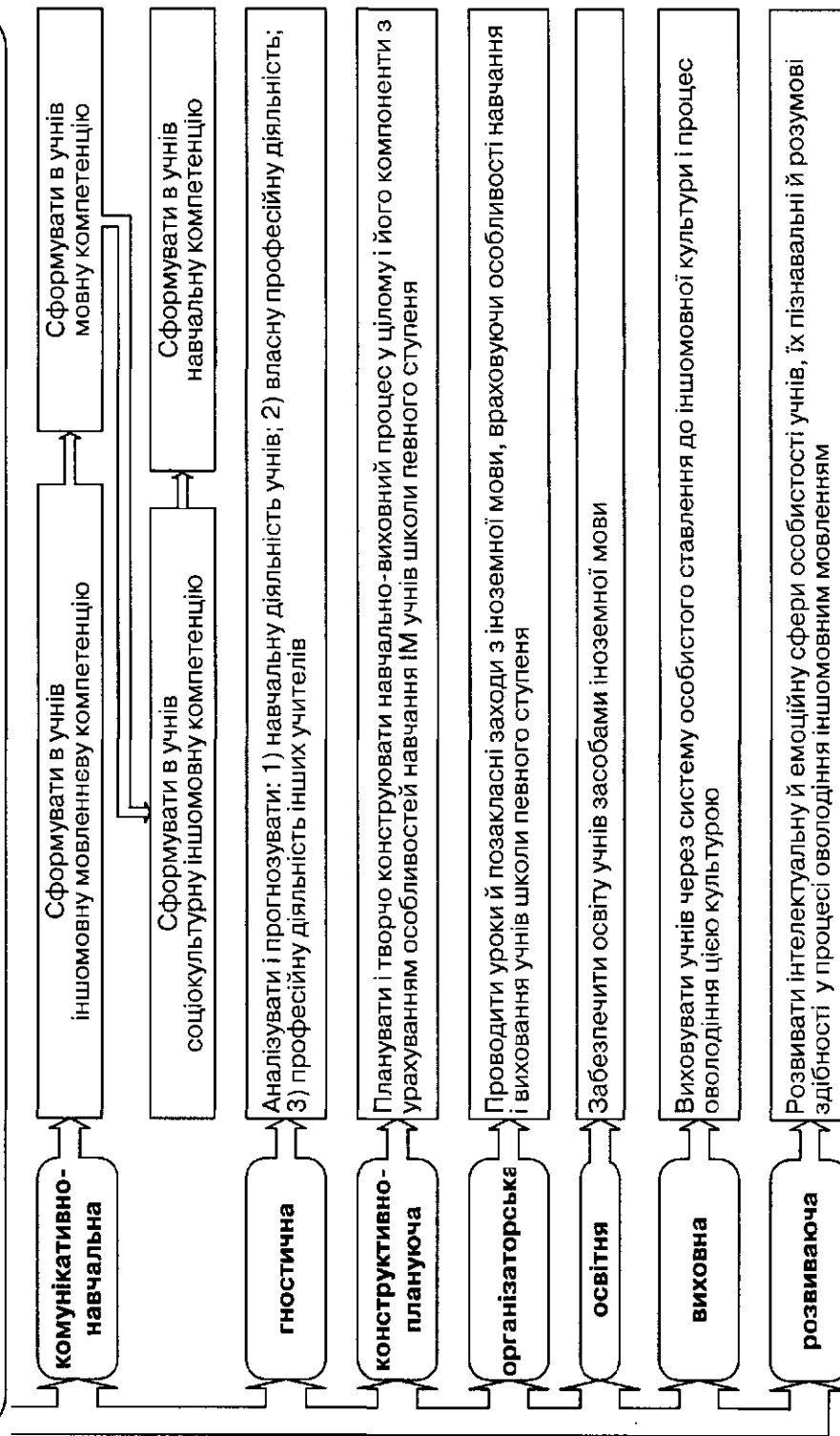
**Структура методичної культури вчителя іноземної мови
(за Ю.І.Пасовим)**

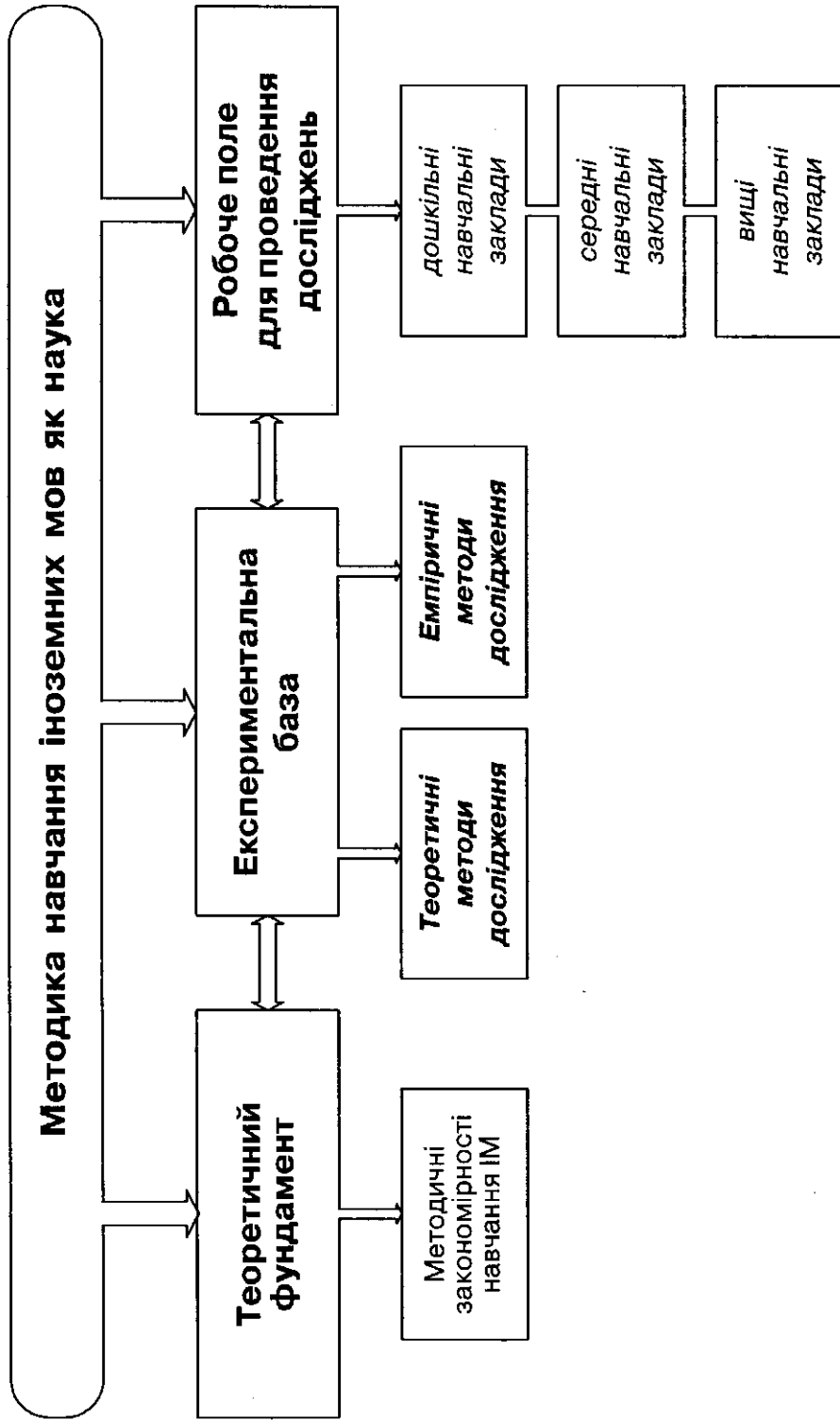

Структура європейського мовного портфеля для філологів (викладачів мов, перекладачів)

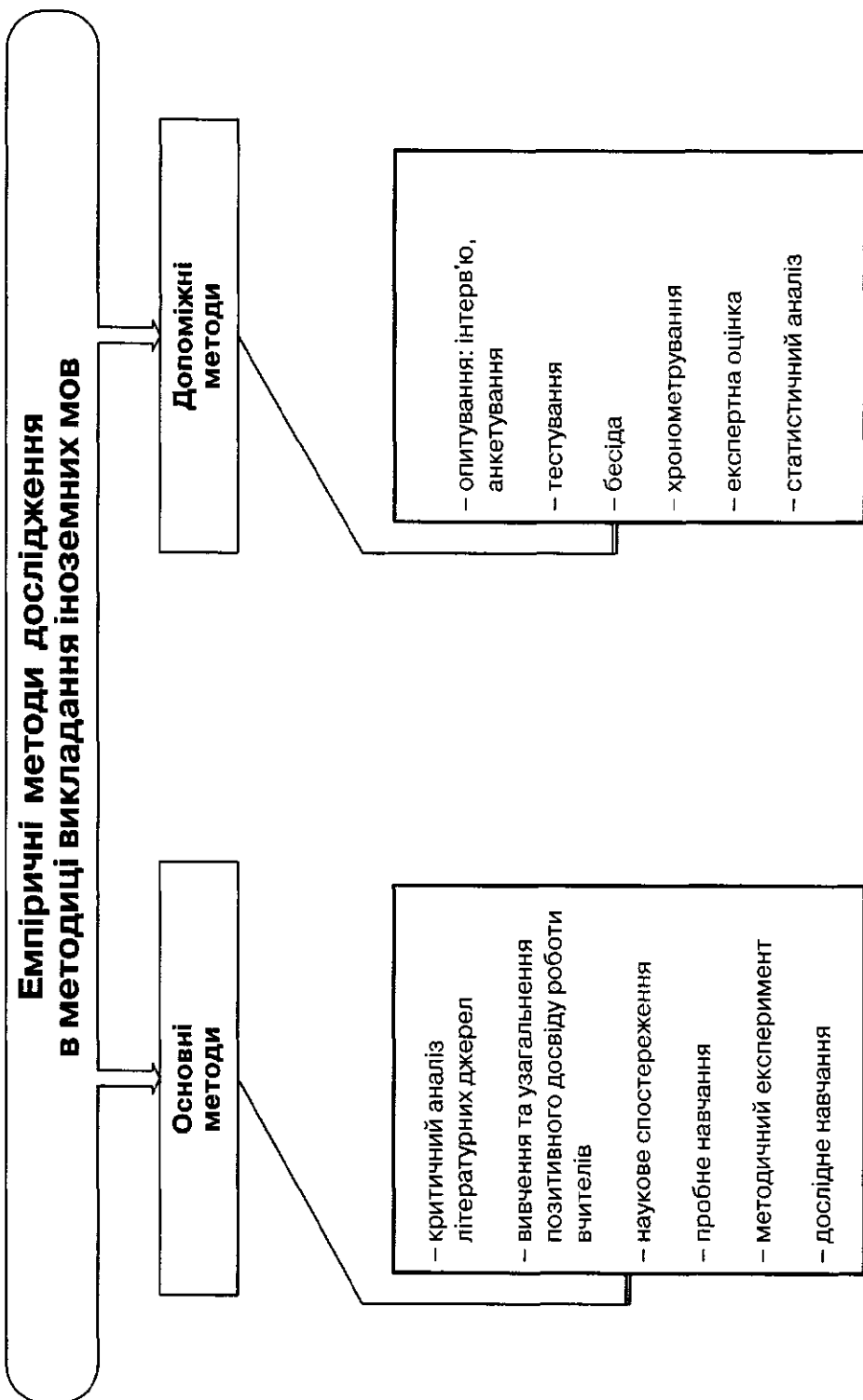
Виробничі функції учителя іноземної мови (ІМ)

**Теоретичні методи дослідження
в методиці викладання іноземних мов**

- абстрагування
- аналіз
- синтез
- порівняння
- дедукція
- індукція
- моделювання
- екстраполяція

Основні методичні закономірності навчання іноземної мови (за І.Л.Бім)

Основною навчання ІМ є процес іншомовного спілкування, під час і на базі якого реалізується пізнавальна діяльність учнів

Розвиток активної мовленнєвої і пізнавальної діяльності учнів неможливий без застосування стимулів (особливо аудіо-візуальних), які сприяють формуванню мотивів учіння і контролю

Відбір та організація навчального матеріалу функціонально обумовлені і специфічні для кожного виду мовленнєвої діяльності

Основними структурними одиницями навчальної інформації є слово, словосполучення, речення (фраза), зв'язний текст (друкований або усний)

Прийом, переробка і передача навчальної інформації реалізуються у формі вправ (навчальних завдань)

Вправа це:
1) методична одиниця іншомовної мовленнєвої діяльності;
2) форма поєднання матеріалу і дій для його вживання

Навчання різних видів мовленнєвої діяльності проходить у взаємозв'язку при диференційованому підході до кожного з них

Навчання аспектів мови взаємопов'язане і підпорядковане навчання мовленнєвої діяльності

Навчання іншомовного спілкування тематично й ситуативно обумовлене

Навчання іноземних мов проходить з урахуванням особливостей рідної мови (з метою здійснення переносу та запобігання інтерференції)

Умови успішного навчання іноземної мови (ІМ)

Особистісно-орієнтована спрямованість навчання; спрямованість на мовну особистість учня

Учень – головний суб'єкт навчального процесу;
учитель – помічник та організатор спілкування іноземною мовою

Опора процесу навчання ІМ на автентичний інофонний текст як одиницю комунікації

Забезпечення навчальним процесом розвитку здібності учнів здійснювати комунікативну діяльність самостійно

Широке застосування інтерактивних форм навчання

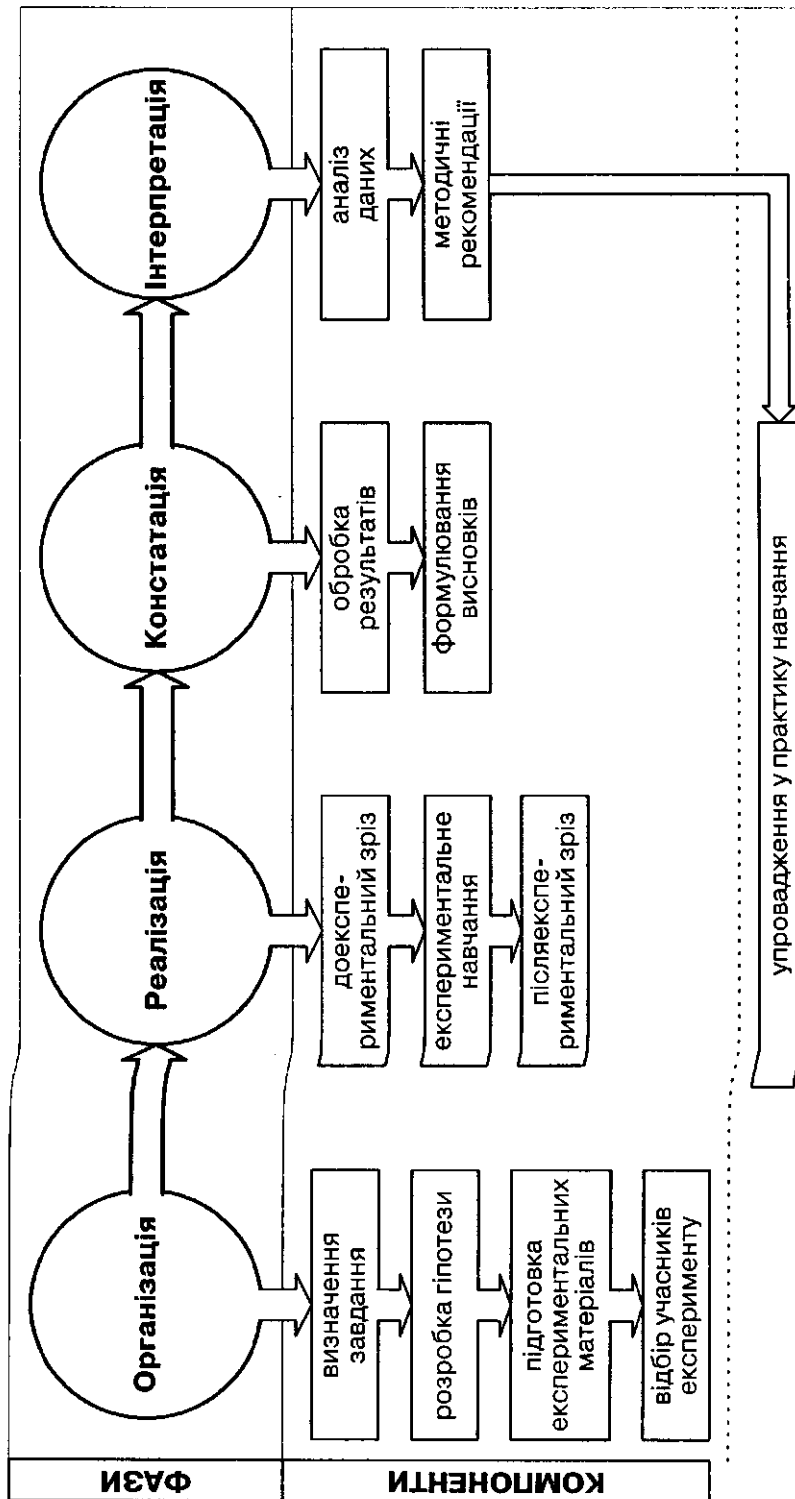
Діяльнісна основа навчання

Надання переваги самостійним, груповим і колективним формам роботи

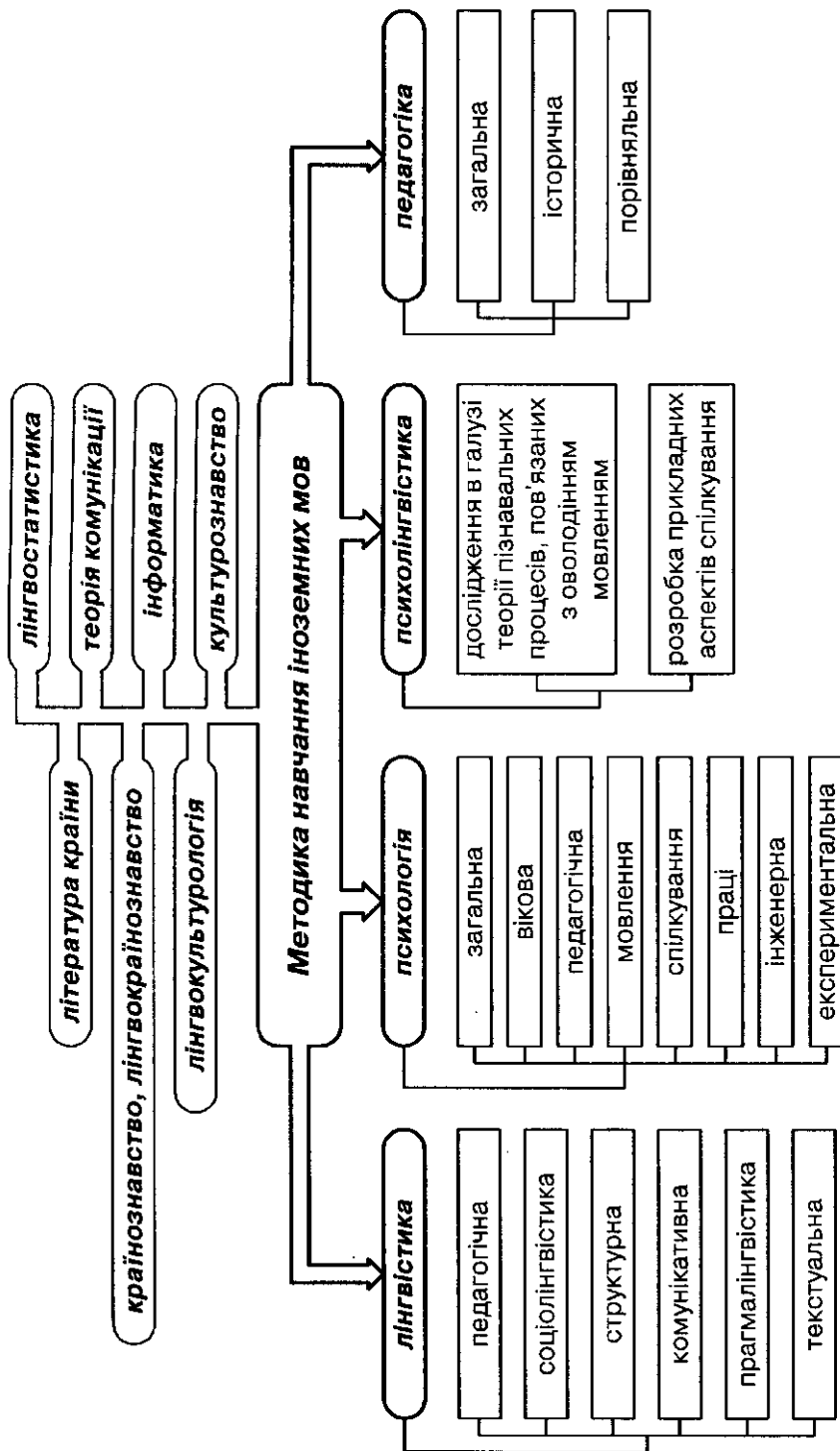
Широке застосування ситуацій реального мовленнєвого спілкування

Активізація і розвиток інтелектуальних здібностей, знань і мовленнєвого досвіду кожного учня

**Методичний експеримент і його компоненти
(за М.В.Ляховицьким)**

Зв'язок методики навчання іноземних мов з іншими науками

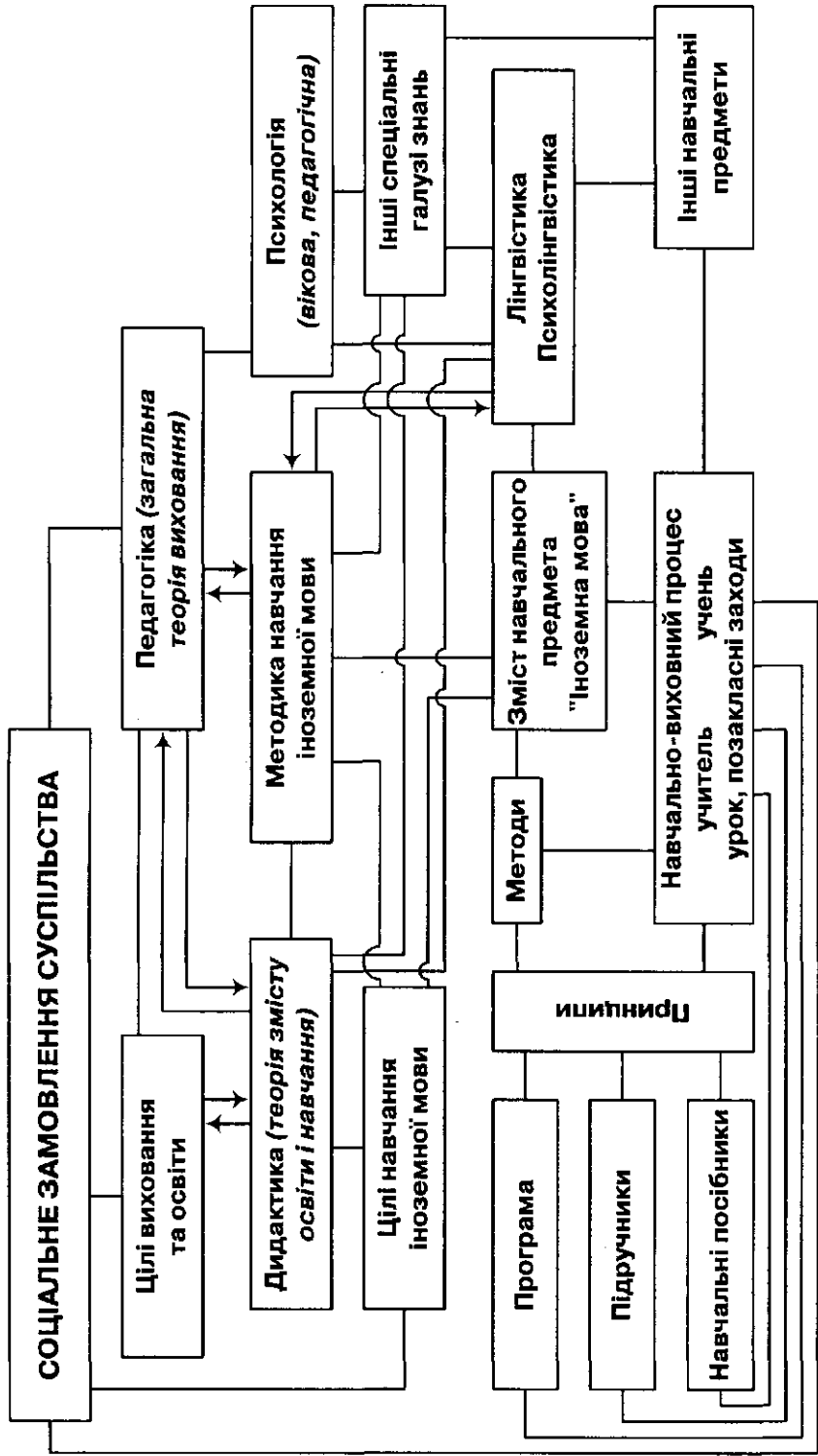
2. Система навчання іноземної мови

Система – сукупність елементів, які знаходяться у відносинах і зв'язках один із другим і утворюють певну цілісність, єдність.

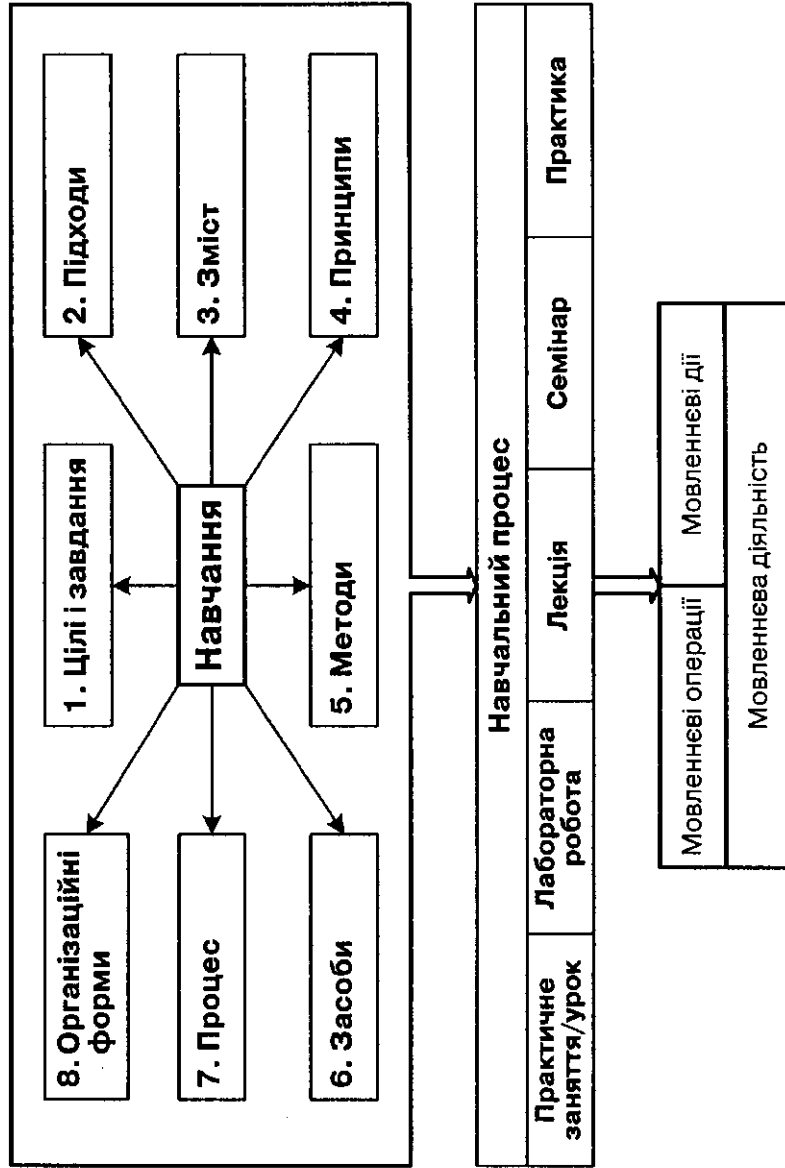
Система навчання – сукупність основних компонентів навчального процесу, яка зумовлює відбір матеріала для занять, форми його подачі, методи і засоби навчання, а також способи його організації.

*(А.Н.Щукин. Лингводидактический
энциклопедический словарь, 2007 г.)*

Система навчання іноземної мови (за І.Л.Біт)

**Система навчання іноземної мови
(за А.М.Щукіним)**

Особливості системи навчання іноземної мови

Функціональність

Здатність функціонування системи у процесі навчання в залежності від поставленої мети

Складність

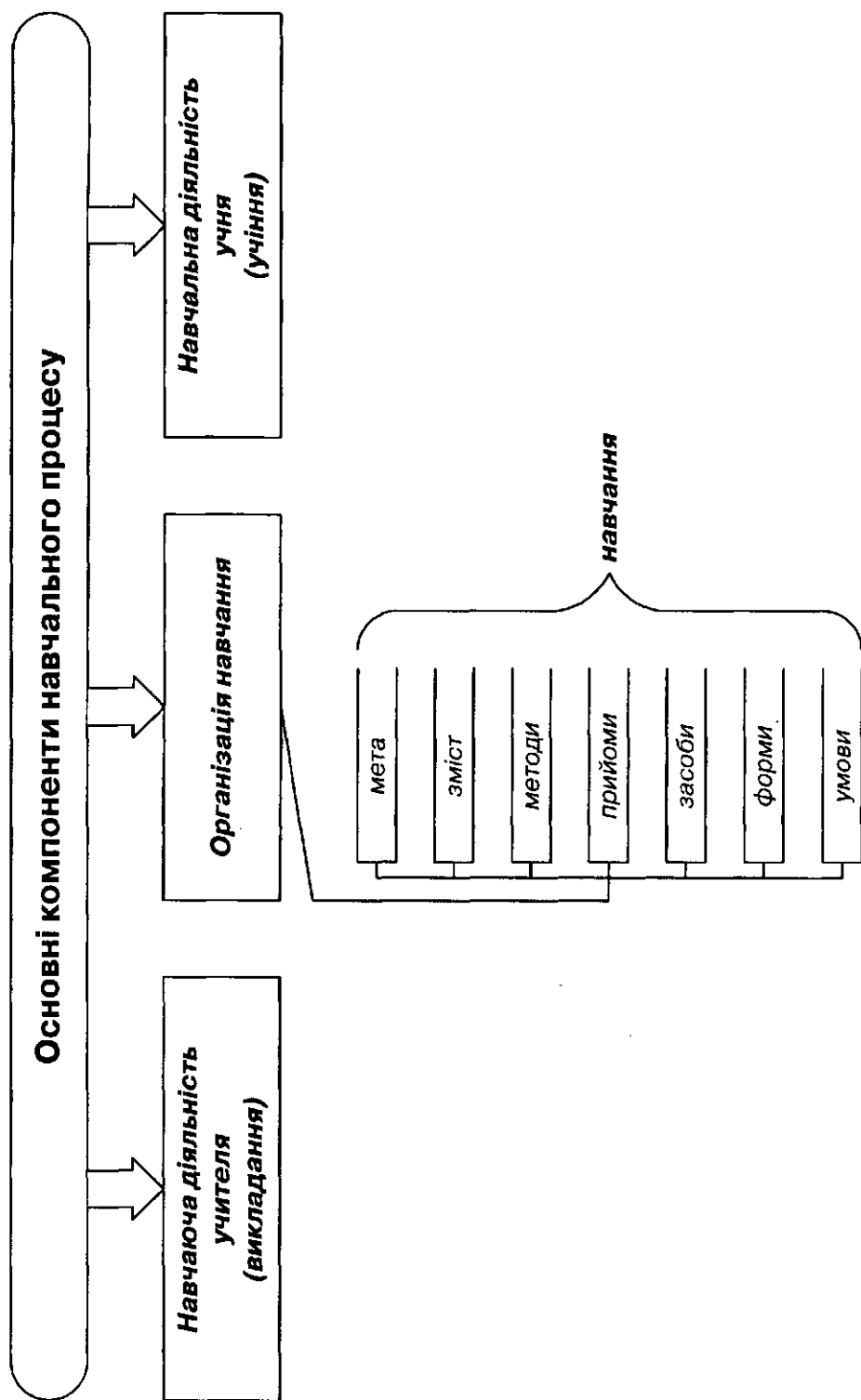
Система охоплює багато підсистем, які у процесі навчання вступають у певні взаємозв'язки одна з одною та із середовищем як цілісні утворення, що знаходяться у певній ієрархічній залежності

Відкритість

Система піддається впливу з боку середовища і готова включати до своєї структури нові підсистеми, поява яких зумовлена досягненнями самої методики і суміжними з нею науками

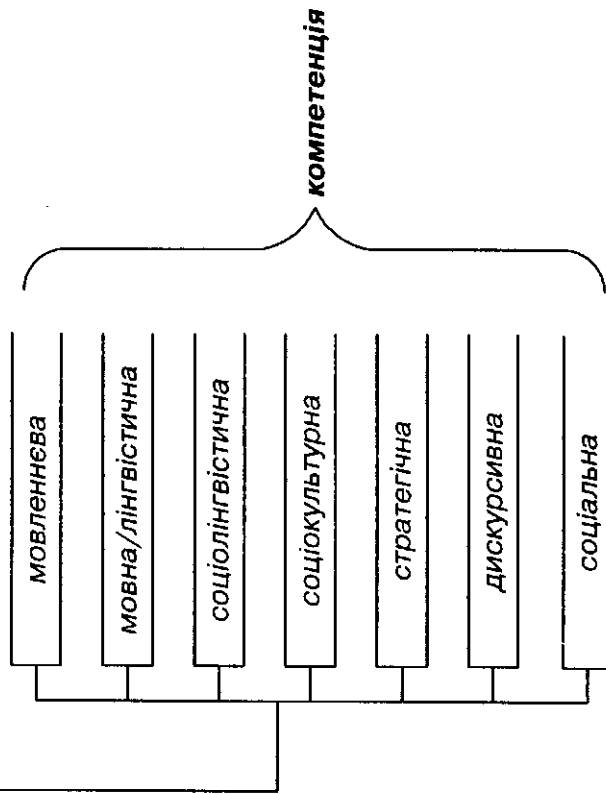
Основні види навчання іноземної мови

	За критерієм взаємодії учителя та учня	• контактне
		• дистантне
	За критерієм способу організації	• активне
		• інформативне
	За критерієм зв'язку змісту навчання з майбутньою професією	• контекстне
		• позаконтекстне
	За критерієм реалізації принципу свідомості	• інтуїтивне
		• свідоме
	За критерієм орієнтованості на учасників навчально-виховного процесу	• орієнтоване на вчителя
		• орієнтоване на учня

Іншомовна комунікативна компетенція та її складники (за О.М. Солововой)

Комунікативна компетенція — вміння успішно вирішувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями мови, яка вивчається, у відповідності до норм і культурних традицій в умовах прямого й опосередкованого контактів

Цілі навчання іноземної мови

ПРАКТИЧНА:

опанування учнями комунікативної компетенції на рівні, достатньому для іноземного спілкування у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі у типових ситуаціях

ОСВІТНЯ:

- залучення до діалогу культур
- підвищення загальної культури
- розширення світогляду
- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії і традиції інших народів
- розширення філологічного кругозору
- опанування навчальних умінь тощо

РОЗВИВАЮЧА:

- оволодіння досвідом творчої пошукової діяльності
- усвідомлення явищ як своєї, так і іншої дійсності
- удосконалення мовленнєвих, інтелектуальних і пізнавальних здібностей
- набуття готовності до участі в іноземному спілкуванні та подальшої самоосвіти тощо

ВИХОВНА:

- оволодіння культурою спілкування
- формування позитивного ставлення до культури інших народів
- виховання доброзичливості, толерантності, працьовитості тощо

**Цілі вивчення мов міжнародного спілкування у школі
(за В. В. Сафоною)**

Основна мета – розвиток у школярів здібності користуватися іноземною мовою як інструментом спілкування у діалозі культур і цивілізації сучасного світу (передбачається взаємолів'язаний комунікативний і соціокультурний розвиток засобами іноземної мови)

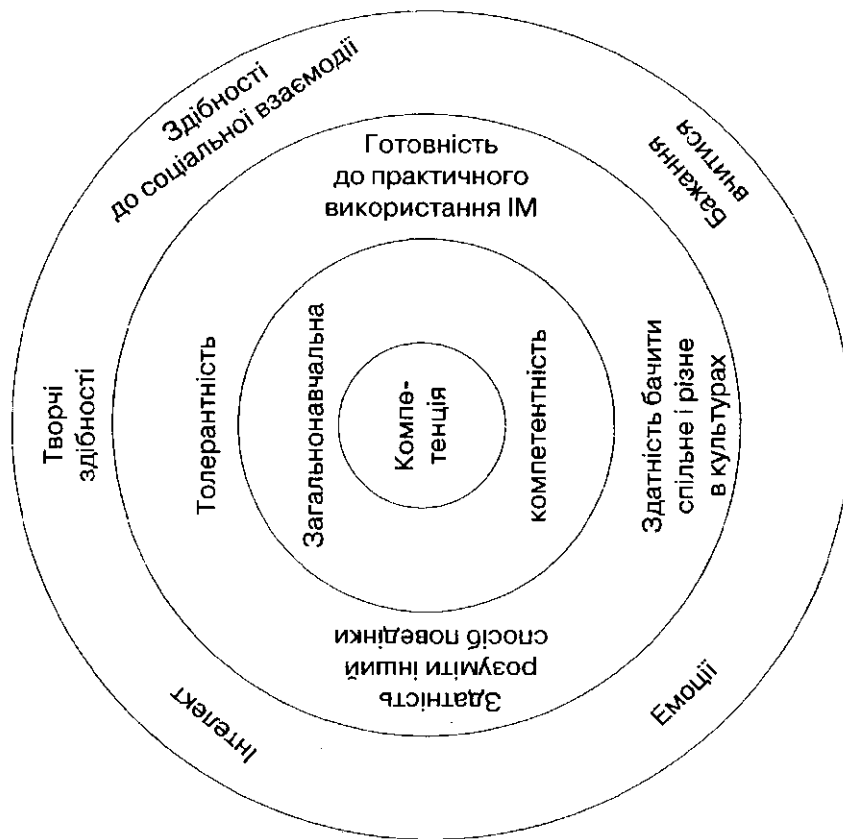
Формування і розвиток бї(полї)лінгвістичної комунікативної компетенції (мовленнєвої, соціокультурної, мовної)

Культурознавче збагачення школярів за принципом кола культур, що поступово розширюється

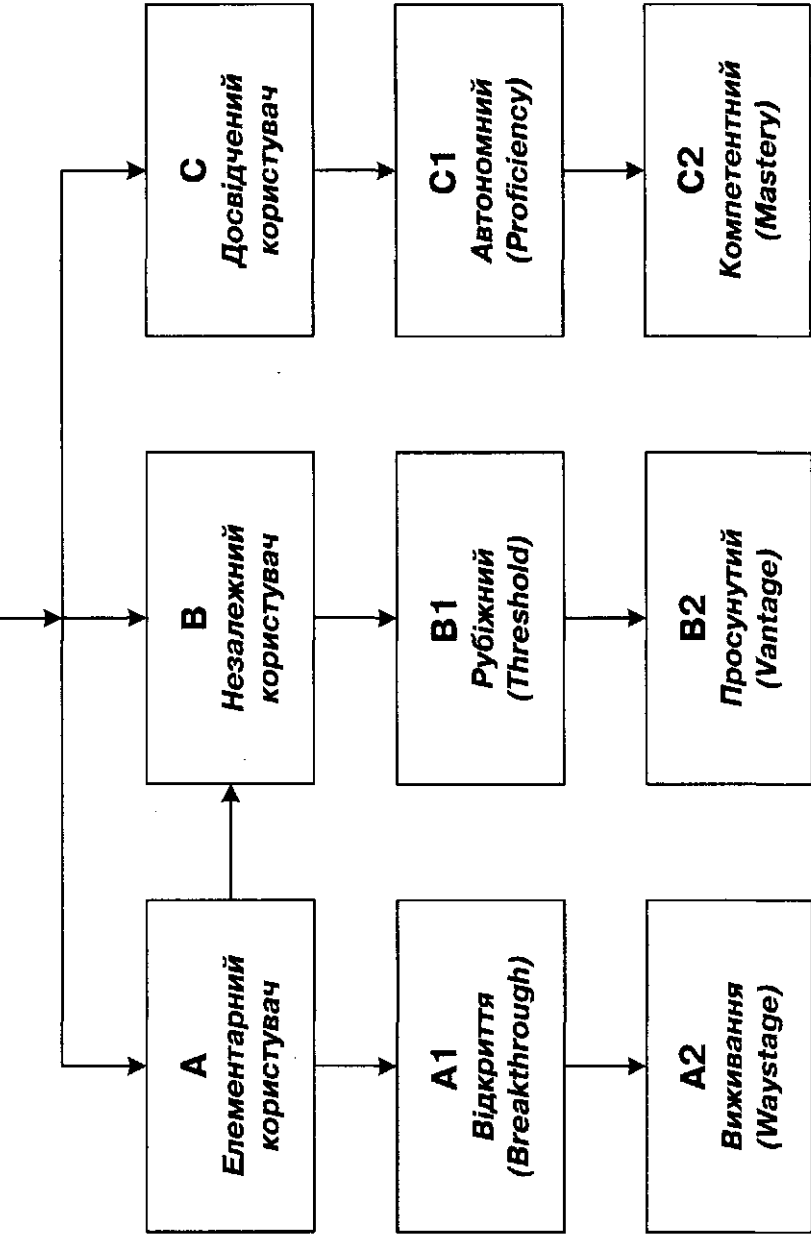
Розвиток в учнів мовної культури спису свого життя іноземною мовою

Формування в учнів уявлення про діалог культур як безальтернативну філософію життя у сучасному світі

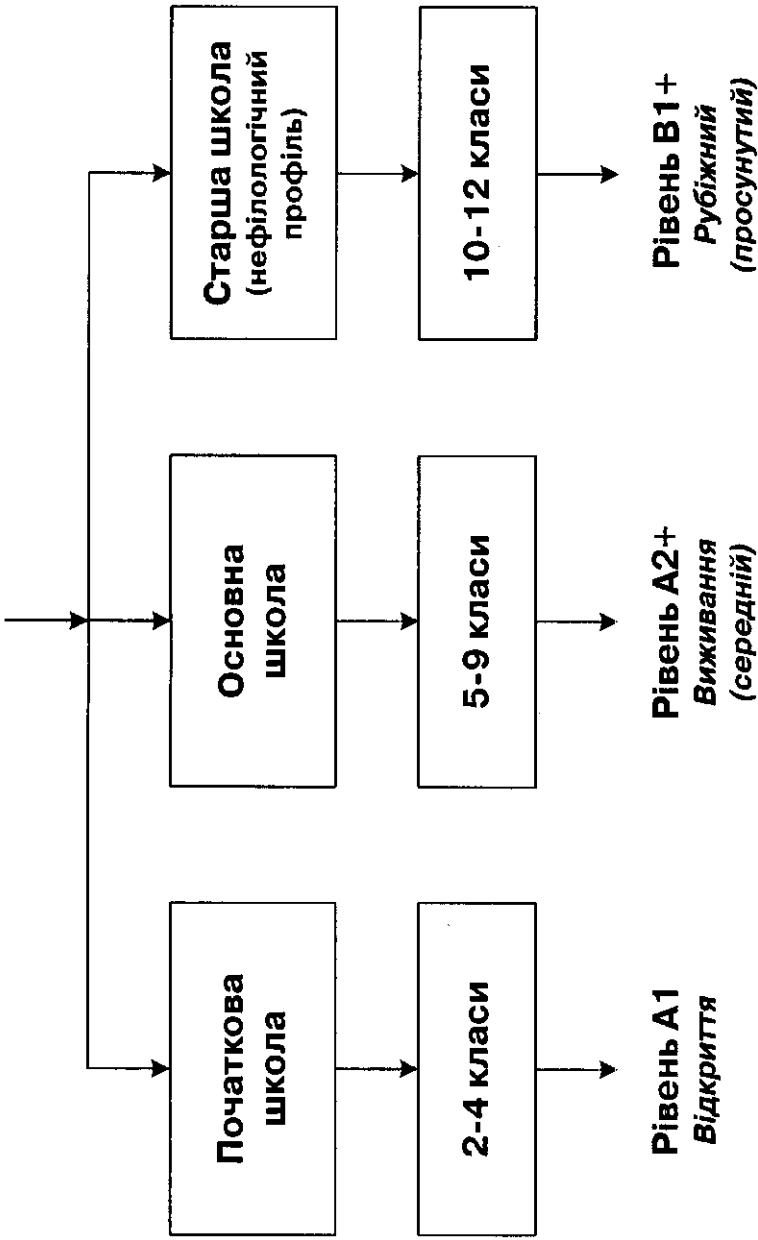
**Цілі навчання іноземних мов (ІМ)
(за Н.Д.Гальсковою)**

Глобальна шкала рівнів володіння мовою
(за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти, 2003 р.)

**Шкала рівнів володіння іноземною мовою
учнями середньої загальноосвітньої школи
(за Програмою з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів, 2005 р.)**

Рівні володіння мовою і міжнародні экзамени з англійської мови

Рівень володіння англійською мовою		Міжнародний экзамен
1	A1 Відкриття (Breakthrough)	—
2	A2 Вживання (Waystage)	Key English Test
3	B1 Рубіжний (Threshold)	Preliminary English Test
4	B2 Просунутий (Vantage)	First Certificate in English
5	C1 Автономний (Proficiency)	Certificate in Advanced English
6	C2 Компетентний (Mastery)	Certificate of Proficiency in English

**Підходи до навчання іноземної мови з позиції психології
(за М.В.Ляховицьким)**

Біхевіористський

Оволодіння мовою шляхом формування мовленнєвих автоматизмів у відповідь на певні стимули

Індуктивно-свідомий

Оволодіння мовою шляхом спостереження за мовленнєвими зразками, що сприяє оволодінню мовними правилами і способами їх вживання у мовленні

**Пізнавальний
(когнітивний)**

Свідоме оволодіння мовою у послідовності від знань у вигляді правил та інструкцій до мовленнєвих навичок і вмінь на базі засвоєних знань

Інтегрований

Органічне поєднання у процесі навчання свідомих і підсвідомих компонентів, що проявляється у паралельному оволодінні знаннями і мовленнєвими навичками та вміннями

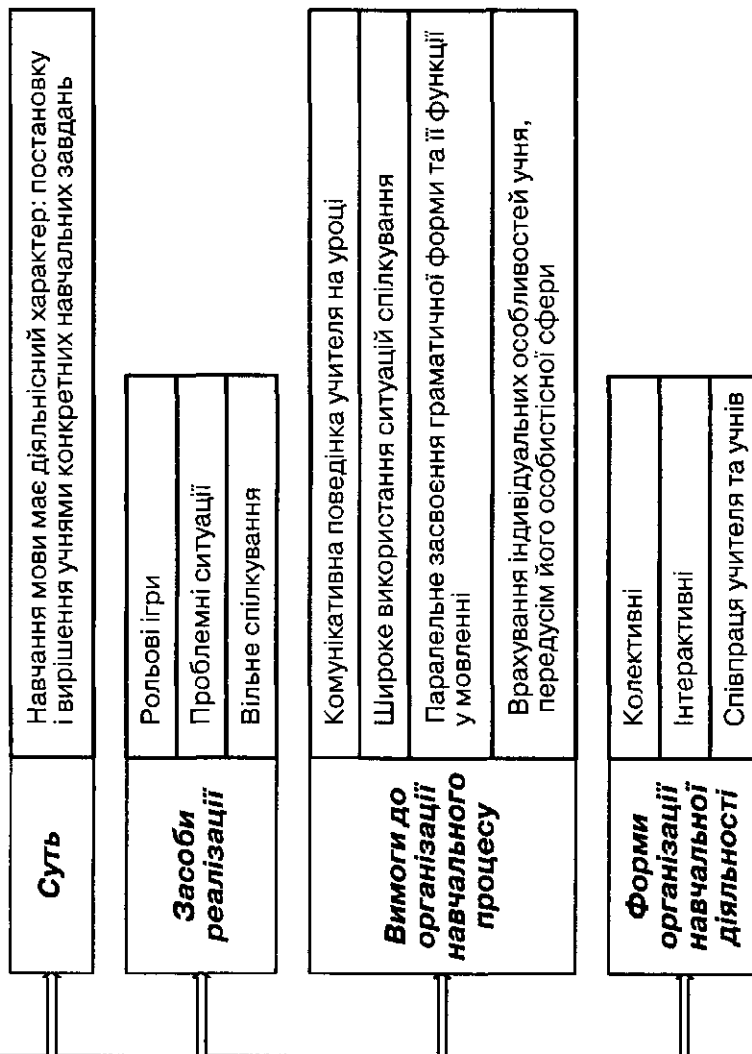
**Підходи до навчання іноземної мови з позиції об'єкта навчання
(за А.М.Щукіним)**

Мовний
Орієнтація навчання на оволодіння мовою як системою, яка складається з одиниць мови різного рівня і правил їх побудови та використання у спілкуванні

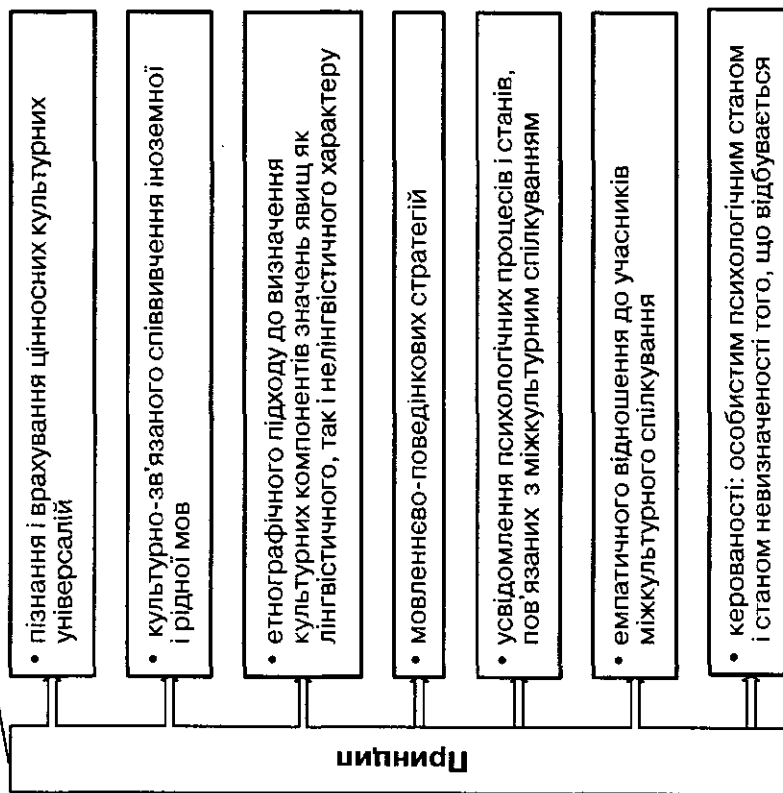
Мовленнєвий
Орієнтація на навчання мови як способу формування і формулювання думки з допомогою засвоєних одиниць мови

Мовленнєво-діяльнісний
Орієнтація на навчання мовленнєвої діяльності як процесу прийому і передачі інформації, обумовленою ситуацією спілкування та опосередкованою системою мови

Комунікативно-діяльнісний (особистісно-діяльнісний) підхід до навчання іноземної мови

Принципи формування міжкультурної компетенції (за Г.В.Єлізаровою)

Соціокультурний підхід до навчання іноземної мови

Суть	<ul style="list-style-type: none">• Навчання мови у взаємодії з культурою носіїв цієї мови
Шляхи реалізації	<ul style="list-style-type: none">• Від інтерпретації фактів мови до фактів культури
	<ul style="list-style-type: none">• Від інтерпретації фактів культури до фактів мови
Практичний аспект	<ul style="list-style-type: none">• Взаємопов'язане формування мовленнєвої та соціокультурної компетенції з опорою на рідну мову учнів
Розвивальний аспект	<ul style="list-style-type: none">• Формування стійкої мотивації до оволодіння мовою та іншомовною культурою у діалозі з рідною
Виховний аспект	<ul style="list-style-type: none">• Ознайомлення з подібними і несхожими традиціями у житті двох народів
Пізнавальний аспект	<ul style="list-style-type: none">• Діалог культур як зіставлення фактів із галузі художньої творчості і способу життя носіїв мови

Зміст навчання іноземної мови

Сфери спілкування, теми, ситуації
(зумовлюють предметно-змістовий план іншомовного мовлення та вибір мовних засобів)

Мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний, орфографічний)

Мовленнєвий матеріал (мовленнєві зразки різних рівнів:
словосполучення, фраза/речення, понадфразова єдність, текст)

Країнознавчі знання (знання про культуру країни, мова якої вивчається)

Лінгвокраїнознавчі знання (знання мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови)

Мовні знання (знання правил виконання дій з мовним матеріалом)

Навички мовлення (фонетичні, лексичні, граматичні, техніки читання і техніки письма)

Уміння мовлення (аудіювання, говоріння, читання, письмо)

Навчальні вміння

**Зміст навчання іноземних мов (ІМ)
(за Н.Д.Гальсковою)**

Сфери комунікативної діяльності, теми, ситуації і програми їх розгортання, комунікативні й соціальні ролі, мовленнєві дії та мовленнєвий матеріал

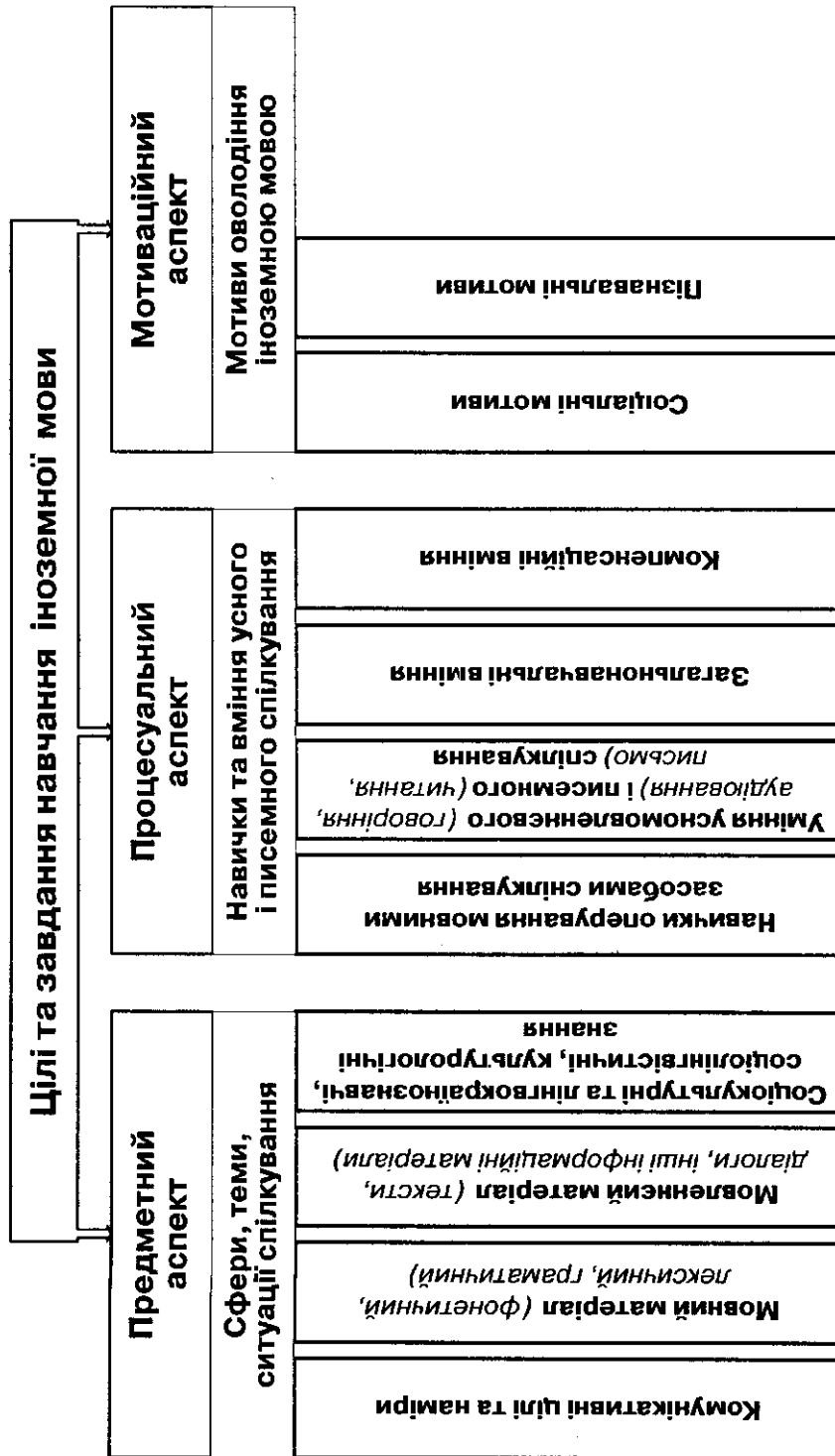
Мовний матеріал, правила його оформлення і навички оперування

Комплекс спеціальних (мовленнєвих) умінь, які характеризують рівень практичного володіння ІМ як засобом спілкування, у тому числі в інтерактивних ситуаціях

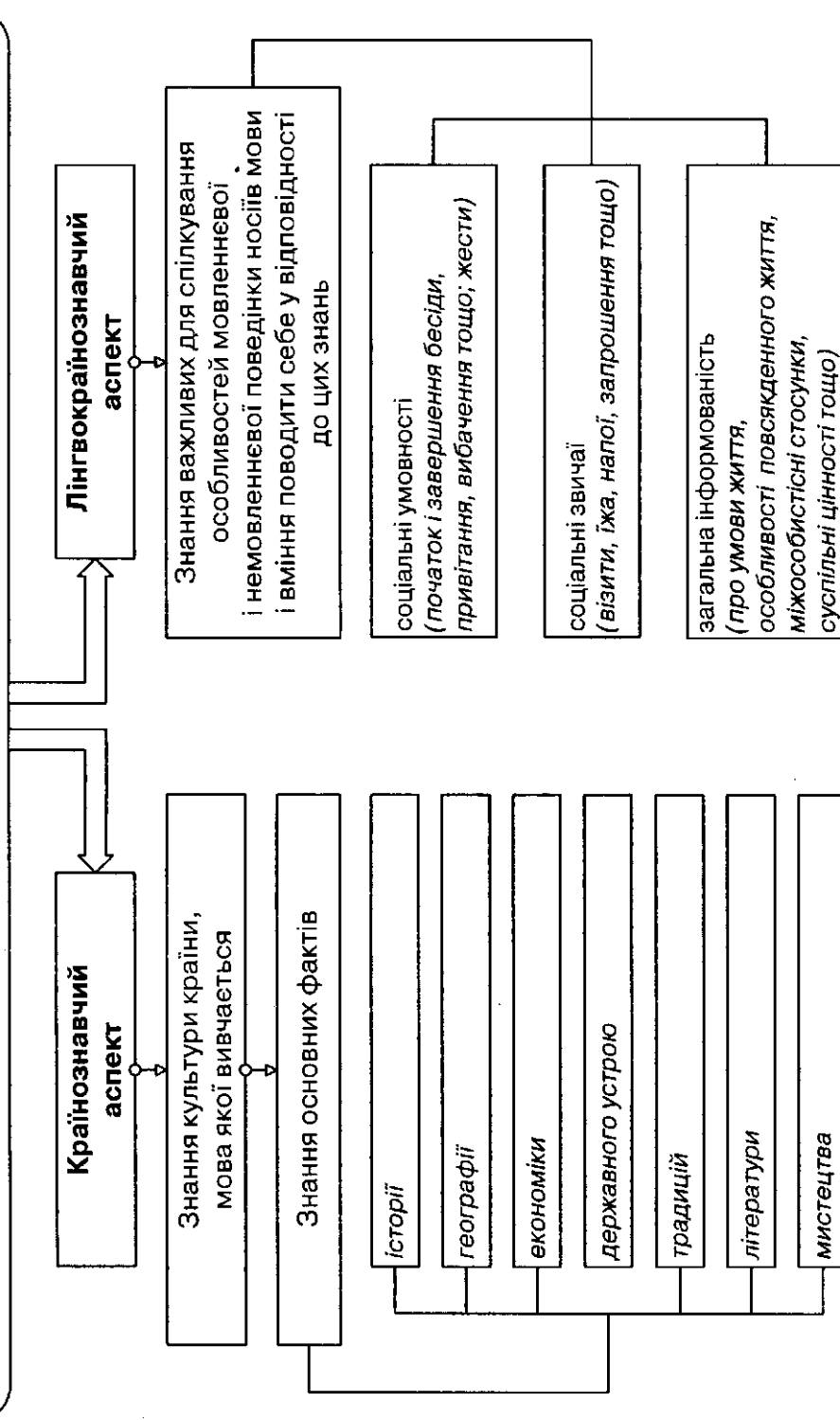
Система знань національно-культурних особливостей і реалій країни, мова якої вивчається, мінімум етично-узусальних форм мовлення і вміння користуватися ними в різних сферах мовленнєвого спілкування

Навчальні та компенсаторні (адаптивні) вміння, раціональні прийоми розумової праці, які забезпечують культуру оволодіння мовою в умовах навчання і культуру спілкування з її носіями

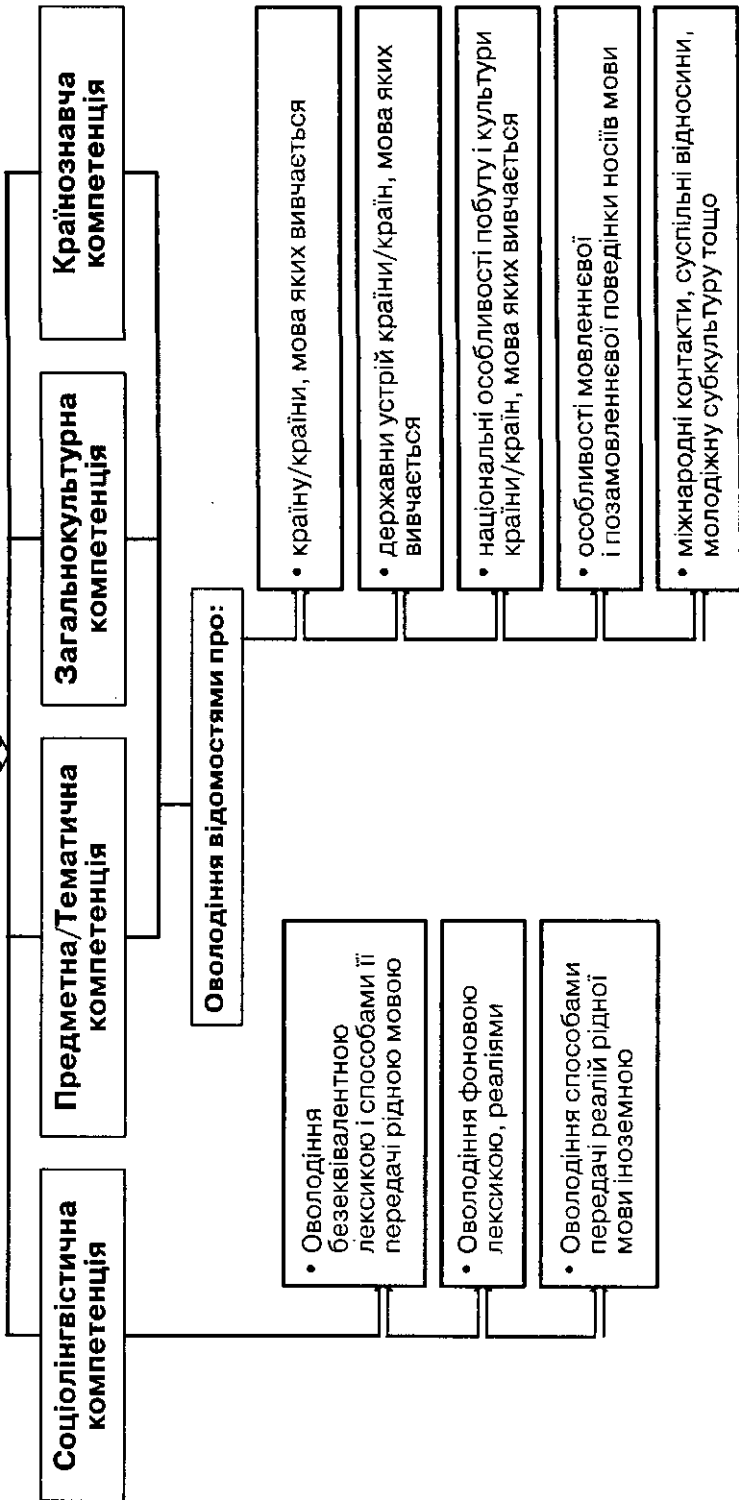
**Основні компоненти змісту навчання іноземної мови
(за В.Г.Редько)**

Соціокультурний аспект навчання іноземної мови

**Складники іншомовної соціокультурної компетенції
(за І.Л.Біт)**

Cultural awareness: list of principles
(Рекомендації комітету з освіти Ради Європи)

Knowledge & awareness-raising

1. Students learn about historical extents and famous people.
2. Students learn about geographical aspects and how they influence life styles.
3. Students learn about political aspects and how they influence life styles.
4. Students learn about a wide range of creative arts (*including literature, art, cinema, photography etc*).
5. Students become aware of a variety of cultures (*e.g. British, American, Indian etc*).
6. Students become aware of different sub-cultural groups (*professions, special interests etc*).
7. Students become aware of topics which are socially acceptable or taboo or which are "ritualistic" (*weather etc*).
8. Students become aware of norms relating to humour.
9. Texts/activities that raise awareness about cultural/racial/gender stereotypes.
10. Consciousness-raising of the students' own culture.

Attitudes and personal growth

11. Students develop tolerance towards otherness.
12. Students develop empathy towards others.
13. Students learn to distinguish between individuals and groups and to recognise individual responses.
14. Self-enrichment through the broadening of perspectives.
15. Students develop a feeling of national identity and an awareness of being a member of an international community.

Intercultural awareness

16. Students compare their knowledge about the foreign culture with their own culture.
17. Students become aware of similarities between their own and the foreign culture.
18. Students become aware of differences between their own and the foreign culture.
19. Students become aware of the foreigners' expectations of how they themselves behave.

Language and communication

20. Students become aware of the linguistic means to express their attitudes.
21. Students become aware of the paralinguistic means (body language) to express their attitudes.
22. Students become aware of appropriate forms of language use (*e.g. formal informal*).
23. Students have access to a wide range of authentic materials (*written, spoken etc*).

Визначення термінів

Соціокультурна компетенція

знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки й етикету, а також уміння розуміти й адекватно застосовувати їх у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури

Соціолінгвістична компетенція

здатність обирати й використовувати мовні форми і засоби, адекватні меті і ситуації спілкування, соціальним ролям учасників комунікації

(Терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков, 2001 г.)

Соціальна компетенція

здатність вступати у комунікативні відносини з іншими людьми

(А.Н.Щукин. Лингводидактический энциклопедический словарь, 2007 г.)

Комунікативно-мовленнєва ситуація —

динамічна система взаємодіючих конкретних факторів об'єктивного і суб'єктивного планів, які залучають людину до мовленнєвого спілкування і визначають її поведінку у межах одного акту спілкування (В.Л. Скалкін)

Чинники комунікативно-мовленнєвої ситуації

Обставини дійсності

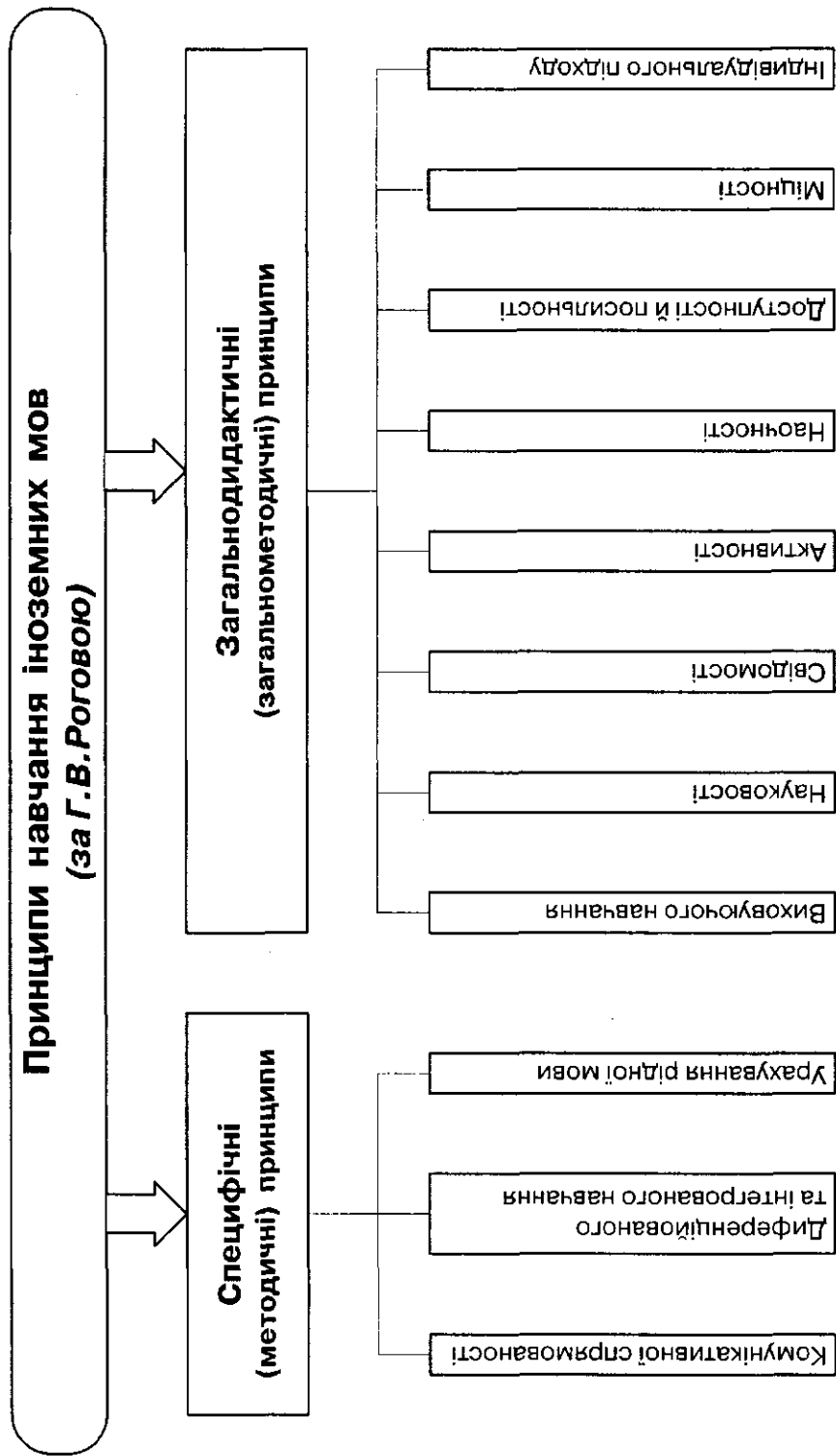
Стосунки між комунікантами

Мовленнєві наміри

Реалізація акту спілкування

Принципи навчання іноземних мов (за А. М. Щукіним)

Дидактичні	Лінгвістичні	Психологічні	Методичні
<ul style="list-style-type: none"> • свідомості • активності • міцності • доступності і посильності • міжпредметної координації • міжкультурної взаємодії • професійної компетенції викладача 	<ul style="list-style-type: none"> • системності • концентризму • розподіл лінгвістичних явищ на рівні мови і мовлення • функціональності • стилістичної диференційованості • мінімізації мови 	<ul style="list-style-type: none"> • мотивації • поетапності у формуванні мовленнєвих навичок і вмінь • врахування індивідуально-психологічних особливостей учня • врахування адаптаційних процесів 	<ul style="list-style-type: none"> • комунікативності • врахування рідної мови учня • усного випередження • взаємопов'язаного навчання видам мовленнєвої діяльності • професійної спрямованості навчання • апроксимації • ситуативно-тематичної організації навчання • врахування рівня володіння мовою

Методичні принципи навчання іноземної мови

принцип комунікативності – організація процесу навчання, максимально наближеного до реального процесу мовленнєвого спілкування

принцип домінуючої ролі вправ – домінування на уроці вправління учнів в іноземному мовленні над повідомленням правил оперування мовним матеріалом

принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності – навчання видів МД проходить взаємопов'язано й паралельно, що забезпечує формування навичок і вмінь у комплексі

принцип урахування рідної мови – зіставлення особливостей рідної та іноземної мов, що уможливорює позитивне перенесення чи запобігання інтерференції у процесі формування навичок і вмінь

**Принципи навчання іншомовної культури
(за Ю.І.Пассовим)**

- Принцип оволодіння всіма аспектами іншомовної культури через спілкування
- Принцип взаємопов'язаного навчання аспектів іншомовної культури
- Принцип моделювання змісту аспектів іншомовної культури
- Принцип управління навчальним процесом на основі його квантування і програмування
- Принцип системності в організації процесу оволодіння іншомовною культурою
- Принцип навчання аспектів іншомовної культури на основі ситуацій як системи взаємовідносин
- Принцип індивідуалізації в оволодінні іншомовною культурою
- Принцип розвитку мовномисленнєвої активності й самостійності в оволодінні іншомовною культурою
- Принцип функціональності в оволодінні іншомовною культурою
- Принцип новизни в оволодінні іншомовною культурою

**Загальні методичні принципи навчання іноземних мов
(за В. В. Сафоною)**

Принцип навчання ІМ у контексті діалогу культур

Принцип бікультурного комунікативного розвитку в умовах іношомовного спілкування

Принцип опори на рідну мову

Принцип комунікативно орієнтованого формування мовленнєвих навичок

Принцип взаємозв'язаного і взаємообумовленого навчання видів мовленнєвої діяльності з урахуванням їх лінгвопсихологічних характеристик

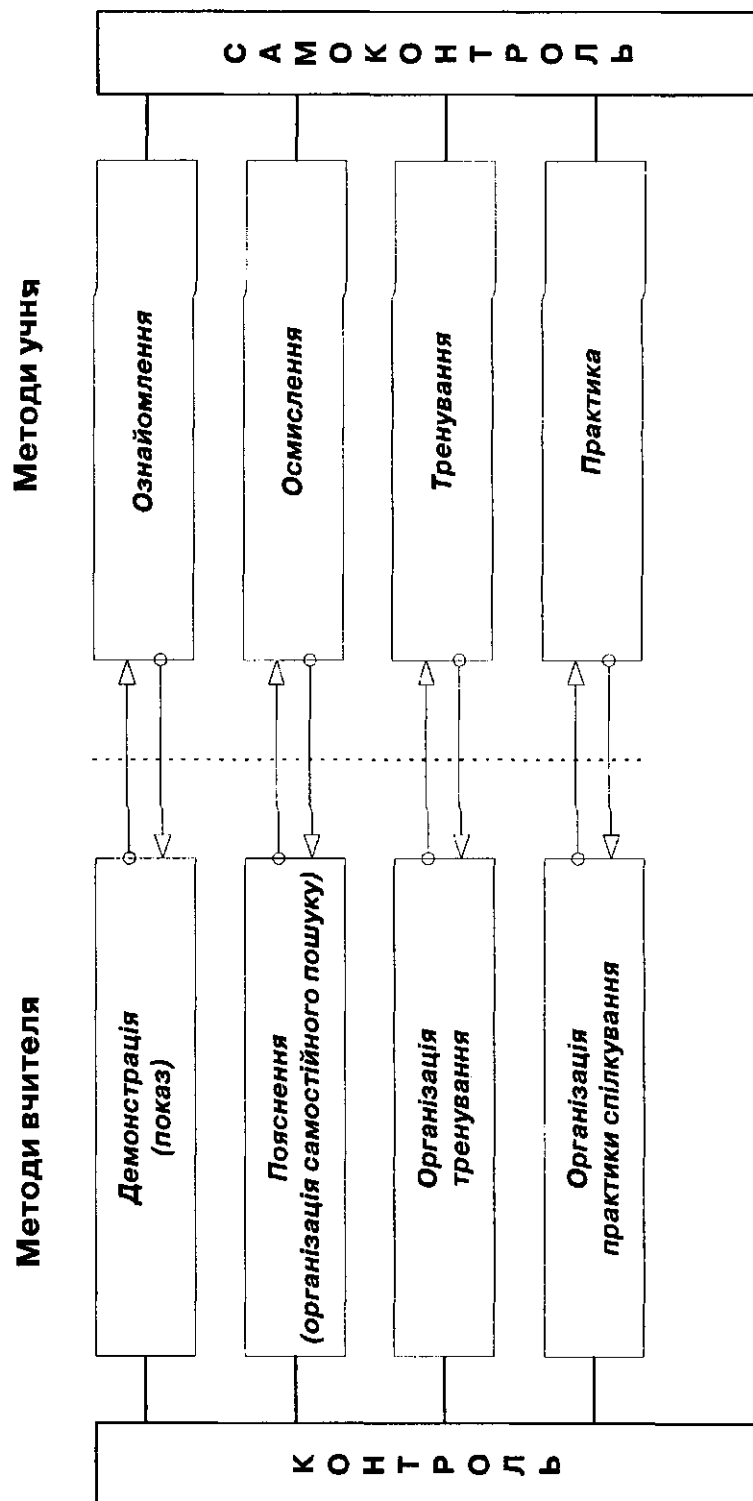
Принцип професійно-профільної спрямованості іношомовного навчального спілкування

Принцип дидактико-психологічної, навчально-комунікативної і міждисциплінарної інтенсифікації навчального спілкування

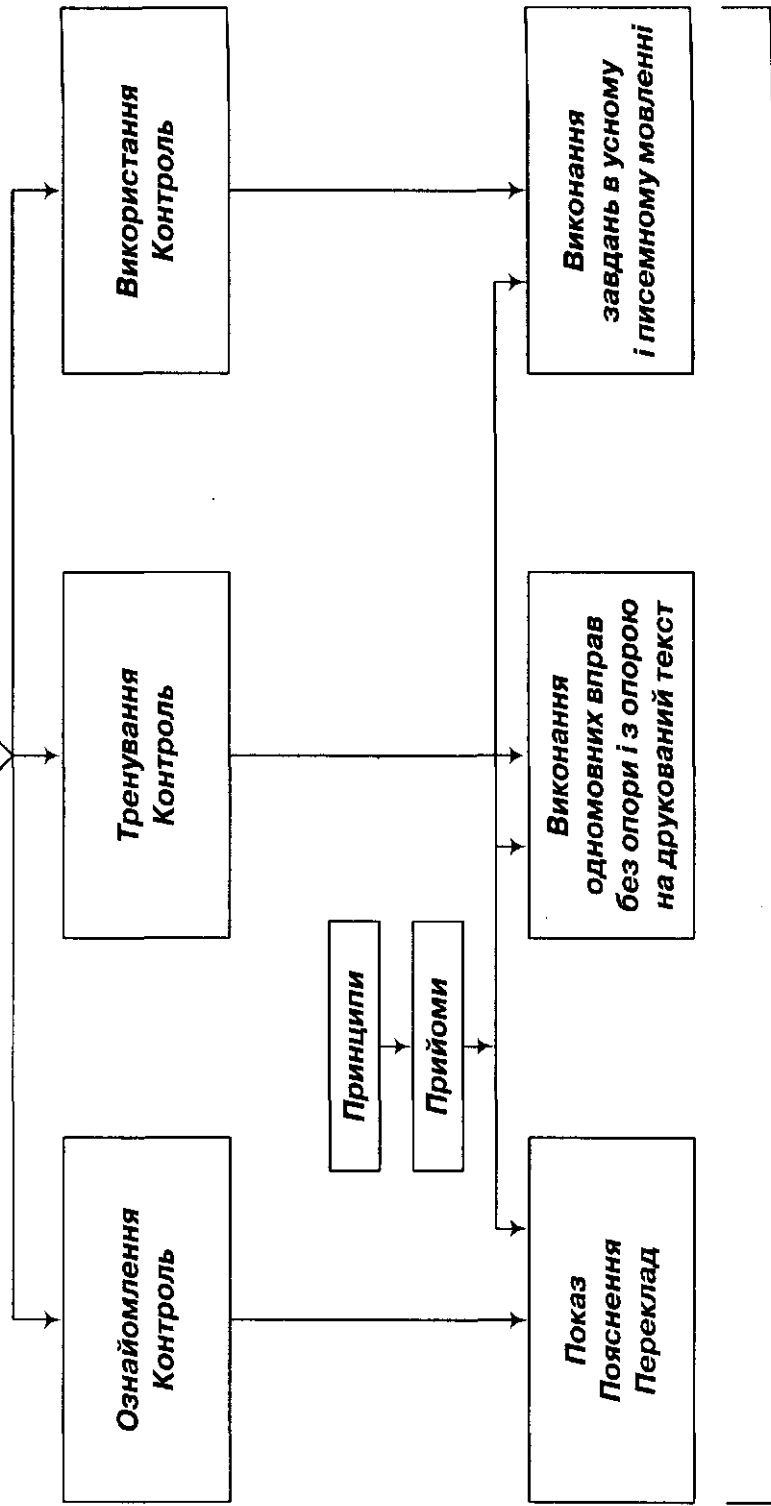
Принцип опори на функціонально адекватний автентичний текст

Принцип автентичності навчальних матеріалів, навчально-комунікативного фону мовленнєвої діяльності, комунікативно-мовленнєвого і соціокультурного змісту навчального спілкування

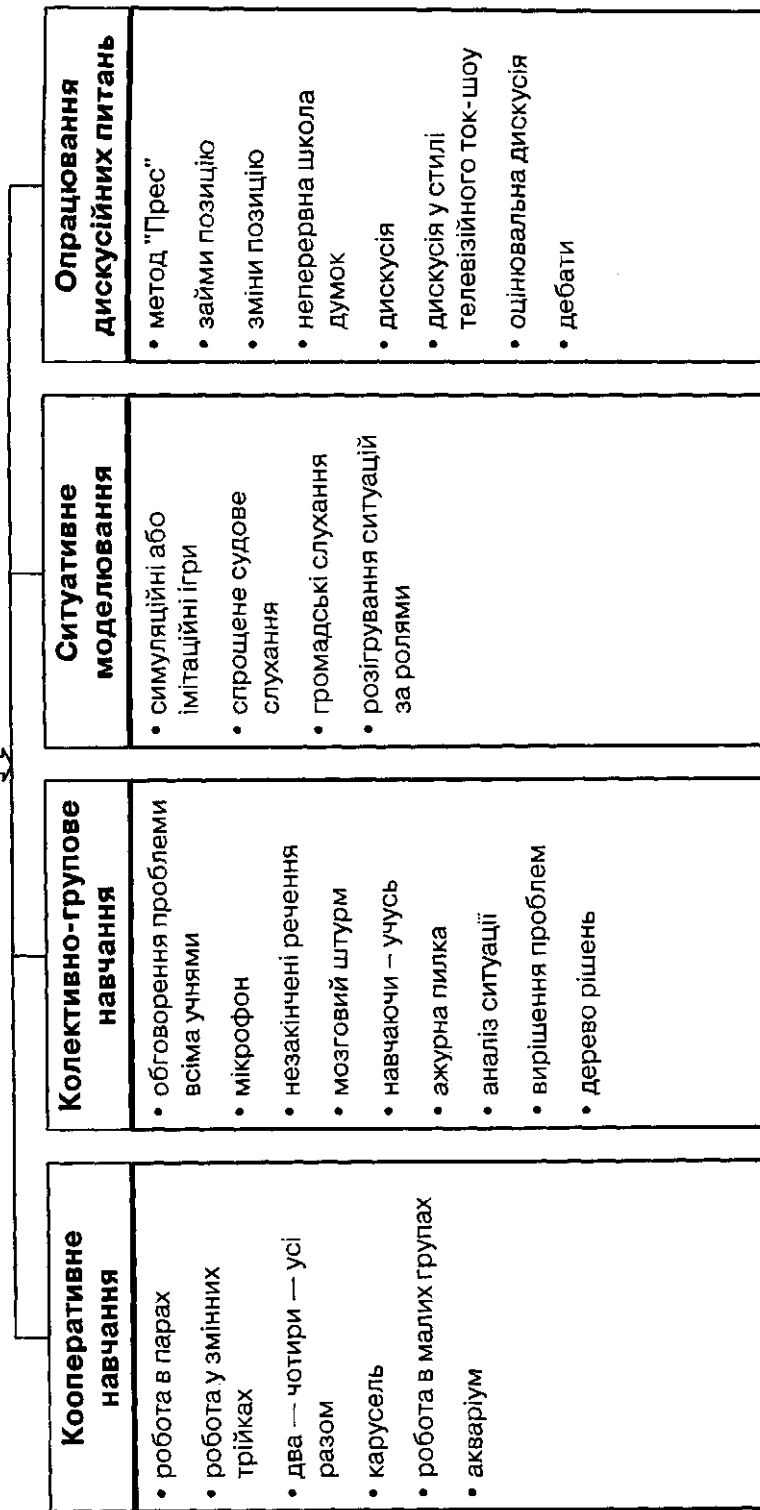
**Методи навчання іноземної мови
(за І.Л.Бім)**

**Методи навчання іноземної мови
(за Г.В.Роговою)**

Методи-способи реалізації інтерактивного навчання іноземних мов

**Класифікація засобів навчання
(за М.В.Ляховицьким)**

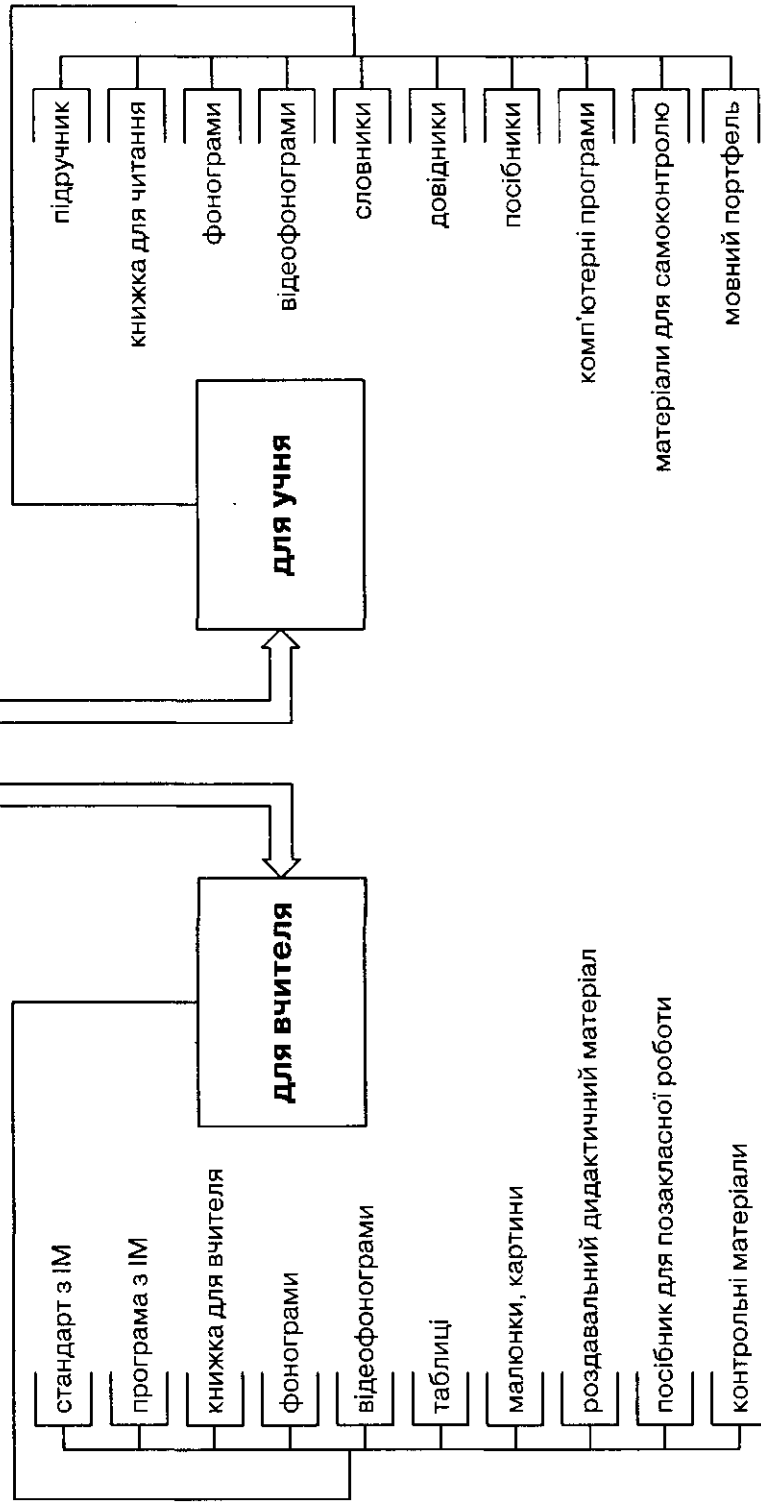
Канал надходження інформації	Нетехнічні		Технічні		
	засіб	матеріал	засіб	матеріал	засіб
Слуховий	—	—	фонограма	мовний	грамплатівка магнітна стрічка радіохвилі
Зоровий	речі, явища, дії, картини, малюнки, макети, іграшки	немовний	відеограма	мовний немовний	діапозитив діафільм кінострічка (не- озвучена) кодограма
	підручники, посібники, таблиці, схеми, картки	мовний			
Слухо-зоровий	органи мовлення	мовний	відеофонограма	мовний + немовний	те саме зі звуковим супроводом

**Засоби навчання іноземних мов
(за Н.Д.Гальсковою)**

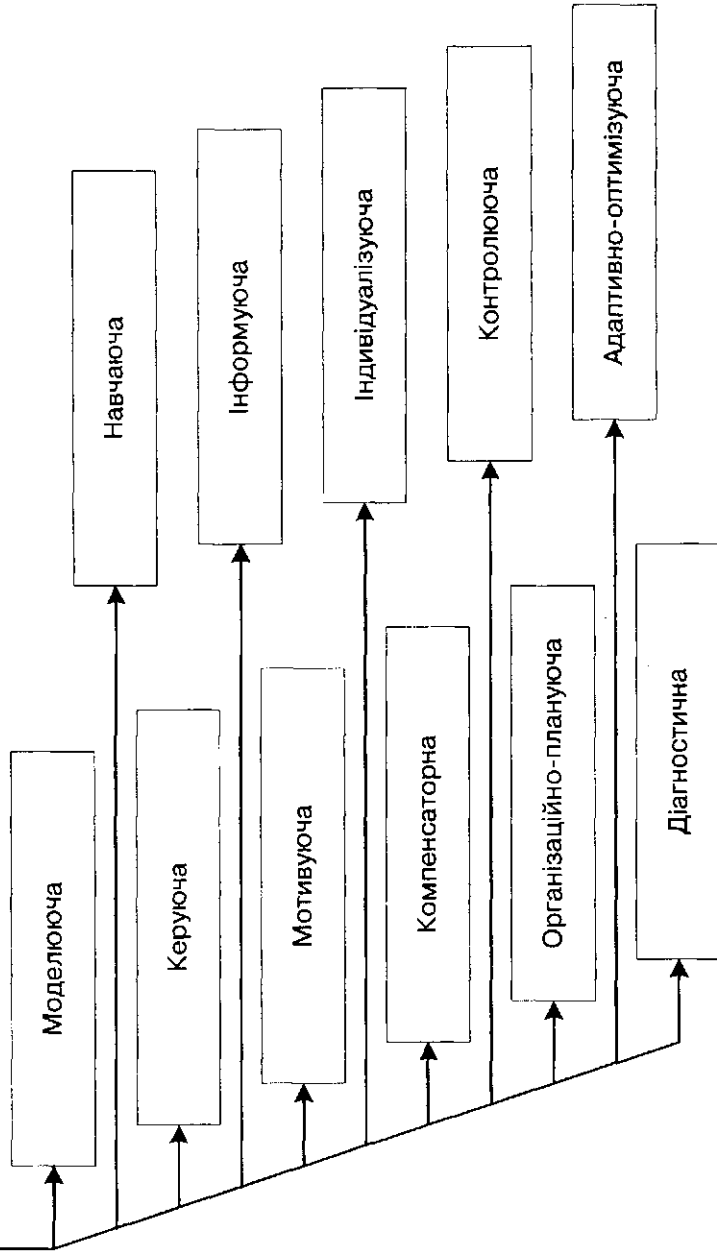
Програма

Учитель	Учень	Основні засоби
Підручник		
Книжка для вчителя	Зошит на друкованій основі Книжка для читання	
Аудіо-візуальні засоби аудитивні засоби візуальні засоби		Допоміжні засоби
<ul style="list-style-type: none"> • методична, психолого-педагогічна література • книжки на ІМ і про ІМ • відеофільми, телепередачі • довідники • словники • газети, журнали 	<ul style="list-style-type: none"> • книжки (художні, науково-популярні) на ІМ • відеофільми, телепередачі • довідники • словники • газети і журнали для дітей, підлітків та юнацтва 	Додаткові засоби

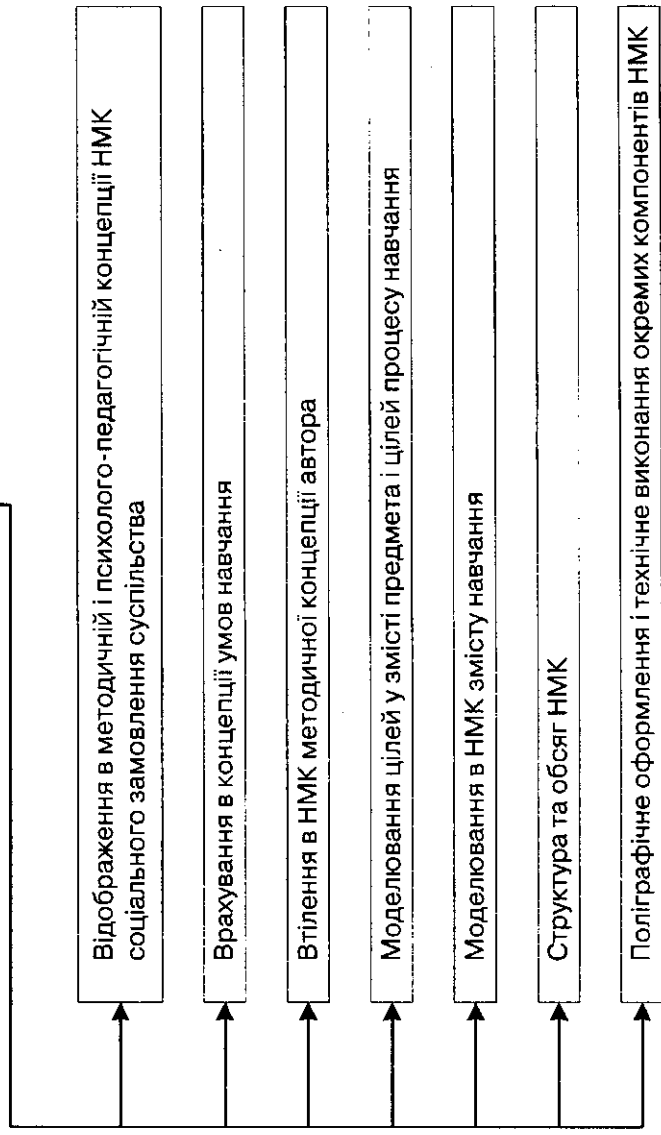
Комплекти засобів навчання іноземної мови

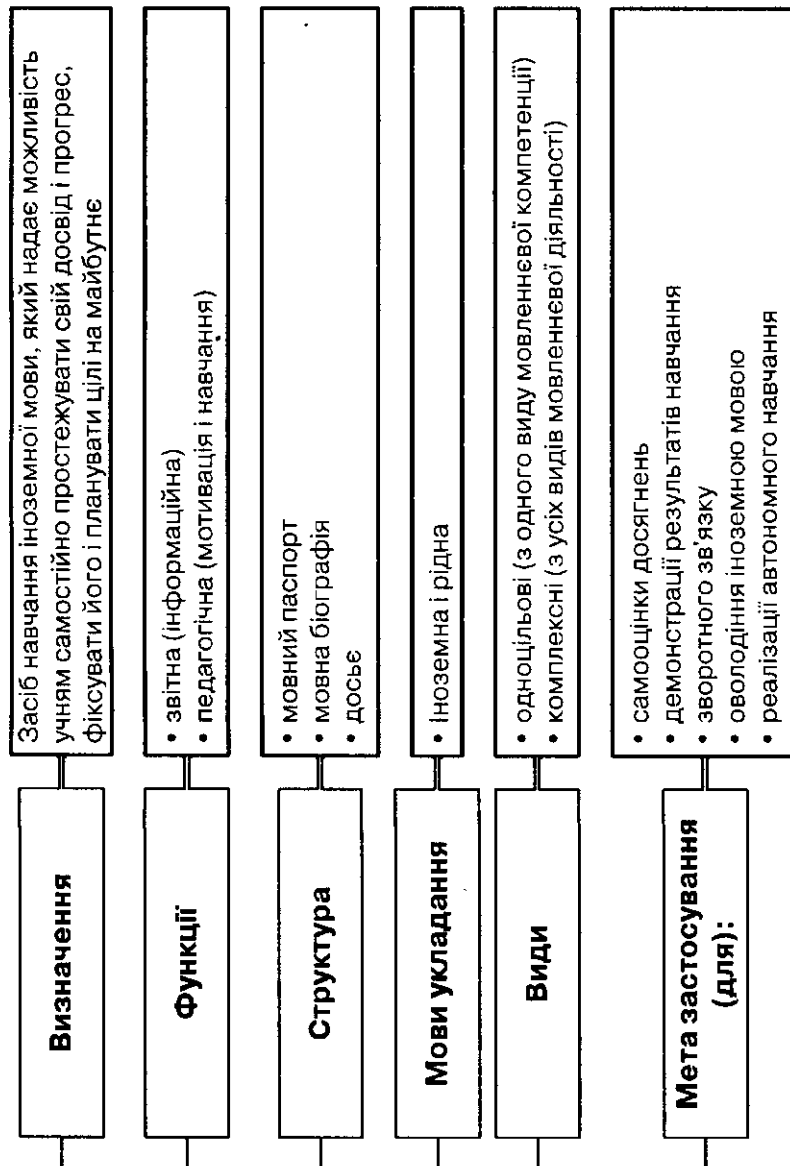
**Функції підручника (навчально-методичного комплексу)
з іноземної мови (за Н. Ф. Бориско)**

**Критерії аналізу та оцінки навчально-методичного комплексу (НМК)
з іноземної мови (за Н. Ф. Бориско)**

Європейський Мовний Портфель

Переваги Мовного Портфеля як засобу автономного оволодіння іноземною мовою (ІМ)

дозволяє охопити і спланувати самостійну рефлексивну діяльність учня з оволодіння ІМ

забезпечує учням можливість визначення власного рівня володіння ІМ

сприяє навчанню впродовж усього життя

допомагає плануванню процесу власного навчання і самоконтролю

дає можливість учителю виступати в ролі координатора, а не ініціатора навчального процесу

індивідуалізує навчання, дозволяє учителю тісніше співпрацювати з кожним учнем

заохочує учнів до творчості, відповідальності, ініціативності, самостійності

**Критерії оцінювання ефективності роботи
з Європейським Мовним Портфелем**

• повнота наведених даних

• логічність і послідовність заповнення

• системність ведення

• достовірність при самооцінюванні

• ініціативність у використанні

• творчість у веденні та оформленні

**Дидактичні можливості інформаційних технологій
(за Б.С.Полат)**

Організація спільних дослідних робіт учнів, учителів

Забезпечення оперативної консультативної допомоги з науково-методичних центрів

Створення мережі дистанційного навчання і підвищення кваліфікації викладачів

Оперативний обмін інформацією, ідеями, планами

Формування комунікативних навичок, культури спілкування

Ознайомлення з основами дослідної діяльності

Розвиток умінь пошуку інформації з різних джерел

Створення іншомовного середовища

Сприяння культурному, гуманітарному розвитку учнів

**Основні цілі комп'ютерного навчання
(за А.В.Конишевою)**

• Формування вмінь працювати з інформацією

• Розвиток комунікативних здібностей

• Підготовка особистості "інформаційного суспільства"

• Формування дослідницьких умінь

• Формування умінь приймати рішення

• Дозування інформації

**Концептуальні особливості застосування комп'ютерного навчання
(за А.В.Конишевою)**

Адаптивність:

пристосування комп'ютера до індивідуальних особливостей кожного учня

Керованість:

можливість корекції процесу навчання учителем у будь-який час

Необмеженість:

зміст, його інтерпретація і додатки мають необмежений обсяг

Комфортність:

підтримка в учня психологічного комфорту при спілкуванні з комп'ютером

Переваги засобів комп'ютерної телекомунікації (за Є.С.Полат)

Забезпечують навчальний процес

- поурочними навчальними і навчально-методичними матеріалами

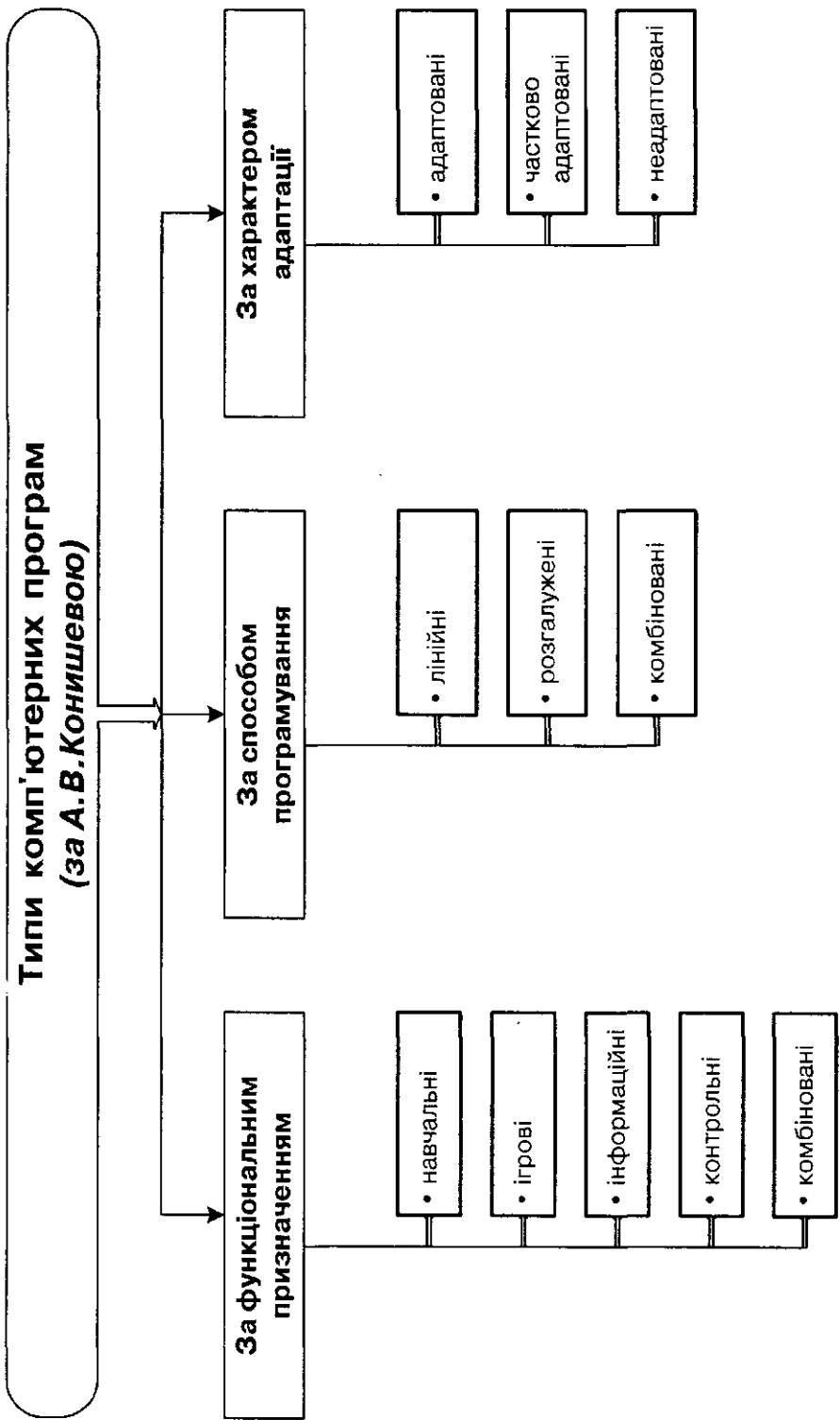
- зворотним зв'язком між учителем та учнем

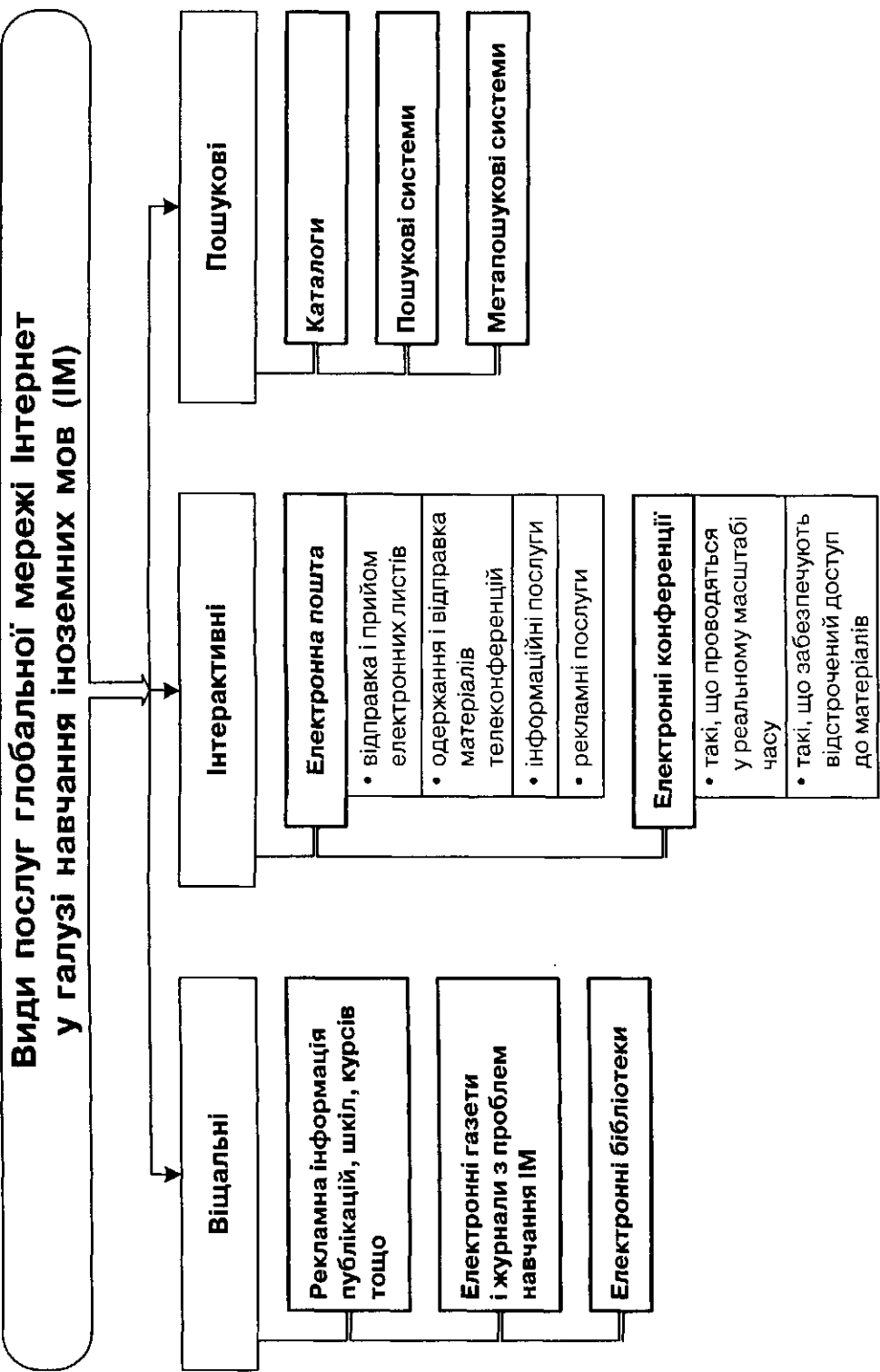
- доступом до вітчизняних і зарубіжних інформаційних систем

- доступом до електронних бібліотек

- доступом до інформаційних ресурсів провідних вітчизняних і зарубіжних електронних газет і журналів

- обміном управлінської інформації у системі навчання

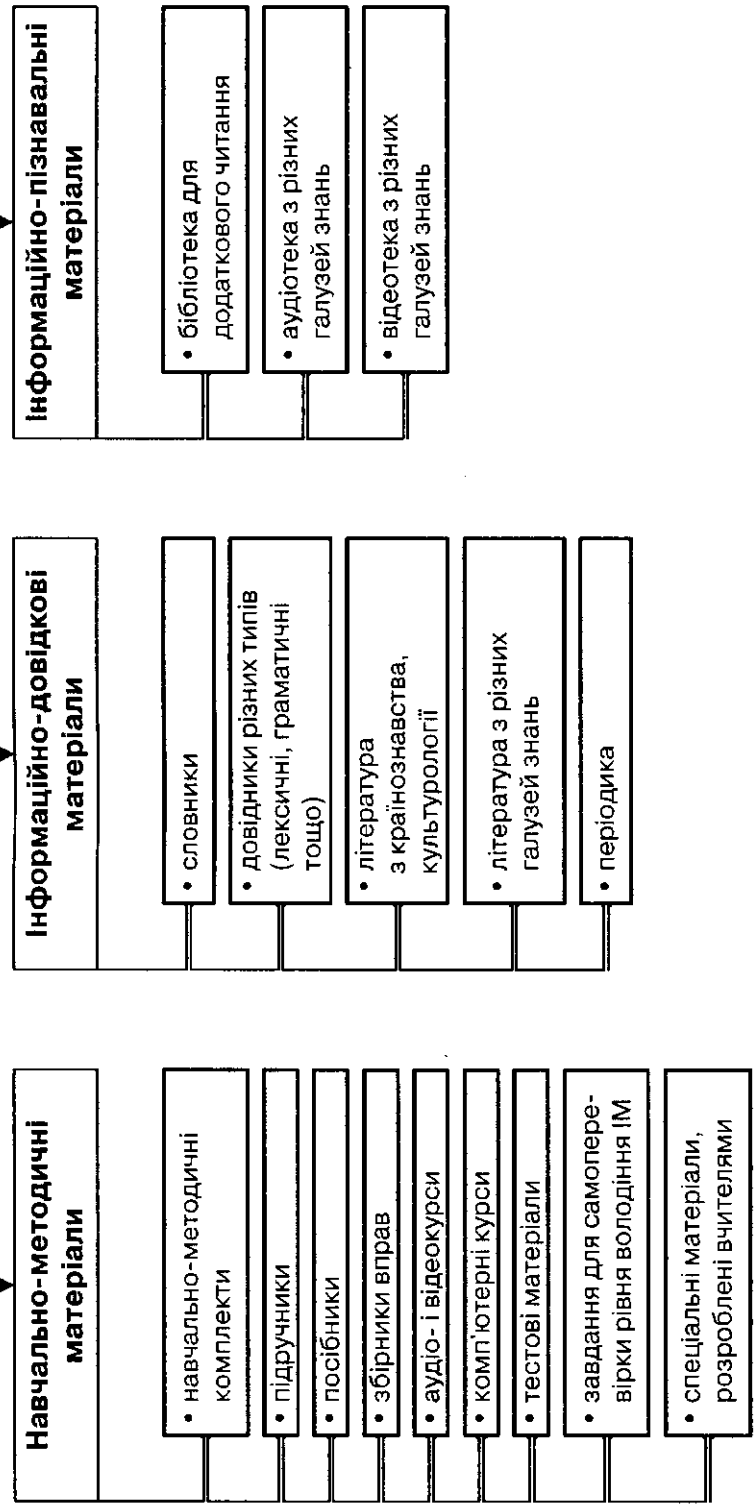

Переваги дистанційного комп'ютерного навчання іноземних мов

Оперативні:	швидкий зворотний зв'язок
Інформаційні:	доступність для усіх споживачів
Комунікативні:	оперативність взаємодії учасників навчального процесу
Педагогічні:	мотивація та інтерактивність навчання
Психологічні:	більш комфортні умови для самовираження, зняття психологічних бар'єрів очного спілкування
Економічні:	економія витрат на транспорт, приміщень тощо
Ергономічні:	індивідуальний графік і темп навчання

**Оснащення навчального ресурсного центру
для оволодіння іноземною мовою (за Н.Ф.Коряковцевою)**

3. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов

Мовленнєва діяльність – активний, цілеспрямований, опосередкований системою мови та обумовлений ситуацією спілкування процес передачі і прийому повідомлень.
(І.О.Зимняя)

Мовленнєве спілкування (мовленнєва комунікація) – форма взаємодії двох або більше осіб за допомогою мови, яка передбачає обмін інформацією пізнавального чи афективно-оціночного характеру.

Міжкультурне спілкування – спілкування між представниками різних культурних соціумів.

(А.Н.Щукин. Лингводидактический энциклопедический словарь, 2007 г.)

Компоненти мовленнєвої діяльності
(за І.О.Зимньюю)

мотив діяльності
(спонука, комунікативно-пізнавальна потреба у здійсненні діяльності)

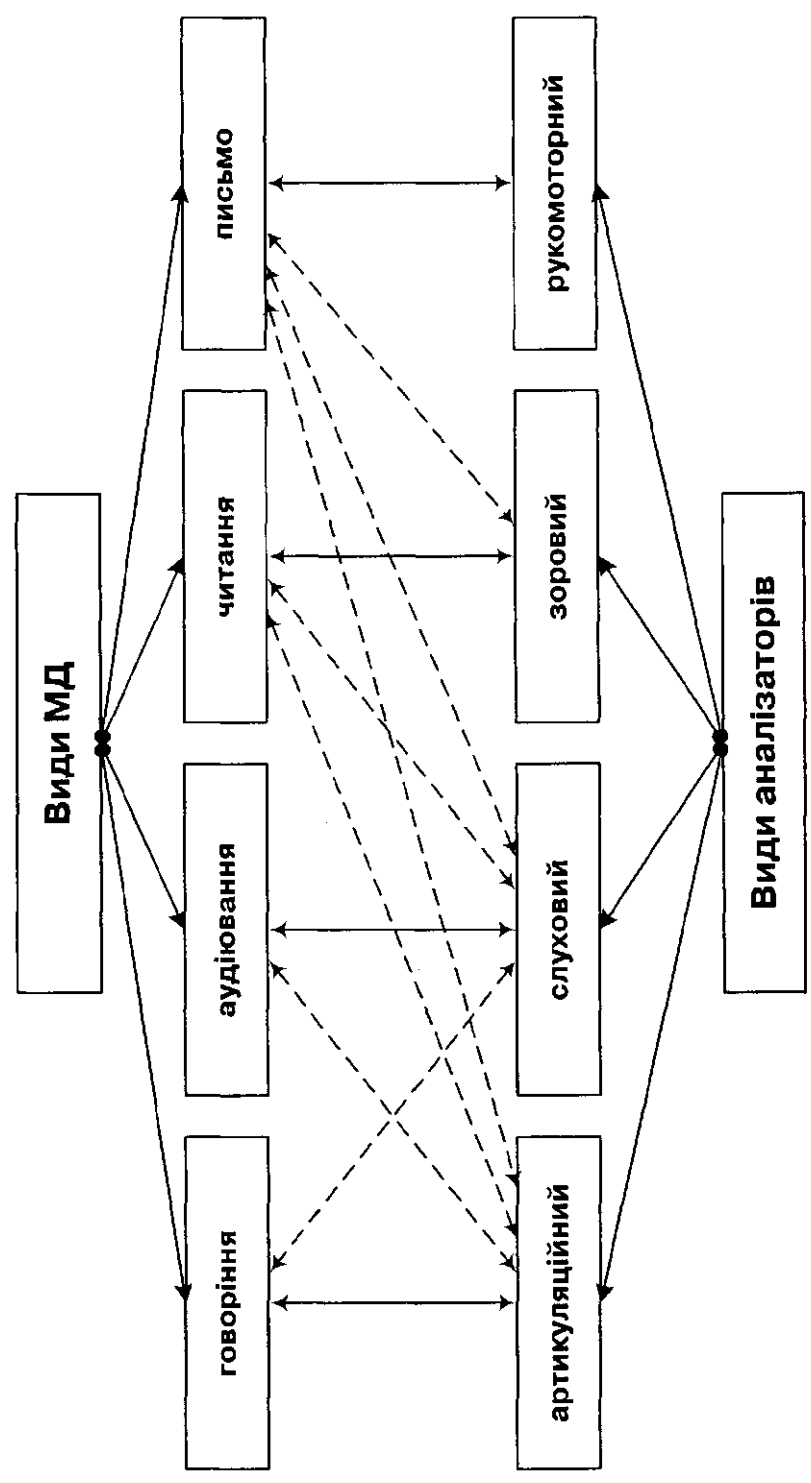
предмет діяльності
(думка як форма відображення предметів і явищ реальної дійсності)

засоби і способи реалізації діяльності
(мовні засоби і способи формування і формулювання думки)

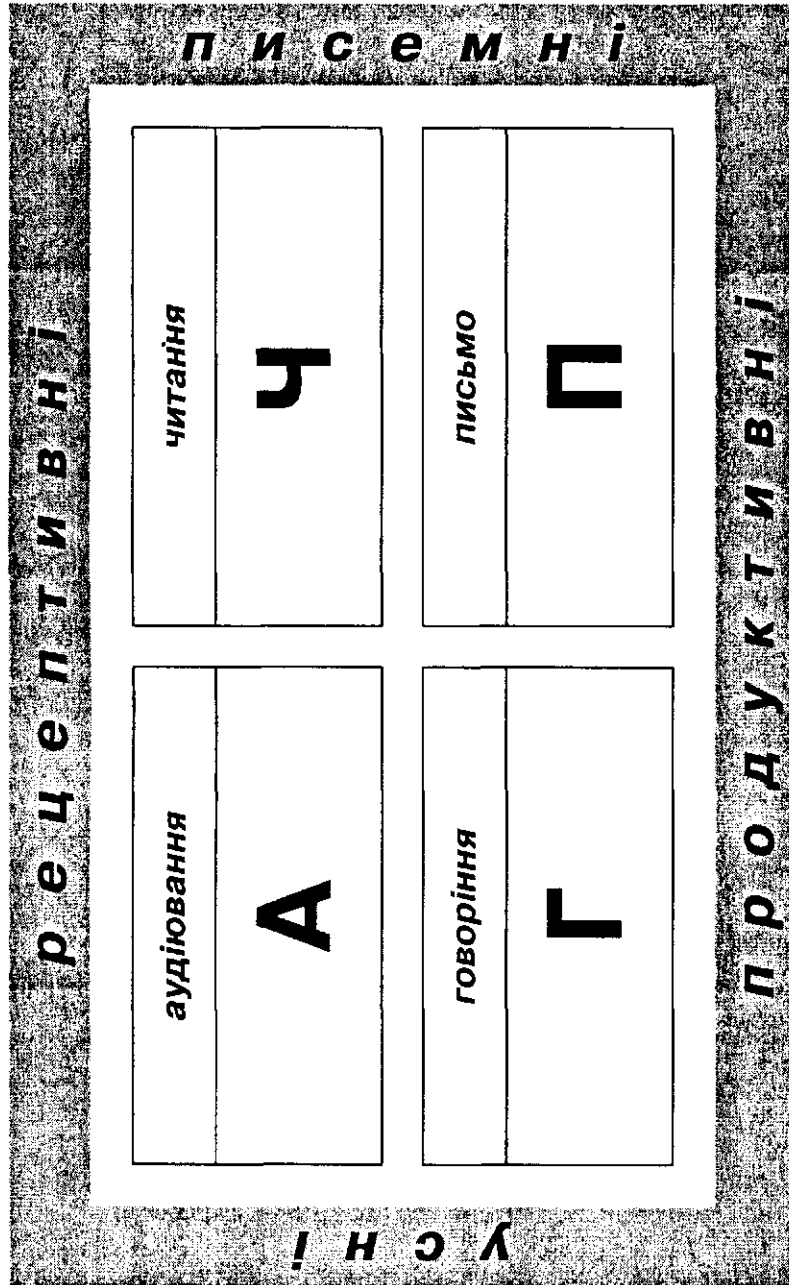
продукт діяльності
(мовленнєве повідомлення)

результат діяльності
(реакція людини: відповідна дія чи стан)

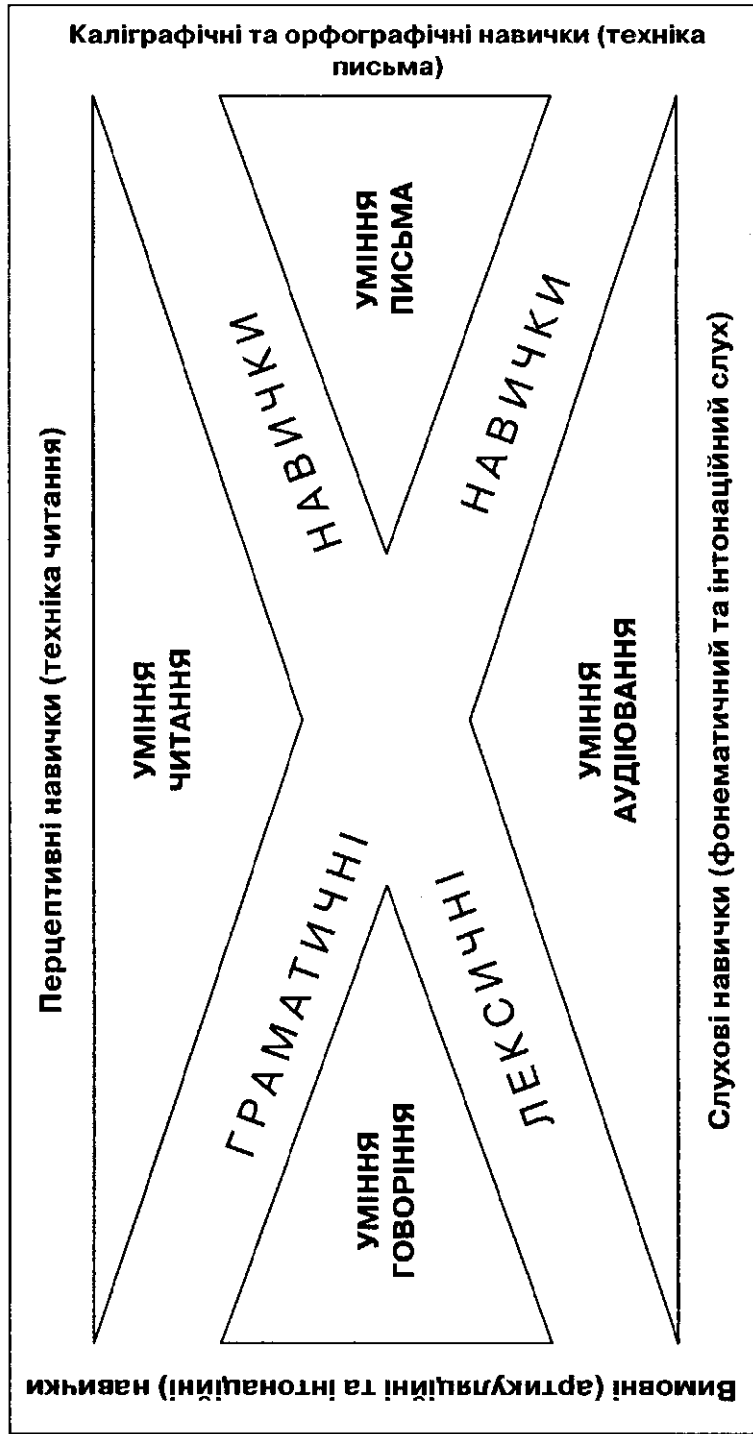
Психофізіологічна характеристика видів мовленнєвої діяльності (МД)
(за ідеєю С.П.Шатилова)

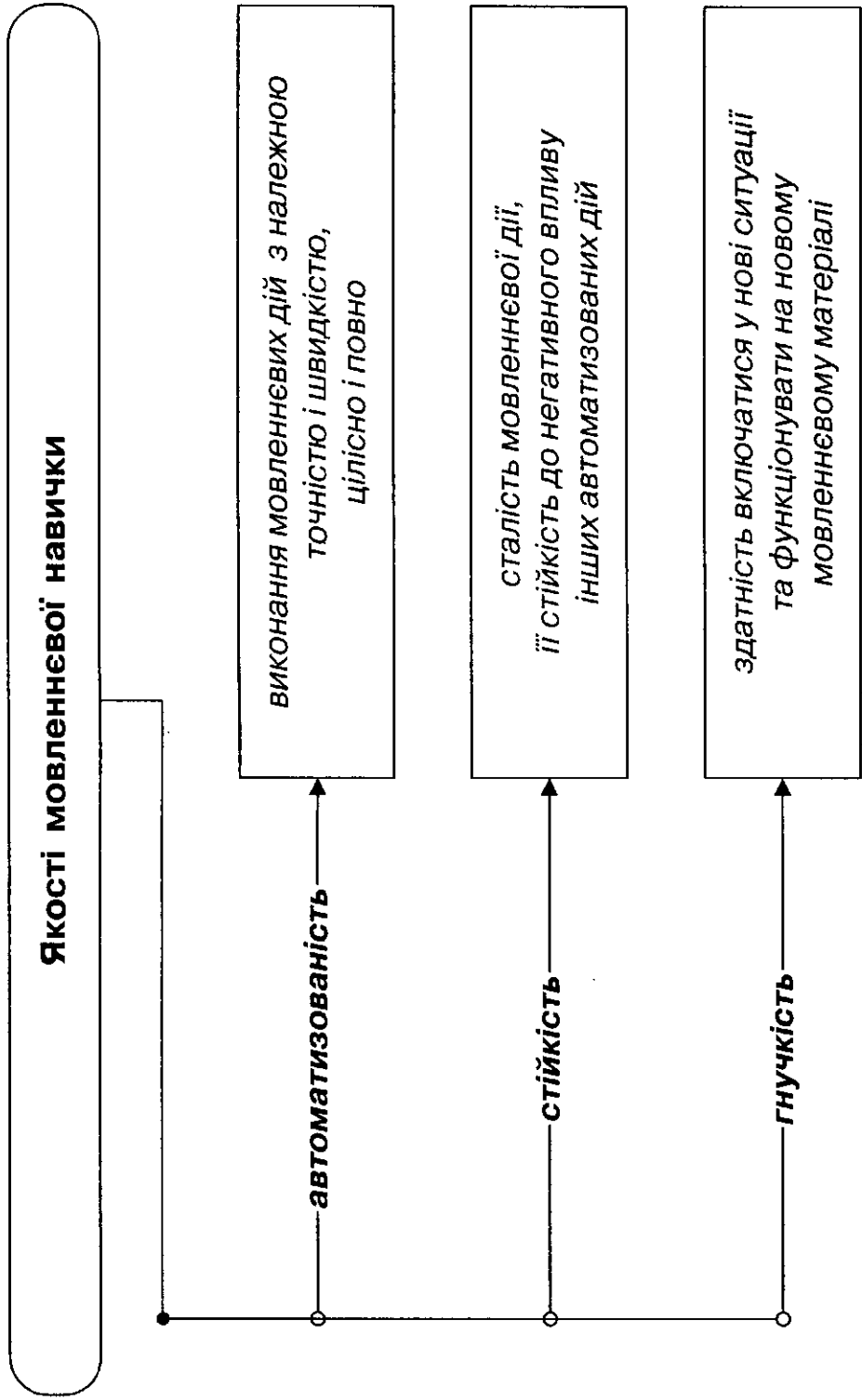

Види мовленнєвої діяльності (МД)

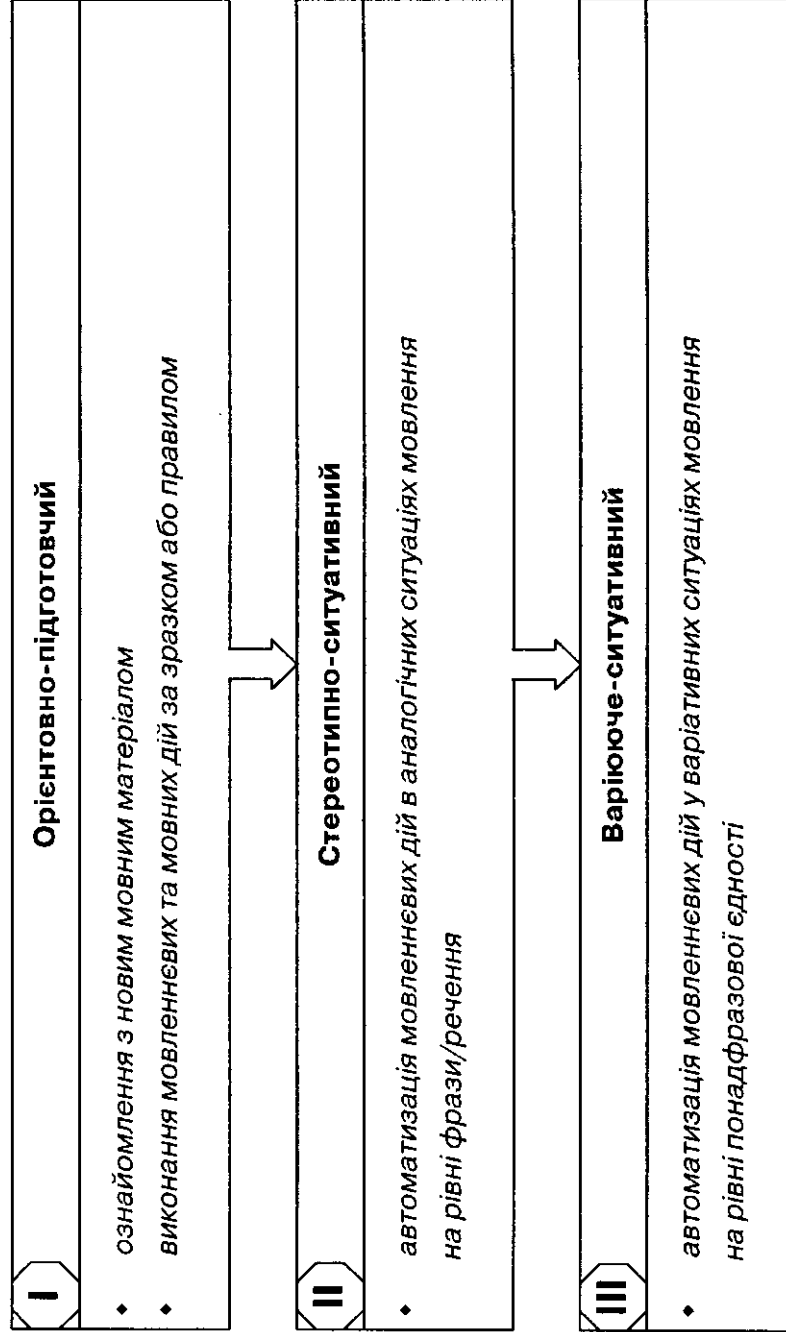

**Основні навички та вміння мовлення
(за ідеєю С.П.Шатилова)**

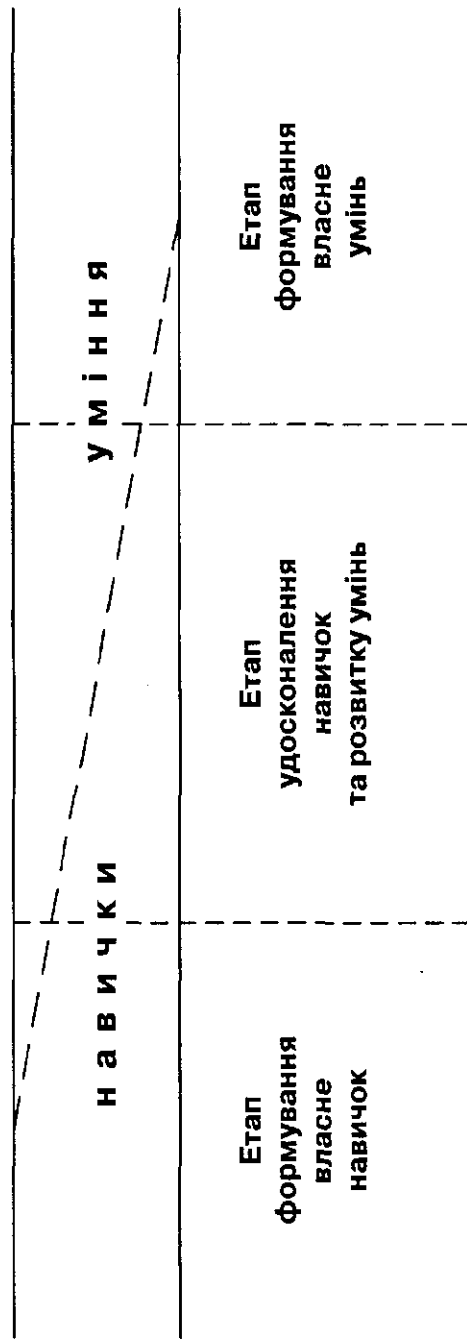

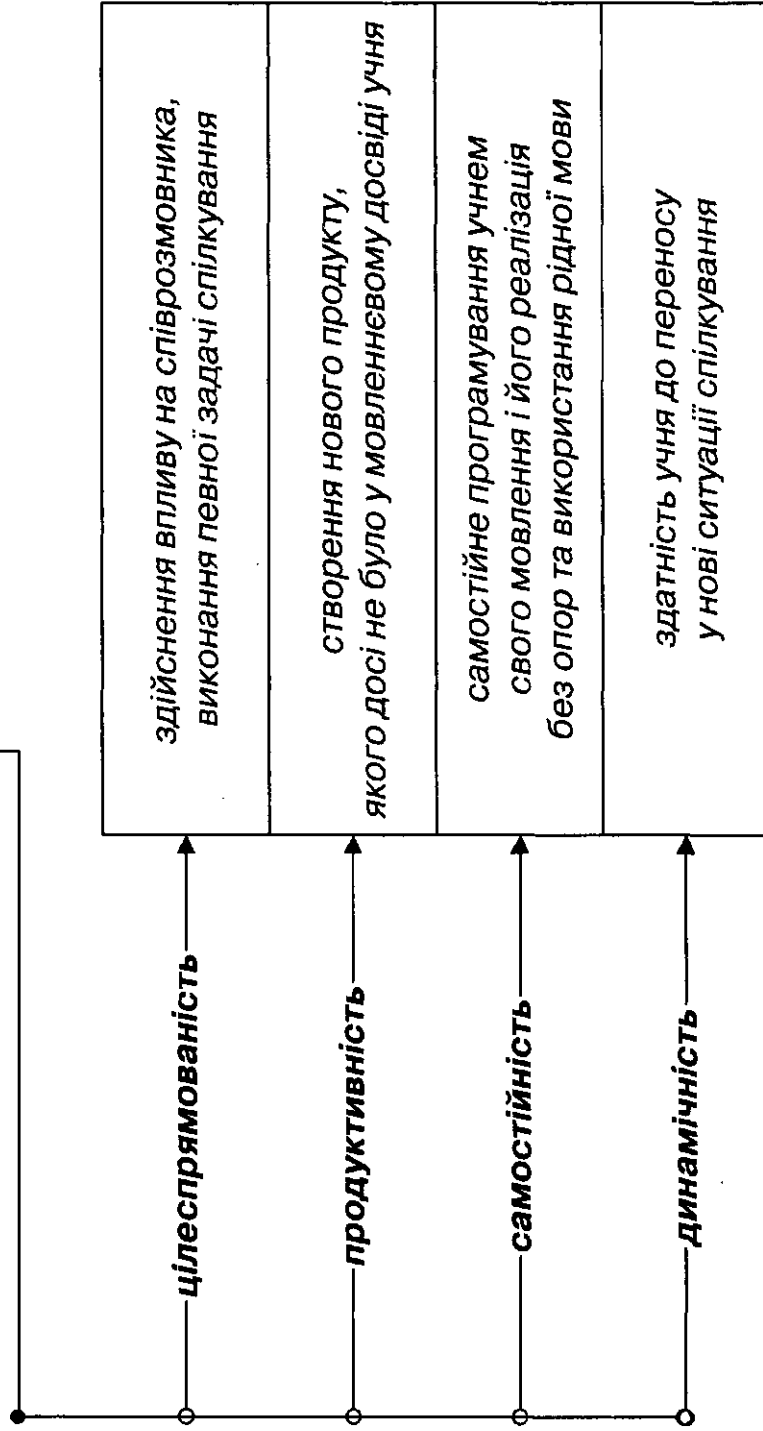
Етапи формування мовленнєвої навички (за С.П.Шатилімовим)

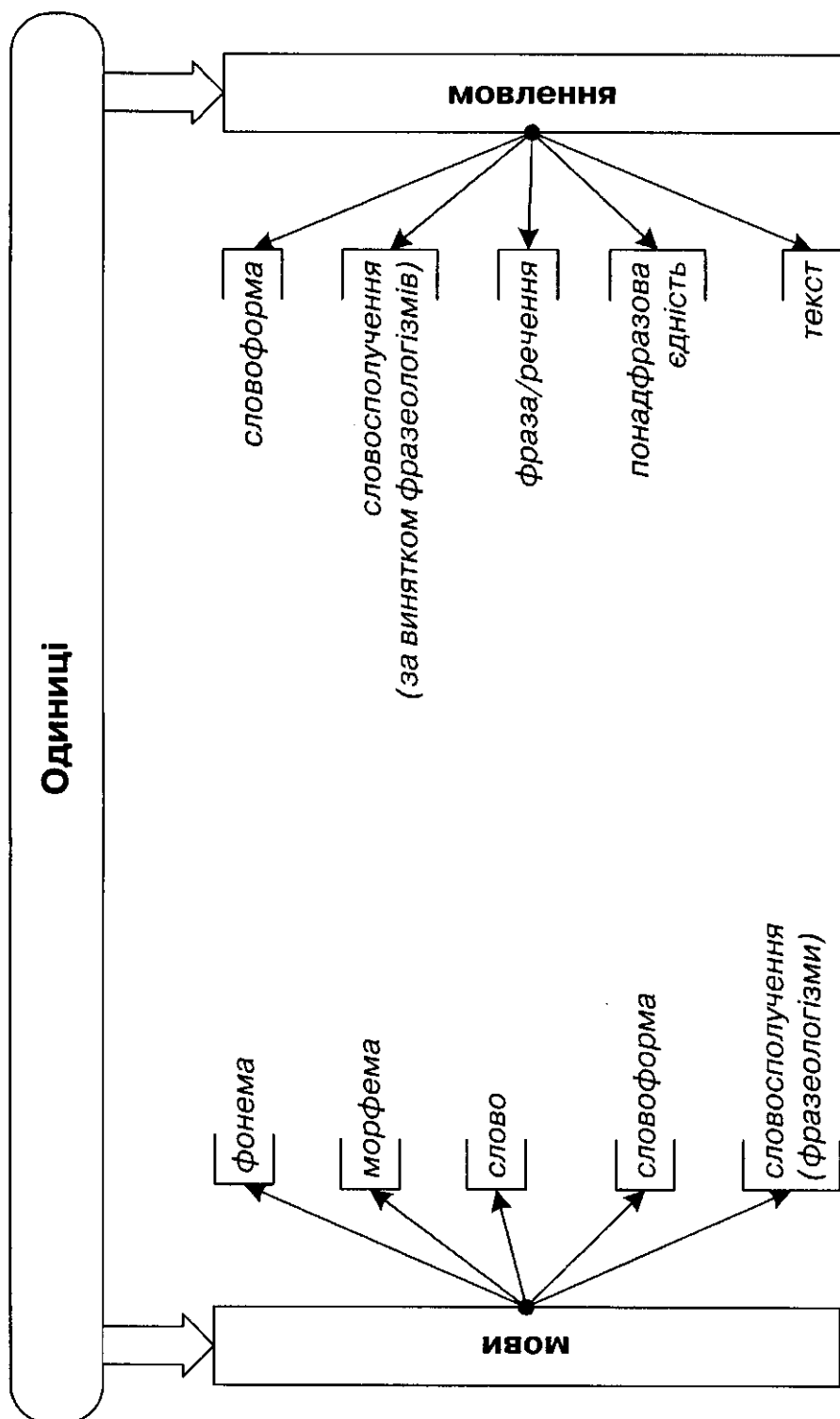

Фази формування навичок та вмінь
(за Ю.І.Пассовим)

Якості мовленнєвого вміння

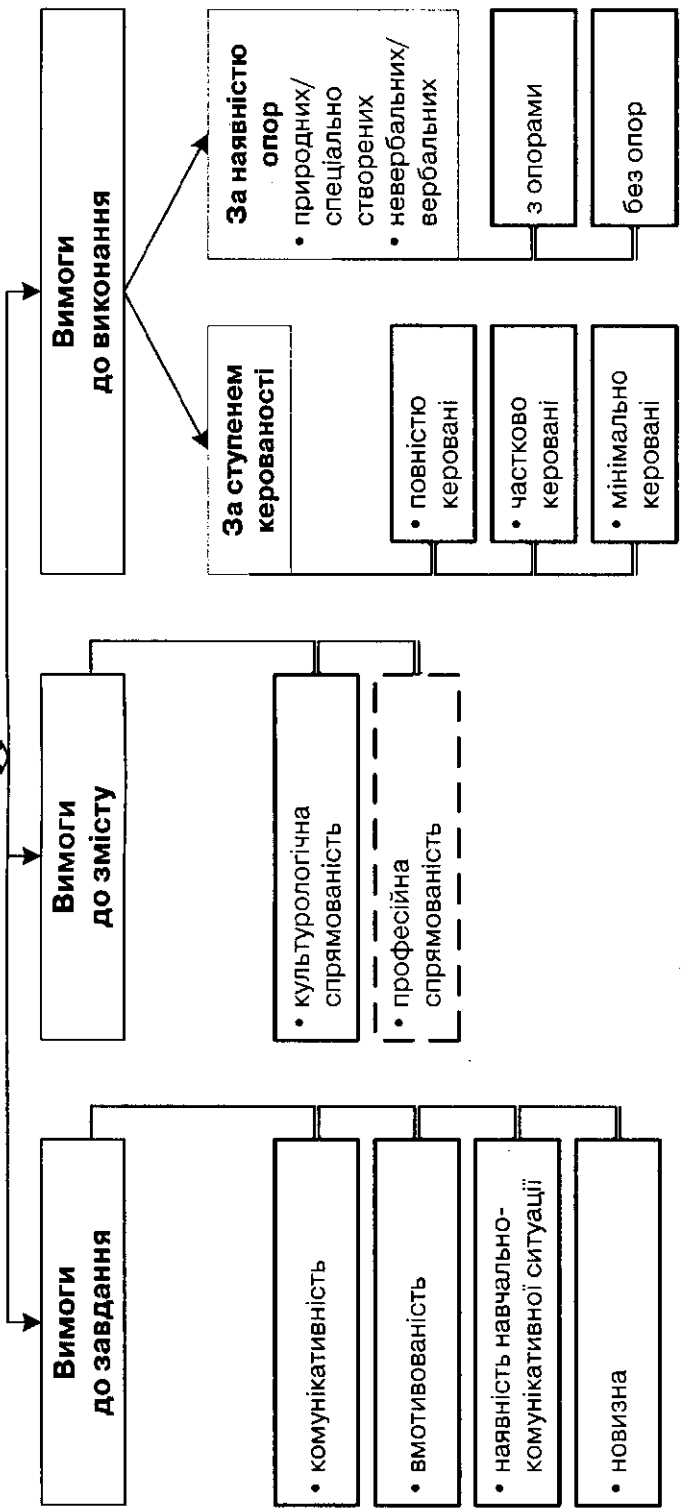

Типи вправ для навчання іноземної мови

Критерії		Типи вправ
Основні	1	Рецептивні Репродуктивні Рецептивно-репродуктивні Продуктивні Рецептивно-продуктивні
	2	Комунікативні (або мовленнєві) Умовно-комунікативні (або умовно-мовленнєві) Некомунікативні (або мовні)
Додаткові	3	Усні Письмові
	4	Одномовні Двомовні (перекладні)
	5	Тренувальні Контрольні
	6	Класні Домашні Лабораторні

**Вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь
(за Н.К.Скляренко)**

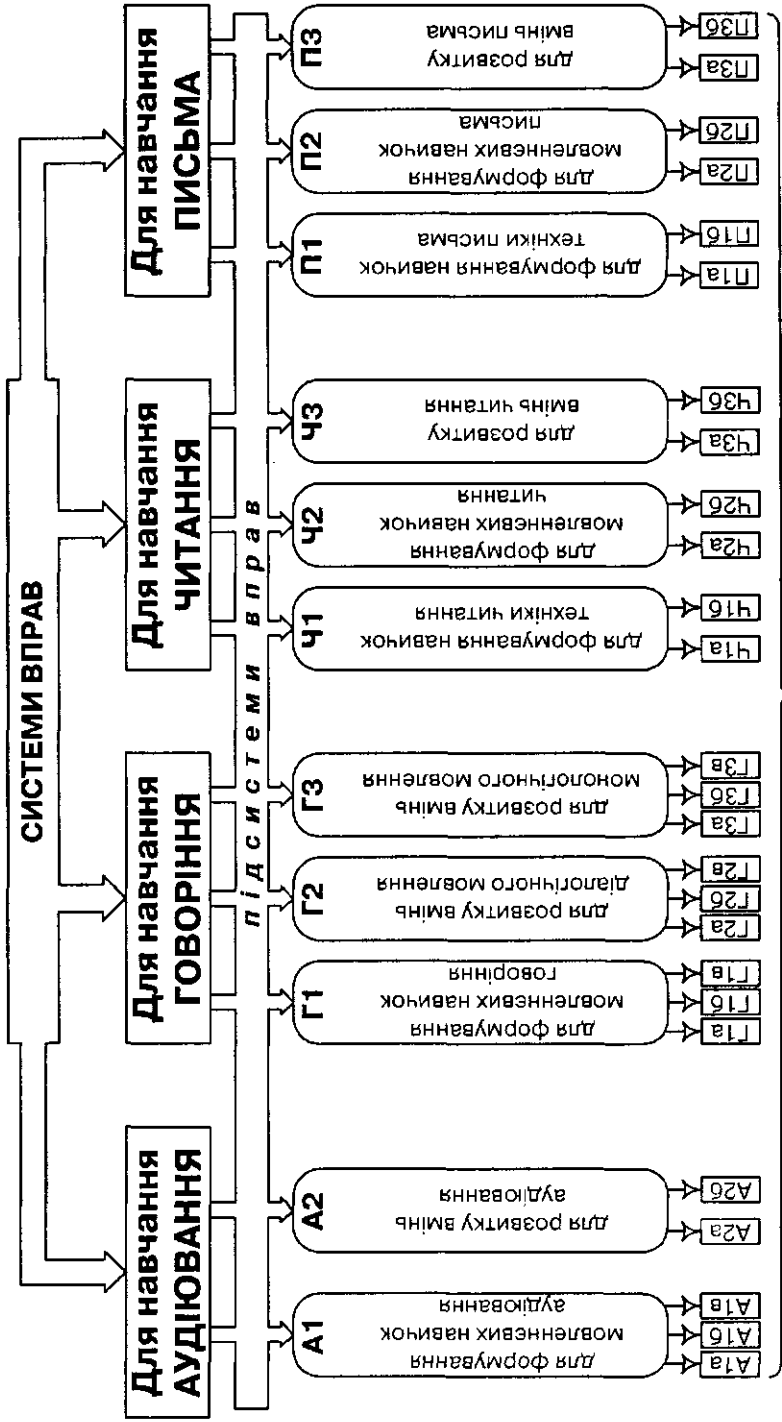
**Основні параметри вправ для навчання іншомовного спілкування
(за Ю.І.Пассовим)**

Типи вправ і їх види	Параметри				Наявність опор
	Мовленнєве завдання	Ситуативність	Обумовленість висловлювання	Наявність опор	
Мовленнєві вправи (МВ)	МВ ₂	+	+	— ні за формою, ні за змістом	—
	МВ ₁	+	+	частково за змістом	частково: вербальні, ілюстративні
Умовно-мовленнєві вправи (УМВ)	УМВ ₂	+	+	частково за формою і за змістом	ГОЛОВНИМ ЧИНОМ слухові
	УМВ ₁	+	+	умовна	+ вербальні, зорові

Класифікація вправ для навчання іноземної мови
(за Н.К.Скляренко)

ТИПИ ВПРАВ	Некомунікативні (мовні)	Умовно-комунікативні (умовно-мовленнєві)	Комунікативні (мовленнєві)
	Види вправ	Види вправ	Види вправ
Рецептивні	Сприйняття, впізнавання або розрізнення звука, термінального тону, орфограми, графеми, лексичної одиниці, граматичної структури	Аудіювання або читання повідомлень, запитань, розпоряджень тощо на рівні фрази/речення або групи речень	Аудіювання або читання тексту з метою одержання інформації
	Заучування напам'ять (лексичних одиниць, речень, текстів); повторення (звуків, лексичних одиниць, речень); заміна/вставка лексичних одиниць; зміна граматичної форми, переклад; звуження та розширення речень, об'єднання двох простих речень у складне; складання речень; переклад тексту (відомого слухачам)	Імітація зразка мовлення (ЗМ), підстановки у ЗМ, трансформації ЗМ, розширення ЗМ, завершення ЗМ, відповіді на запитання різних типів, переклад тексту (відомого слухачам, але від імені персонажа)	Переклад тексту (невідомого слухачам)
Продуктивні	X	Об'єднання ЗМ (одноструктурних і різноструктурних) у понадфразову єдність; об'єднання ЗМ у діалогічні єдності; запитання-відповідь, запитання-контрзапитання; повідомлення-запитання, спонукування-згода/відмова; спонукування-запитання і т.д.	Повідомлення якогось факту (фактів); опис (погоди, квартири, людини); розповідь (про якісь події, факти); доказ (якихось положень, фактів і т.п.); бесіда (між учнем/учнями і вчителем, між двома учнями; групова); написання записки, листа, плану, тез, анотації і т.п.

**Загальна система вправ для навчання спілкування іноземною мовою
(за Н.К.Скляренко)**

групи вправ

* Умовні позначення див. на наступній сторінці

**Умовні позначення до схеми
"Загальна система вправ для навчання спілкування іноземною мовою"**

- A1a** - група вправ для формування слухових навичок аудіювання (фонематичного та інтонаційного слуху);
A1б - група вправ для формування лексичних навичок аудіювання;
A1в - група вправ для формування граматичних навичок аудіювання;
A2a - група вправ, що готують учнів до аудіювання текстів;
A2б - група вправ з аудіювання текстів;
G1a - група вправ для формування вимовних (артикуляційних та інтонаційних) навичок говоріння;
G1б - група вправ для формування лексичних навичок говоріння;
G1в - група вправ для формування граматичних навичок говоріння;
G2a - група вправ для оволодіння діалогічними єдностями;
G2б - група вправ для оволодіння мікродіалогами;
G2в - група вправ для оволодіння різними типами діалогу;
G3a - група вправ на з'єднання речень у понадфразову єдність;
G3б - група вправ для оволодіння мікромонологами;
G3в - група вправ для оволодіння різними типами монологу;
Ч1a - група вправ на впізнавання та розрізнення графем;
Ч1б - група вправ на встановлення та реалізацію графемно-фонемних відповідностей;
Ч2a - група вправ для формування лексичних навичок читання;
Ч2б - група вправ для формування граматичних навичок читання;
Ч3a - група вправ, що готують учнів до читання текстів;
Ч3б - група вправ з навчання читання текстів;
П1a - група вправ для формування каліграфічних навичок письма;
П1б - група вправ для формування орфографічних навичок письма;
П2a - група вправ для формування лексичних навичок письма;
П2б - група вправ для формування граматичних навичок письма;
П3a - група вправ для оволодіння писемним висловлюванням на рівні понадфразової єдності;
П3б - група вправ для оволодіння писемним висловлюванням на рівні тексту.

Основні ознаки вправ для навчання іншомовного мовлення

Комунікативні вправи

- формують мовленнєві вміння
- ситуативні
- мають мовленнєве завдання
- увага учнів спрямована на зміст мовлення
- характерна структурна різноманітність висловлювання

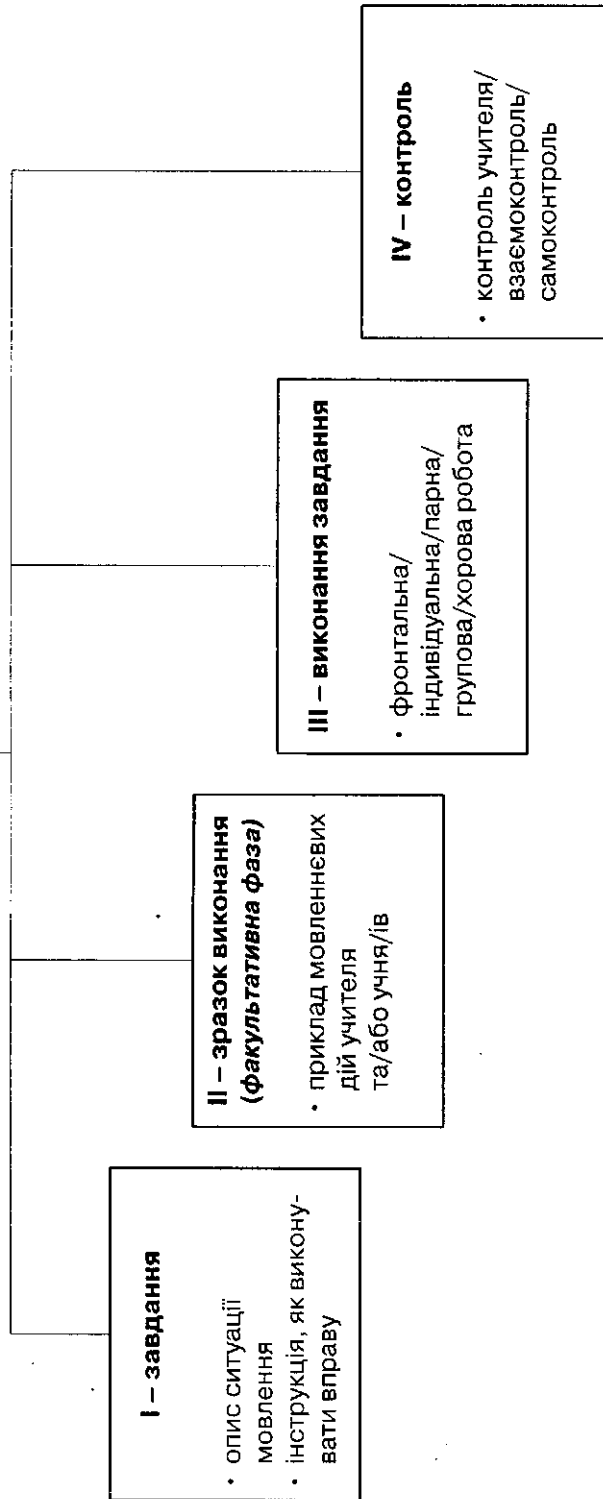
Умовно-комунікативні вправи

- формують мовленнєві навички
- ситуативні
- мають мовленнєве завдання
- увага учнів розподіляється між змістом і формою мовлення
- характерна структурна однomanітність висловлювання

Некомунікативні вправи

- формують мовні навички
- неситуативні
- без мовленнєвого завдання
- увага учнів зосереджена на формі мовлення
- характерна структурна однomanітність висловлювання

Структура вправи

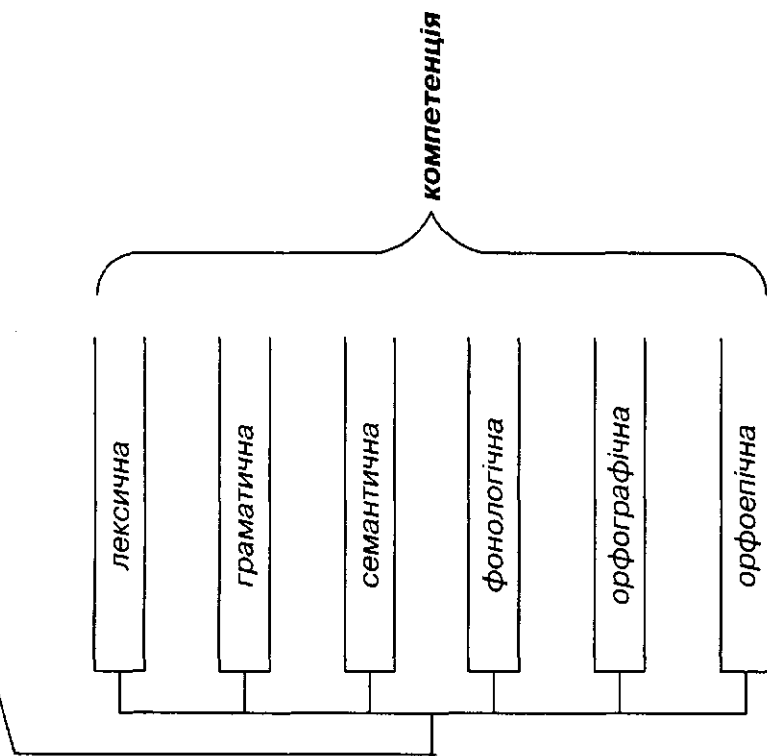
Вправа – це спеціально організоване у навчальних умовах багаторазове виконання окремих операцій, дій або діяльності з метою оволодіння ними або їх удосконалення

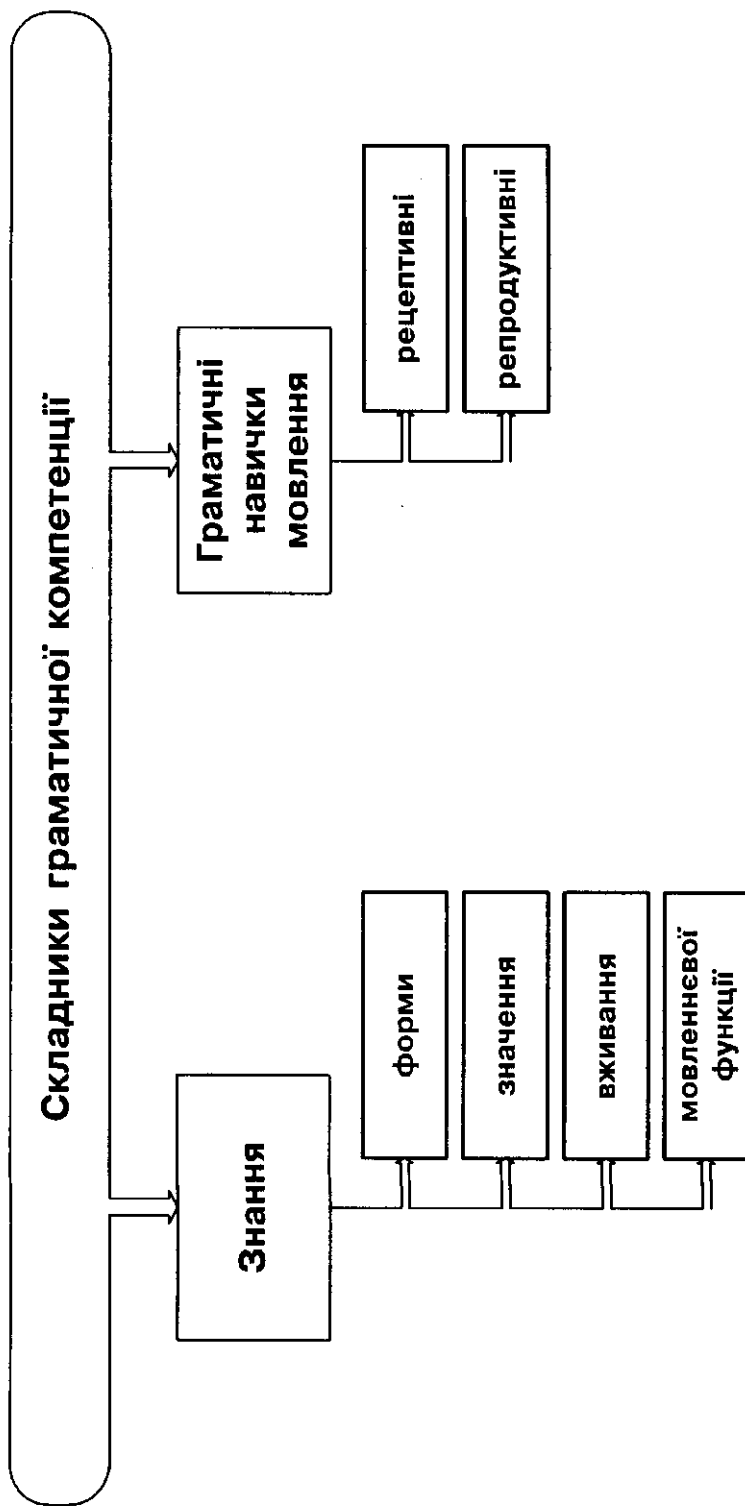
4. Формування мовної/лінгвістичної компетенції

Мовна компетенція – володіння системою знань про мову, яка вивчається на рівнях: фонемному, морфемному, лексичному, синтаксичному, і вміння користуватися цією системою на практиці.

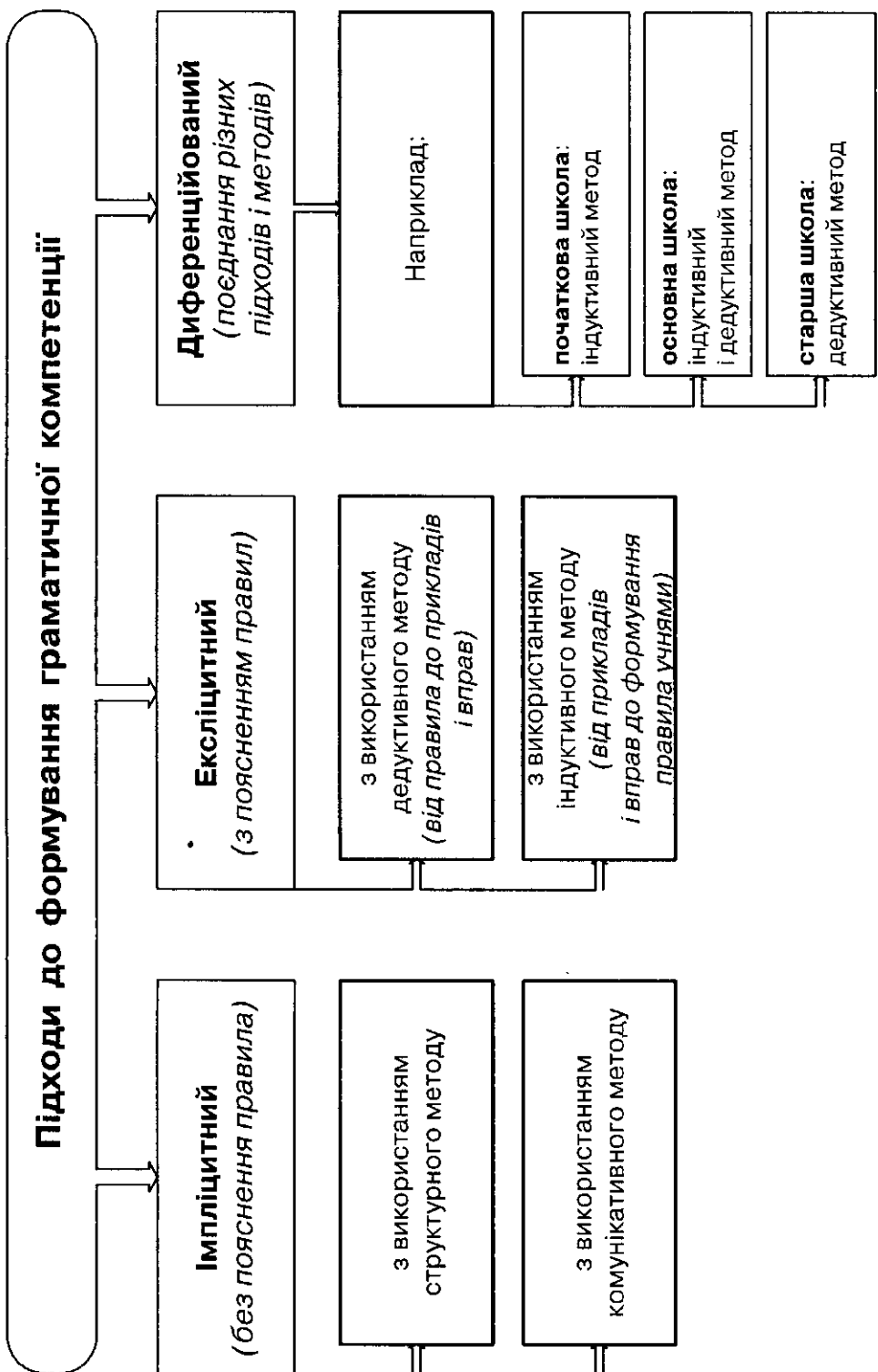
*(А.Н.Щукин. Лингводидактический
энциклопедический словарь, 2007 г.)*

**Склад мовної/лінгвістичної компетенції
(за Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти)**

Педагогічна граMATика – відповідає завданням оволодіння мовою як засобом спілкування; враховує психологічні закономірності процесу оволодіння іноземною мовою, особливості формування мовленнєвої навички

Зміст навчання граматики

I Граматичний матеріал

- активний граматичний мінімум (АГМ)
- пасивний граматичний мінімум (ПГМ)

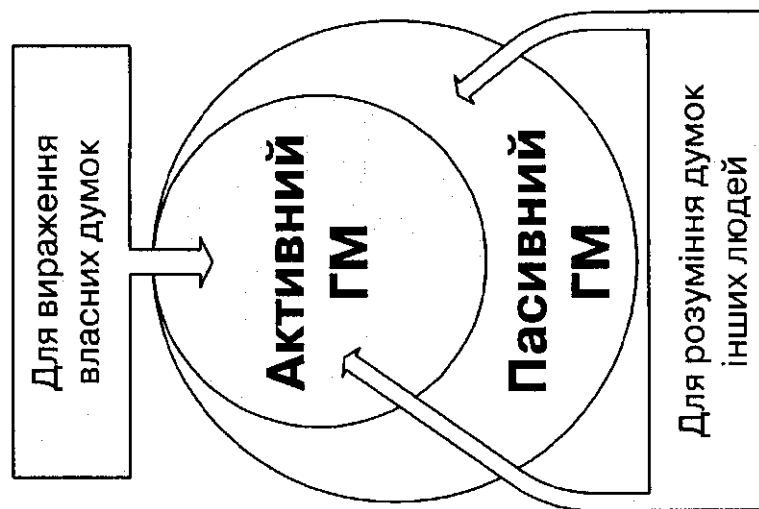
II Граматичні навички

рецептивні	УМ	ПМ
репродуктивні	А	Ч
	Г	П

Операції з граматичними структурами (ГС)

Рецептивна граматична навичка	<ul style="list-style-type: none"> • сприймання • розпізнавання • співвіднесення зі значенням
Репродуктивна граматична навичка	<ul style="list-style-type: none"> • вибору • оформлення за нормами мови • реалізація у мовленні

Шкільний граматичний мінімум

**Критерії відбору граматичних мінімумів
(за А.М.Щукіним)**

частотності

зразковості

типовості

сполучуваності

репрезентативності

Формування навичок володіння активним граматичним матеріалом

Ознайомлення з новою ГС

- повідомлення функції ГС
- демонстрація вживання ГС у типовій ситуації мовлення
- перевірка розуміння функції ГС
- фонетичне опрацювання ГС
- формулювання правил утворення ГС
- запис ГС

II Автоматизація дій учнів з новою ГС

На рівні фрази	<ul style="list-style-type: none">• імітація зразка мовлення (ЗМ)• підстановка у ЗМ• трансформація ЗМ• розширення ЗМ• завершення ЗМ• відповіді на запитання• самостійне вживання ГС
На рівні понадфразової єдності	<ul style="list-style-type: none">• об'єднання ЗМ у монологічну єдність• об'єднання ЗМ у діалогічну єдність

Завдання до граматичних вправ

На перетворення граматичних форм	На спонукання до спілкування
Зробіть речення заперечними	Посперечайтесь зі мною. Заперечте мені. Виправте мене. Не погоджуйтесь зі мною.
Зробіть речення питальними	Запитайте про ... Уточніть, хто ... Перепитайте, чи ...
Зробіть речення стверджувальними	Скажіть, що ... Підтвердіть, що ... Дайте відповіді на запитання. Пообіцяйте, що ...

Формування навичок володіння пасивним граматичним матеріалом

Ознайомлення з новою ГС

- демонстрація вживання ГС у контексті
- пояснення формальних ознак та значення ГС
- читання і запис ГС

Автоматизація дій учнів з новою ГС

на рівні фрази/речення	<ul style="list-style-type: none"> • розпізнавання • диференціація підкреслювання, виписування, називання, зчитування, • відповіді на запитання • переклад на рідну мову
на рівні понадфразової єдності/ мікротексту	<ul style="list-style-type: none"> • відповіді на запитання • переклад на рідну мову

Зміст навчання лексики

Лексичний матеріал

- активний лексичний мінімум (АЛМ)
- пасивний лексичний мінімум (ПЛМ)
- потенціальний словник

Лексичні навички

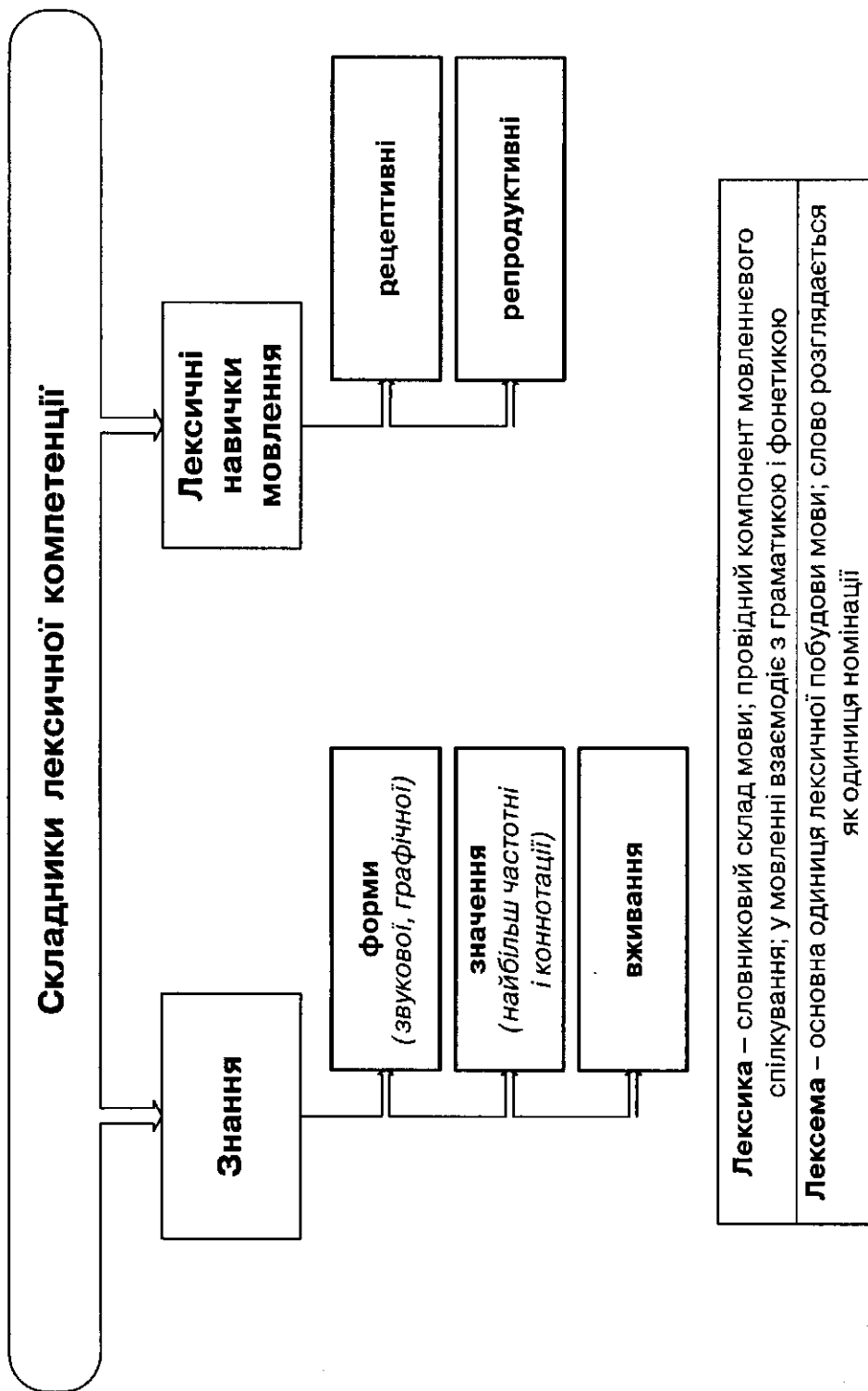
рецептивні

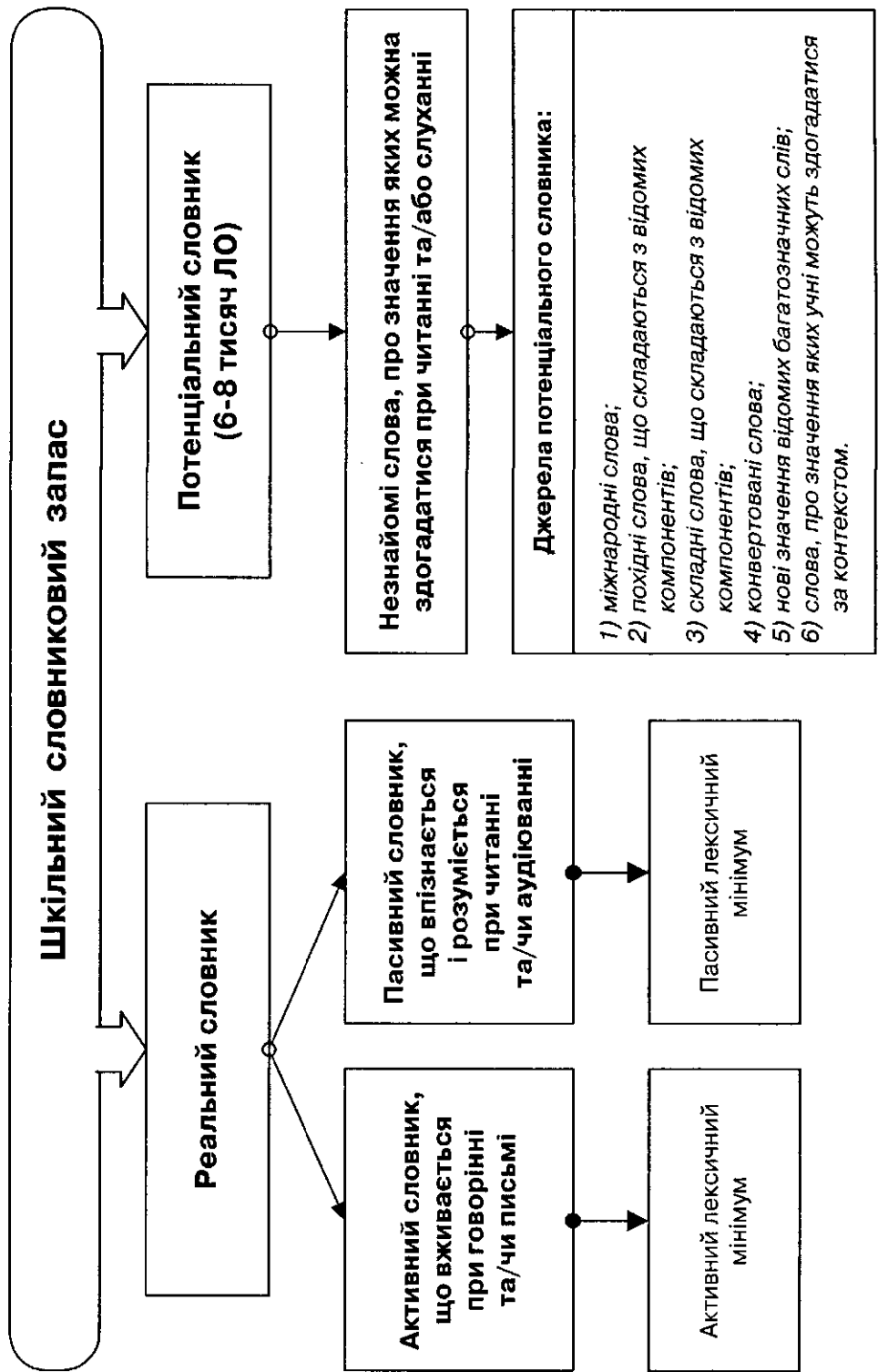
репродуктивні

	УМ	ПМ
рецептивні	А	Ч
репродуктивні	Г	П

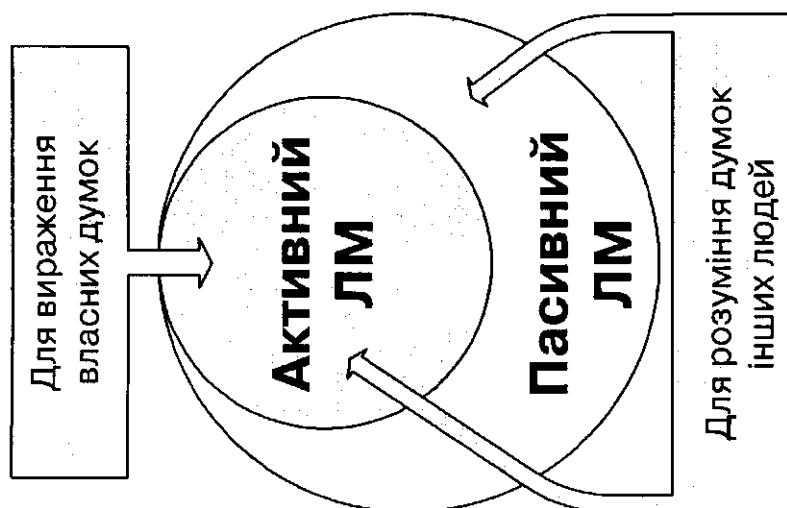
Операції з лексичними одиницями (ЛО)

Рецептивна лексична навичка	<ul style="list-style-type: none"> • сприймання • розпізнавання • семантизація
Репродуктивна лексична навичка	<ul style="list-style-type: none"> • виклик з довготривалої пам'яті • сполучення з іншими ЛО • реалізація у мовленні

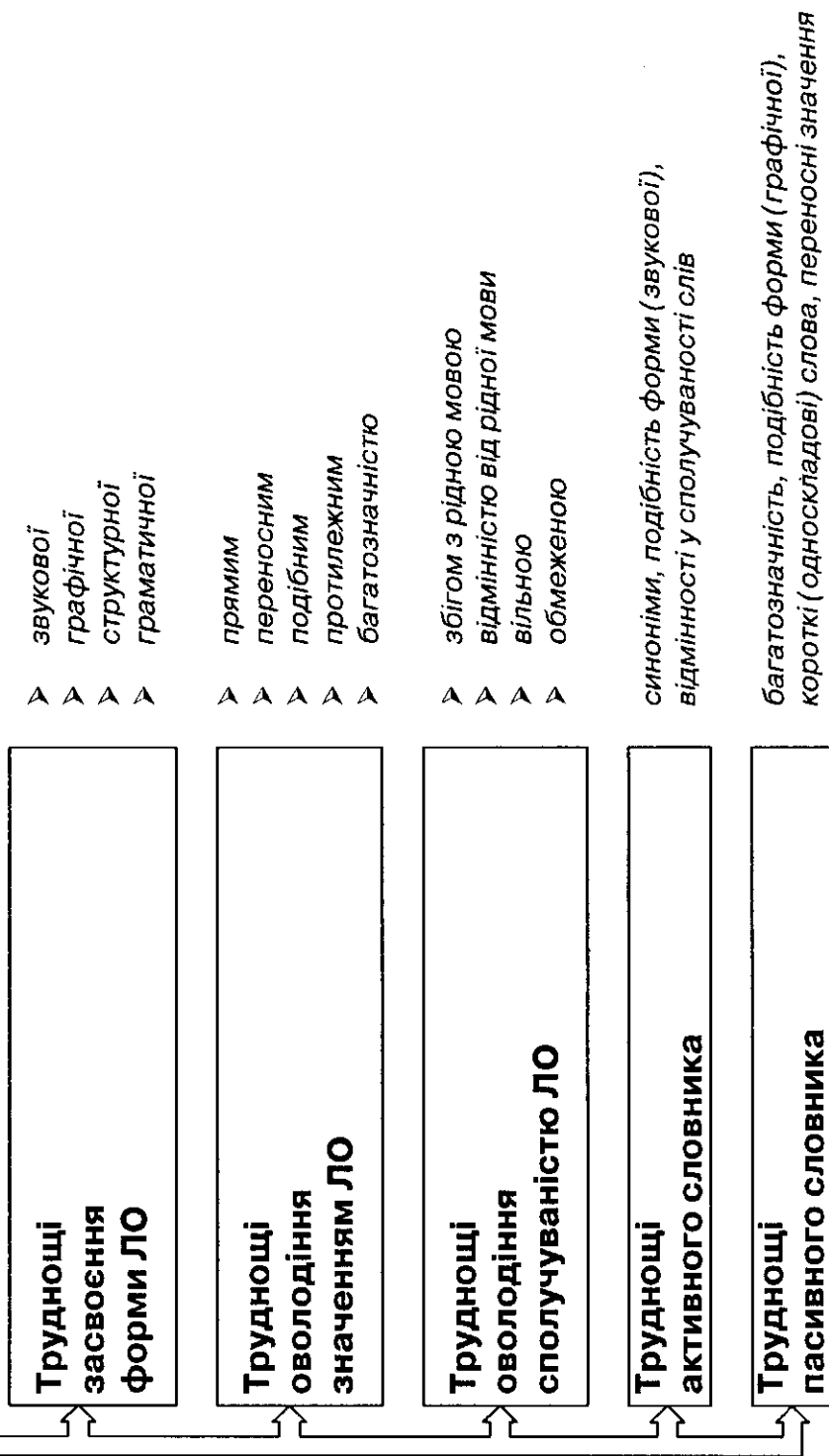

Шкільний лексичний мінімум

Труднощі засвоєння лексичних одиниць

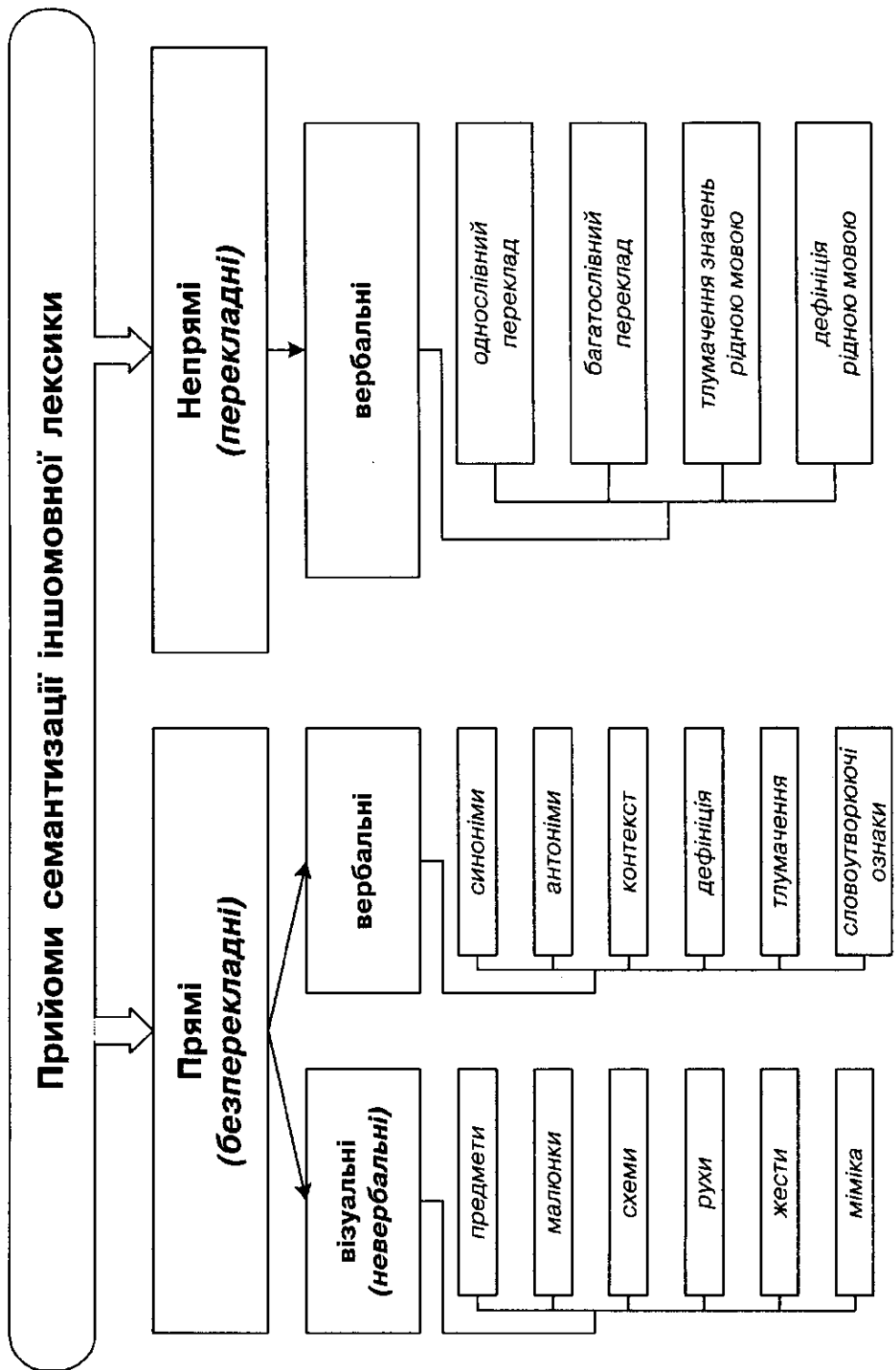
Критерії відбору лексичних мінімумів

Основні

- сполучуваність
- семантична цінність
- стилістична необмеженість

Додаткові

- частотності
- багатозначності
- словотворчої здатності
- стройової здатності

Формування навичок володіння активним лексичним матеріалом

I Ознайомлення з новими ЛО

- семантизація ЛО
- перевірка розуміння значення ЛО
- фонетичне опрацювання
- демонстрація графічної форми ЛО та її запис

II Автоматизація дій учнів з новими ЛО

<p>На рівні словоформи, словосполучення, фрази/речення</p>	<ul style="list-style-type: none">• імітація ЗМ• підстановка у ЗМ• завершення ЗМ• розширення ЗМ• відповіді на запитання• самостійне вживання ЛО
<p>На рівні понадфразової єдності</p>	<ul style="list-style-type: none">• об'єднання ЗМ у монологічну єдність• об'єднання ЗМ у діалогічну єдність

Формування навичок володіння пасивним лексичним матеріалом

15-8175

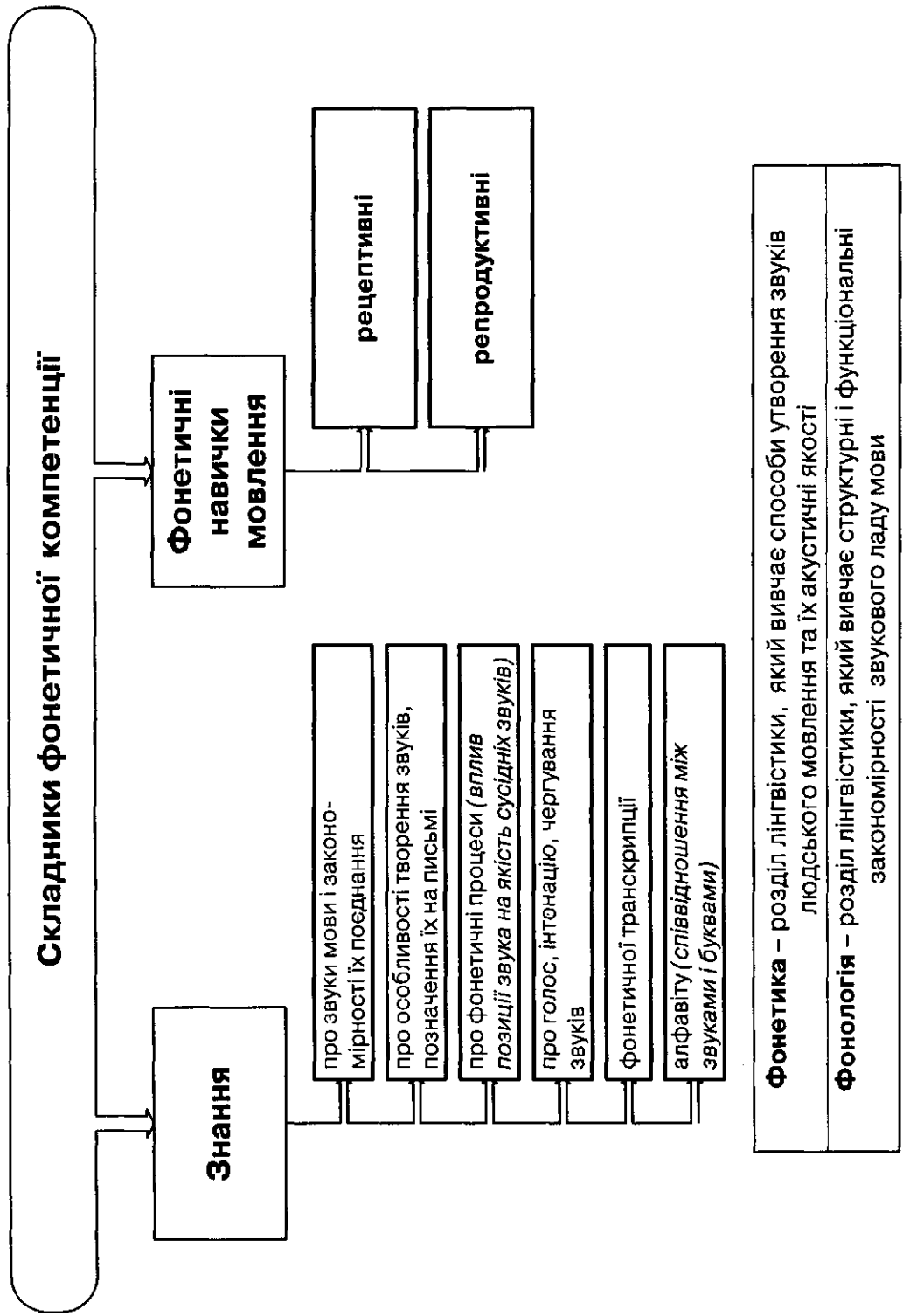
I Ознайомлення з новими ЛО

- семантизація ЛО
визначення значення за словником,
здогадка за контекстом,
аналіз словотворення та ін.

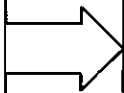
II Автоматизація дій учнів з новими ЛО

Вправи на рівні речення та мікротексту:

- заповнення пропусків у тексті
- вибір значення ЛО з кількох значень
- вибір ЛО за спільністю
- знаходження ЛО у тексті
- визначення значення ЛО
(похідних слів за афіксами,
конвертованих слів,
багатозначних слів за контекстом)
- підбір до ЛО відповідних еквівалентів на рідній мові

**Мета навчання фонетичного матеріалу
(на апроксимативному рівні)**

**Формування
слухо-вимовних
навичок**

розуміння усіх
звуків при
аудіюванні

фонематичний
слух

інтонаційний
слух

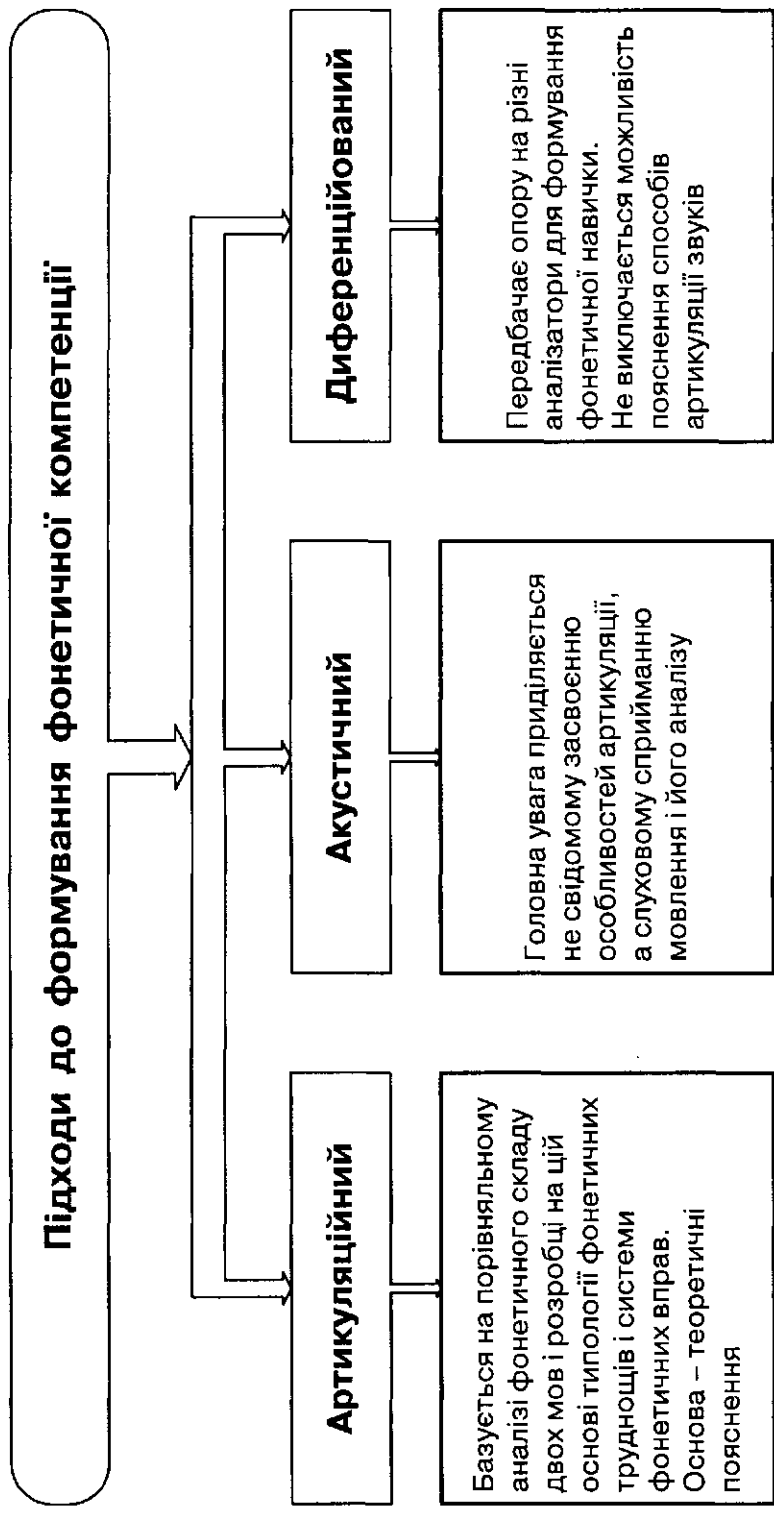
розуміння мовлення
інших людей

правильна вимова
усіх звуків
у потоці мовлення

артикуляція

інтонуювання

інтонаційно правильне
оформлення
мовлення

Зміст навчання фонетики

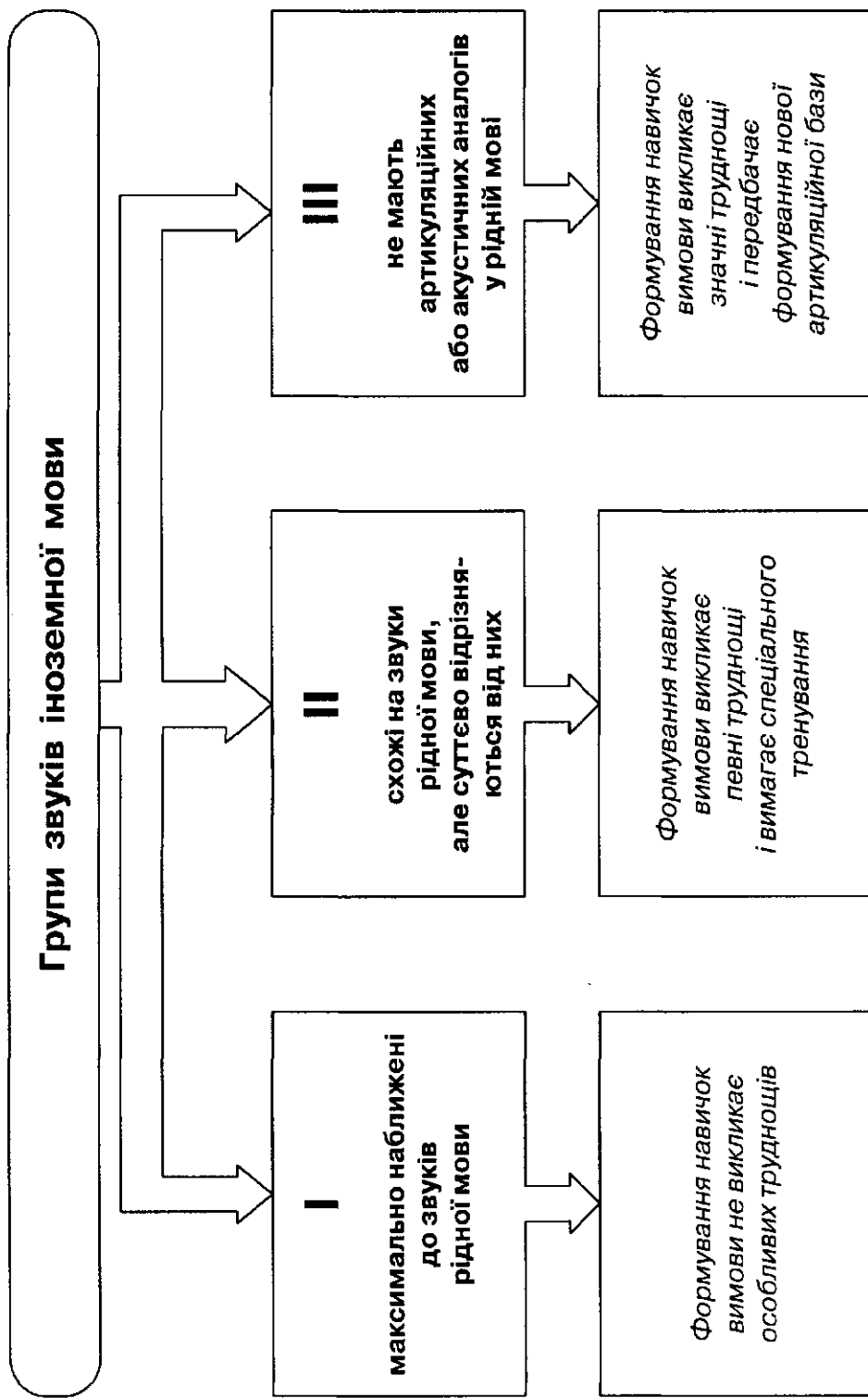
Фонетичний матеріал

- ЗВУКИ
- ЗВУКОСПОЛУЧЕННЯ
- НАГОЛОС
- ІНТОНАЦІЙНІ МОДЕЛІ

Фонетичні навички

- рецептивні (слухові навички)
- репродуктивні (навички вимови)

Фонетичні навички	Операції зі звуками, звукосполученнями, словами, словосполученнями, фразами
Рецептивні фонематичний слух інтонаційний слух	<ul style="list-style-type: none">• впізнавання• диференціація• ідентифікація
Репродуктивні артикуляція інтонація	<ul style="list-style-type: none">• виклик• оформлення за нормами мови• реалізація у мовленні

Формування артикуляційної навички

I. Ознайомлення з новим звуком

- Демонстрація звука
- Пояснення артикуляції
- Порівняння зі звуками рідної мови
- Артикуляційна гімнастика

II. Автоматизація дій учнів з новим звуком

- Рецепція (вправи на розвиток фонематичного слуху)
 - влізавання
 - диференціація
 - ідентифікація
- Репродукція (вправи для навчання артикуляції)
 - імітація
 - підстановка
 - відповіді на запитання
 - заучування напам'ять

Формування інтонаційної навички

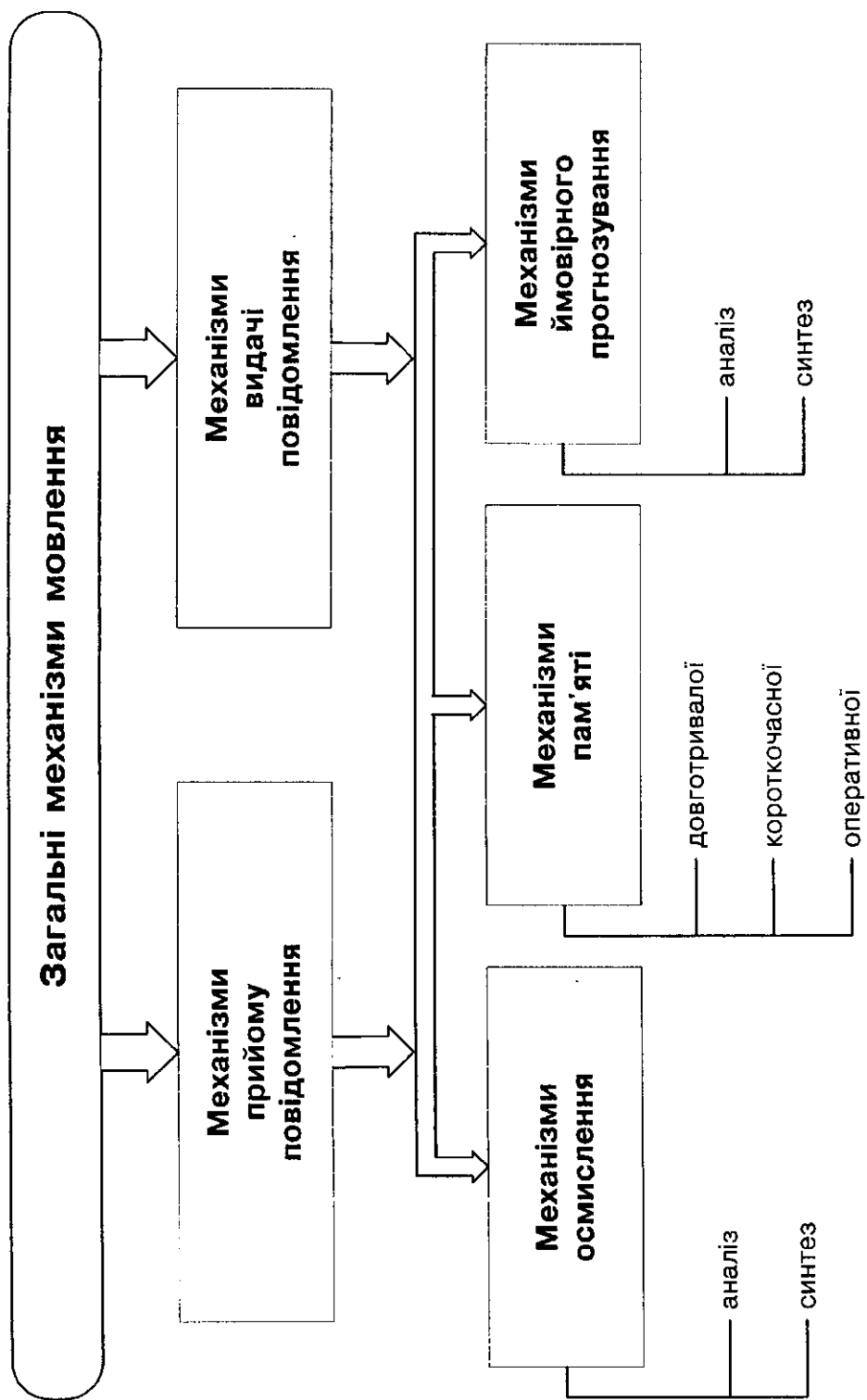
- I. Ознайомлення з новою інтонаційною моделлю (ІНМ)
 - Демонстрація ІНМ
 - Пояснення комунікативного значення ІНМ
 - Прослуховування діалогів з новою ІНМ

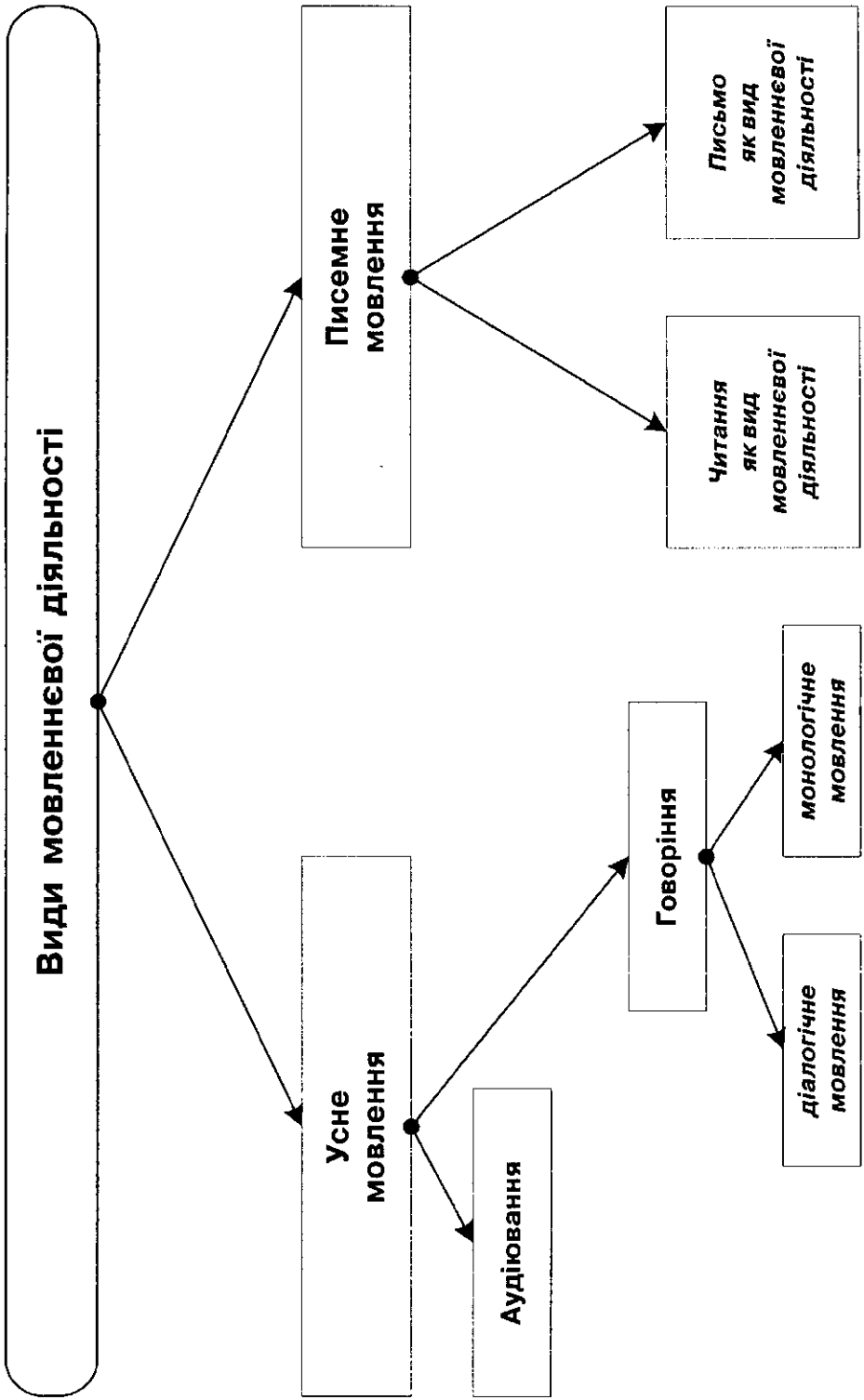
- II. Автоматизація дій учнів з новою інтонаційною моделлю
 - Рецепція ІНМ (вправи на розвиток інтонаційного слуху)
 - впізнавання
 - диференціація
 - ідентифікація
 - Репродукція ІНМ (вправи для навчання інтонування)
 - імітація
 - підстановка
 - трансформація
 - самостійне вживання

5. Формування мовленнєвої компетенції

Мовленнєва компетенція – володіння способами формування і формулювання думок засобами мови і вміння користуватися такими способами у процесі сприйняття і породження мовлення.

*(А.Н.Щукин. Лингводидактический
энциклопедический словарь, 2007 г.)*

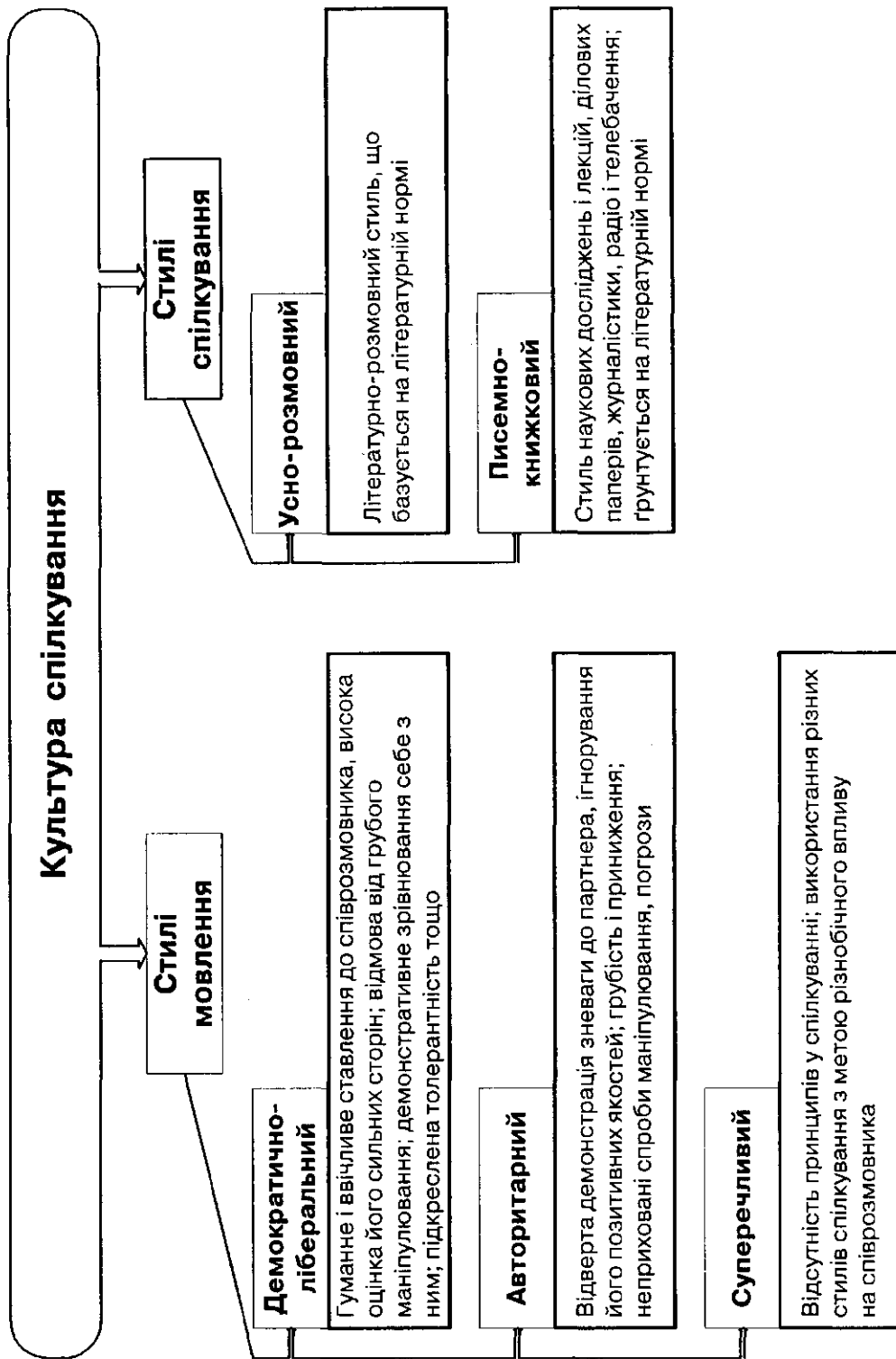
Склад мовленнєвої компетенції

Компетенція в аудіюванні

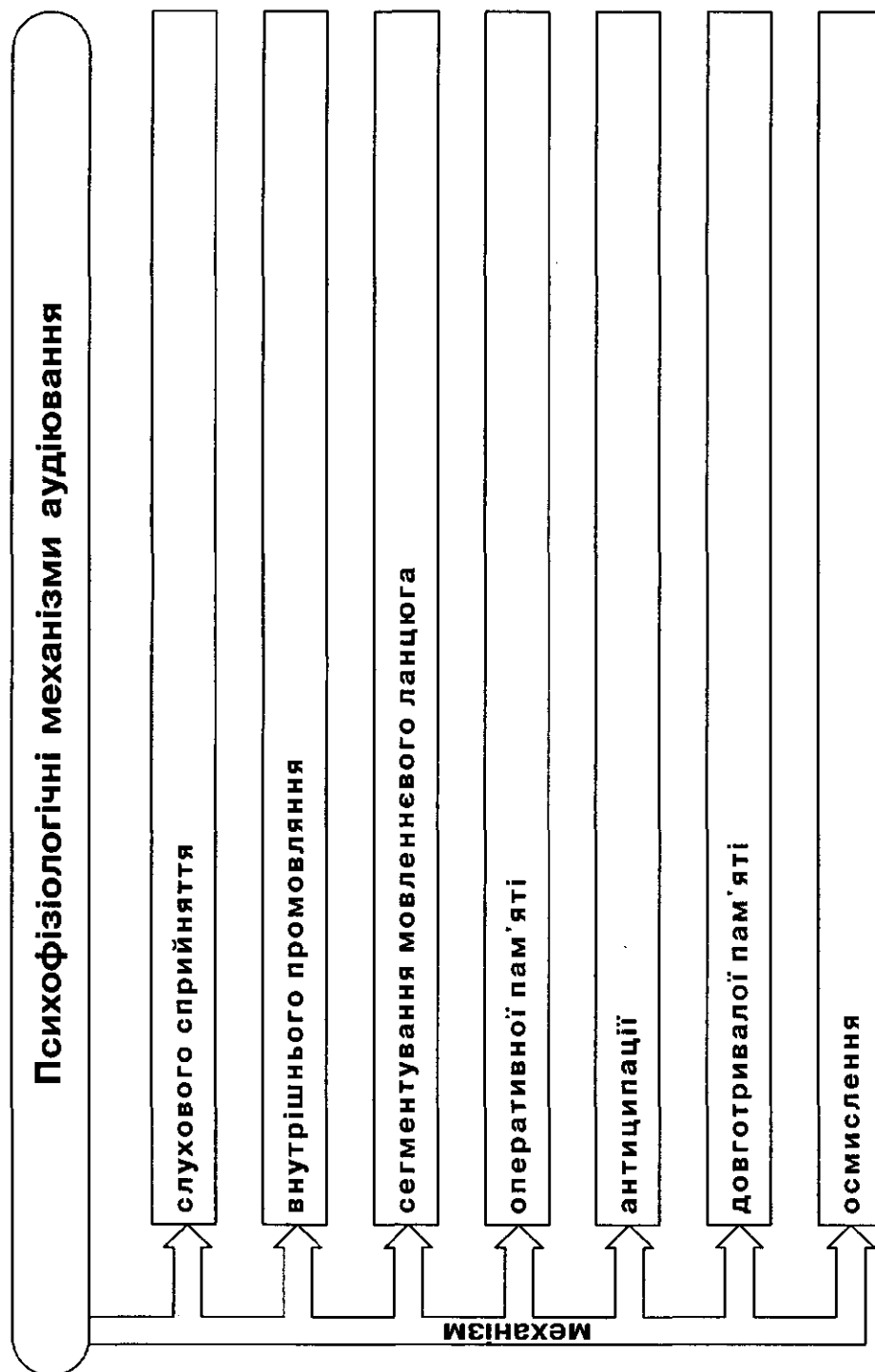
Компетенція в говорінні

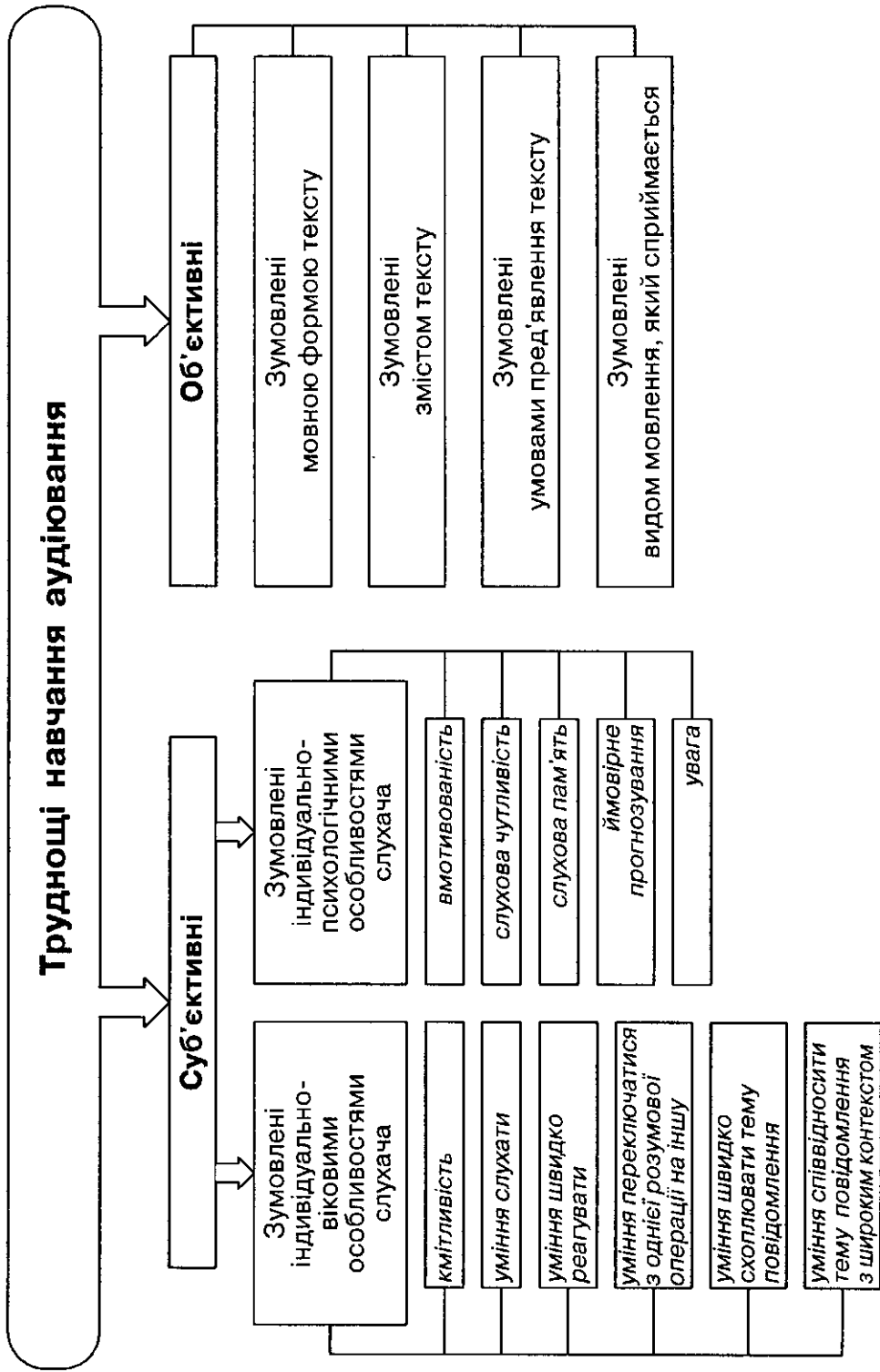
Компетенція в читанні

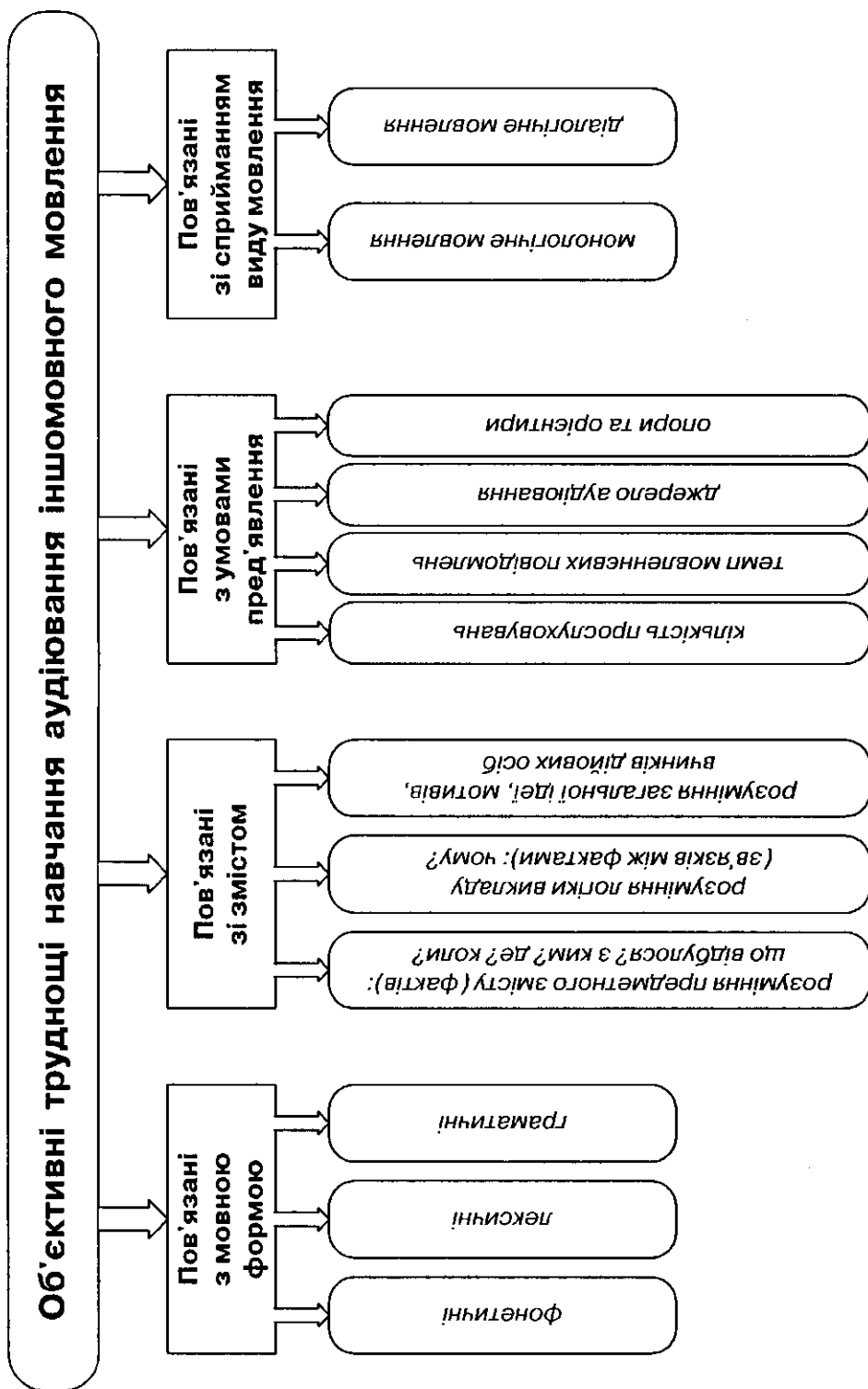
Компетенція у письмі

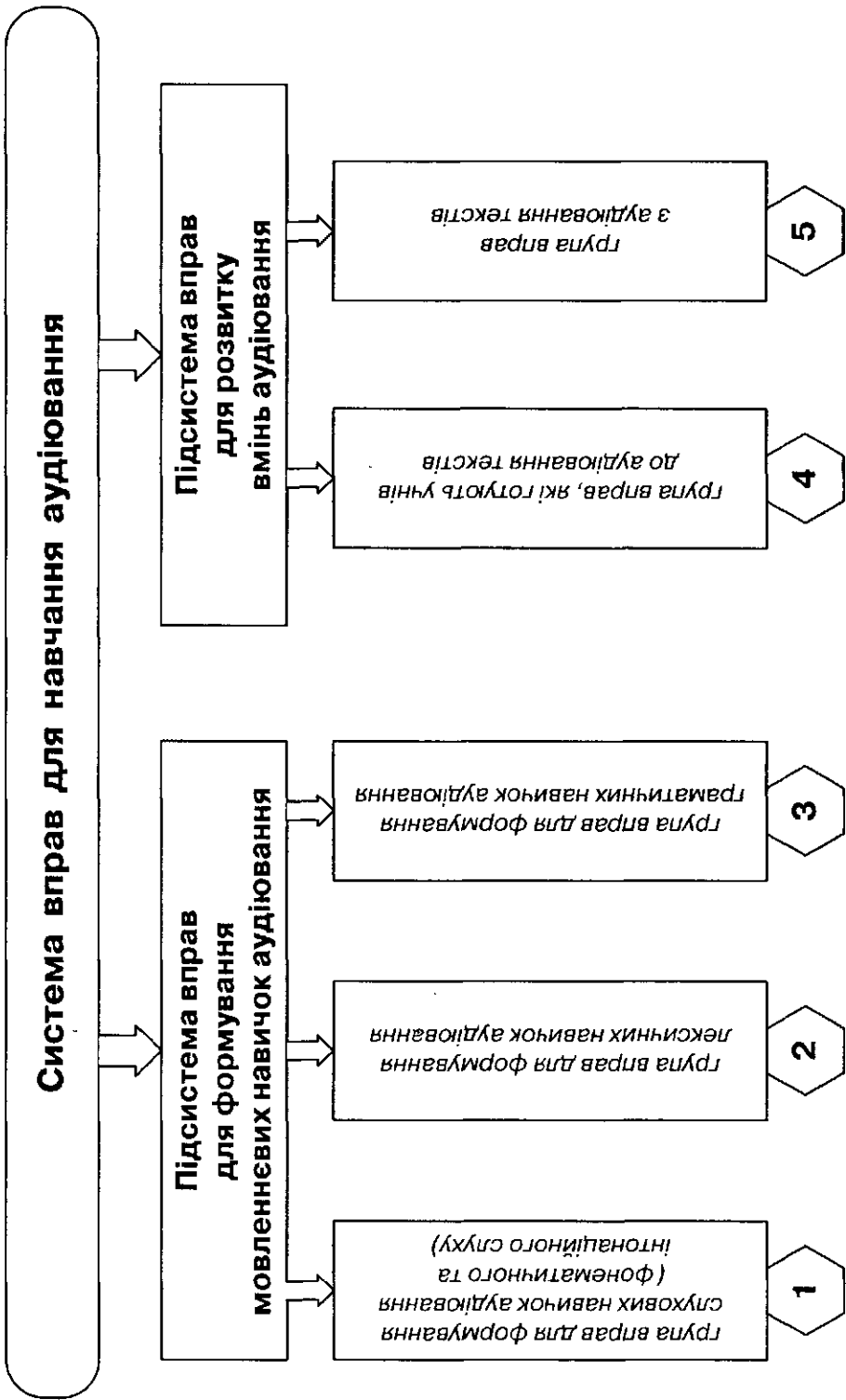

5.1. Формування компетенції в аудіюванні

* Детальніше див. наступну сторінку

Типові вправи для навчання аудіювання

- 1-3 групи.** **Мета:** навчити учнів розрізняти зі слуху фонетичні, лексичні та граматичні явища
Вправи: некомунікативні рецептивні
- на сприймання } *звук*
 - на впізнавання } *термінального тону*
 - на розрізнення } *лексичної одиниці*
 - на сегментацію слів/словосполучень } *граматичної структури*
 - на розуміння граматичних структур
 - на розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання
- 4 група.** **Мета:** навчити учнів розуміти зі слуху фрази або групи фраз
Вправи: умовно-комунікативні рецептивні
- на аудіювання } *повідомлень*
 - на аудіювання } *розпоряджень*
 - на аудіювання } *запитань*
- 5 група.** **Мета:** навчити учнів розуміти зі слуху тексти
Вправи: комунікативні рецептивні
- на аудіювання текстів } *з розумінням основного змісту*
 - на аудіювання текстів } *з повним розумінням*
 - на аудіювання текстів } *з розумінням певної інформації*

Етапи роботи з текстом для аудіювання

Дотекстовий етап

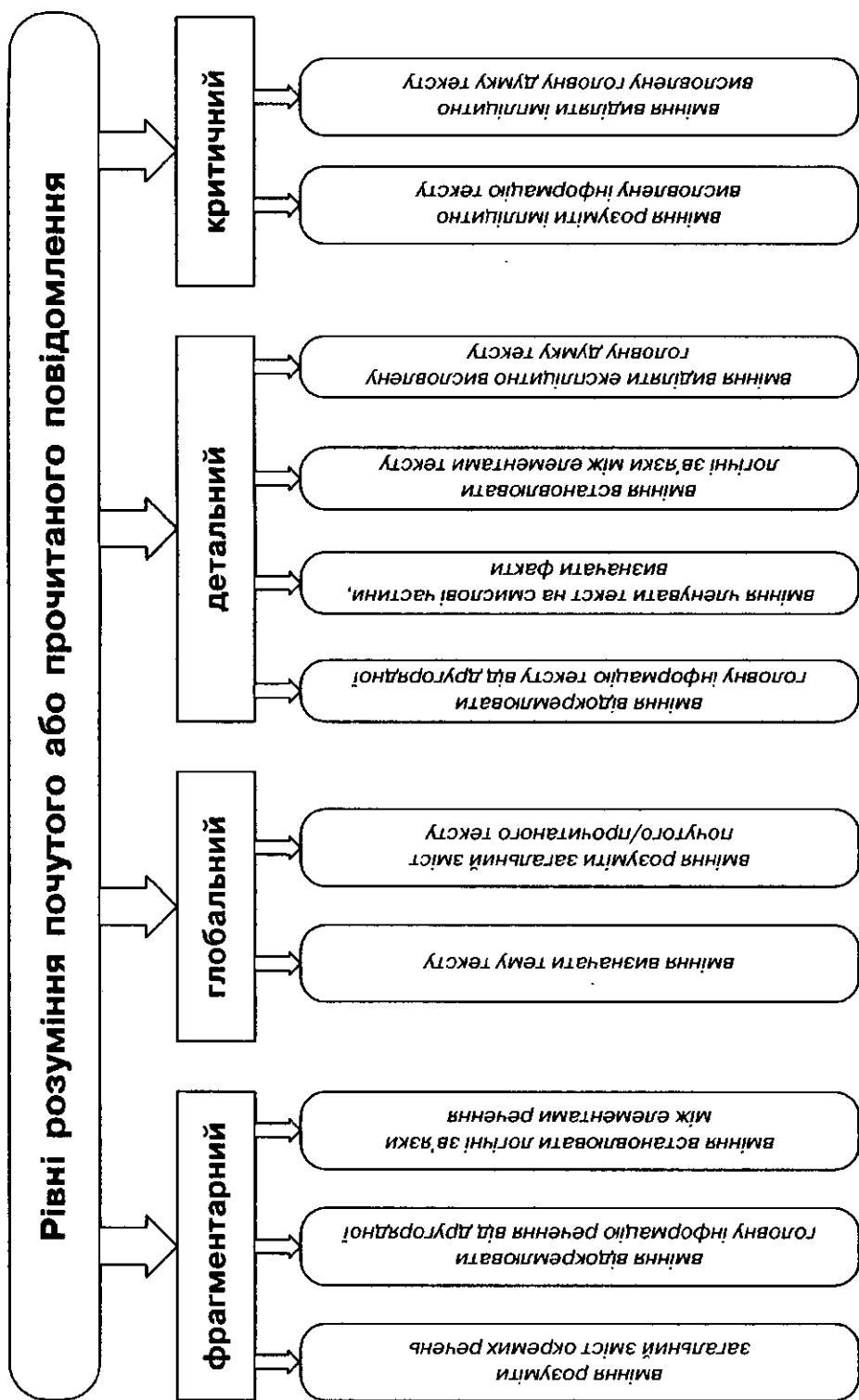
1. зняття мовних і/або смислових труднощів тексту
2. уведення в контекст повідомлення
3. формулювання комунікативної установки на аудіювання тексту

Притекстовий етап

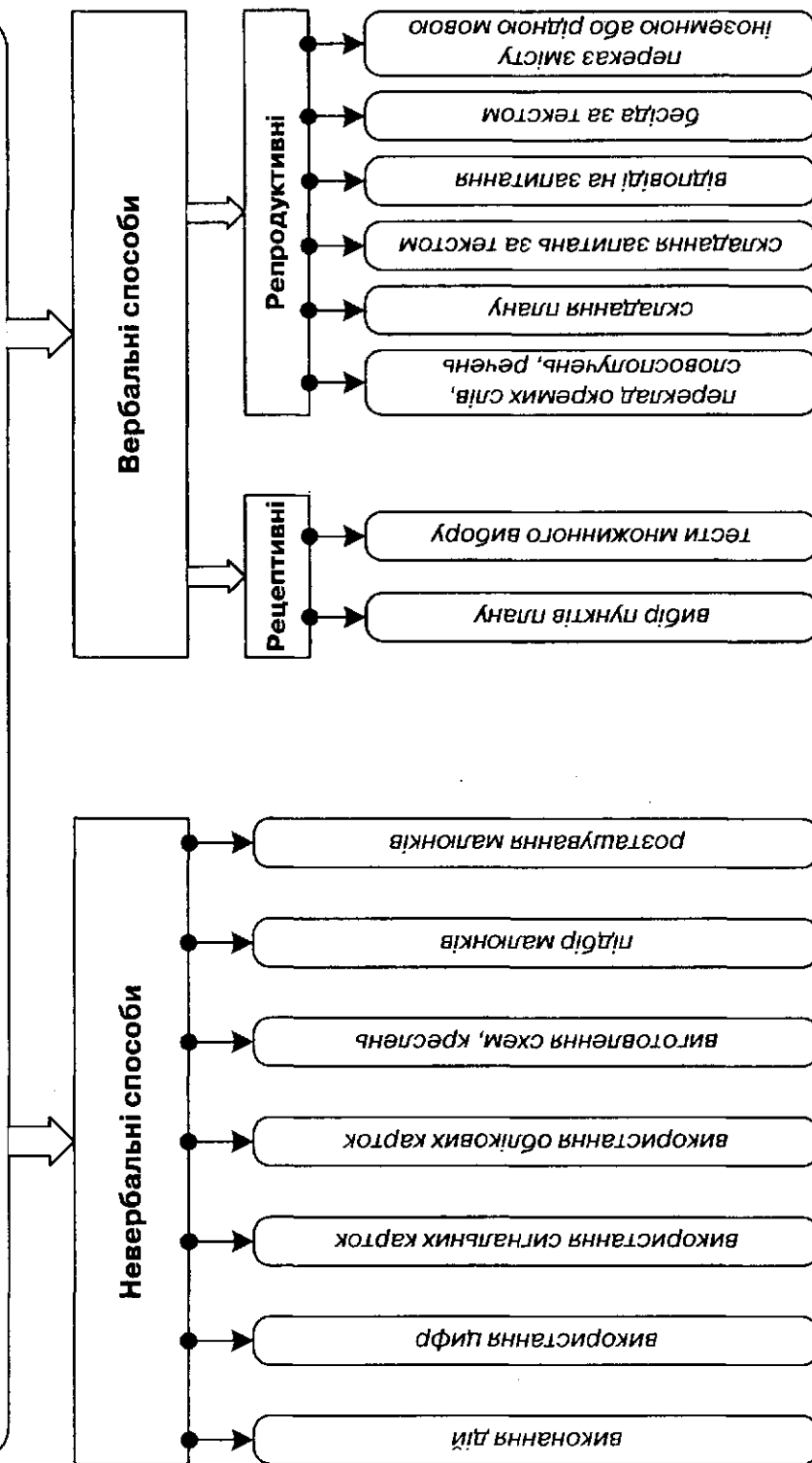
4. аудіювання тексту

Післятекстовий етап

5. контроль розуміння повідомлення
6. обговорення змісту прослуханого тексту
7. навчання смислової переробки інформації тексту

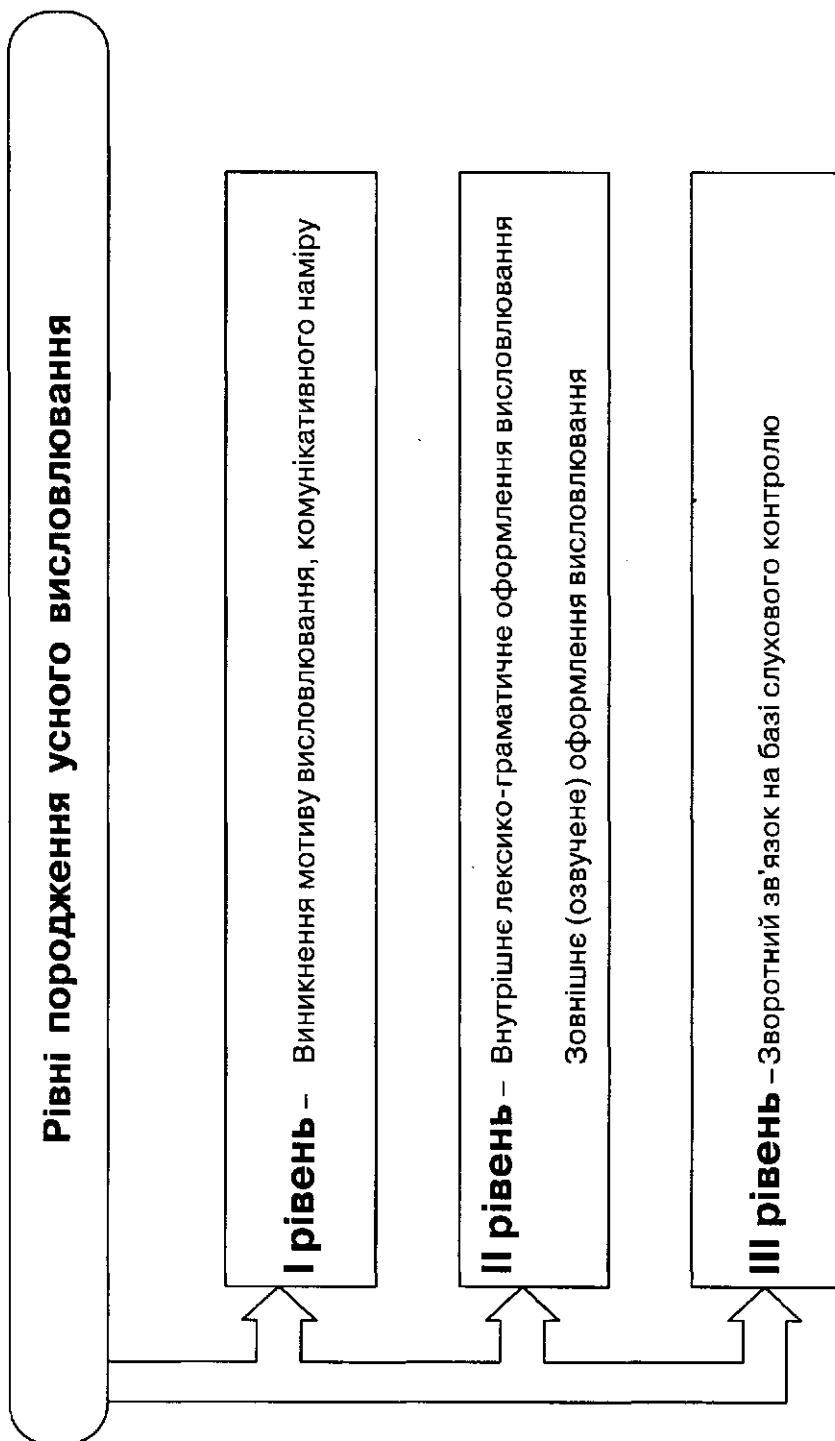
Способи контролю розуміння почутого або прочитаного повідомлення

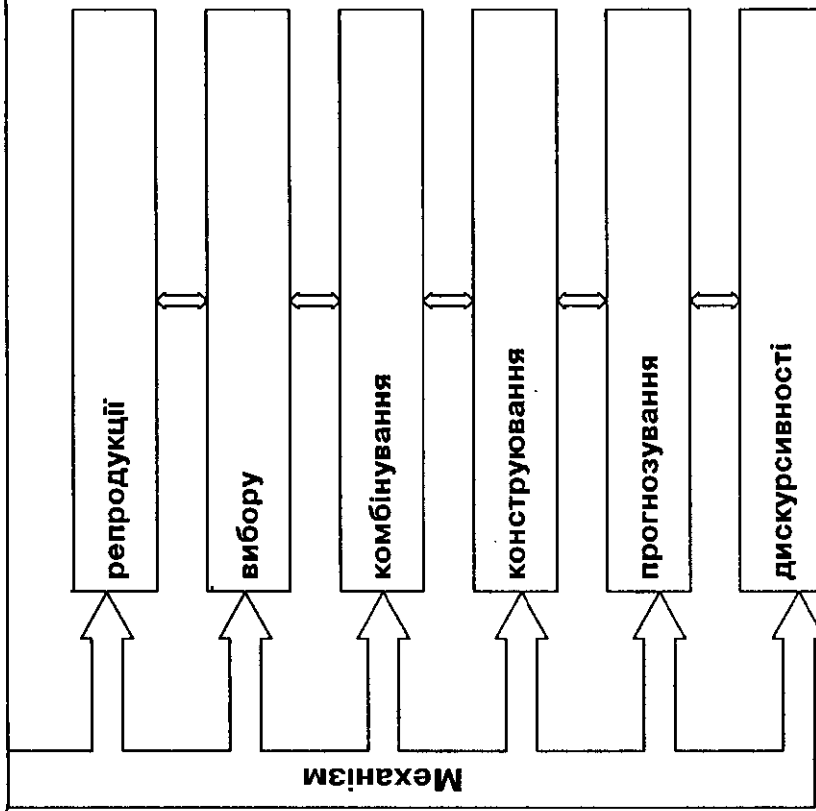
Типові практичні цілі уроку з навчання аудіювання

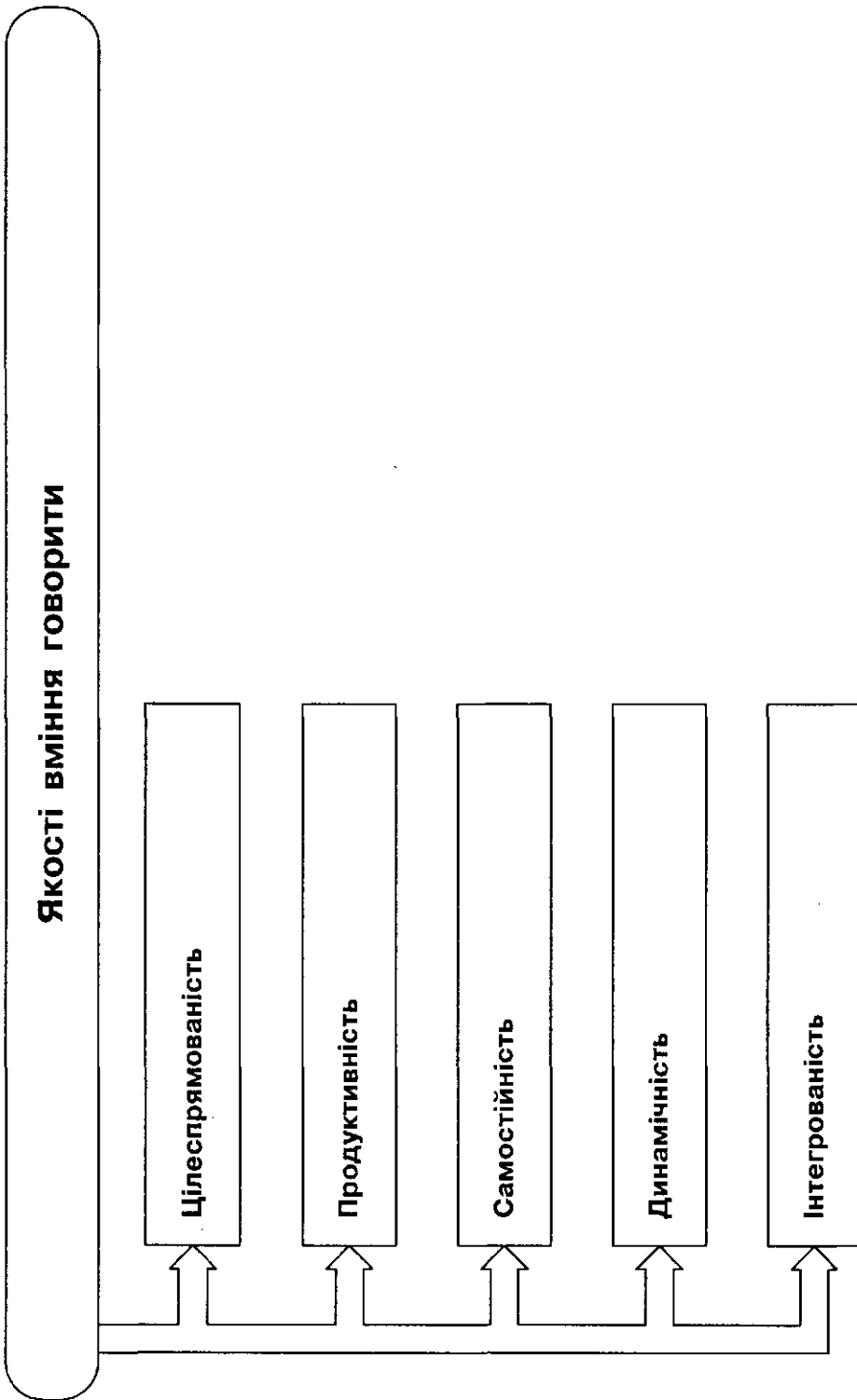
1. Навчити учнів виділяти й ідентифікувати знайомі елементи (слова, морфеми, словосполучення, фрази).
2. Навчити фіксувати серед знайомих елементів значущі.
3. Навчити поєднувати значущі елементи у смислові віхи.
4. Навчити здогадуватись про значення окремих незнайомих елементів (слів, морфем) за їх схожістю з рідною мовою (за контекстом).
5. Навчити ігнорувати окремі незнайомі елементи тексту, які не заважають його розумінню в цілому.
6. Навчити фіксувати значущі смислові віхи і поєднувати їх у смислове ціле.
7. Навчити утримувати в пам'яті основний зміст прослуханої інформації та демонструвати своє розуміння у той чи інший спосіб.
8. Навчити вбачати у прослуханому повідомленні особистісний смисл.
9. Навчити розуміти іншомовне мовлення у найбільш типових ситуаціях основних сфер спілкування.
10. Навчити розуміти найбільш значущу частину інформації.

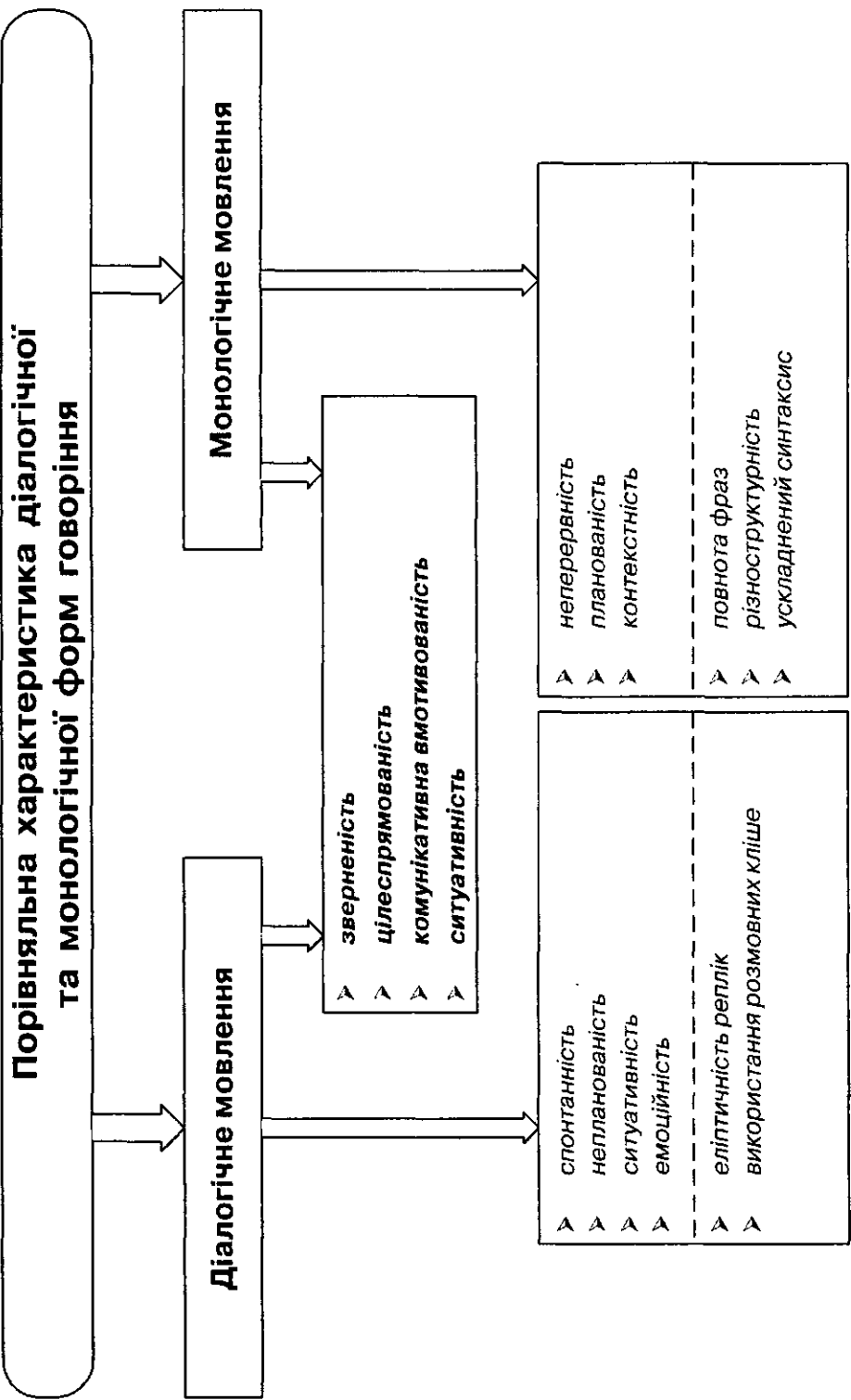
5.2. Формування компетенції в говорінні

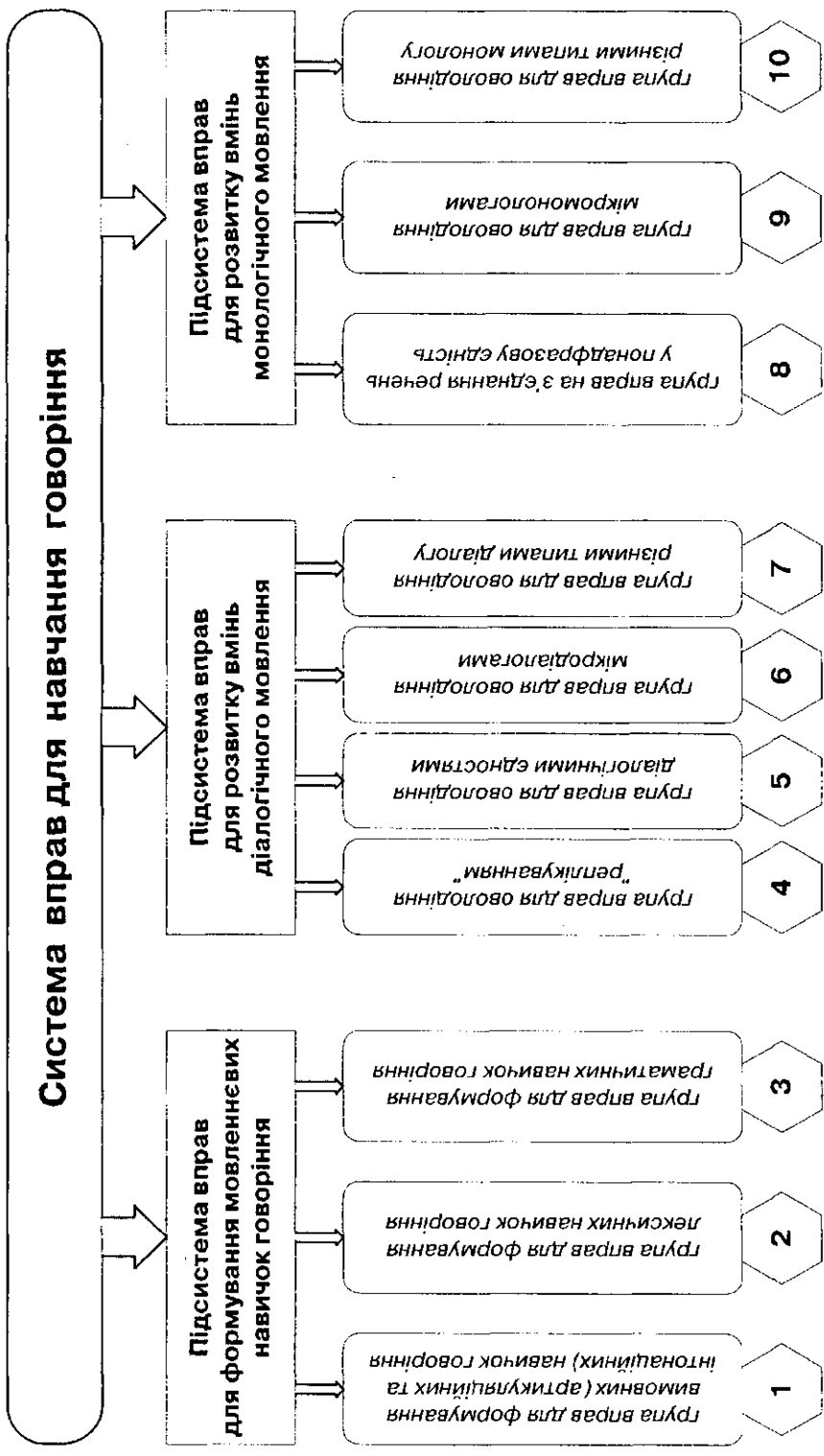

**Психофізіологічні механізми говоріння
(за Ю.І.Пассовим)**

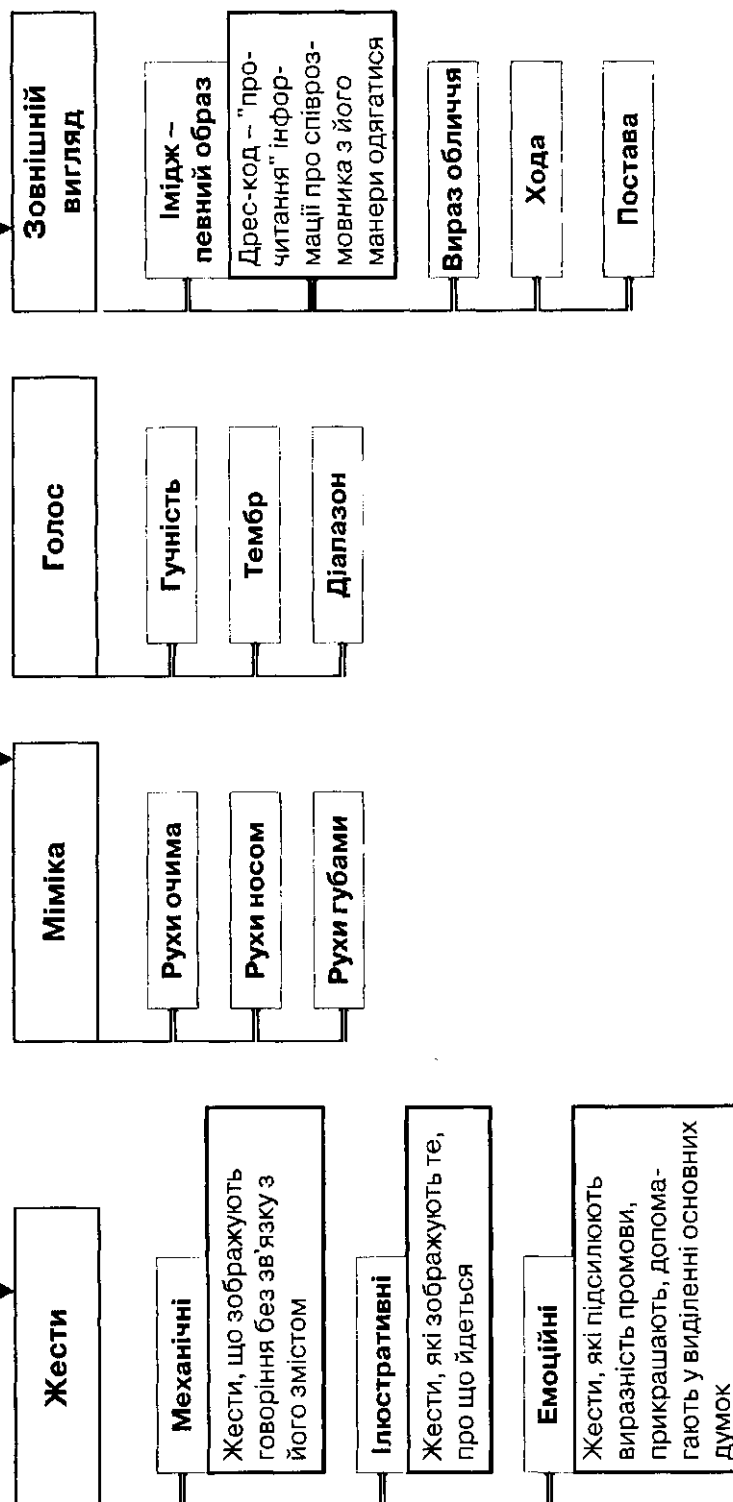

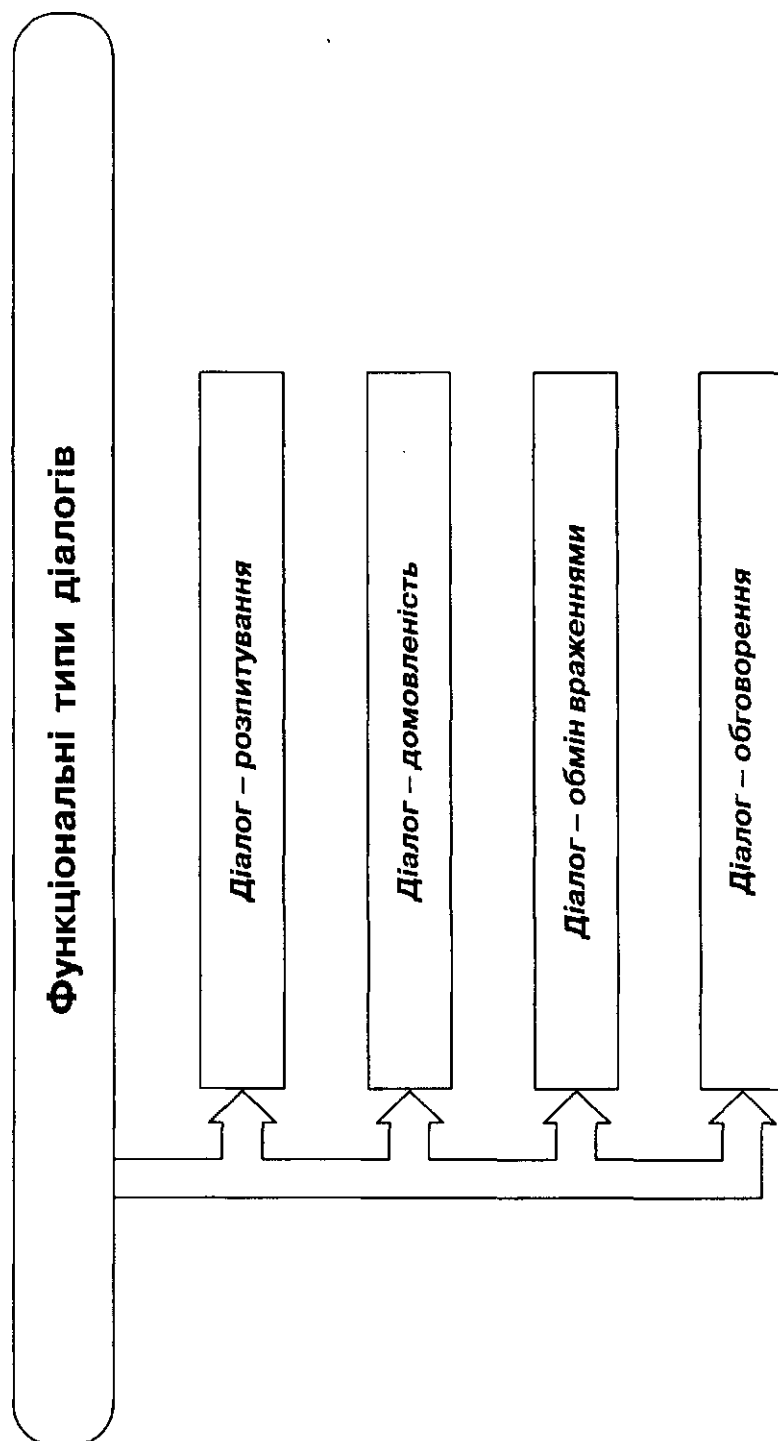

Детальніше див. на стор. 144, 153.

Невербальні (паралінгвістичні) засоби спілкування

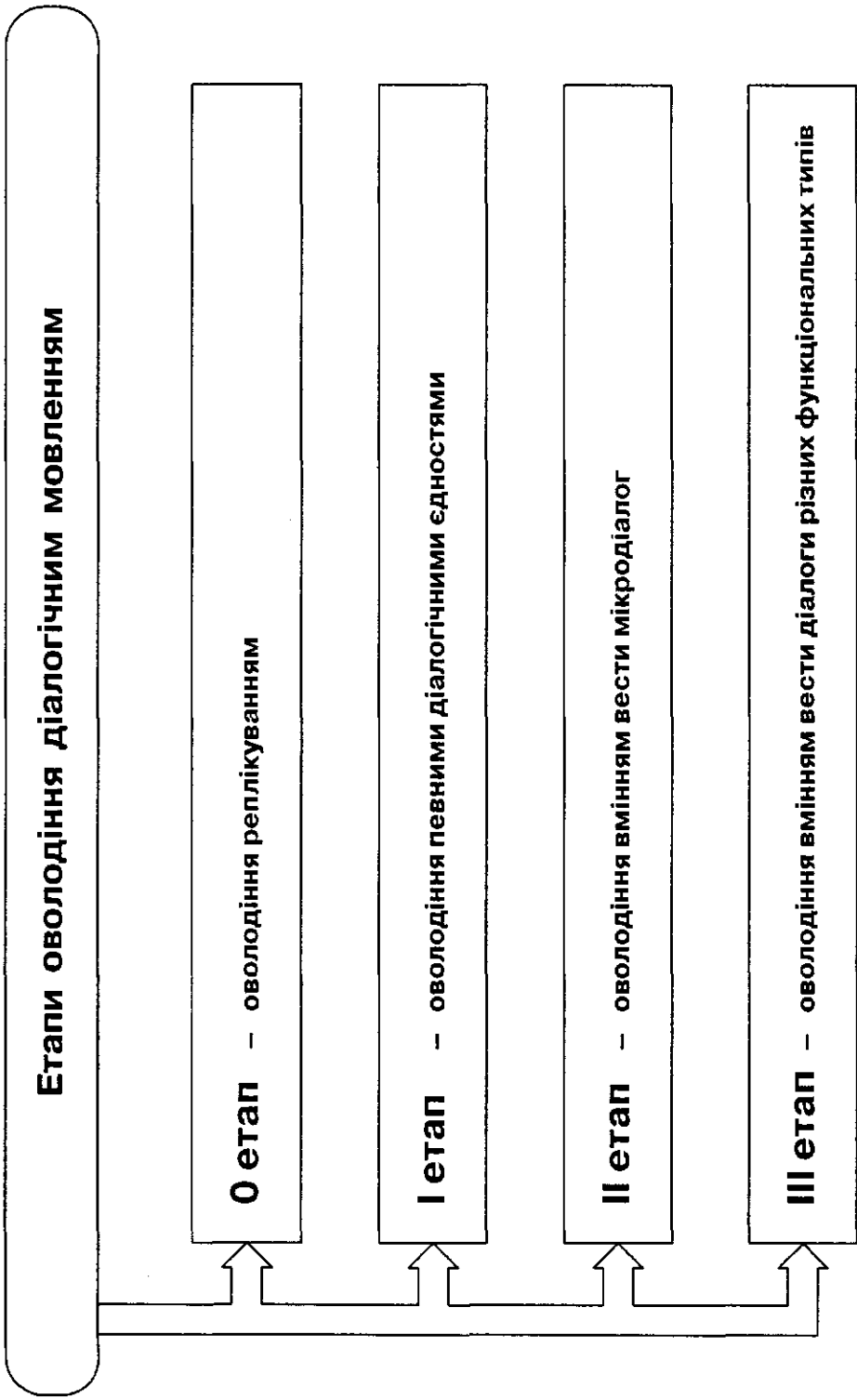

5.2.1. Формування компетенції у діалогічному мовленні

**Функціональні типи діалогів і притаманні їм
види діалогічних єдностей**

Функціональні типи діалогу	Види діалогічних єдностей
Діалог – розпитування	Запитання – відповідь Повідомлення – запитання Повідомлення – відповідь + повідомлення Повідомлення – повідомлення Повідомлення – повідомлення у відповідь + додаткове повідомлення
Діалог – домовленість	Запитання – відповідь + повідомлення Повідомлення – повідомлення у відповідь + додаткове повідомлення Повідомлення – повідомлення у відповідь + запитання Спонування – згода/відмова Запитання – відповідь Повідомлення – запитання
Діалог – обмін враженнями, думками	Повідомлення – повідомлення Запитання – відповідь + повідомлення Повідомлення – запитання Повідомлення – повідомлення у відповідь + додаткове повідомлення Запитання – відповідь
Діалог – обговорення (дискусія)	Повідомлення – повідомлення Запитання – відповідь Повідомлення – відповідь Повідомлення – повідомлення у відповідь + додаткове повідомлення

Типові вправи для навчання діалогічного мовлення

- 4 група.***
- Мета:** навчити учнів "реплікування".
- Вправи:** умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні та репродуктивні
- на імітацію
 - на підстановку
 - відповіді – запитання
 - відповіді на запит певної інформації (за зразком)
- 5 група.**
- Мета:** навчити учнів самостійно вживати різні види діалогічних єдностей.
- Вправи:** умовно-комунікативні рецептивно-продуктивні
- аудіювання мікродіалогу
 - обмін репліками (P1 у P2)
- 6 група.**
- Мета:** навчити учнів об'єднувати діалогічні єдності у мікродіалоги.
- Вправи:** комунікативні рецептивно-продуктивні з використанням штучно створених вербальних опор
- аудіювання мікродіалогу-зразка
 - бесіда з опорою на
 - мікродіалог – підстановчу таблицю
 - структурно-мовленнєву схему мікродіалогу
 - функціональну схему мікродіалогу
- 7 група.**
- Мета:** навчити учнів створювати власні діалоги різних функціональних типів на основі комунікативної ситуації.
- Вправи:** комунікативні рецептивно-продуктивні з використанням природних опор
- на створення
 - діалогу-розплутування
 - діалогу-домовленості
 - діалогу-обміну враженнями, думками
 - діалогу-обговорення

* Див. схему "Система вправ для навчання говоріння"

Зразки мікродіалогів**GAMES**

George: Say, Joe, do you play bridge?

Joe: No, I don't play any card games. But I know how to play chess.
How about you, George?

George: Well, I happen to be one of the best chess players around.

Joe: O.K. Let's play, then. We'll see who's the best!

BOOKS

Bookseller: Good afternoon! Can I help you?

Catherine: Good afternoon! I'm looking for a book for my sister.

Bookseller: "Harry Potter" , maybe?

Catherine: That would be very nice. Yes, please.

Зразок мікродіалогу-підстановчої таблиці

P₁ Say, _____, do you play

badminton
basketball
cricket
draughts
golf

?

P₂ No, I don't play any

indoor
outdoor
open-air
water
table

games.

But I know how to play

tennis.
table-tennis.
rugby.
water-polo.

How about you, _____?

badminton
basketball
cricket
draughts
golf
tennis
table-tennis
rugby
water-polo

P₁ Well, I happen to be one of the best

players around.

P₂ O.K. Let's play, then. We'll see who's the best!

Зразки структурно-мовленнєвих схем мікродіалогу

I

- P₁:** Say, _____, do you play _____?
P₂: No, I don't play any _____. But I know how to play _____.
How about you, _____?
P₁: Well, I happen to be _____ around.
P₂: O.K. Let's _____, then. We'll see who's _____!

II

- Shop assistant:** Good _____! Can I _____?
Claire: Good _____! I'd like to buy _____.
S.: _____ else?
C.: How much _____ cost?
S.: _____.
C.: Could you give me _____, please?
S.: Yes, _____.

Зразок функціональної схеми мікродіалогу

ПАРТНЕР 1

Запитання

(про вміння грати в бридж)

ПАРТНЕР 2

Повідомлення у відповідь

(про невміння грати в бридж)
+ повідомлення (про вміння грати в шахи)
+ запитання (про вміння партнера грати в шахи)

Повідомлення

(про високий рівень володіння вмінням грати в шахи)

Пропозиція

(зіграти в шахи і перевірити, хто грає краще)

Зразок функціональної і структурно-мовленнєвої схеми діалогу

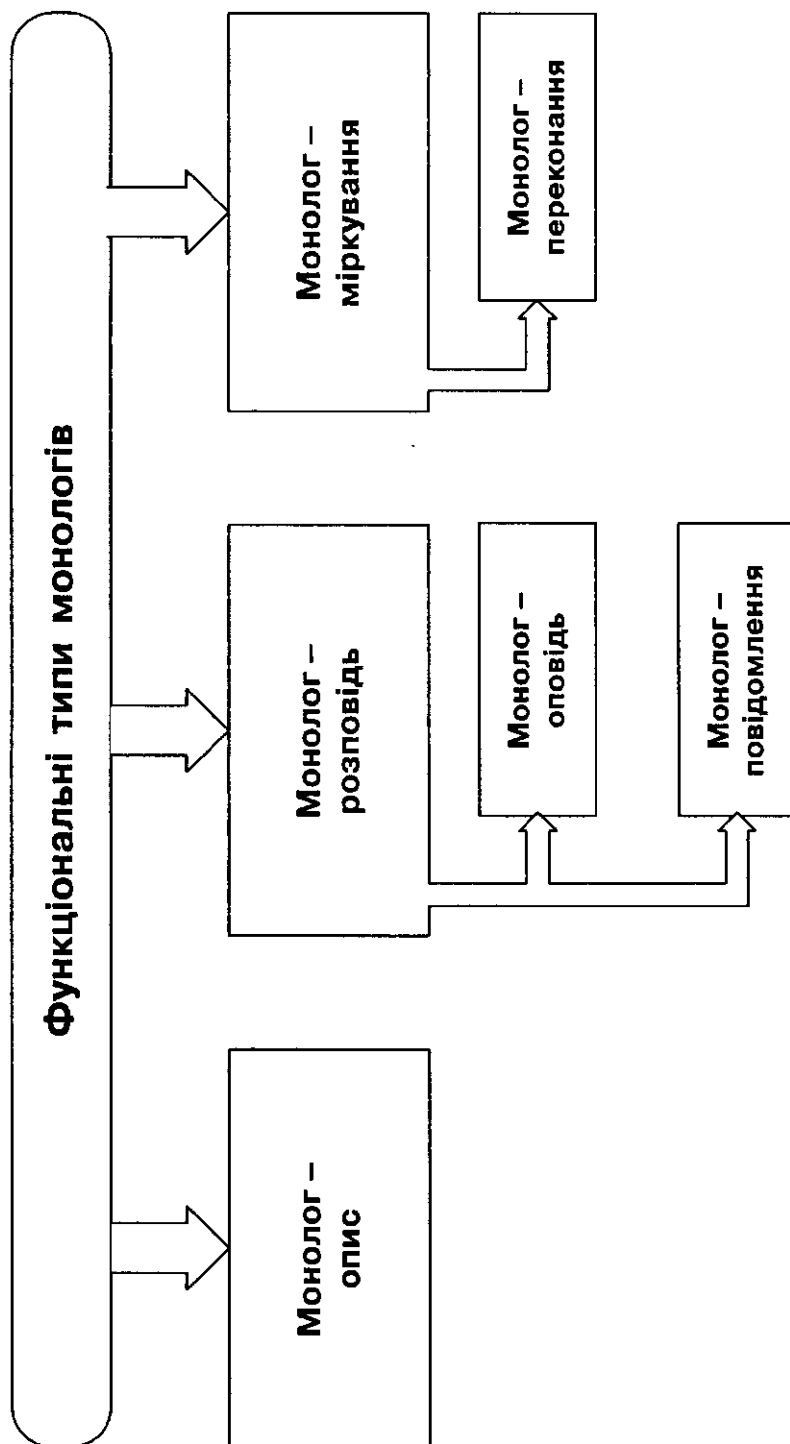
"Across the Garden Fence"

Complainer	Neighbour	Example
Open the conversation.		Could I have a word with you?
Explain the problem.		It's about...
Insist that it is.	Suggest it isn't very serious.	It doesn't happen very often...
Make suggestions.	Apologise. Say you don't know how to solve it.	Yes, but I'm afraid... I'm (very) sorry but...
Express thanks.	Agree to suggestions.	Why don't you... ?
Close conversation.		That's not a bad idea. Thank you. Goodbye.

Типові практичні цілі уроку з навчання діалогічного мовлення

1. Навчити учнів відповідати на запитання різних видів.
2. Навчити ставити запитання різних видів.
3. Навчити відповідати реплікою на репліку.
4. Навчити вести розгорнутий діалог з опорою на діалог-зразок.
5. Навчити вести розгорнутий діалог без опори.
6. Навчити починати й підтримувати розмову в стереотипних ситуаціях спілкування.
7. Навчити стимулювати співрозмовника на висловлювання.
8. Навчити просити роз'яснень, додаткової інформації.
9. Навчити вести бесіду в типових комунікативних ситуаціях.
10. Навчити швидко реагувати на зовнішні стимули.
11. Навчити демонструвати в бесіді іншомовну мовленнєву активність.
12. Навчити у разі необхідності ввічливо перервати бесіду і звернутися до співрозмовника по допомогу.

5.2.2. Формування компетенції у монологічному мовленні

Етапи оволодіння монологічним мовленням

I етап –

оволодіння вмінням об'єднувати зразки мовлення у понадфразову єдність

II етап –

оволодіння вмінням висловлюватися на понадфразовому рівні на основі мовленнєвої ситуації за допомогою різних опор

III етап –

оволодіння вмінням висловлюватися на текстовому рівні в різних функціонально-сміслових типах усного мовлення

Типові вправи для навчання монологічного мовлення

8 група. **Мета:** навчити учнів об'єднувати фрази у понадфразову єдність.
Вправи: некомуникативні репродуктивні та умовно-комуникативні продуктивні
 на приєднання
 на об'єднання
 на розширення
 на складання речень

9 група. **Мета:** навчити учнів понадфразового усного висловлювання.
Вправи: комуникативні продуктивні вправи з використанням штучно створених опор
 (плану, підстановчої таблиці, схеми тощо)
 на об'єднання одноструктурних зразків мовлення у понадфразову єдність
 на об'єднання різноструктурних зразків мовлення у понадфразову єдність

10 група. **Мета:** навчити учнів усного монологічного висловлювання текстового рівня
 на основі комуникативного завдання.
Вправи: комуникативні ре/продуктивні з використанням природних опор

- на переказ
- на створення висловлювання у формі

}	повідомлення опису розповіді доказу переконання
---	---

* Див. схему "Система вправ для навчання говоріння"

Типові практичні цілі уроку з навчання монологічного мовлення

1. Навчити учнів комбінувати мовленнєві зразки відповідно до комунікативного наміру і на основі логічної схеми.
2. Навчити запам'ятовувати зразок монологічного висловлювання при аудіюванні.
3. Навчити переказувати зміст зразка монологічного висловлювання:
 - близько до тексту
 - своїми словами
 - зі скороченням
 - з розширенням
4. Навчити висловлювання за аналогією при варіюванні опор:
 - задаються зміст і частково мовна форма
 - задається мовна форма
 - задається зміст
5. Навчити висловлюватися на основі комбінування кількох зразків монологічного мовлення:
 - з опорою на зразок
 - без опори
6. Навчити описувати в обсязі речень з опорою на логіко-синтаксичну схему (*ключові слова, план, план-схему, слайдфільм тощо*).
7. Навчити розповідати про з опорою на текст-зразок.
8. Навчити робити повідомлення на основі мовленнєвої ситуації, обґрунтовувати свої думки.
9. Навчити висловлювання оціночного характеру, включаючи відзив, характеристику:
 - з опорою на зразок
 - без опори
10. Навчити коротко реферувати прочитане з визначенням свого ставлення до нього.

Зразки опор для навчання монологічного мовлення

1. Вербальні опори

1.1. Підстановчі таблиці

Закритого типу (повна вербальна опора)

"Animals facts"

A

tiger
penguin
bear
kangaroo
zebra
tortoise

can

run
climb
jump
swim
walk

"People's past"

When I was a small child,

I
my parents' life
my family and I
my mother
my father
my school
other people

was
were

happy
hungry
hard
poor
rich
at home from 9 to 5
out a lot
good
kind to me

1.1. Підстановчі таблиці

Відкритого типу (неповна вербальна опора)

"Animals' past"

Tigers
Penguins
Kangaroos
Black bears
Polar bears
Panda bears
Tortoises

are

from

...

"People's past"

Adrian
Zorna
Sue

was
born

in

India
England
Austria
Oslo
Oxford
Hong Kong

in

...

and

was

...

1.2. Ключові слова (неповна вербальна опора)

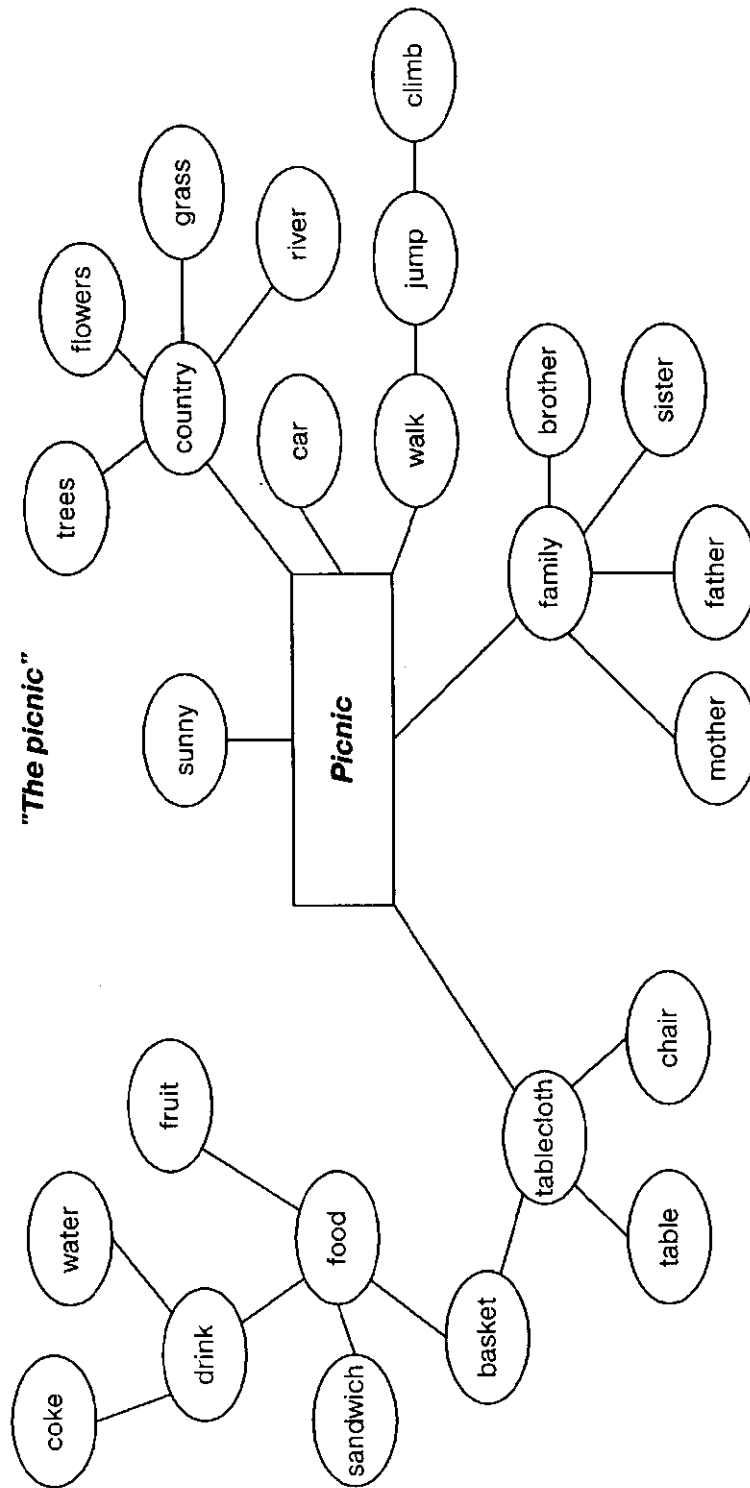
	<i>Angela</i>	<i>Sarah</i>
<i>school</i>	 4 schools ages 11-16	 one school ages 11-16
<i>studied</i>	before exams until age 14	every day
<i>music</i>	rock	classical
<i>instruments</i>	guitar	violin
<i>TV</i>	science fiction, cartoons	news, historical dramas
<i>sport</i>	snooker	tennis
<i>age 16</i>	rock group	bank, string quartet
<i>how</i>	rock star	deputy manager at bank

1.3. Структурно-мовленнева схема (неповна вербальна опора)

"Animal facts"

1. Tortoises come from warm countries – ...
2. But they can live in cold countries – ...
3. Many tortoises live in ..., in Great Britain and North America.
4. When it is cold they sleep for ...
5. Big tortoises can live for ...
6. Small tortoises can live for ...
7. They eat ...
8. They can't ... and they can't climb, but they can walk at ... kilometres per hour.

1.4. Денотатна карта (неповна вербална опора)

1.5. Логіко-синтаксичні схеми (неповна вербальна опора)

"Animal facts"

There are a lot of butterflies in the world.

There are ...

But the birdwing butterfly ...

It lives ... and eats ...

The female ...

"Some sports"

Amateur cricket is played ...

English football league is organized ...

... is played with an egg-shaped ball.

In ... a heavy wooden ball is rolled ...

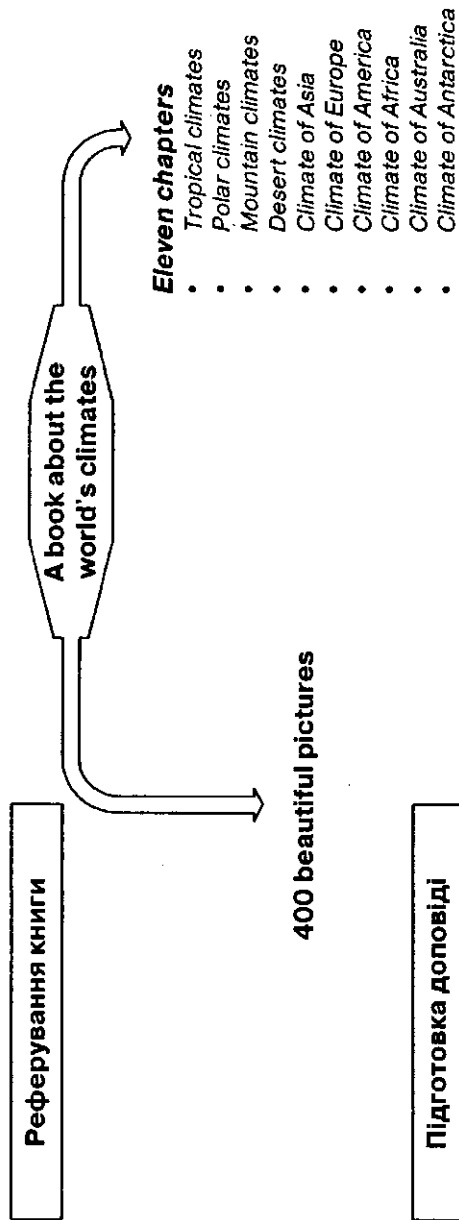
Horse-racing is ...

Bingo or lotto is usually played ...

Rowing occupies a leading place in ...

Fox-hunting is a very popular sport among ...

1.6. Плани висловлювання

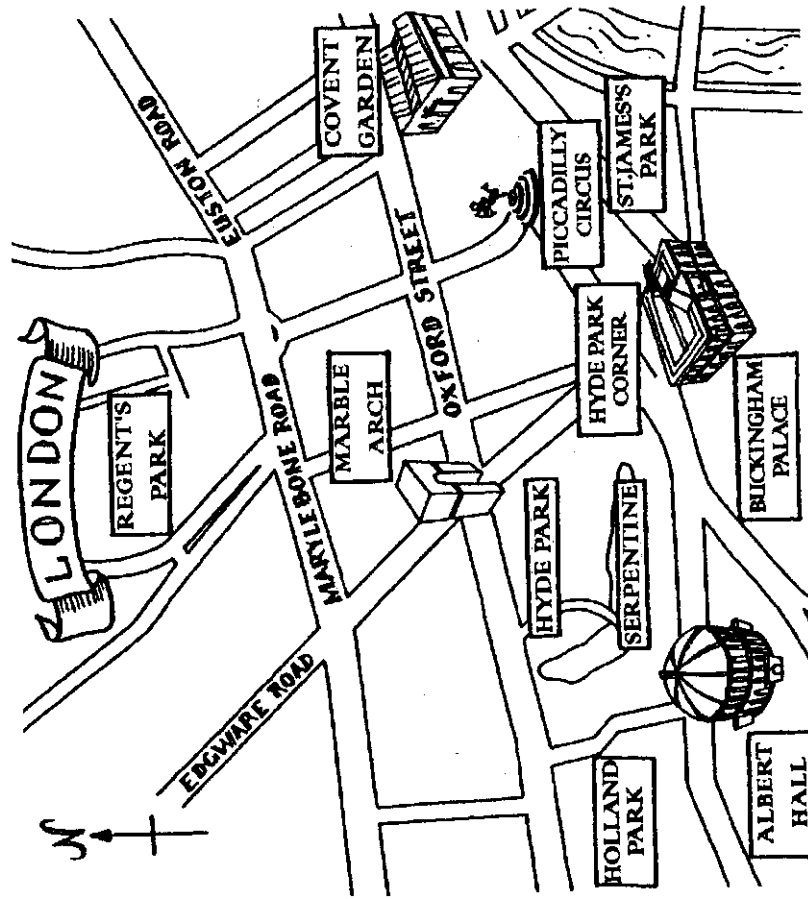

Тема: "Companies from across the world"

1. "Multinationals" (M.) are companies that work in many different countries.
2. The M. bring a lot of money to the country.
3. The M. bring education to local people.
4. The M. bring a lot of jobs to the country.
5. The M. have modern technology.
6. The M. do not pay high wages to local people.
7. The M. send the money they make to their own country.
8. Multinationals make us part of a "global village".

2. Вербально-зображальні опори

2.1. Схематичний план центру Лондона

2.2. Экран погоды

It's winter

Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday
It's snowing. 	It's cold. 	It's...	It's...	It's...

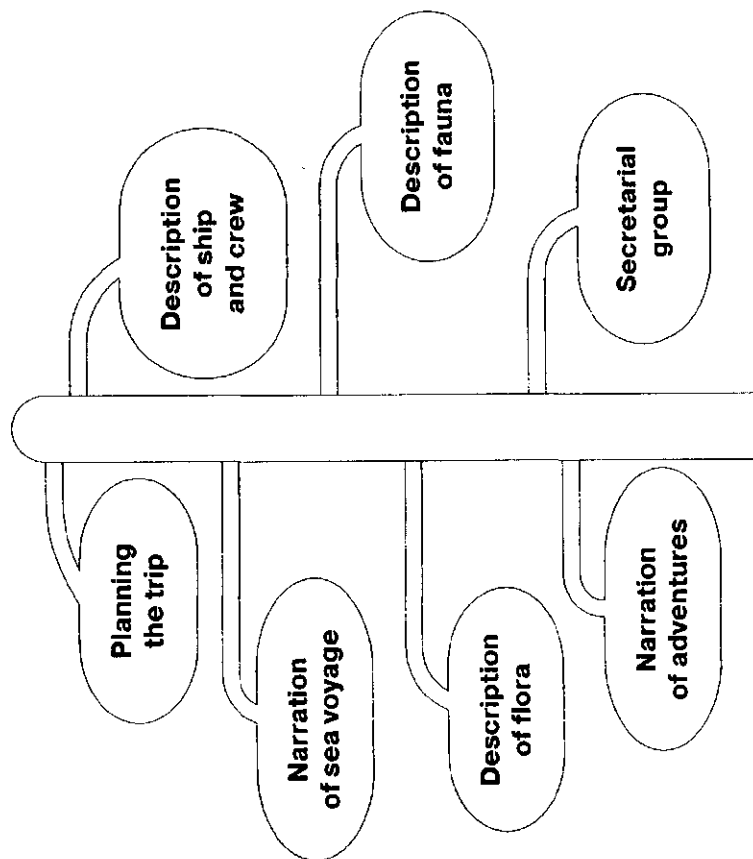
Key

			
Sun	snow	Rain	Cloud
			
Wind	Hot	Cold	C

2.3. Розклад занять

	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday
6:30	French (beginners)	Car repairs	Keep fit (men)	Cookery	Typing
7:30	Keep fit (women)	Spanish (beginners)	Computers	Typing	Woodwork
8:30	Spanish (intermediate)	Metalwork	Local history	Violin	German
9:30	Pottery (women)	Badminton	French (intermediate)	Guitar	First aid

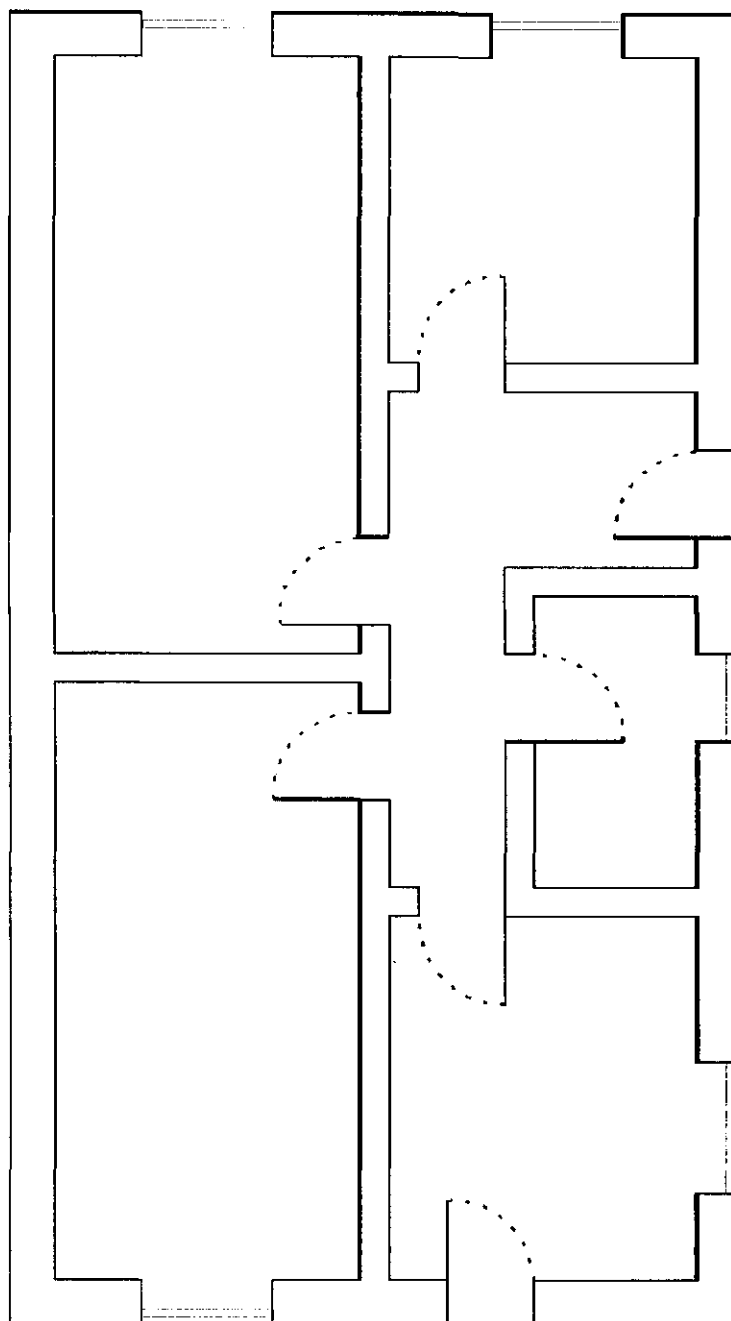
2.4. Схема проекта

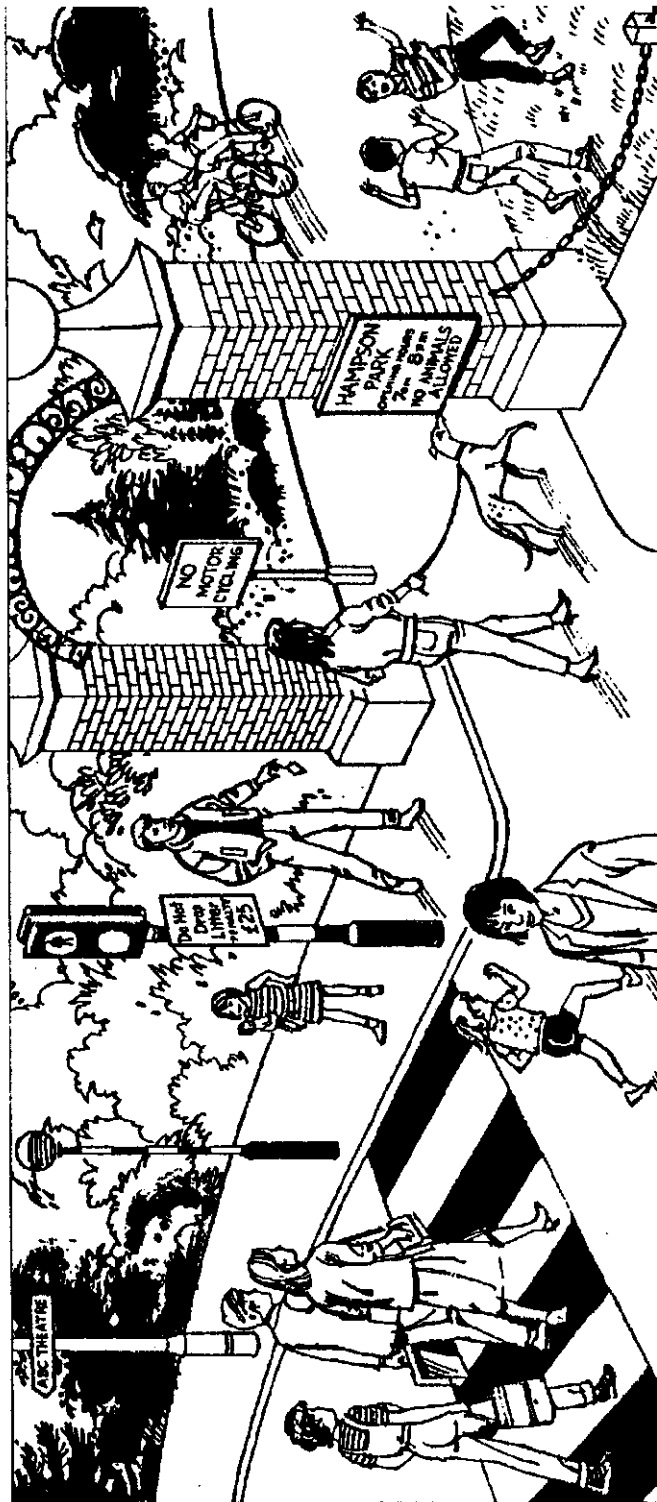
Project: A trip to an unknown world

3. Зображальні опори

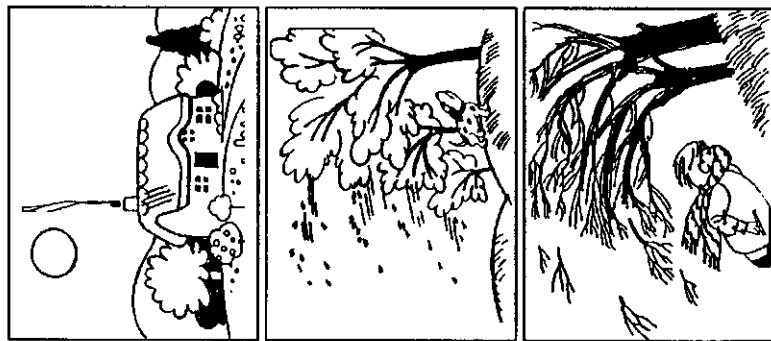
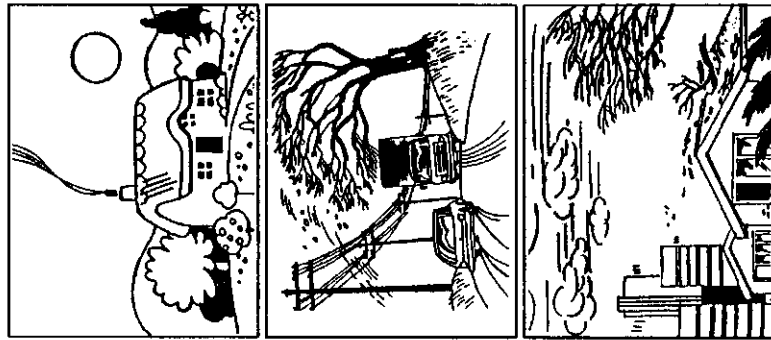
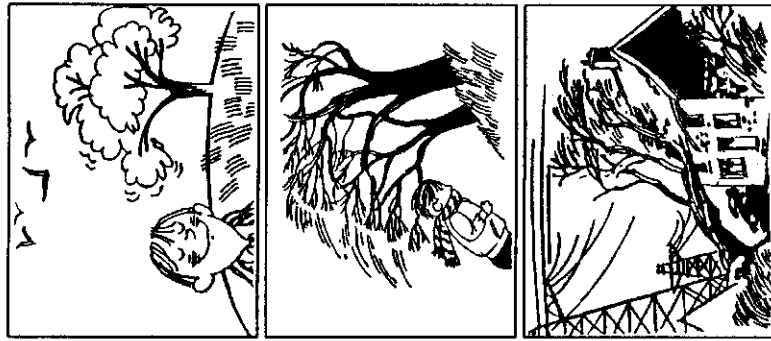
3.1. План будинку

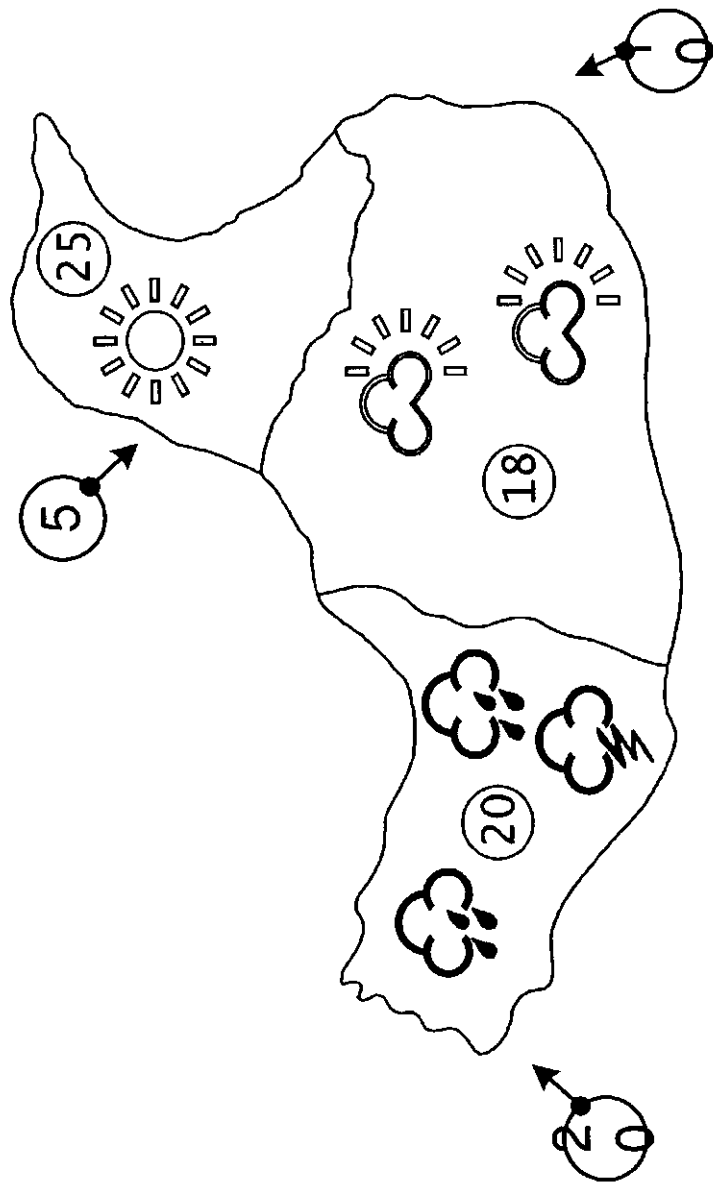
3.2. Сюжетний малюнок

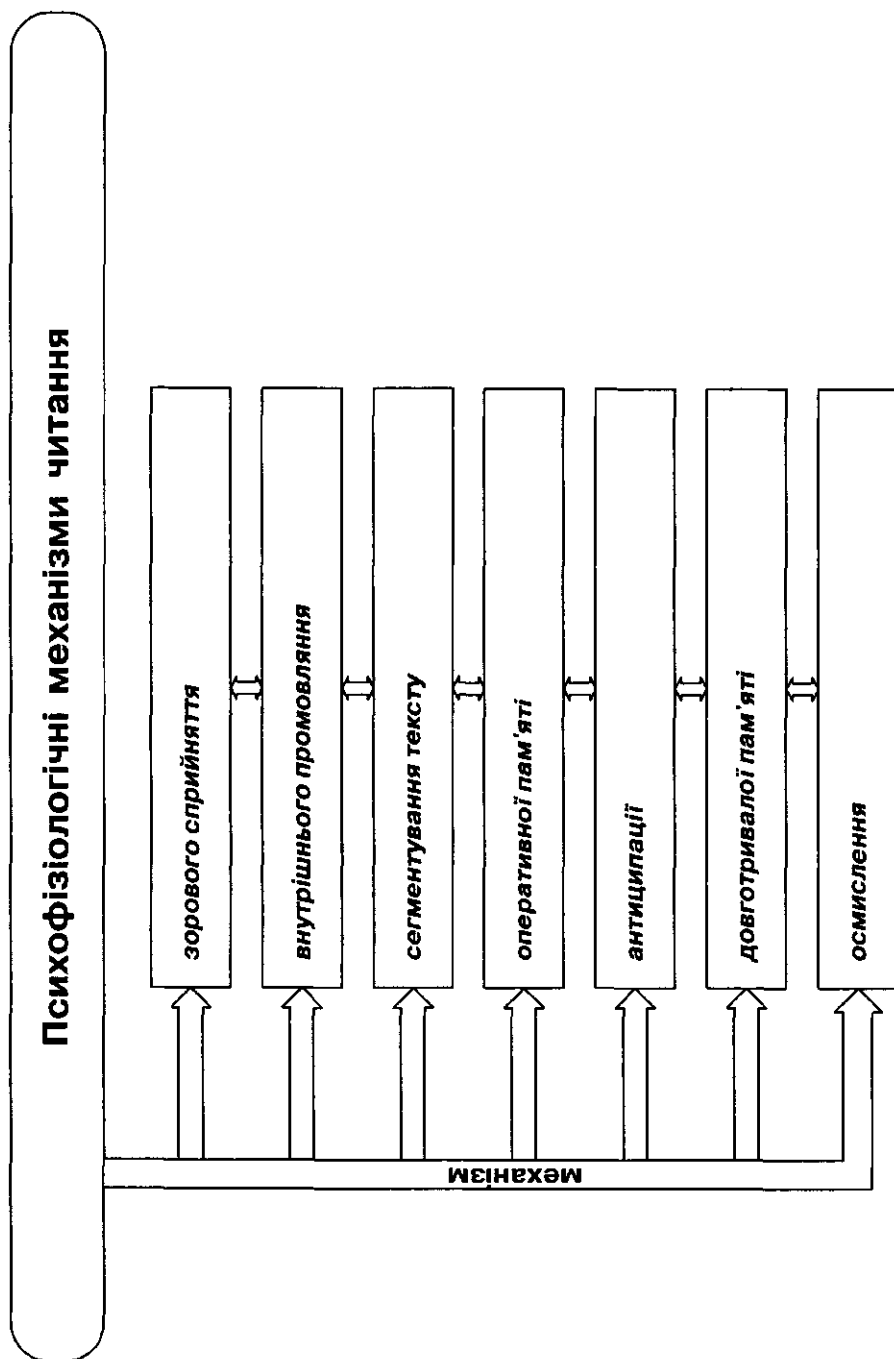
3.3. Серія малюнків

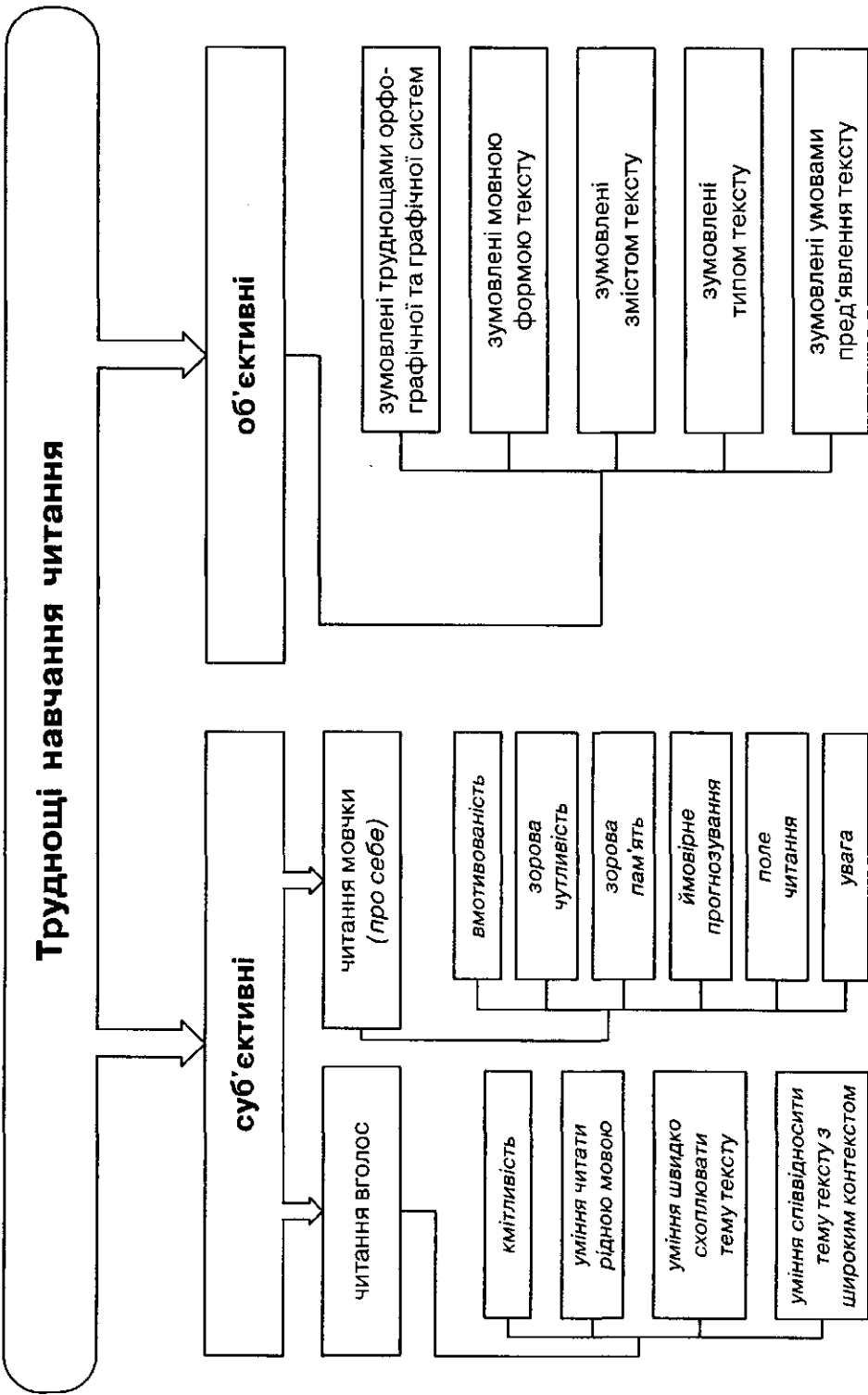

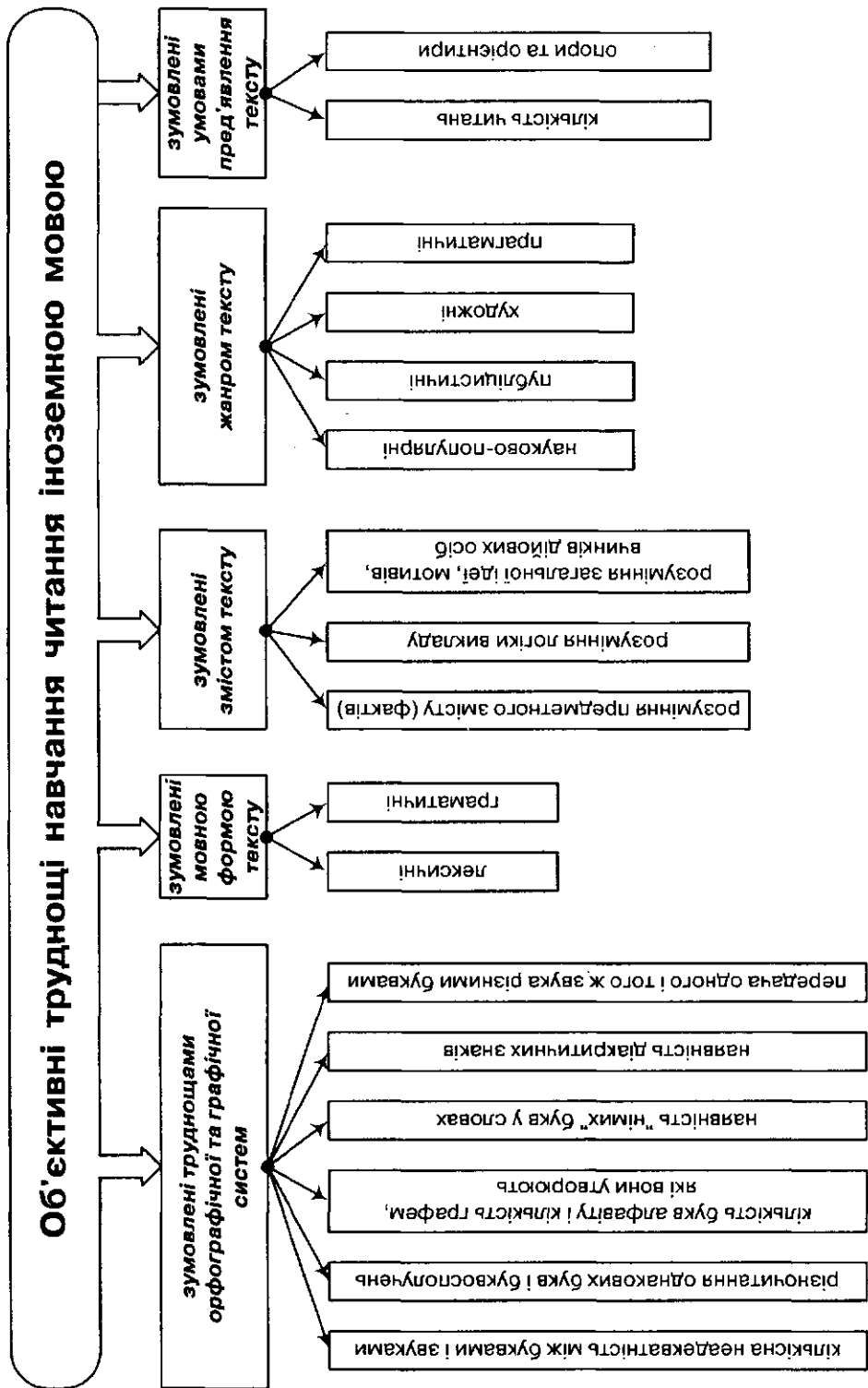
3.4. Карта погоди

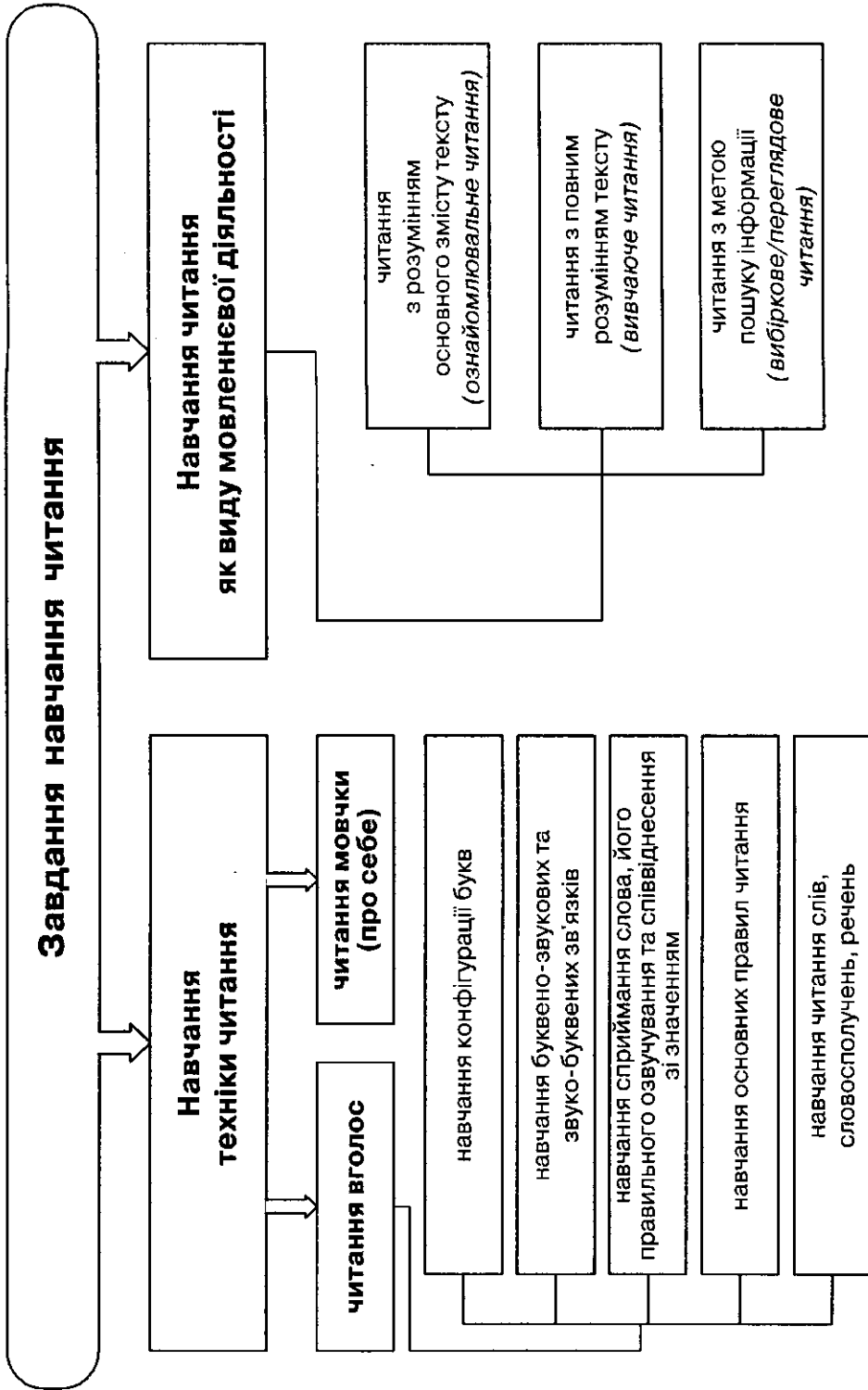

5.3. Формування компетенції у читанні

Методи навчання техніки читання

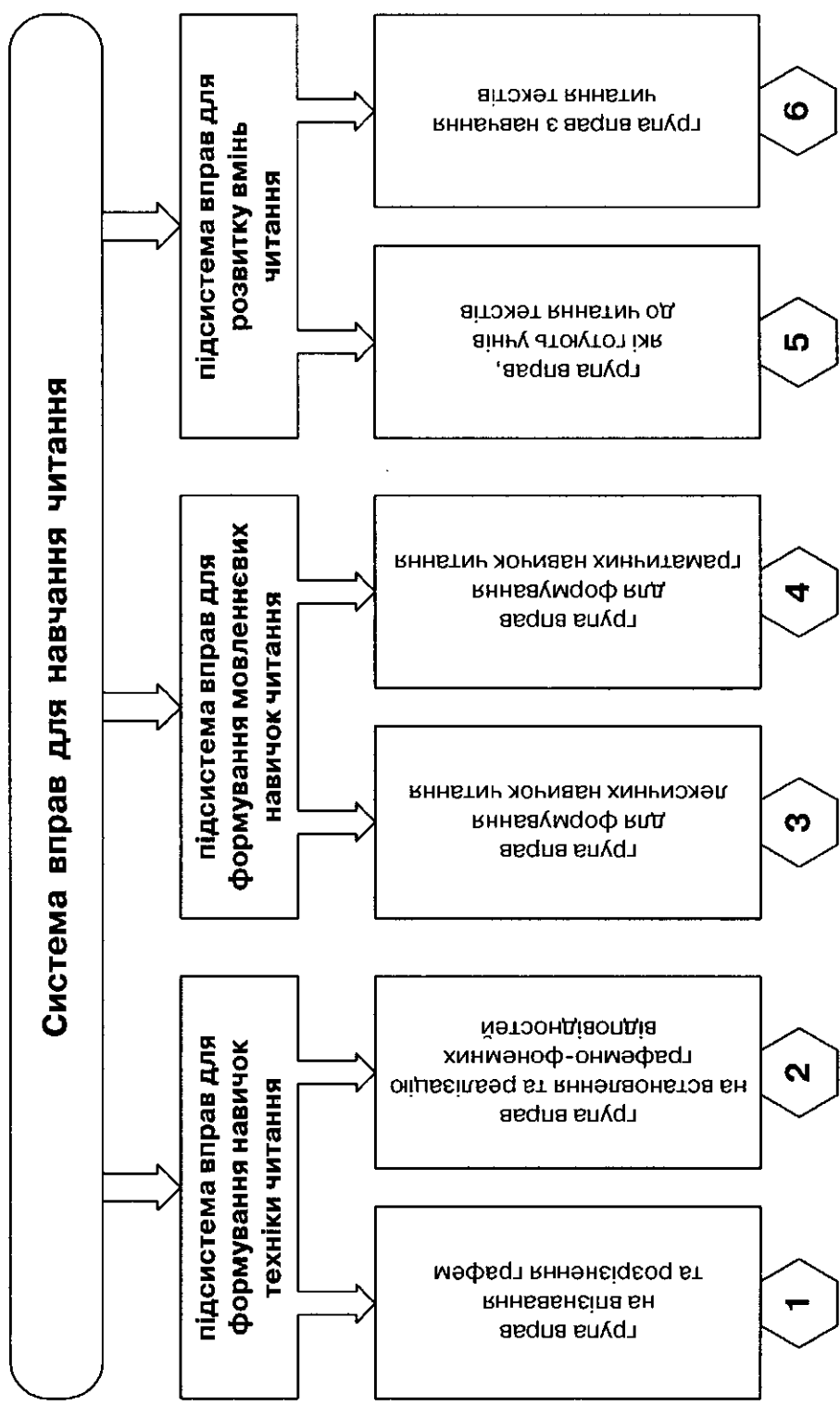
Алфавітний метод
(аз, буки, ef, zed...)

Звуковий (фонетичний) метод

Метод цілих слів/речень/тексту

Звуковий аналітико-синтетичний метод

Метод навчання техніки читання в опорі на ключові слова та правила читання

Детальніше див. стор. 176-177.

Типові вправи для навчання техніки читання

1 група	<p>Мета: навчити учнів впізнавати і розрізняти графеми</p> <p>Вправи: некоммукативні рецептивні</p> <ul style="list-style-type: none"> • на впізнавання • на розрізнення • на групування • на розташування
2 група	<p>Мета: навчити учнів встановлювати і реалізовувати графемно-фонемні відповідності</p> <p>Вправи: некоммукативні та умовно-коммукативні рецептивні та репродуктивні</p> <ul style="list-style-type: none"> • на озвучування • називання • написання • читання ізольованих слів • читання словосполучень • прогнозування форми слова

**Типові вправи для навчання читання
як виду мовленнєвої діяльності**

5 група	<p>Мета: підготувати учнів до читання текстів</p> <p>Вправи: умовно-комунікативні рецептивні та репродуктивні</p> <ul style="list-style-type: none"> • на синтагматичне членування речень • на інтонаційне оформлення речень • на розширення поля читання • на збільшення швидкості сприймання тексту
6 група	<p>Мета: навчити учнів читати тексти</p> <p>Вправи: комунікативні рецептивні</p> <ul style="list-style-type: none"> • на читання <div style="display: inline-block; vertical-align: middle; margin-left: 10px;"> { <ul style="list-style-type: none"> з розумінням основного змісту з повним розумінням змісту з пошуком інформації </div>

Приклади вправ груп 3-4 див. у розділі "Навчання іншомовного матеріалу"

Етапи оволодіння умінням читати іноземною мовою

Засвоєння конфігурації букв

Засвоєння буквено-звукових та звуко-буквених зв'язків

Читання ізольованих слів

Читання словосполучень

Читання речень

Читання груп речень

Читання текстів

Читання вголос → пошепки → про себе

**Класифікація видів читання за комунікативними цілями
(за С.К.Фоломкіною)**

Вид	Мета	Ступінь розуміння	Швидкість читання (слів за хв.)
Переглядове	визначити тему	40 - 50%	400 - 500
Ознайомлювальне	розуміти основну інформацію	70%	180 - 190
Вивчаюче	розуміти повну інформацію	100%	50 - 60

Етапи роботи з текстом для читання *

Дотекстовий етап

1. аналіз мовних і смислових труднощів тексту
2. введення у проблему/галузь науки
3. формулювання комунікативної установки на читання тексту

Притекстовий етап

4. читання тексту

Післятекстовий етап

5. контроль розуміння тексту
6. обговорення змісту прочитаного тексту
7. навчання смислової переробки інформації тексту

* Див. також таблиці "Рівні розуміння почутого або прочитаного повідомлення", "Способи контролю розуміння почутого або прочитаного повідомлення".

Ієрархія вмінь читання іноземною мовою

I рівень – Володіння мовним матеріалом

1. Абсолютне впізнавання.
2. Визначення значень слів за словником.
3. Здогадка про значення нових слів за їх формою.
4. Здогадка про значення нових слів за контекстом.

II рівень – Розуміння тексту

1. Розуміння значення слова у реченні.
2. Розуміння речення як смислового цілого.
3. Розуміння змісту абзаца.
4. Розуміння зв'язків між абзацами.

III рівень – Сміслове опрацювання інформації

1. Виділення в тексті (основної думки тощо).
2. Узагальнення фактів, подій тощо.
3. Співвіднесення фактів, установлення зв'язків.
4. Виведення судження.
5. Оцінювання змісту.
6. Інтерпретація змісту.

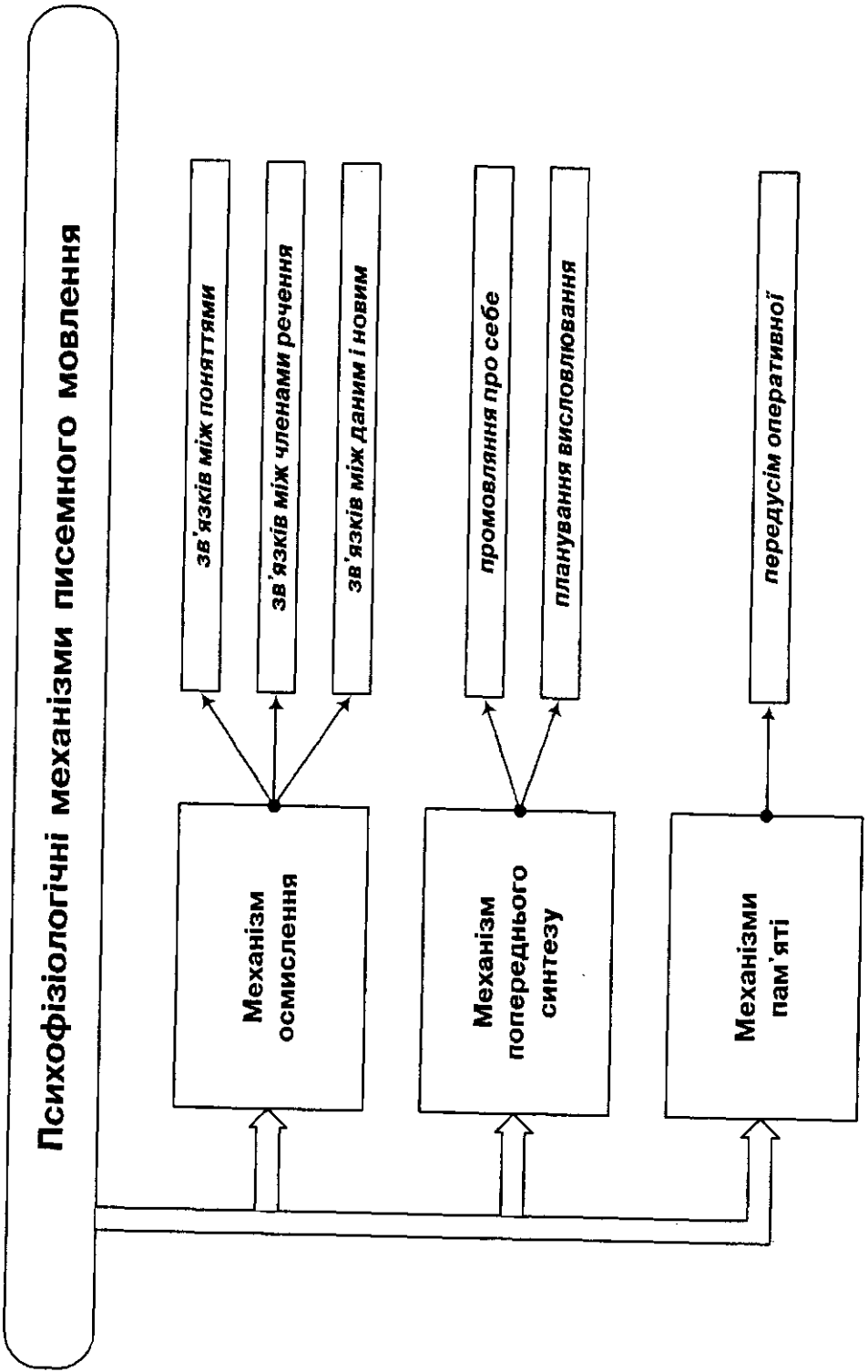
Типові практичні цілі уроку з навчання читання

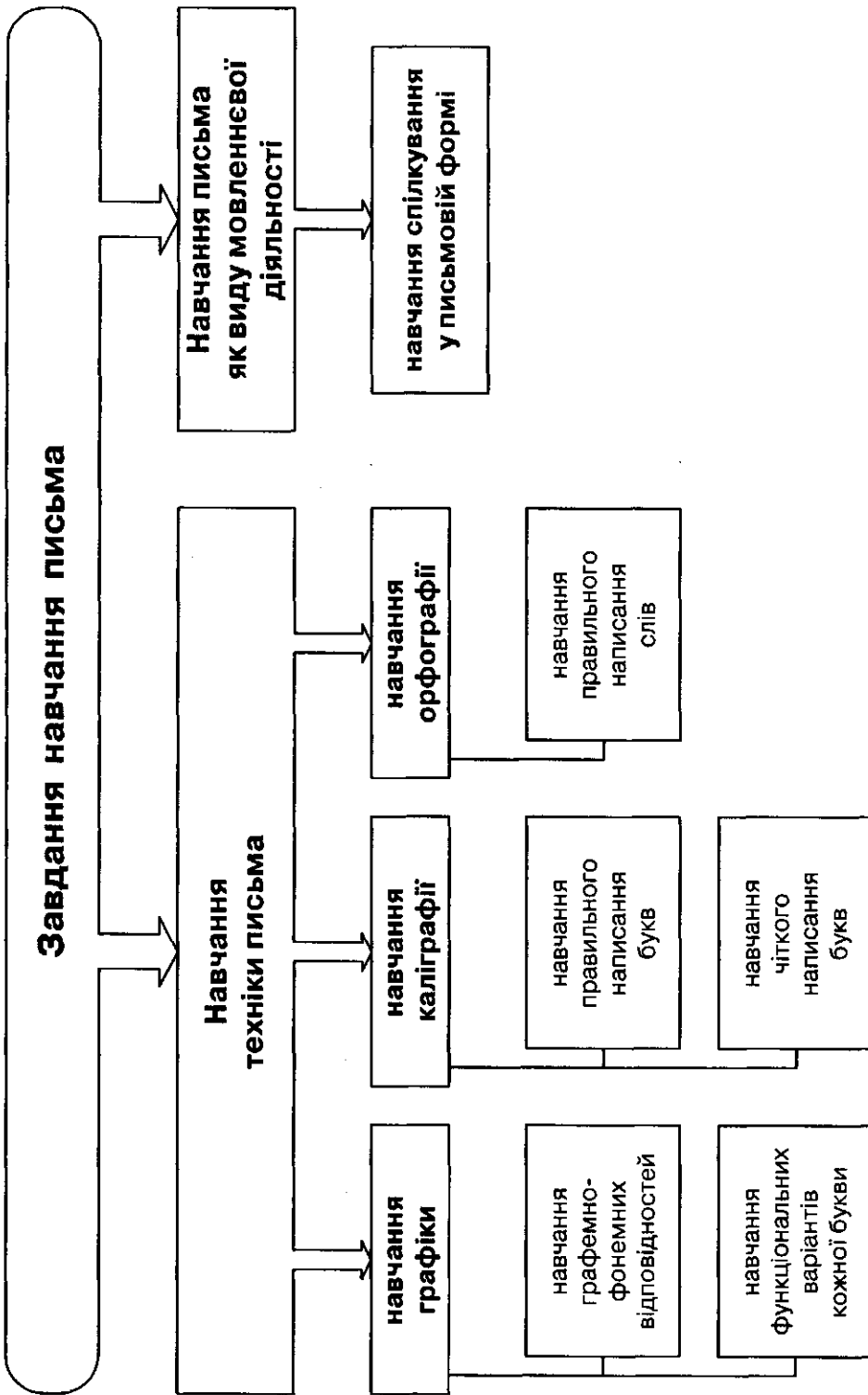
1. Навчити учнів впізнавати іншомовні графеми і співвідносити їх з відповідними звуками і буквосполученнями, тобто вчити співвідносити графічний образ слова зі звуковим.
2. Навчити озвучувати іншомовний текст, який не містить незнайомого матеріалу, у відповідності до правил читання.
3. Навчити виразно читати вголос, дотримуючись основних правил вимови. Зокрема, інтонувати текст, що не містить незнайомого матеріалу.
4. Навчити з оптимальною швидкістю читати вголос аналогічний текст, наближаючись до швидкості читання рідною мовою.
5. Навчити читати й розуміти текст, який містить нові випадки вживання знайомого матеріалу.
6. Навчити читати й розуміти текст, який містить окремі незнайомі елементи.
7. Навчити читати про себе і розуміти текст, який не містить незнайомого матеріалу.
8. Навчити читати про себе і розуміти текст, який містить значну кількість незнайомих елементів.
10. Навчити вилучати всю інформацію з тексту, розуміти його повністю (на рівні значень і смислу).
11. Навчити вилучати основну інформацію.
12. Навчити реалізовувати цілеспрямований пошук, використовуючи в разі необхідності довідкову літературу.
13. Навчити демонструвати своє розуміння прочитаного.

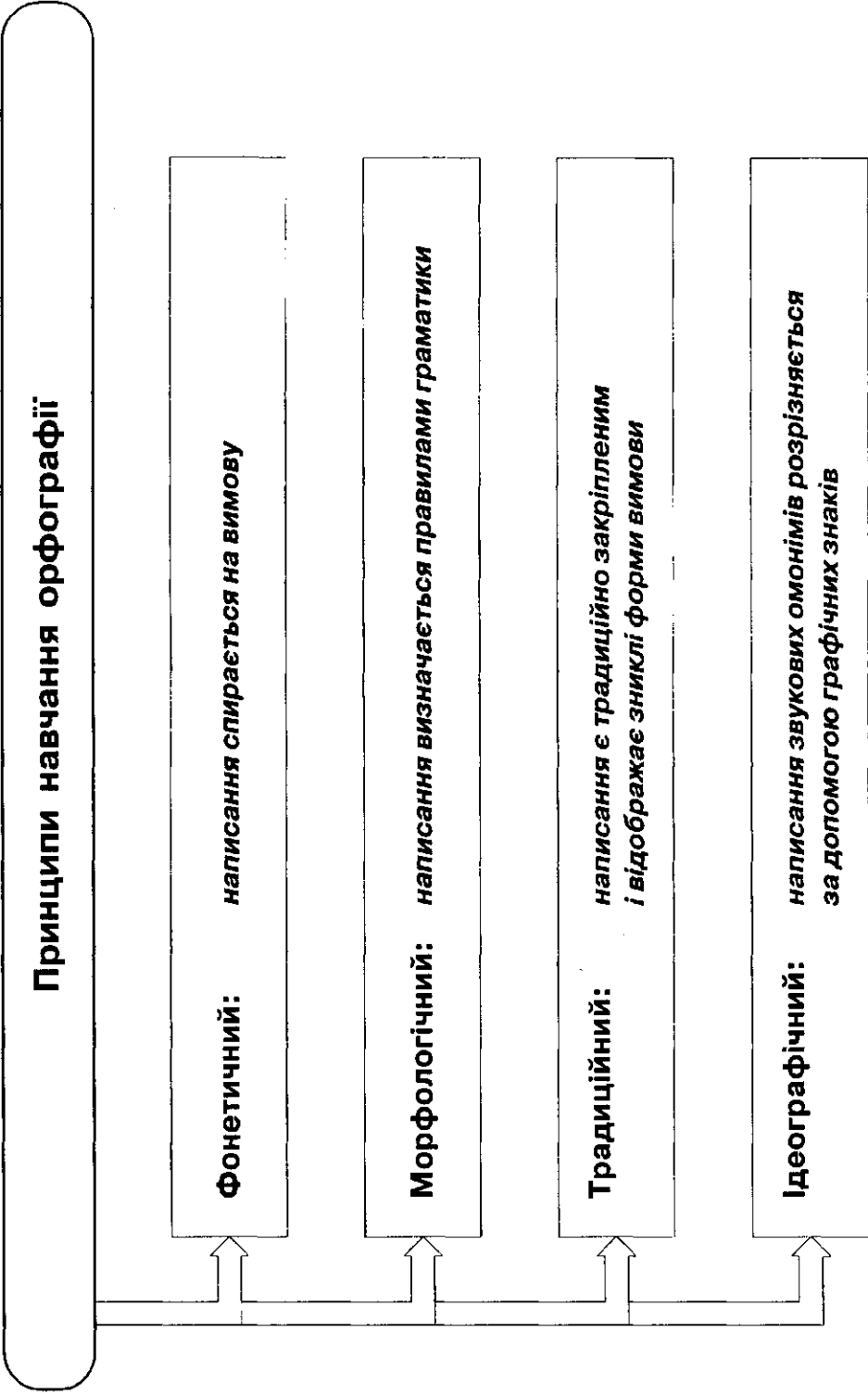
5.4. Формування компетенції у письмі

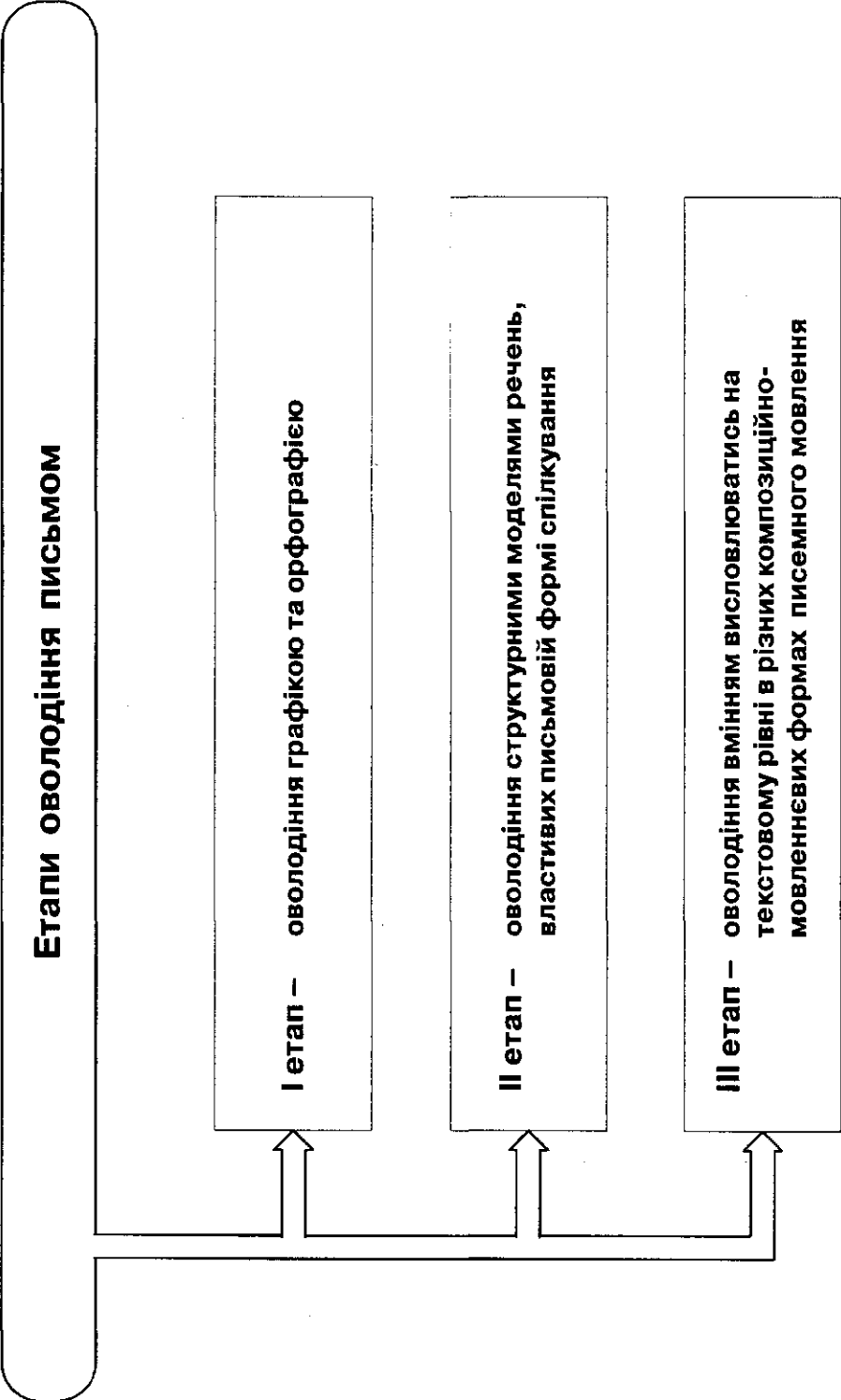
Рівні породження писемного висловлювання

I рівень	Виникнення мотиву висловлювання, комунікативного наміру
II рівень	Внутрішнє лексико-граматичне оформлення висловлювання
	Зовнішнє (писемне) оформлення висловлювання
III рівень	Зворотний зв'язок на базі зорового контролю

A set of guidelines on how to work on English spelling
(Рекомендації комітету з освіти Ради Європи)

English spelling is extremely difficult although there are some practical and useful hints which can help you to write and read English words correctly. You should

1. Read the word paying attention to the reading rules.
2. Pay attention to the particular features of the spelling of the word.
3. Close your eyes and try to write the word in your own mind.
4. Compare the word you've just written with the original.
5. Write the word from memory.
6. Check it with the original once again.

If there are some difficult words to remember, you can do the following things

- a) Imagine that you are writing this word in white on a black board, and vice-versa. Do this exercise several times
- b) Write the word several times (2-3 lines).

Sample task on encouraging the application of learning skills

Your brother is upset: he got a poor mark on his English dictation.
What would you suggest he can do to improve his spelling of English words?

Sample task on checking the learner's learning skills

"How to learn English spelling"
Choose the variant which suits you best.

A

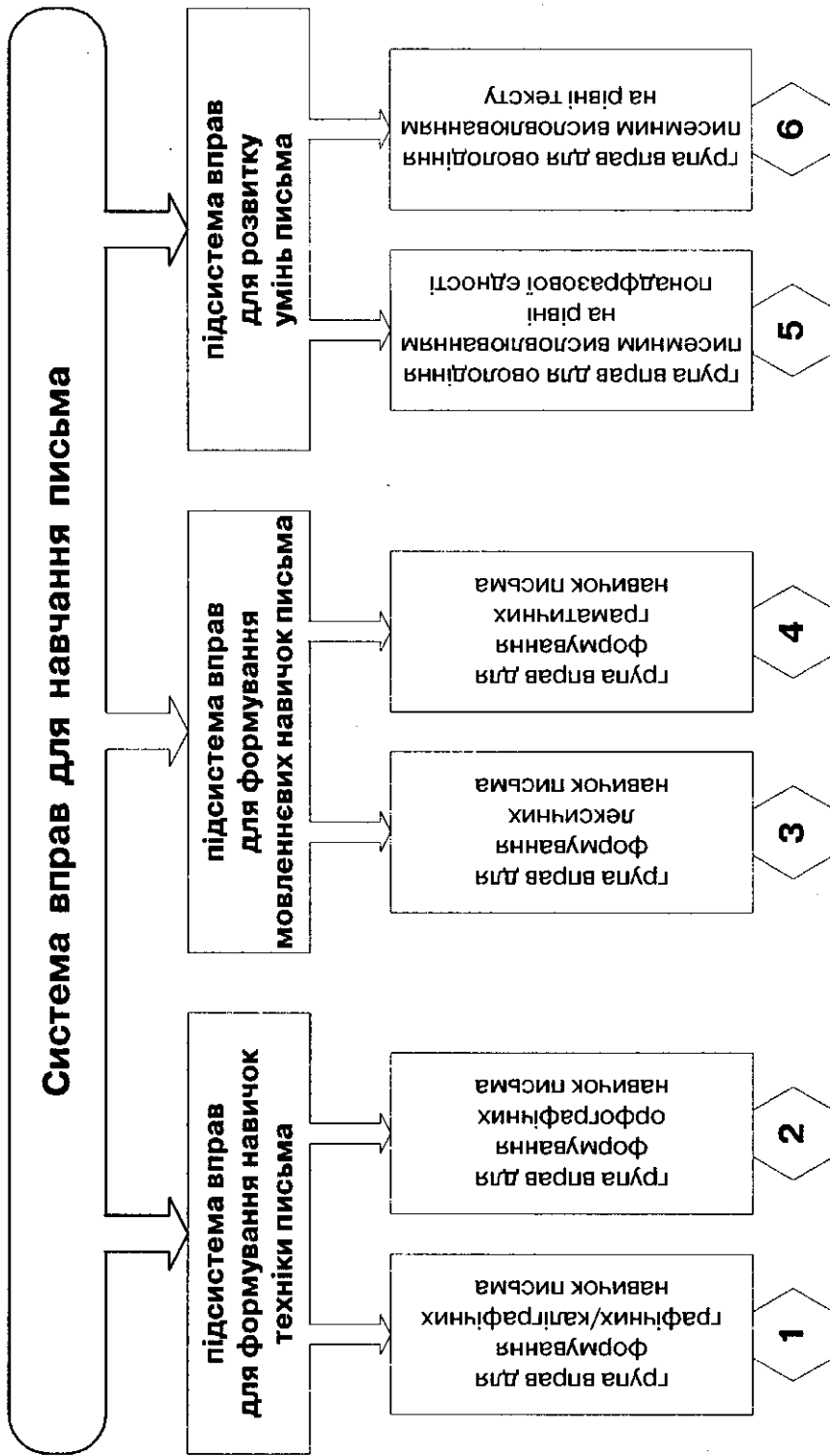
1. Read the word aloud.
2. Spell it letter by letter, paying attention to its spelling peculiarities.
3. Close your eyes and write the word in your own mind.
4. Recall the word and write it in a copybook.

B

1. Read the word aloud, paying attention to its spelling rules.
2. Spell the word, paying attention to its spelling peculiarities.
3. Close your eyes and write the word in your own mind.
4. Compare the word you've just written with the original.
5. Write the word from memory.
6. Check it with the original once again.

C

1. Read the word aloud.
2. Spell the word.
3. Write the word letter by letter in a copybook.
4. Check it with an example.

Детальніше див. стор. 190-191.

Вправи для навчання техніки письма

1 група	<p>Мета: навчити учнів писати букви і буквосполучення</p> <p>Вправи: некомунікативні репродуктивні</p> <ul style="list-style-type: none">• на списування• на виписування• на групування
2 група	<p>Мета: навчити учнів орфографічно правильного написання слів</p> <p>Вправи: некомунікативні репродуктивні або комунікативні за умови їх ігрового характеру</p> <ul style="list-style-type: none">• на групування• списування• ускладнене списування• виписування• дописування• заповнення• вплисування• розташування• складання• диктанти (зорові, зоро-слухові, слухові)

Вправи для навчання письма *

5 група	<p>Мета: навчити учнів писемного висловлювання на рівні понадфразової єдності</p> <p>Вправи: комунікативні продуктивні вправи з використанням штучно створених опор (плану, підстановчої таблиці, схеми, денотатної карти тощо)</p> <ul style="list-style-type: none"> • на об'єднання одноструктурних зразків мовлення у понадфразову єдність • на об'єднання різноструктурних зразків мовлення у понадфразову єдність
6 група	<p>Мета: навчити учнів писемного висловлювання на рівні тексту</p> <p>Вправи: комунікативні продуктивні вправи з використанням природних опор</p> <ul style="list-style-type: none"> • на заповнення формулярів, анкет, опитувальних листів тощо • написання переказу (стисло, розгорнуто, вільного) <ul style="list-style-type: none"> записки листа плану тез анотації змітки до газети • написання

* Приклади вправ груп 3-4 див. у розділі "Навчання іншомовного матеріалу"

Типові практичні цілі уроку з навчання письма

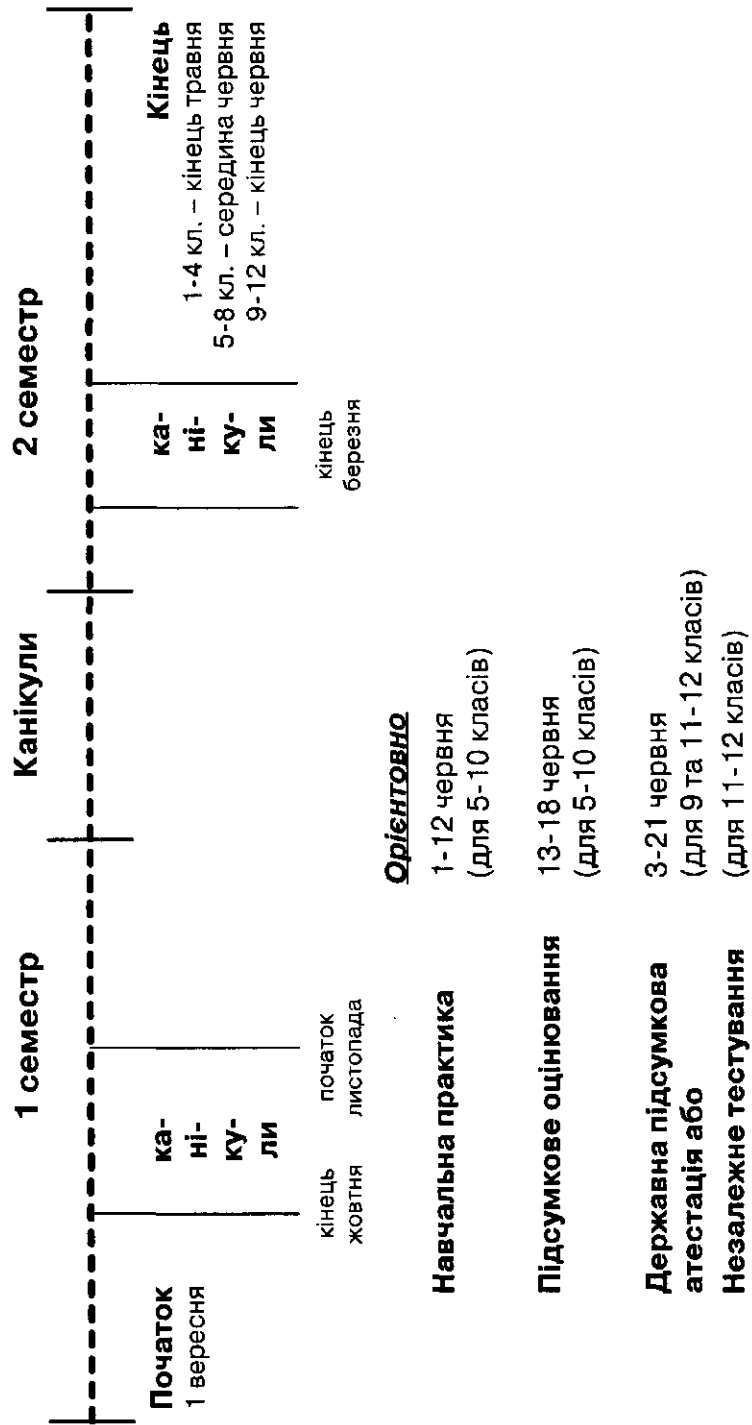
1. Навчити учнів писати букви (друковані, рукописні).
2. Навчити писати слова згідно з правилами орфографії.
3. Навчити писати слова згідно з правилами орфографії.
4. Навчити комбінувати на письмі мовленнєві зразки відповідно до комунікативного наміру на основі логічної схеми.
5. Навчити запам'ятовувати зразок писемного мовлення при читанні.
6. Навчити переказувати на письмі зміст зразка писемного мовлення
 - близько до тексту
 - своїми словами
 - зі скороченням
 - з розширенням
7. Навчити висловлюватись на письмі за аналогією при варіюванні опор
 - задаються зміст і часткова мовна форма
 - задається мовна форма
 - задається зміст
8. Навчити висловлюватись на письмі з комбінуванням кількох зразків писемного мовлення
 - з опорою на зміст
 - без опори
9. Навчити описувати на письмі ... в обсязі ... речень з опорою на ...
10. Навчити робити писемне повідомлення на основі мовленнєвої ситуації, обгрунтовуючи свої думки.
11. Навчити писемного висловлювання оціночного характеру.
12. Навчити коротко реферувати на письмі прочитане.

6. Організація та забезпечення процесу навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах

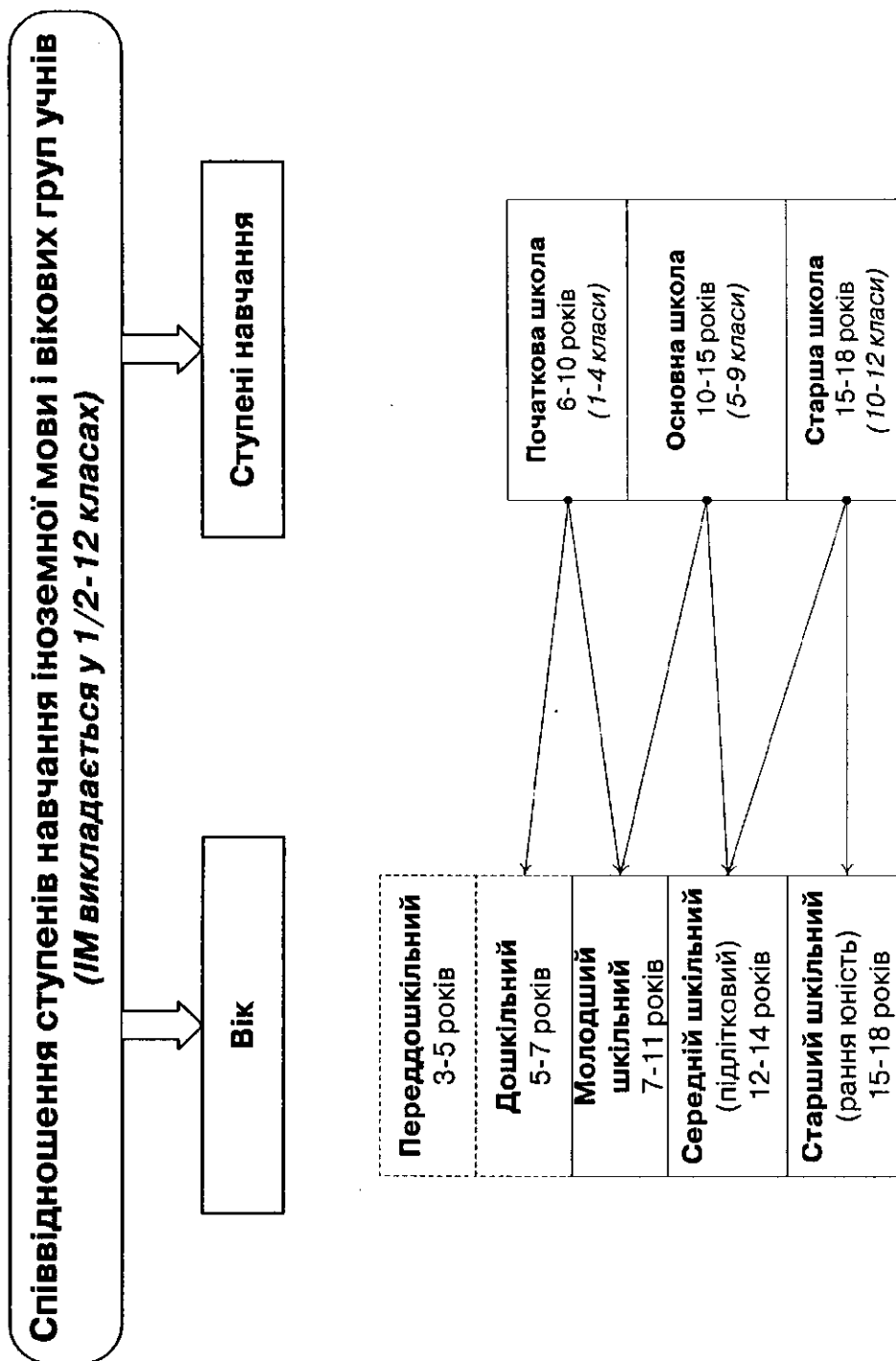
Процес навчання – взаємодія викладача та учнів, у ході якої вирішуються завдання навчання і загального розвитку учнів.

(А.Н.Щукин. Лингводидактический энциклопедический словарь, 2007 г.)

Структура навчального року

6.1. Особливості навчання іноземної мови на різних ступенях

Особливості навчання іноземної мови на різних ступенях школи

Початкова школа

- широке використання наочності
- різноманітність прийомів навчання, їх часта зміна
- використання ігрових прийомів роботи
- репродуктивний характер мовленнєвої діяльності учнів
- переважання хорових і фронтальних форм роботи

Основна школа

- широке використання вправ, що стимулюють розвиток логічного мислення, ініціативність учнів
- переважання вербальної наочності
- зростання ролі самостійної роботи учнів
- використання парних і групових форм роботи

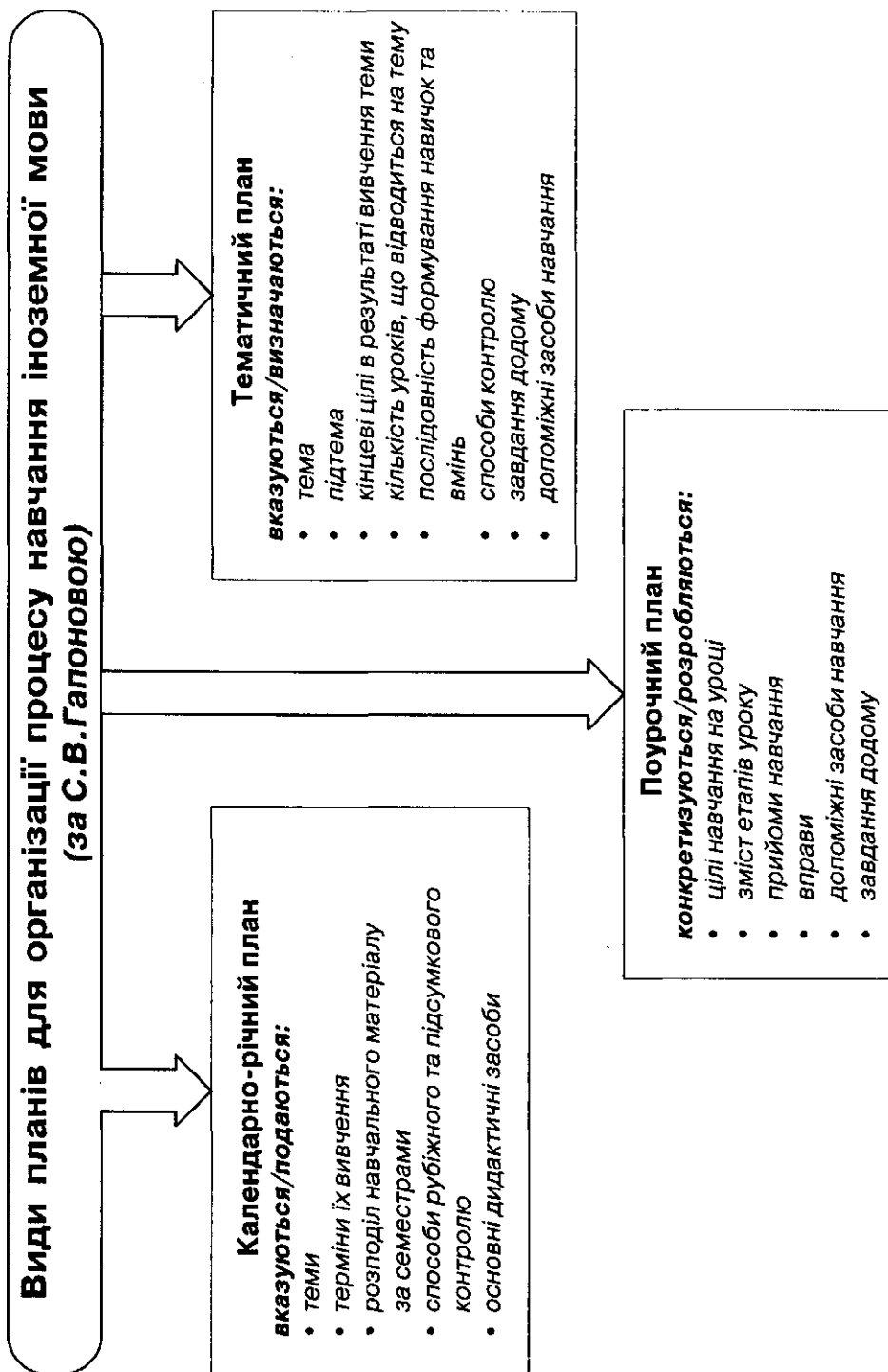
Старша школа

- послідовне здійснення комунікативно-пізнавального навчання
- використання прийомів, що спонукають до розвитку критичного мислення учнів
- творчий характер навчальної діяльності учнів
- широке застосування самостійної роботи учнів
- використання колективних форм роботи

Організаційні форми навчання іноземної мови

Форми / Риси	Обов'язковість чотирьох цілей навчання	Обов'язковість проведення	Проведення за розкладом	Реалізація згідно програм	Обов'язковість контролю
Урок	+	+	+	+	+
Домашня робота	+	+	-	+	+
Лабораторна робота	+	+	+	+	+
Класна домашня робота	+	+	-	+	- +
Факультативні заняття	+	+	-	+	(+)
Позакласна робота	+	-	-	-	-

6.2. Планування навчального процесу з іноземної мови

Фрагмент календарно-річного плану (за Н.К.Скляренко) – 5 клас

Цикл уроків, основний навчальний текст, тематика	Кількість годин	Основні мовні явища	Основні комунікативні функції	Тексти		Тип очікуваного висловлювання учнів
				для аудіювання	для читання	
Цикл 1 "Hello, Rollie!" Знайомство. Основні відомості про себе та свого друга. Домашні улюбленці. Тварини в зоопарку.	12	Усі звуки англійської мови, спадний та висхідний тон вузького діапазону, поняття про артикль, простий теперішній час дієслова to be; особові та присвійні займенники, кількісні числівники 1-12.	Привітання, прощання, знайомство, називання предметів, запит і повідомлення інформації, повідомлення про належність, висловлювання захоплення.	—	—	Діалог-привітання і розпитування. Короткий монолог-повідомлення про себе та свого друга. Обмін репліками про тварин у зоопарку (називання і розпитування про них) і про домашніх улюбленців.
Цикл 2 "We are going on a visit" Сім'я. Зовнішність. Домашні улюбленці.	10	Вживання to have got; кількісні числівники 13-29.	Запитування про самопочуття - відповідь, називання членів сім'ї, Днів тижня, пропонування допомоги, пригощання, називання рис характеру і зовнішності людини.	1. "Splash-milk". 2. "My Pet". 3. "Mr. Robinson's Letter". 4. "A House in the Forest". 5. "Who Do I Mean?"	—	Монолог-опис (називання членів сім'ї, опис зовнішності та рис характеру одного з них). Діалог-розпитування про зовнішність.
Цикл 5 "A Good Little Boy." День школяра. Розваги. Заняття спортом. Повідомлення про час за годинником.	12	Простий теперішній час, модальні дієслова can і must.	Повідомлення та розпитування про дії, що відбуваються регулярно; розпорядження, поради щодо розпорядку дня, повідомлення і розпитування про вміня щось робити, про необхідність виконання дії.	15. "I Love Going to School." 16. "I Feel Good". 17. "Talkative Poli." 18. "My Dog."	6. "The Clever Bird." 7. "The Duckling and the Chick." 8. "Up and Down." 9. "A Friend in Need is a Friend Indeed." 10. "The Bird's Lesson." 11. "A Composition."	Монолог-розповідь про: а) дії школяра вранці; б) день школяра. Діалог-розпитування про: а) дії школяра вранці; б) день школяра. Обмін репліками про гру на музичних інструментах, заняття спортом, про час за годинником.

Фрагмент календарно-річного плану (за Н.К.Склярєнко) – 7 клас

Цикл уроків, основний навчальний текст, тематика	Кількість годин	Основні граматичні явища	Тексти		Тип очікуваного висловлювання учнів
			для аудіювання	для читання	
I семестр					
Цикл 1 "A White Land" Країна, мова якої вивчається: столиця, політичний устрій, прапор, визначні міста Лондона. Людорож: види транспорту, переваги і недоліки різних видів транспорту.	16	I. Видо-часові форми дієслів в активному стані. II. Інфінітив і його функції. III. Третя форма дієслова V- <i>er</i> . IV. Четверта форма дієслова V- <i>ing</i> . V. Видо-часові форми дієслів у пасивному стані.	1. "The House of Parliament" 2. "Trafalgar Square" 3. "Round London Sightseeing Tour" 4. "Cambridge" 5. "A Trip to the Lake District" 6. "A Trip to the South Coast" 7. "Robin Hood and Golden Arrow"	1, 2. "A Voyage to Lilliput", parts 1, 2 3. "The Tower of London" 4. "A Voyage to Lilliput", part 3 5. "Journey Up the Thames" 6. "Sherlock Holmes – the Immortal Detective" 7. "The Silver Blaze"	Монолог-розповідь Монолог-опис Монолог-розпитування Діалог – обмін думками
II семестр					
Цикл 2 "The Warm Hearted Country" Країна, мова якої вивчається: емблема і Національний день Уельсу, рельєф, національні парки. Спорт та ігри просто неба.	10	VIII. Форма інфінітива.	14. "A Trip to Wales" 15. "Intelligent Animals" 16. "Beauty and the Beast" 17. "Three Hairs of a Lion"	14. "Wales" 15-16. "Charles Dickens", parts 1, 2 17. "David and the Waver" 18. "Honesty is the Best Policy"	Діалог-розпитування (про туристські маршрути) Монолог - передача змісту прочитаного тексту Монолог - опис країни
Цикл 5 Повторення.	10	Повторення.	22. "Tommy Meets Peter Hope" 23. "Tommy is on Trial" 24. "A Boy or a Girl?" 25. "Tommy's First Essay" 26. "About Conan Doyle"	29-38. "The Adventures of Tom Sawyer", parts 10-19	Повторення

Схема укладання тематичного плану

Тема:
Підтема:

№ уроку	Тип уроку	Цілі уроку	Мовний матеріал	Види мовленнєвої діяльності					Обладнання уроку	Домашнє завдання
				Г	А	Ч	П			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Фрагмент тематичного плану (за С.В. Роман)

№№ циклів, уроків	Комунікативно-практичні завдання	Матеріал для спілкування			
		фонетичний	лексичний	граматичний	аудитивний
Unit 4 уроки 12-14	1. Ознайомити учнів із формами привітання: <i>Hello, Hi, How are you?</i> Відпрацювати їх вимову під час роботи над діалогом серії "Jazz Chants", і навчити оперувати ними у мовленні. 2. Подати другий куплет пісні "What is your name?", навчити вживати її ключові слова в ситуації "Знайомство". 3. Ознайомити учнів із назвами кольорів і навчити вживати їх у ситуаціях: "Зустріч у чарівному місті", "У магазині шкільного приладдя". 4. Навчити учнів виразно декламувати вірш "My Family". 5. Закріпити мовленнєвий матеріал Unit 4 у ході роботи з комиксом "Neznaiko's Adventures in Wonderland".	Звук [sə]. Транскрипційні позначення звуків та іншого фонетичного матеріалу Unit 4 . Інтонація привітань з висхідною інтонацією – <i>He/No</i> , зі спадною інтонацією – <i>Hi!</i> <i>How are you?</i> Спадний тон при вимові окличного речення: <i>Oh, how I love them all!</i> Фразовий наголос: наголосення повнозначних слів, вказівних займенників у функції підмета: "That's where I live". "This is our father. Відсутність наголосу перед артиклями, прийменниками, особовими і присвійними займенниками і перед дієсловом-зв'язкою у стверджувальному реченні. <i>This is our mother.</i>	<i>Hello, Hi.</i> <i>How are you?</i> <i>I'm fine.</i> <i>Where do you live?</i> <i>Now tell me please.</i> <i>I live in London, in Green Street.</i> <i>White, red, pink, blue, yellow, grey, black, green, brown.</i> <i>Let's play. Ok.</i> <i>My, our, family, father, mother, sister, brother, baby.</i>	Структура речень з дієсловами в Present Indefinite : <i>Where do you live?</i> <i>I live in London.</i> Структура речення із вказівними займенниками: <i>That's where I live.</i> <i>This is our father.</i>	Пісня-сигнал "Somebody, come and play". Діалог "Hi. How are you?" серії "Jazz Chants". Пісня з рухами "What is your Name?" 2-й куплет. Психорегулююча музика. Аеробіка.

Цілі уроку іноземної мови (за С.В.Гапоною)

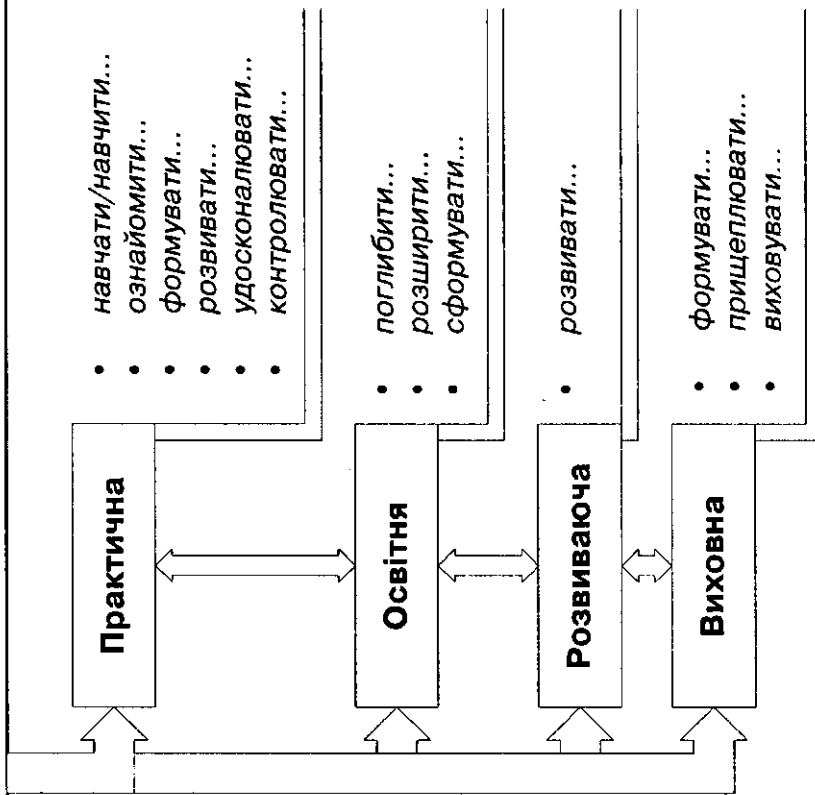
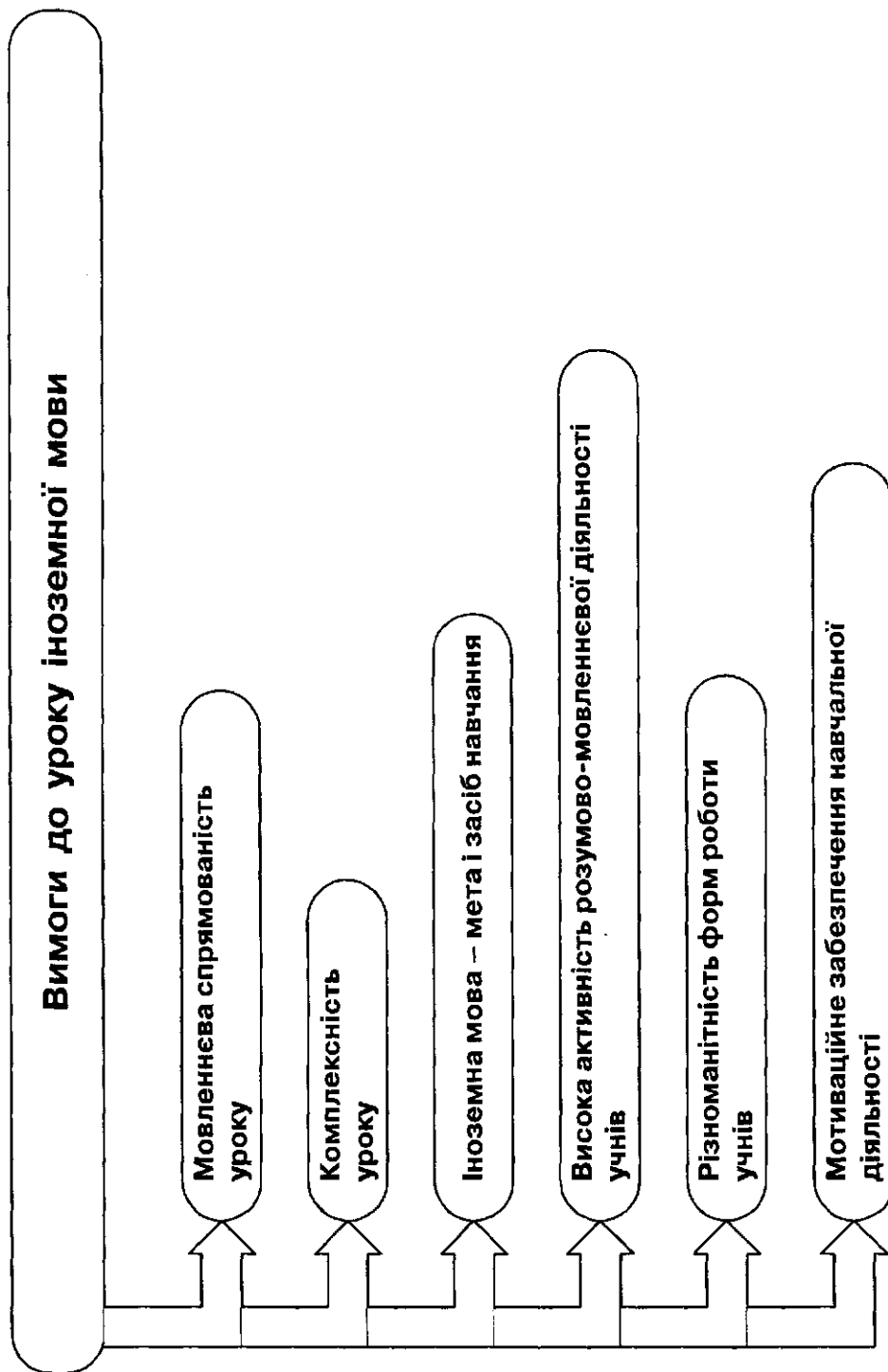
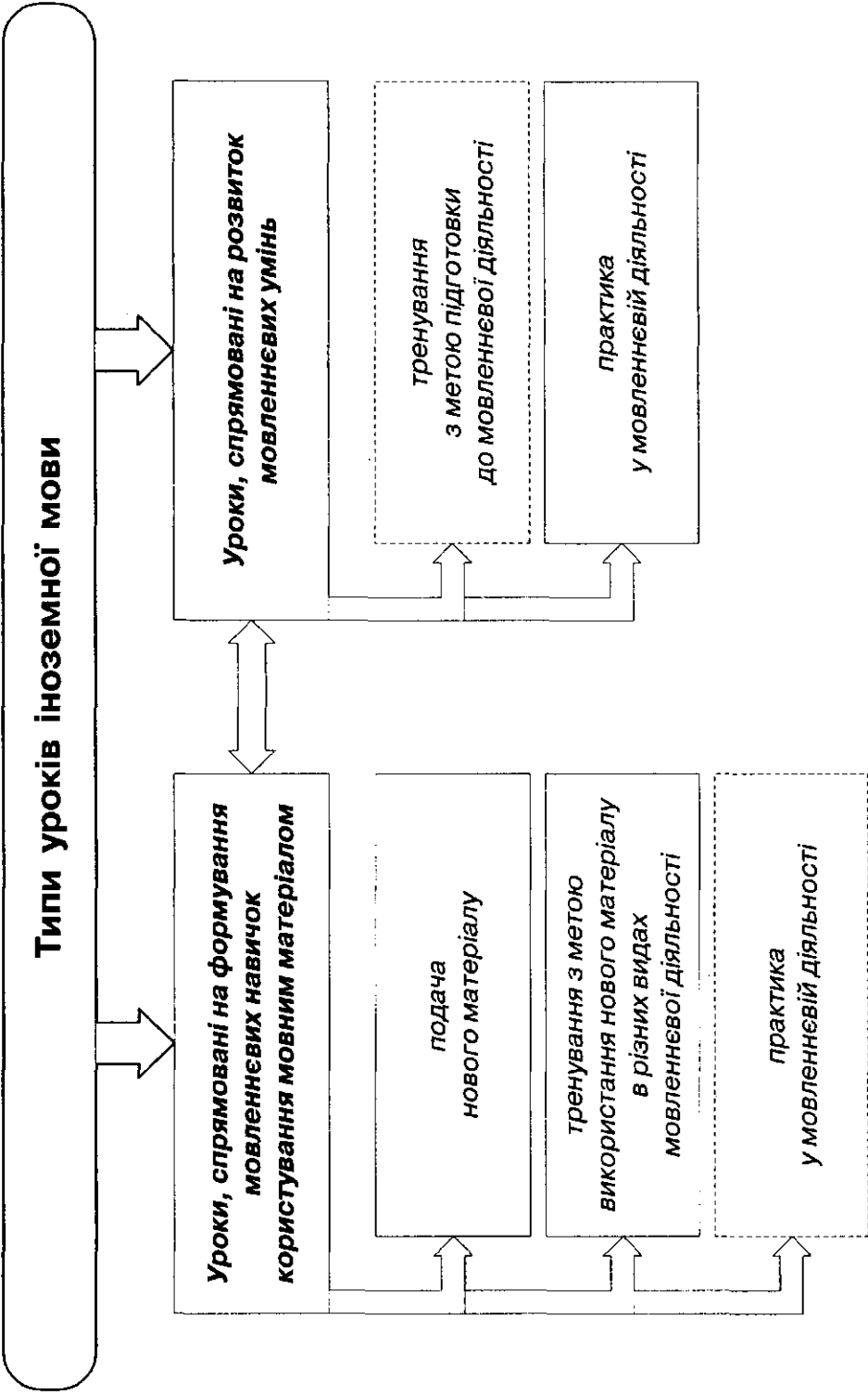

Схема плану-конспекту уроку

План-конспект уроку №... у ... класі	
Дата:	
Тема:	Підтема:
Цілі: Практична/ні Освітня/ні Розвиваюча/чі Виховна/ні	
Обладнання уроку:	Схематичний план уроку
Початок уроку	Час
I. Організація класу	2 хв.
II. Мовленнєва/фонетична зарядка	3 хв.
Основна частина уроку	
III-VI.....	35 хв.
Заключна частина уроку	
VII. Пояснення домашнього завдання.....	2 хв.
VIII. Підсумки уроку. Оцінювання досягнень учнів.....	3 хв.
Хід уроку	
Етап, прийом навчання	Зміст роботи
I. Організація класу. Прийом: Вітання і повідомлення цілей уроку. Мовленнєва зарядка.	Т:
II. Прийом: Бесіда про наступне свято Нового року.	
III-VIII.	

6.3. Урок як основна форма навчального процесу

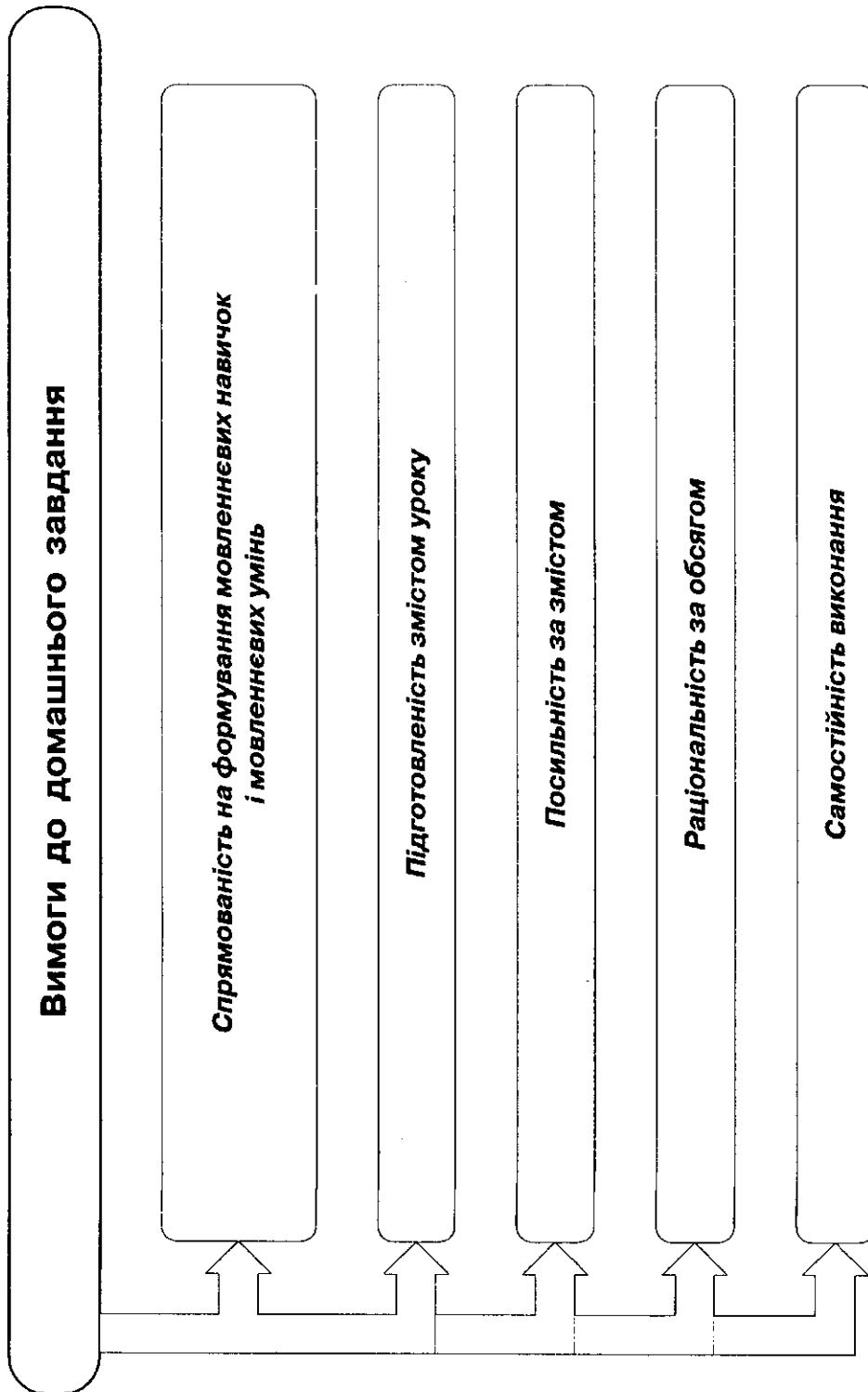

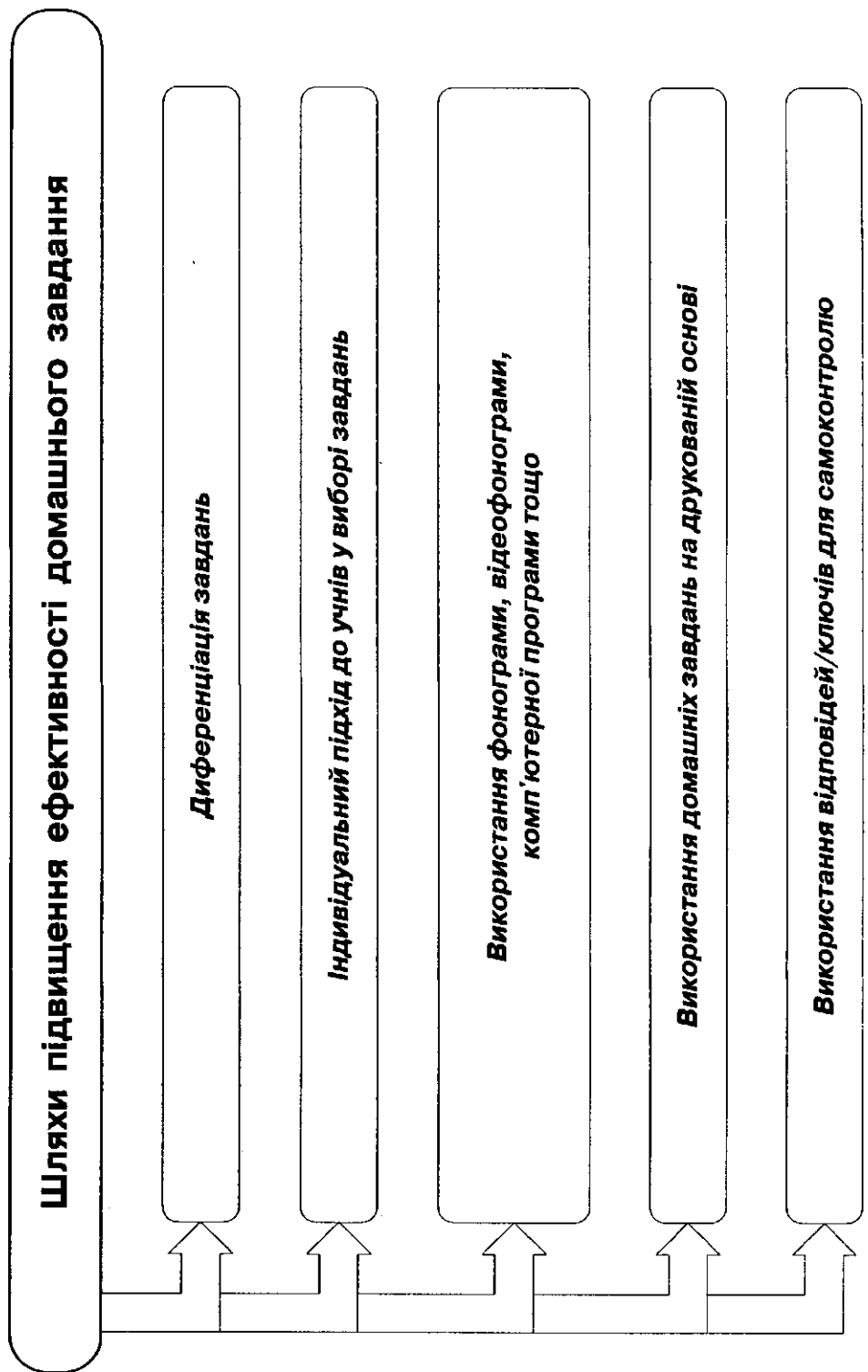
Структура уроку іноземної мови

Частина уроку	Компоненти уроку	Постійні компоненти	Змінні компоненти
I.	<p style="text-align: center;">Початок уроку</p> <p>Організаційний момент Мовленнєва/фонетична зарядка</p>	+ +	
II.	<p style="text-align: center;">Основна частина уроку</p> <p>Подача нового матеріалу Тренування у мовленні Практика у мовленні Систематизація вивченого</p>		+ + +
+	<p>Контроль навичок та вмінь - <i>поточний</i> - <i>рубжний, підсумковий</i></p>	+ +	
III.	<p style="text-align: center;">Кінець уроку</p> <p>Пояснення домашнього завдання Підсумки уроку. Оцінювання досягнень учнів</p>	+	+

**Типи нетрадиційних уроків іноземної мови
(за А.В.Конишевою)**

- урок-диспут (урок-дебати)
- урок-турнір
- урок-гра
- урок-КВК (клуб веселих і кмітливих)
- урок-демонстрація мод
- урок-телеміст
- урок-екскурсія (подорож)
- урок-аукціон
- урок-прес-конференція
- урок-конкурс
- урок-дискусія (-бесіда, -круглий стіл)
- урок-аналіз (-проблема)
- урок поезії
- урок-мрія
- урок-дослідження
- урок-проект

**Домашні завдання з усіх навчальних предметів,
включаючи іноземну мову**
(за Методичними рекомендаціями МОН України від 29.10.2007 р.)

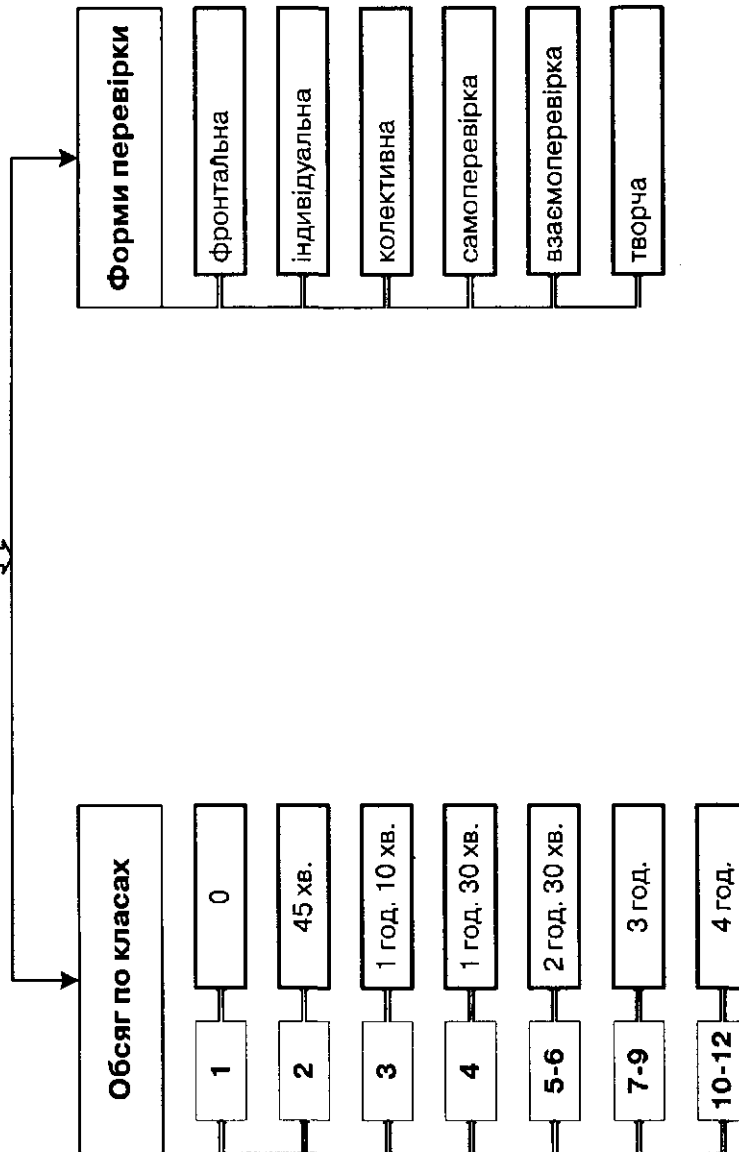

Схема загального аналізу уроку

1. Цілеспрямованість уроку

- визначити тему уроку, місце уроку в тематичному циклі, тип уроку
- назвати цілі уроку: практичні, виховні, загальноосвітні, розвиваючі
- встановити відповідність поставлених цілей типу уроку та його місцю в тематичному циклі уроків

2. Структура і зміст уроку

- зафіксувати етапи уроку в їх послідовності
- встановити відповідність прийомів навчання основним цілям уроку
- оцінити раціональність співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ
- назвати допоміжні засоби навчання, що використовувались, оцінити їх доцільність та ефективність
- визначити розвиваючу, виховну, освітню цінність мовленнєвого матеріалу уроку і вправ, їх відповідність віковим інтересам учнів

3. Активність учнів на уроці

- визначити основні форми взаємодії вчителя та учнів на уроці, їх місце (на якому етапі, для виконання яких завдань) та ефективність
- назвати прийоми стимулювання мовленнєвої і розумової активності учнів

4. Мовленнєва поведінка вчителя

- визначити відповідність мовлення вчителя мовній нормі, його адаптованість до рівня мовної підготовки учнів і вимог шкільної програми
- визначити ступінь оволодіння виразами класного вжитку
- оцінити чіткість і доступність формулювання учителем завдань для учнів та зверненість його мовлення до учнів
- визначити доцільність використання рідної мови учителем на уроці
- встановити співвідношення мовлення учителя та учнів на уроці

5. Результативність уроку

- підсумувати те, чого навчилися учні на уроці
- визначити відповідність рівня сформованості мовленнєвих навичок та вмінь поставленим цілям
- оцінити об'єктивність і мотиваційний потенціал виставлених учителем оцінок

Схема поглибленого аналізу уроку

1. Цілеспрямованість уроку

- визначити практичну, виховну, розвиваючу, загальноосвітню цілі уроку
- встановити відповідність цілей уроку його місцю в ситуативно-тематичному циклі, типу уроку та етапу навчання

2. Структура і зміст уроку

- назвати етапи уроку
- співвіднести їх послідовність і розподіл у часі з поставленими цілями та віковими особливостями учнів і конкретними умовами навчання
- дати детальну характеристику зафіксованим етапам уроку

3. Результативність уроку

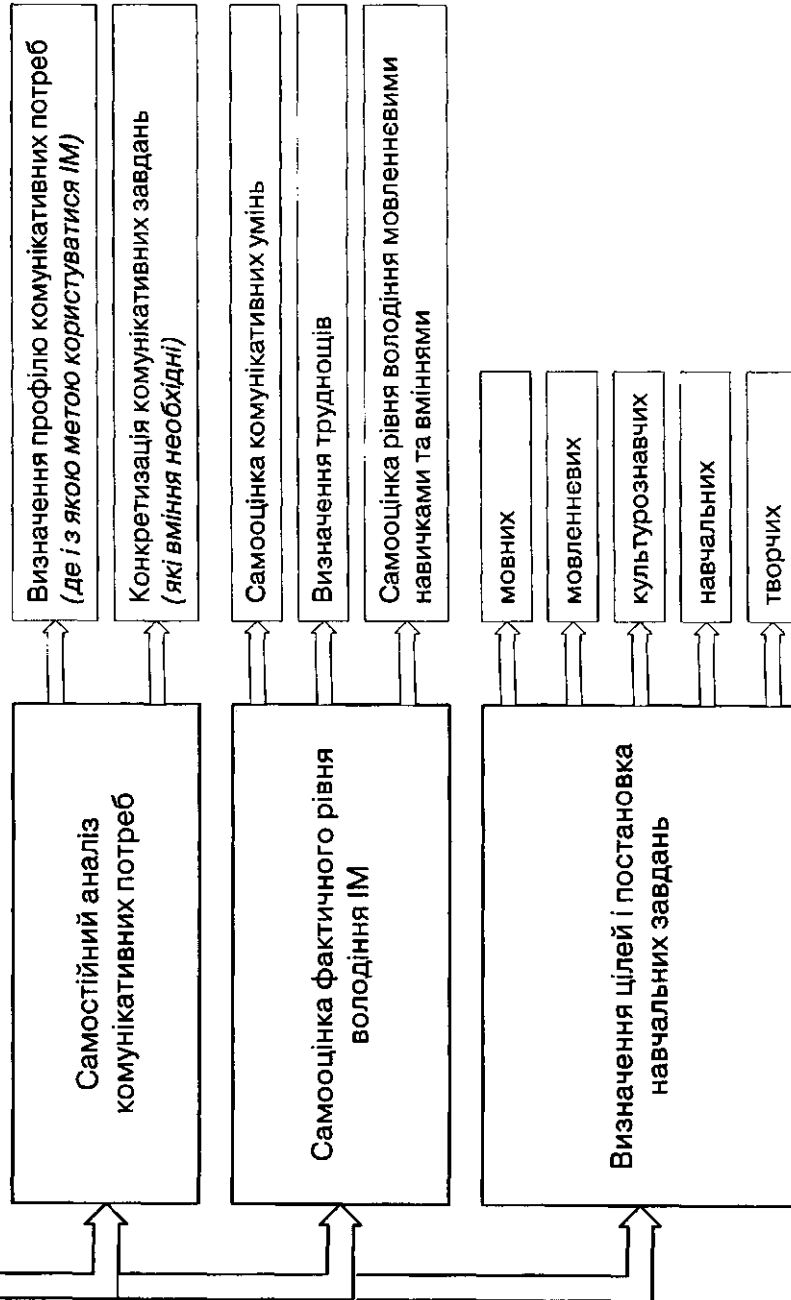
- визначити ступінь успішності виконання плану уроку
- встановити відповідність досягнутого на уроці рівня сформованості мовленнєвих навичок та вмінь поставленим цілям

4. Рекомендації щодо удосконалення уроку

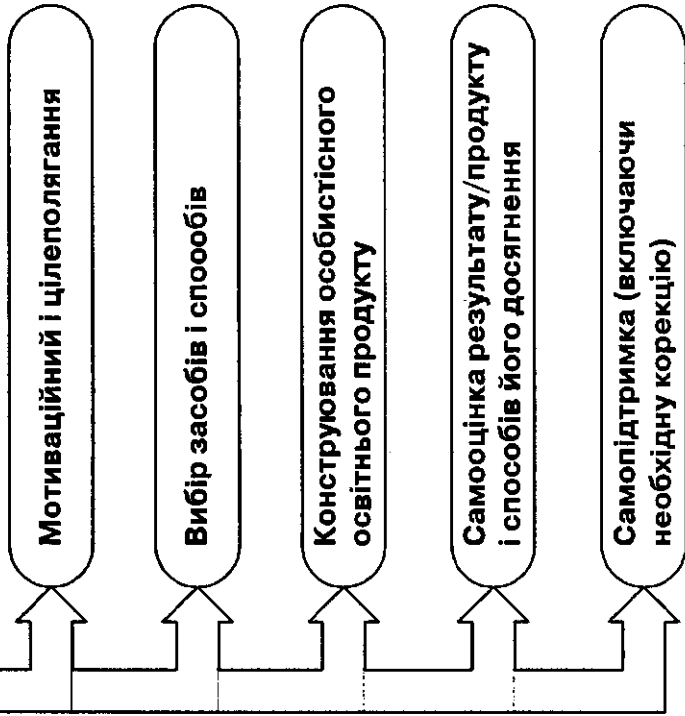
Залежно від результатів уроків сформулюйте конкретні поради щодо:

- поліпшення вибору методичних прийомів навчання
- забезпечення вмотивованості і мовленнєвої спрямованості вправ
- удосконалення організаційних форм уроку
- раціональність використання допоміжних засобів навчання
- поліпшення мовленнєвої поведінки вчителя

**Автономна/самокерована навчальна діяльність з оволодіння ІМ
(за Н. Ф. Коряковцевою)**

**Компоненти автономного оволодіння учнями іноземною мовою
(за Н. Ф. Коряковцевою)**

Передумови автономного оволодіння учнями іноземною мовою (ІМ)

Володіння стратегіями і прийомами оволодіння ІМ

Самостійне керування процесом вивчення ІМ і постановка певної мети з наступною оцінкою результату

Здатність до критичної рефлексії на процес оволодіння мовою

Здатність до прийняття відповідальних рішень у ситуаціях вільного вибору

Здатність до переносу досвіду навчальної діяльності на нові навчальні ситуації

Здатність до гнучкості у різних навчальних контекстах

Learner autonomy: list of principles
(Рекомендації комітету з освіти Ради Європи)

Reflection

1. Students reflect on their choices
2. Students reflect on learning

Objectives/ levels

3. Students are aware of their own short and long-term objectives
4. Students determine their own level (internal differentiation)
5. Students establish their own rate of learning

Evaluating learning

6. Students correct their own errors
7. Students assess their own learning progress (retrospective/checklist)
8. Students monitor their own learning (ongoing)
9. Students plan, develop learning strategies
10. Students monitor their own language and that of other students

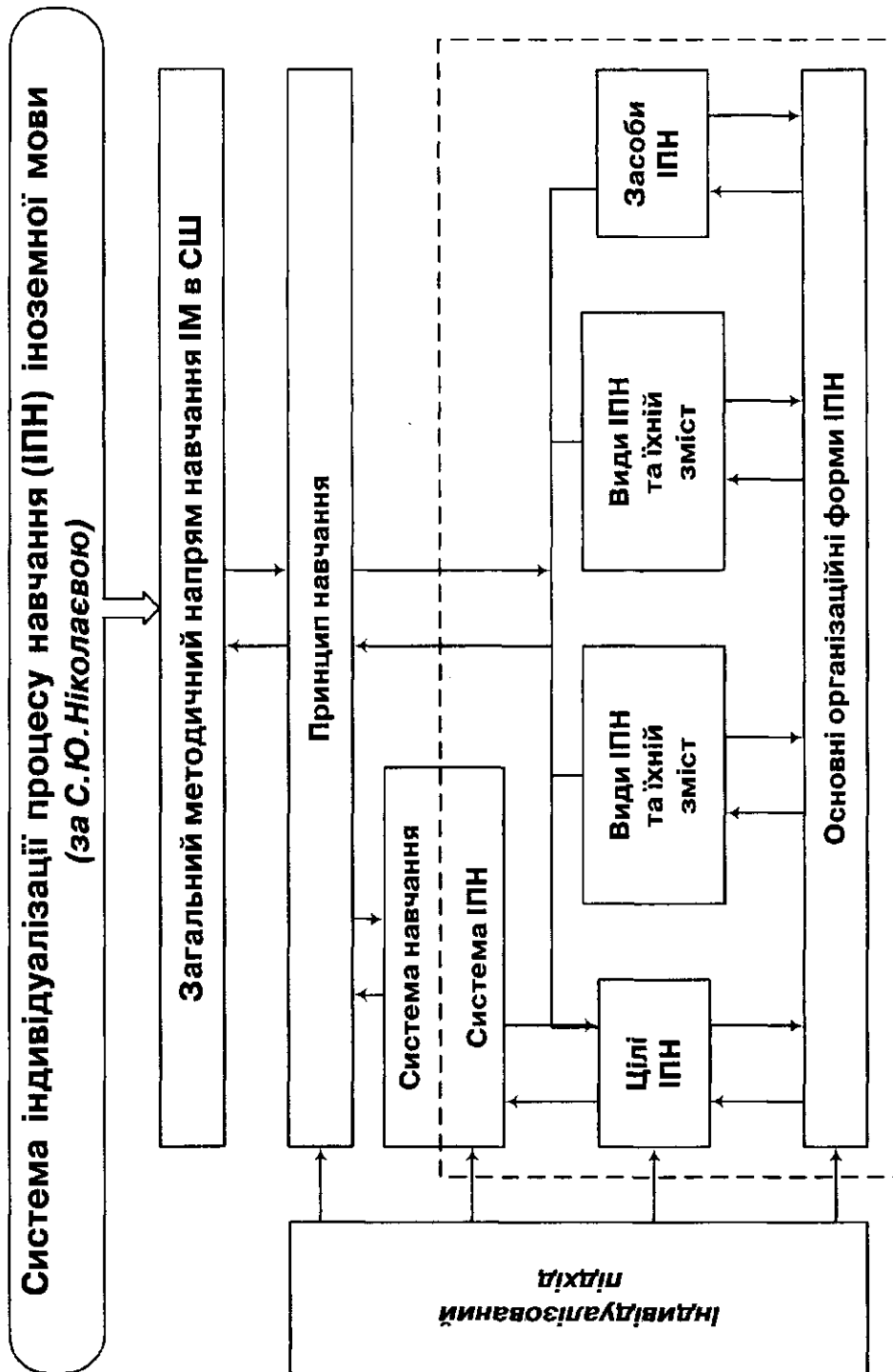
Learning styles and strategies

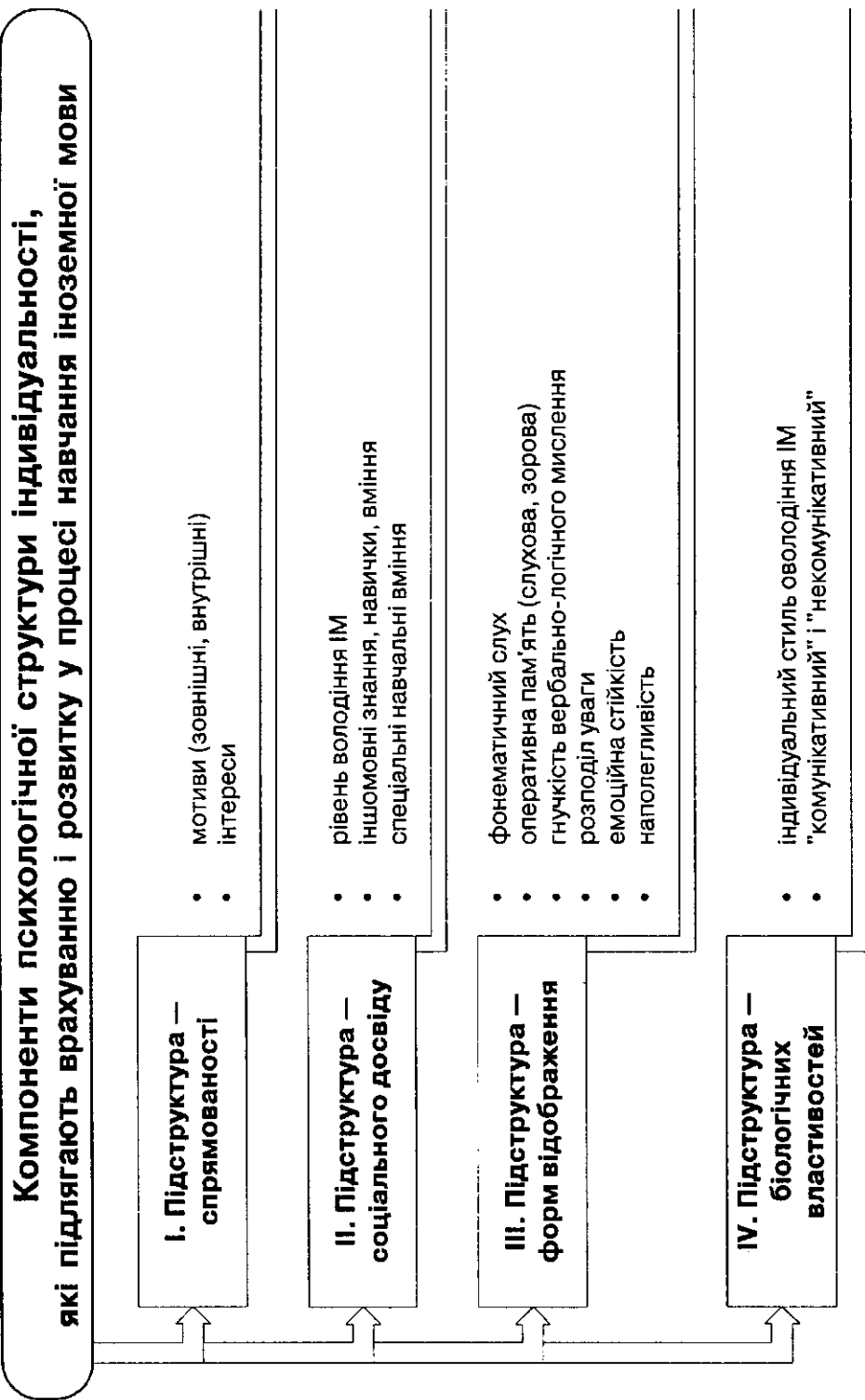
11. Students monitor their own learning strategies
12. Students choose their own learning strategies
13. Students systematise and summarise information
14. Students develop examination skills and strategies

Materials and classroom activities

15. Students choose content of learning, based on interests and needs (what materials)
16. Students choose their own tools for learning - means, materials (dictation, grammar etc)
17. Students set or choose their own learning tasks
18. Students evaluate their own learning materials
19. Language use across the school curriculum
20. Students bring their own materials into class
21. Students are aware of a variety of approaches
22. Students are aware of the rationale underlying different approaches
23. Students choose (and reject) activity types/texts
24. Students decide on the quantity of activities
25. Students are given every opportunity to make use of their knowledge of the world
26. Personalization in exercises and activities
27. Students develop social aspects of learning by group work etc.

6.4. Індивідуалізація процесу навчання іноземної мови

**Рівні функціонування компонентів психологічної структури
індивідуальності в учнів різних вікових груп**

Компоненти психологічної структури індивідуальності	Початкова школа (1/2-4 класи)	Основна школа (5-9 класи)	Старша школа (10-11(12) класи)
I Рівень мотивації оволодіння іноземною мовою	високий	високий-середній	середній
II 1. Рівень володіння рідною мовою 2. Рівень сформованості навчальних умінь	низький низький	середній середній	високий високий
III Рівень функціонування: 1. фонематичного слуху 2. оперативної пам'яті - слухової - зорової 3. гнучкості вербально-логічного мислення 4. сталості уваги	достатній високий високий низький низький	достатній високий високий низький-середній середній	достатній високий високий високий високий
IV Рівень сформованості індивідуального стилю оволодіння іноземною мовою	низький	середній	середній

Види індивідуалізації процесу навчання (ІПН) іноземної мови

Види ІПН	Зміст
Мотивуюча індивідуалізація	Врахування відмінностей у мотиваційній сфері оволодіння учнями ІМ та цілеспрямоване формування в них внутрішніх мотивів оволодіння ІМ.
Регулююча індивідуалізація	<ol style="list-style-type: none">1. Тимчасове спрощення і часткове варіювання навчальних завдань з ІМ для окремих учнів.2. Ускладнення та розширення програмних вимог для добре підготовлених і зацікавлених у вивченні ІМ учнів.
Розвиваюча індивідуалізація	Опора на реальний рівень функціонування в учнів психічних процесів та якостей особистості, їх цілеспрямований розвиток.
Формуюча індивідуалізація	Формування в учнів індивідуального стилю оволодіння ІМ з опорою на особливості їх нервової системи та усталений раніше стиль діяльності.

Мотивуюча індивідуалізація процесу навчання іноземної мови

Способи реалізації	Прийоми реалізації	Засоби реалізації
<p>Виконання учнями завдань, які відповідають їхнім інтересам і запитах.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підбір мовленнєвих партнерів з урахуванням спільності їх інтересів і контексту діяльності. 2. Підбір варіативних завдань у говорінні, текстів для аудіювання і читання з урахуванням сфери інтересів, бажань та нахилів учнів. 3. Встановлення варіативної послідовності опитування учнів з урахуванням їх життєвого досвіду, контексту діяльності і статусу особистості у навчально-мовленнєвому колективі. 	<p>Тексти для аудіювання, тексти і книжки для читання, ситуації спілкування для навчання говоріння, які відповідають індивідуальним інтересам і запитам учнів, а також сприяють формуванню в них ціннісних орієнтацій на оволодіння ІМ.</p>

Регулююча індивідуалізація процесу навчання іноземної мови

Способи реалізації	Прийоми реалізації	Засоби реалізації
<p>Виконання учнями індивідуалізованих вправ, які відповідають рівню їхнього володіння ІМ.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Варіювання цілей, обсягу, складності та режимів виконання завдань і вправ з урахуванням загального рівня володіння учнем ІМ та його підготовки до конкретного уроку. 2. Встановлення оптимальної міри допомоги учню. 3. Визначення послідовності опитування учнів з урахуванням рівня їх підготовки до виконання конкретного завдання. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підручник. 2. Навчаючі роздавальні картки. 3. Фонограма.

Розвиваюча індивідуалізація процесу навчання іноземної мови

Способи реалізації	Прийоми реалізації	Засоби реалізації
<p>1. Виконання окремими учнями вправ, які забезпечують ціле-спрямований розвиток психічних процесів і якостей особистості.</p> <p>2. Тимчасова адаптація вправ до реального рівня функціонування в учня психічних процесів.</p>	<p>1. Підбір раціональних режимів виконання вправ з урахуванням рівня функціонування в учнів психічних процесів і якостей особистості.</p> <p>2. Варіювання характеру та обсягу вправ, призначених для розвитку психічних процесів і якостей особистості.</p>	<p>1. Адаптивні роздавальні картки.</p> <p>2. Комплекси вправ для цілеспрямованого розвитку окремих психічних процесів і якостей особистості школяра.</p>

Формуюча індивідуалізація процесу навчання іноземної мови

Способи реалізації	Прийоми реалізації	Засоби реалізації
<p>1. Виконання навчальних завдань і вправ у режимах, які відповідають особливостям нервової системи учня.</p> <p>2. Врахування учнем спеціальних рекомендацій щодо самоформування індивідуального стилю діяльності.</p>	<p>1. Підбір мовленнєвих партнерів з урахуванням їхнього стилю оволодіння ІМ.</p> <p>2. Розмежування режимів виконання та обсягу вправ для учнів "комунікативного" і "некомунікативного" типу.</p> <p>3. Формулювання варіативних рекомендацій щодо формування індивідуального стилю діяльності для учнів різних типологічних стилів.</p>	<p>1. Адаптивні роздавальні картки.</p> <p>2. Графіки виконання індивідуальних завдань.</p> <p>3. Пам'ятки щодо формування індивідуального стилю діяльності.</p>

**Атлас індивідуально-психологічних особливостей учнів 5-а класу
(фрагмент)**

Прізвище, ім'я, по-батькові учня	Рівень																Тип індивідуального стилю діяльності		
	навчальної мотивації		володіння іншо- мовною мовленнєвою діяльністю		розвитку фонематичного слуху		функціонування слухової пам'яті		функціонування зорової пам'яті		безпосереднього обсягу пам'яті		гнучкості словесно- логічного мислення		емоційної стійкості		КТ	НТ	
1. А-ко І.М.																			+
...																			
23. Ш-ко О.П.																			+

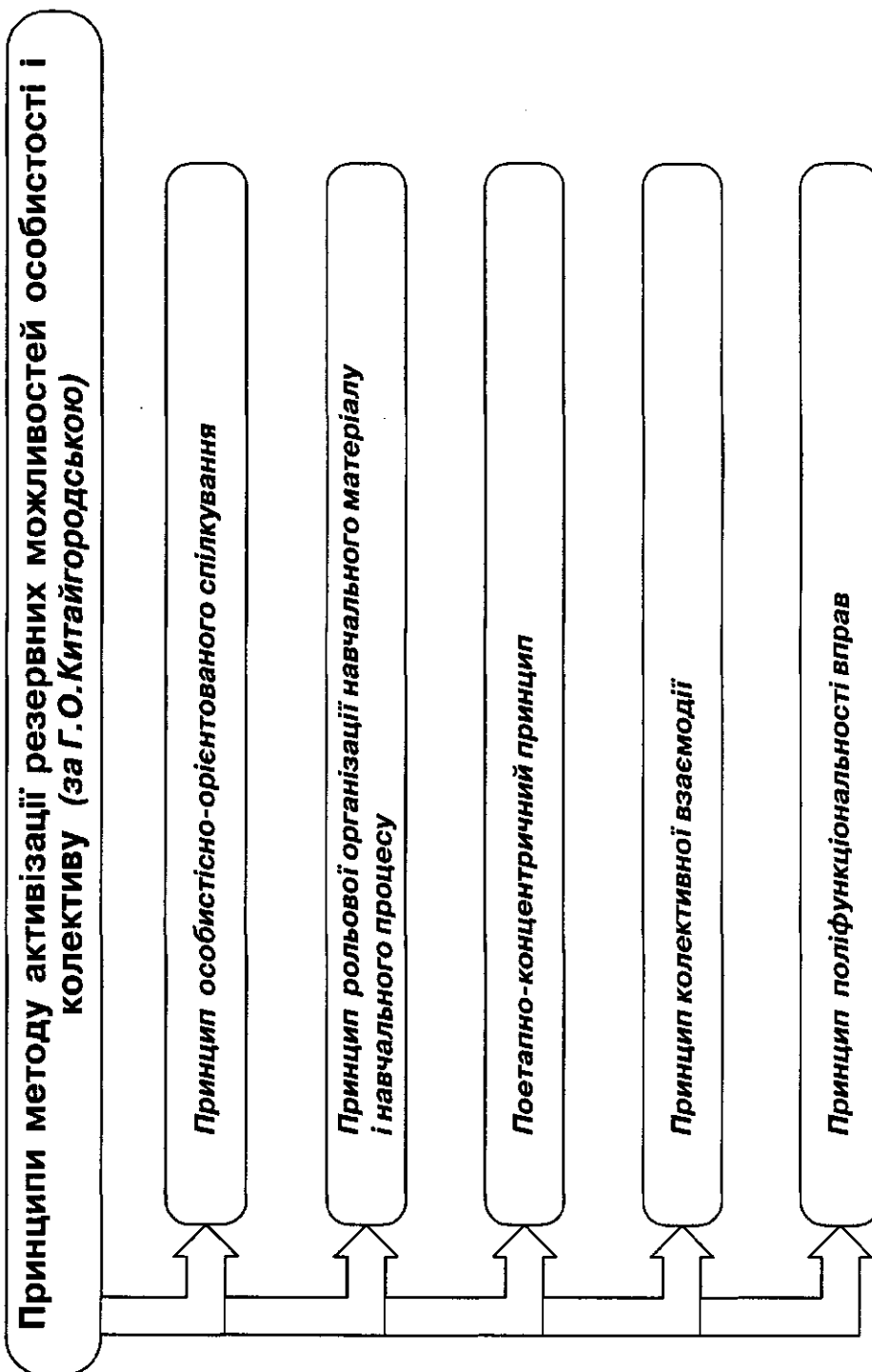
Умовні позначення:

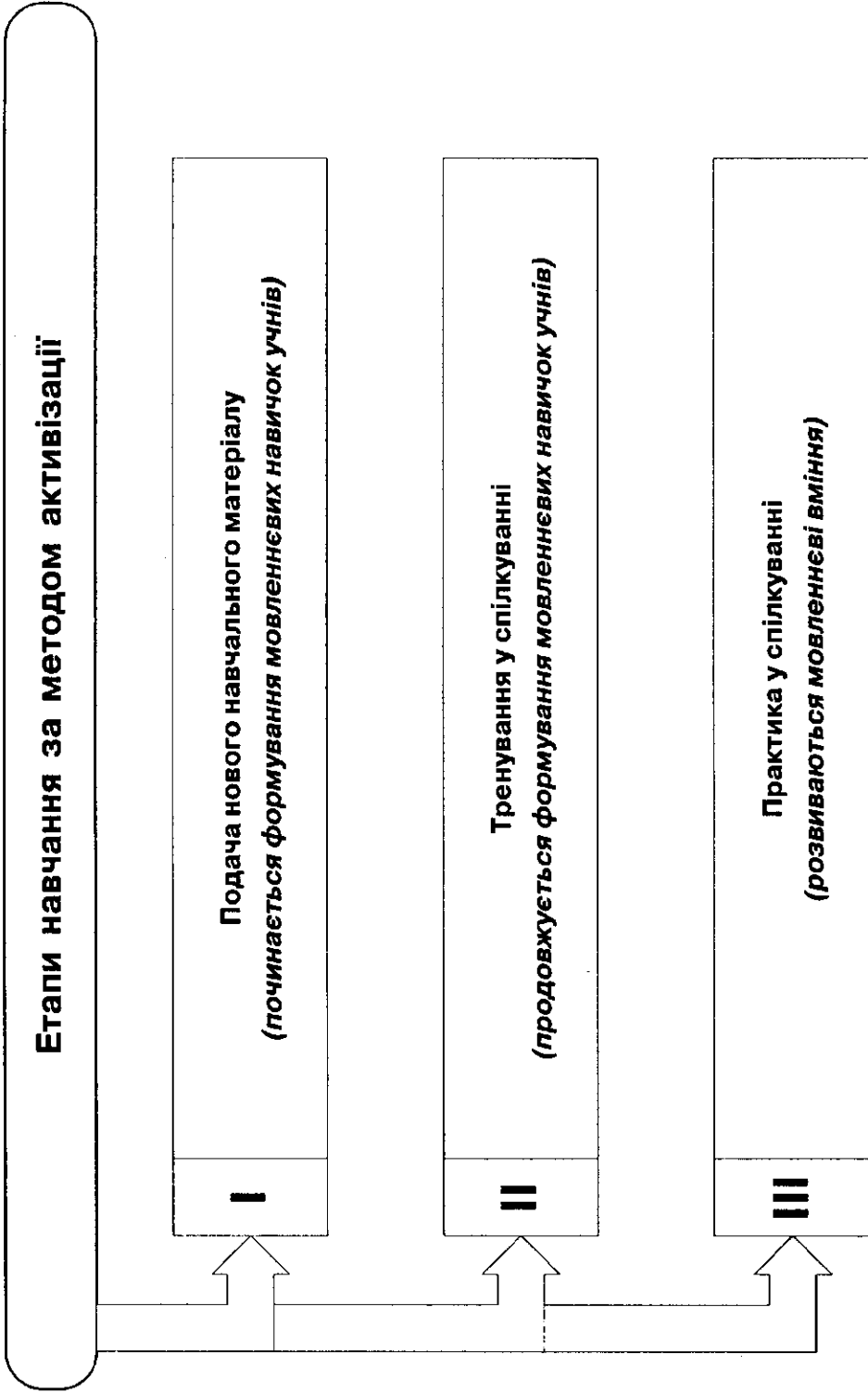
- Д** – достатній рівень сформованості
- Н** – недостатній рівень сформованості
- КТ** – комунікативний тип
- НТ** – некомунікативний тип

Організаційні форми індивідуалізації процесу навчання

Урок	<ol style="list-style-type: none"> 1. Різна складність завдання – однакові умови – однакові форми контролю. 2. Різна складність завдання – різні умови – однакові форми контролю. 3. Різна складність завдання – різні умови – різні форми контролю. 4. Однакова складність завдання – різні умови – різні форми контролю. 5. Однакова складність завдання – однакові умови – різні форми контролю.
Домашня робота	Виконання учнями загальної для всіх частини домашнього завдання та індивідуалізованих завдань: <i>обов'язкових</i> (за рівнем підготовки) та <i>необов'язкових</i> (за інтересами).
Класна лабораторна робота	Виконання учнями диференційованих за складністю завдань.
Домашня лабораторна робота	Виконання учнями загальної для всіх частини домашнього завдання та індивідуальних завдань.
Курс за вибором	Диференціація змісту навчання ІМ.
Позакласна робота	Індивідуалізація завдань за інтересами.

6.5. Інтенсивне навчання іноземної мови

Характерні риси тексту-полілогу (ТП)

значний обсяг

включення учнів до дійових осіб ТП

емоційність

політемність

побудова тексту за законами усного мовлення

Подача нового навчального матеріалу в тексті-полілозі (ТП)

Перше пред'явлення	
Учитель	Вимовляє і програвє усі фрази ТП за кожну дійову особу, перекладає їх на рідну мову учнів (+ унаочнення)
Учні	Слухають і розуміють усе завдяки перекладу та унаочненню
Друге пред'явлення	
Учитель	Вимовляє усі фрази ТП за схемою: фраза ІМ - переклад - фраза ІМ. Застосовує різні способи для покращення запам'ятовування.
Учні	Слухають та імітують усі фрази ТП за вчителем
Третє пред'явлення	
Учитель	Дає учням друкований текст ТП, читає його вголос або вмикає театралізовану фонограму ТП
Учні	Слухають і стежать по друкованому варіанту ТП
Четверте пред'явлення	
Учитель	Дає установку на розслаблення, читає ТП на фоні спокійної класичної музики
Учні	Сидять із заплющеними очима, слухають музику і текст (без перекладу)

Цілі пред'явлені нового навчального матеріалу

Перше пред'явлення

- пояснити учням ситуацію
 - місце дії
 - зміну подій
 - учасників подій

Друге пред'явлення

- максимально забезпечити мимовільне запам'ятовування нового навчального матеріалу

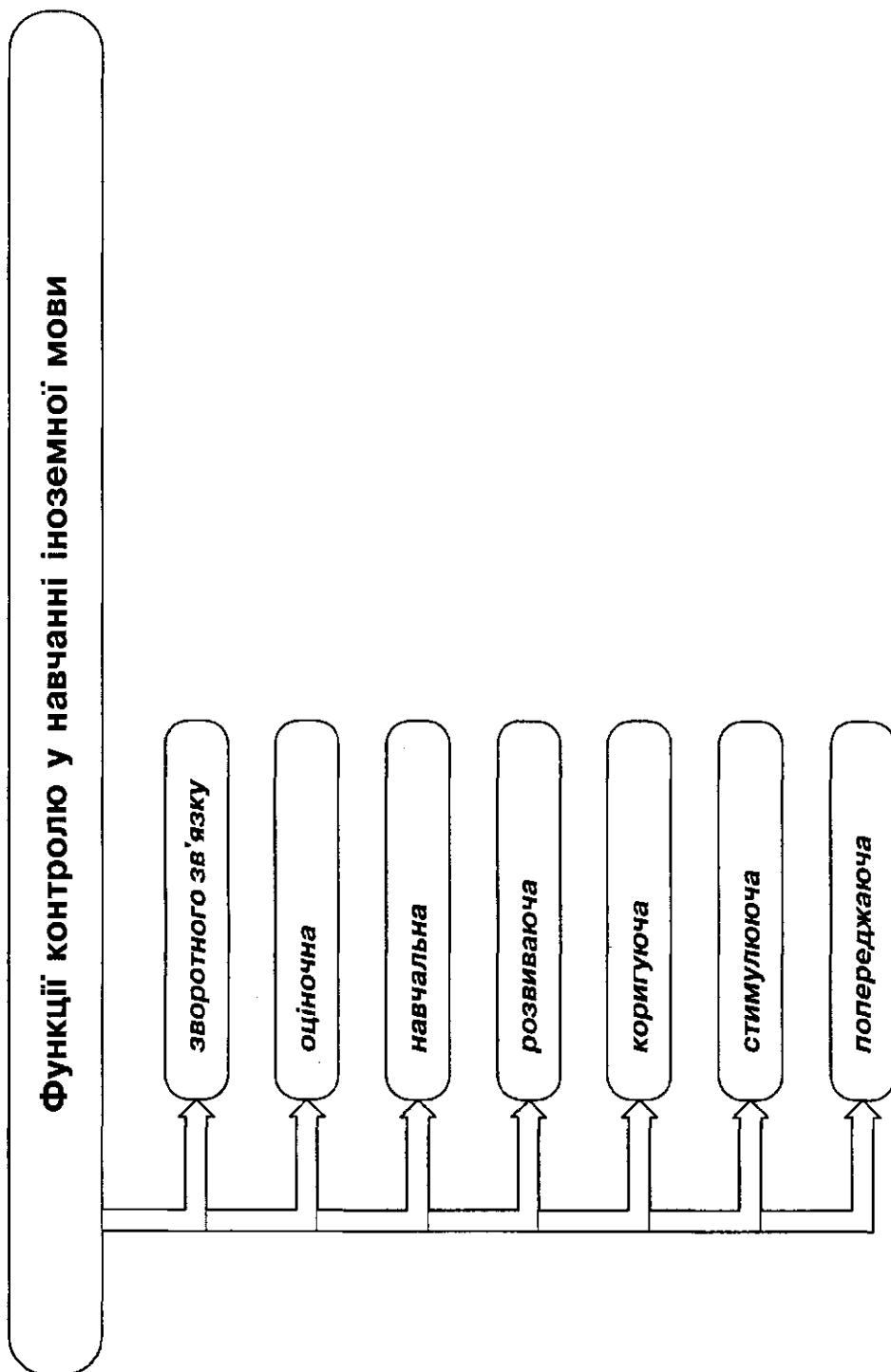
Третє пред'явлення

- закріпити матеріал у пам'яті учнів, доповнюючи мимовільне запам'ятовування довільним, а слуховий образ нових мовленнєвих одиниць – їх зоровим образом

Четверте пред'явлення

- дати учням закінчене, цілісне уявлення про ТП
- забезпечити досягнення ефекту відпочинку

6.6. Контроль у навчанні іноземної мови

Вимоги до контролю у навчанні іноземної мови

систематичність

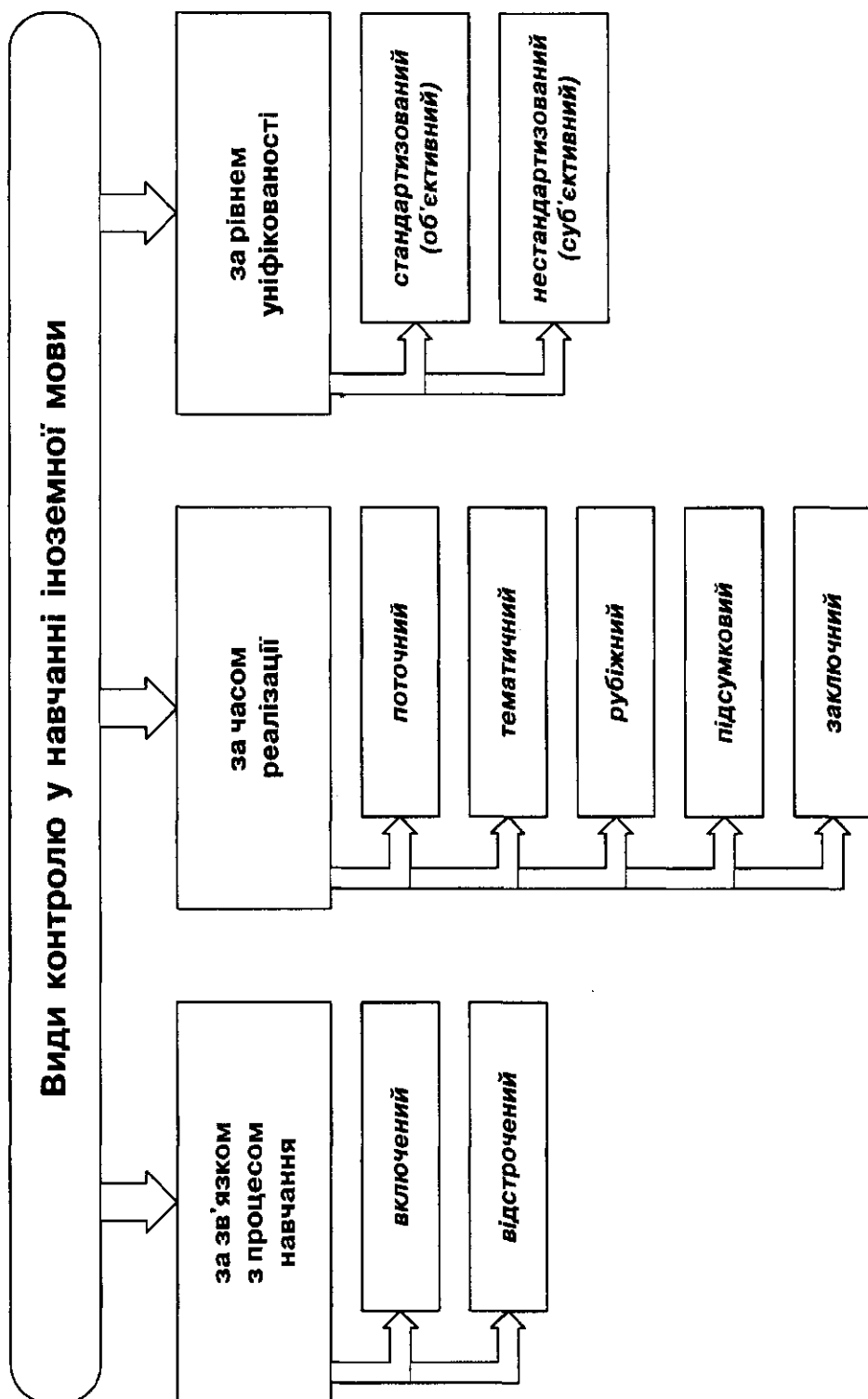
репрезентативність

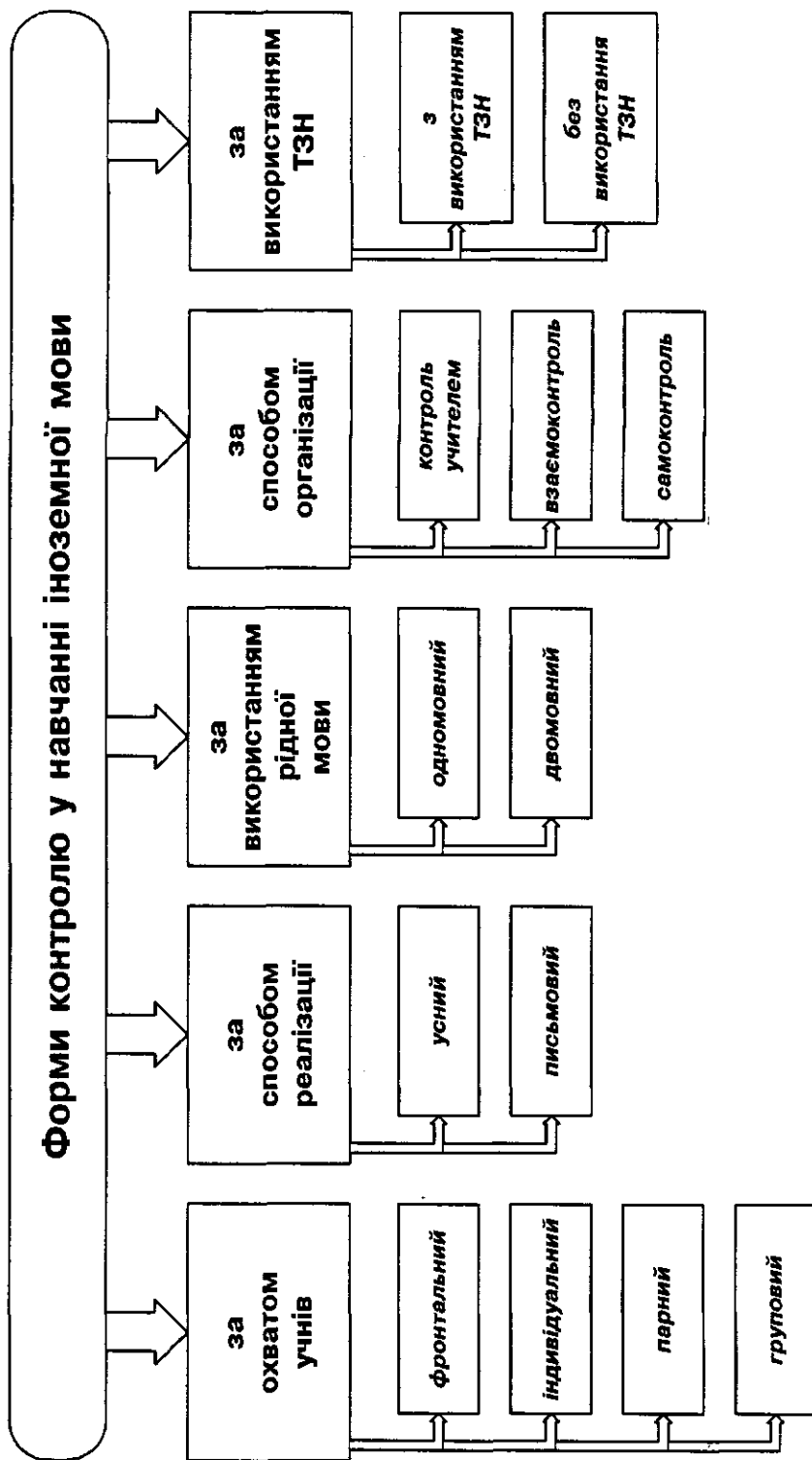
диференційований підхід до учнів

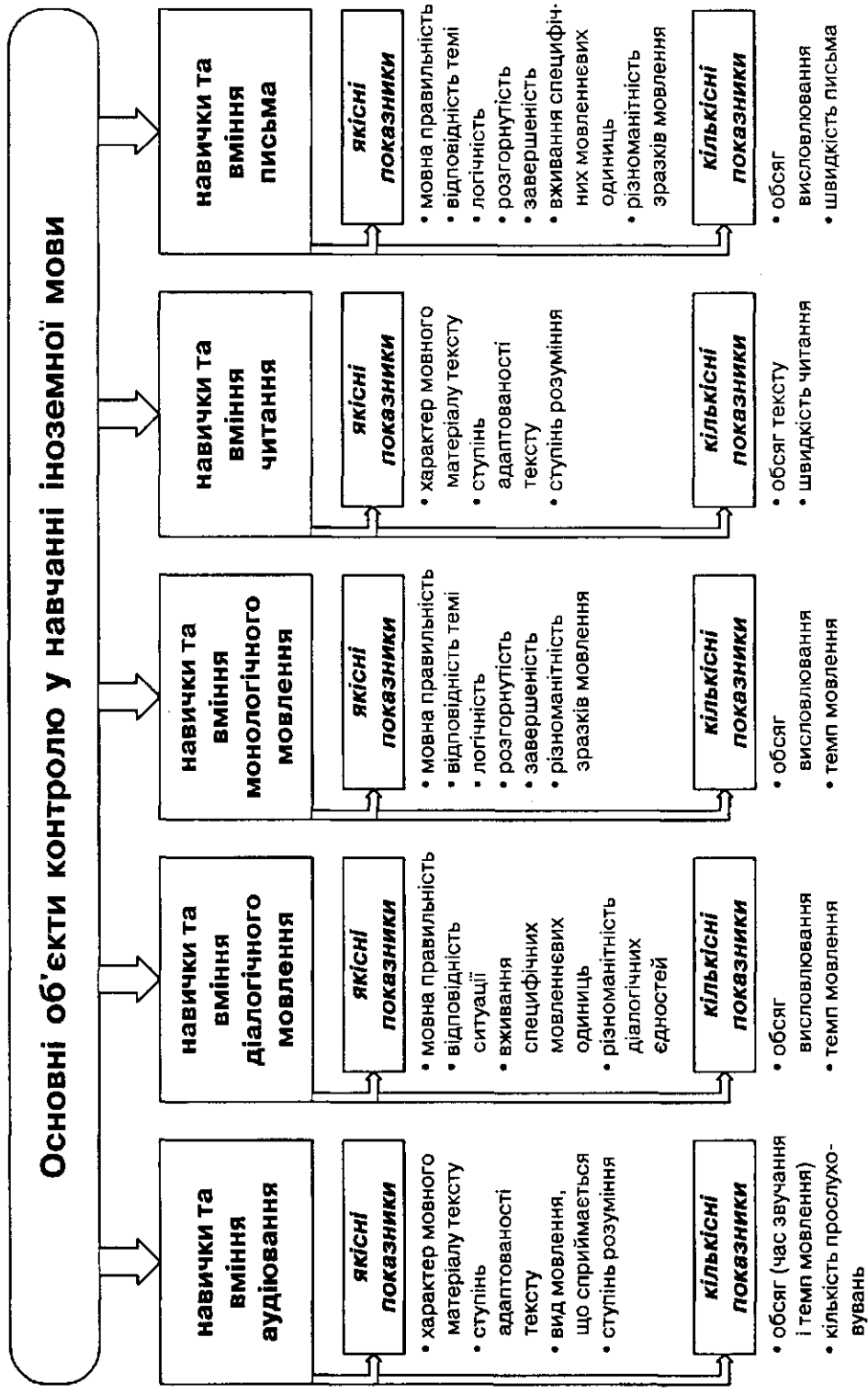
об'єктивність

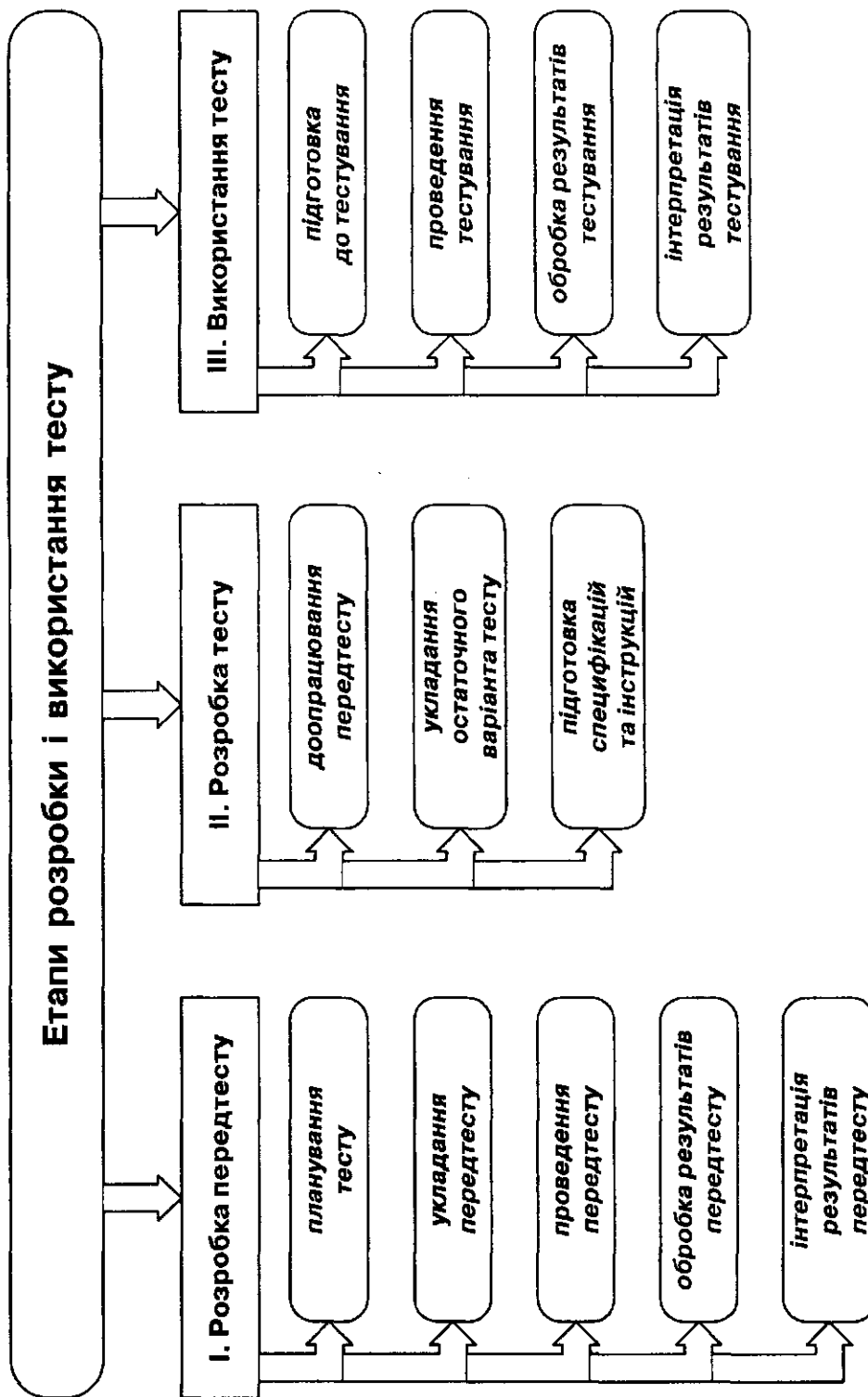
цілеспрямованість

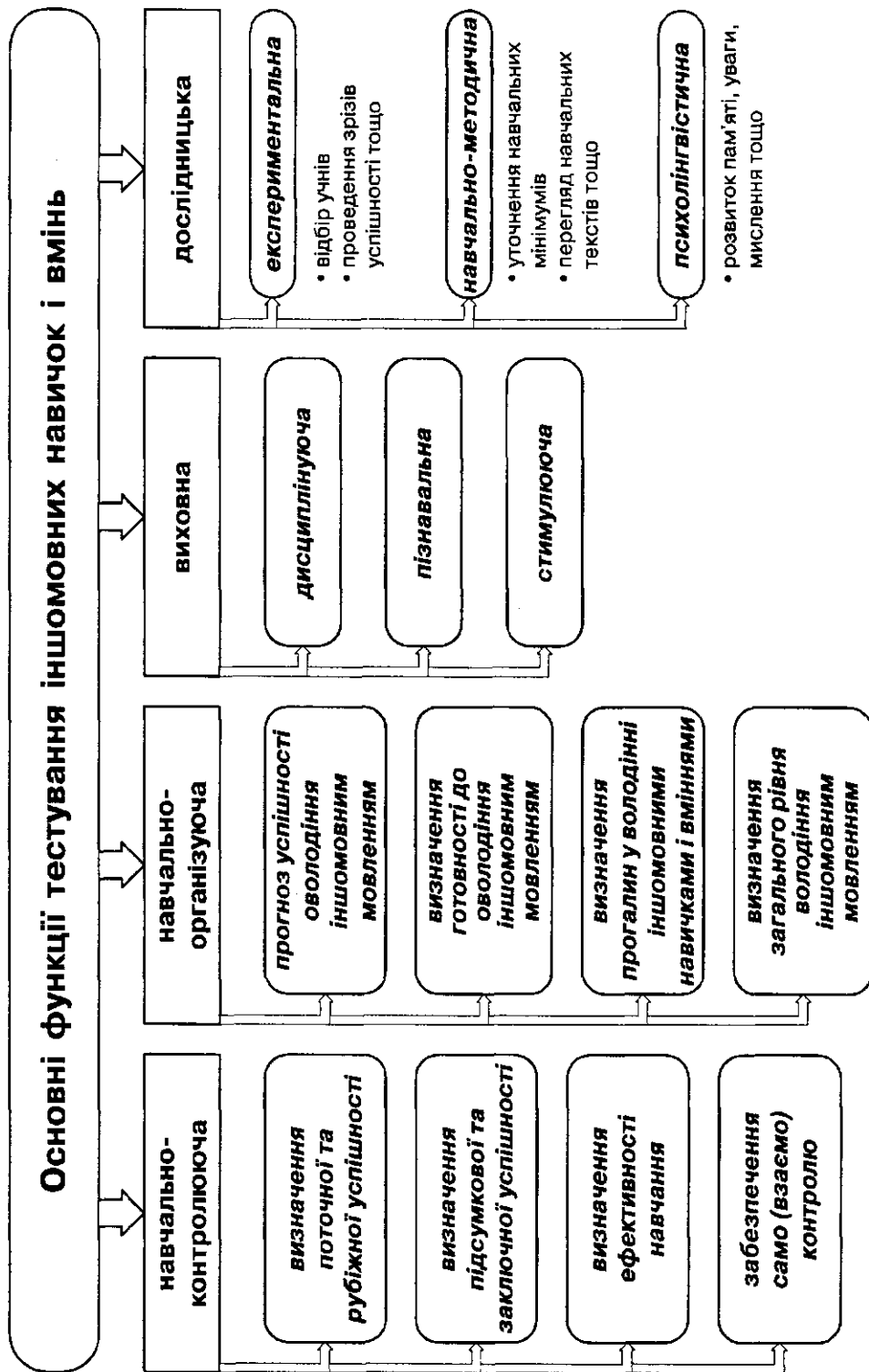
виховна цінність

Принципи тестування іншомовних навичок і вмінь

використання якісних тестів

дотримання необхідних процедур розробки, проведення і обробки результатів тесту

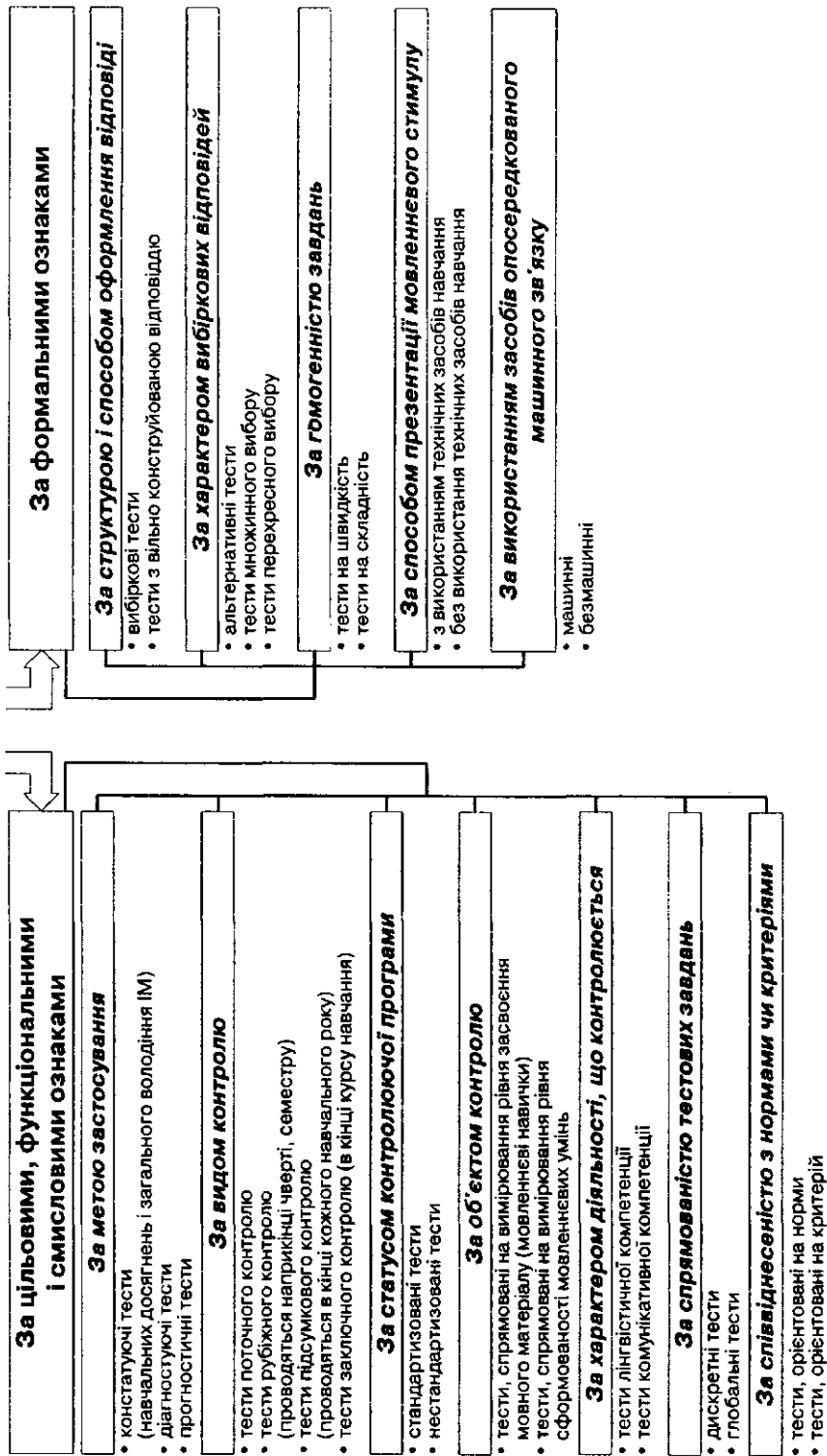
дотримання оптимального співвідношення тестових і нетестових форм контролю

! Використання тестового контролю там, де він є ефективним

дотримання загальнодидактичних принципів контролю

- регулярності
- систематичності
- активності
- свідомості тощо

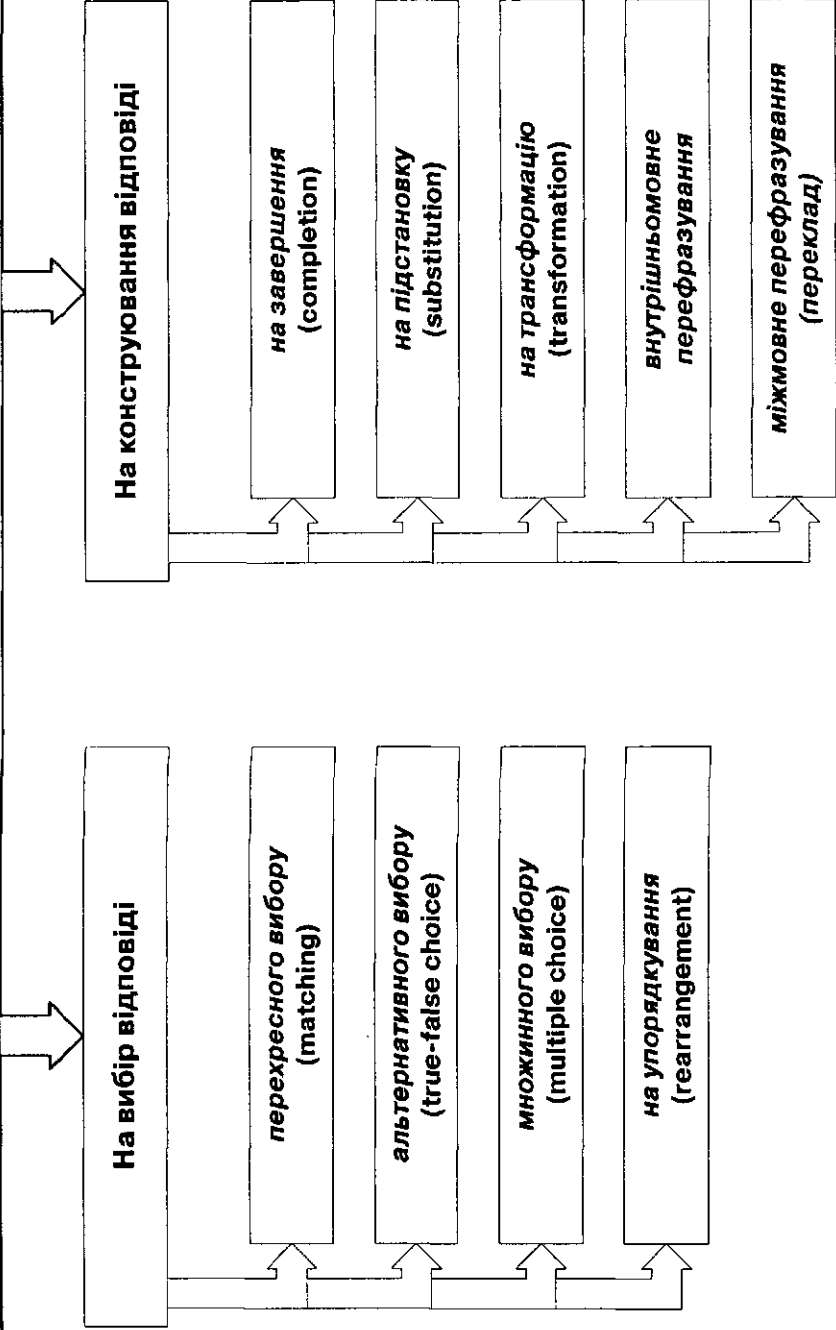
Типи тестів з іноземної мови (за І.А. Рапопортом)

Основні характеристики тестів з іноземної мови

Характеристика	Тип тесту	Констатуючий	Діагностуючий	Прогностичний
Основна мета	Визначення навчальних досягнень/ступеня загального володіння іношмовним мовленням	Визначення навчальних досягнень/ступеня загального володіння іношмовним мовленням	Виявлення помилок, недоліків і прогалин у володінні іношмовним мовленням	Прогноз успішності оволодіння іношмовним мовленням
Можлива додаткова мета	Діагностична Прогностична	Діагностична Прогностична	Визначення досягнень у розвитку іношмовних навичок і вмінь	Визначення недоліків у розвитку індивідуально-психологічних характеристик учнів
Опосередковані показники	Ступінь загального володіння іношмовним мовленням	Ступінь загального володіння іношмовним мовленням	—	—
Відповідність програмі	Повна	Повна	Повна або часткова	Не мають зв'язку
Ступінь стандартизації	Стандартизовані і локально стандартизовані	Стандартизовані і локально стандартизовані	Учительські та локально стандартизовані	Стандартизовані

**Основні види тестових завдань з іноземної мови
(за А.М.Щукіним)**

Основні види прагматичних тестових завдань з іноземної мови

диктант на фоні шуму

частковий диктант (заповнення пропусків)

диктант

диктант-твір

"візуальний диктант"

аудіоклоуз тест (заповнення пропусків буквами, словами, словосполученнями)

клоуз тест (заповнення пропусків словами)

клоуз тест (дописування слів)

побуквене відновлення тексту (угадкування слів тексту за буквами)

частковий і повний переклад без словника

редагування (пошук зайвих слів)

Основні вимоги до тесту з іноземної мови

спрямованість на визначення рівня сформованості іноземної комунікативної компетенції (*комунікативність*)

здатність вимірювати визначені параметри (*валідність*)

здатність одержувати однакові результати при багаторазовому виконанні (*надійність*)

співвіднесеність характеру завдань з характером реального іноземного спілкування (*автентичність*)

врахування взаємодії між характеристиками мовленнєвої діяльності тестованого і характеристиками тестового завдання (*інтерактивність*)

можливість (зручність) використання тесту у навчальному процесі (*практичність*)

Основні вимоги до тестових завдань з іноземної мови

відповідність цілям та об'єктам тестування

відповідність вивчуваному мовному і мовленнєвому матеріалу

доступність за формою і змістом

популярність за складністю

здатність диференціювати учнів за рівнем володіння іноземними вміннями і навичками

націленість на тестування певної навички

ситуативність і проблемність

навчальна та освітня цінність

збалансованість відволікаючих відповідей у завданнях множинного вибору

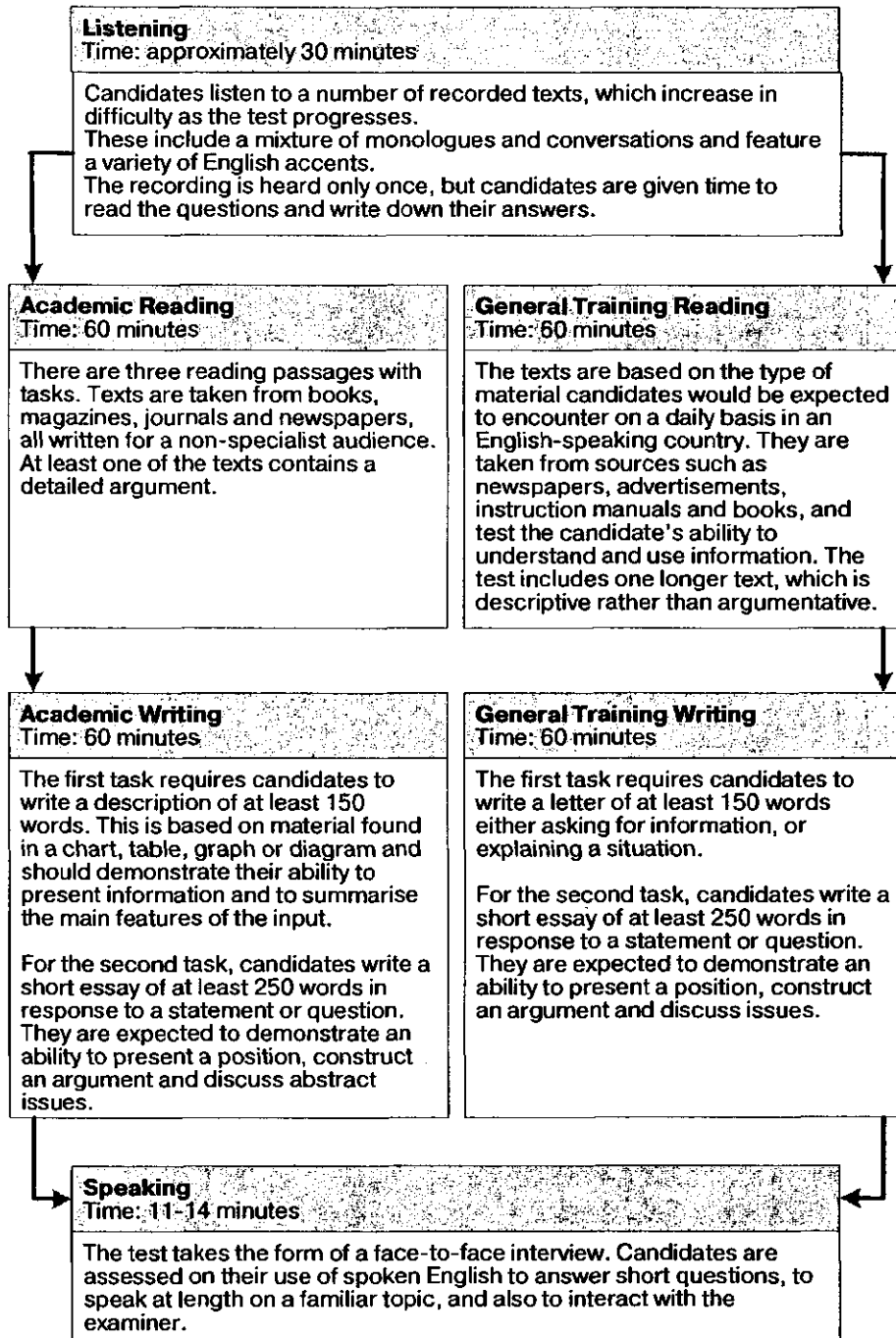
Об'єкти вимірювання при тестовому контролі іншомовної комунікативної компетенції (за О.П.Петрашук)

Мовленнєва компетенція за видами мовленнєвої діяльності	Об'єкти вимірювання (макрівміння)	Критерії оцінювання
<p>Читання</p> <ul style="list-style-type: none"> • озайомлювальне • вивчаюче • вибіркоче/пошукове 	<ul style="list-style-type: none"> • загального розуміння тексту • розуміти текст повністю • розуміти необхідну інформацію 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правильність (точність) розуміння 2. Повнота розуміння
<p>Аудіювання</p> <ul style="list-style-type: none"> • умовно пасивне аудіювання • інтерактивне аудіювання 	<ul style="list-style-type: none"> • розуміти основний зміст • розуміти повідомлення повністю • розуміти необхідну інформацію 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правильність (точність) розуміння 2. Повнота розуміння
<p>Говоріння</p> <p>Діалогічне мовлення</p> <ul style="list-style-type: none"> • діалог етикетного характеру • діалог-розпитування • діалог-домовленість • діалог-обмін думками/повідомленнями <p>Монологічне мовлення</p> <ul style="list-style-type: none"> • монолог-повідомлення • монолог-розповідь • монолог-опис • монолог-характеристика 	<ul style="list-style-type: none"> • вести діалог етикетного характеру • вести діалог-розпитування • вести діалог-домовленість • вести діалог-обмін думками/повідомленнями • реалізувати монолог-повідомлення • реалізувати монолог-розповідь • реалізувати монолог-опис 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідність ситуації 2. Комунікативна достатність 3. Реактивність/ініціативність 4. Клішованість 5. Мовна правильність (фонетична, лексична, граматична) 1. Відповідність ситуації 2. Комунікативна достатність 3. Зв'язність 4. Повнота
<p>Писемне мовлення</p> <ul style="list-style-type: none"> • заповнення документа типу "формуляр" • написання листа/листівки • оформлення поштового конверта • написання короткого твору, повідомлення, нотатки, плану, тез 	<ul style="list-style-type: none"> • заповнити документ типу "формуляр" • написати листа/листівку, оформити поштовий конверт • написати короткий твір, повідомлення, нотатки, план, тези 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідність темі 2. Комунікативна достатність 3. Зв'язність 4. Клішованість (листування) 5. Різноманітність мовленнєвих зразків 6. Правильність (орфографічна, лексична, граматична)

Приклад формату (структури) тесту

Компоненти тесту	№ завдання	Тест / завдання	Кількість і характер завдань	Максимальний бал
Читання вага – 25%; час – 45 хв.	1	Вивіски/знаки	5 можинного вибору (МВ) із трьох елементів 5МВ x 3	5
	2	Лист	Заповнити бланк (5 пунктів)	5
	3	Розклад руху транспорту	5 правильних і неправильних тверджень	5
	4	Оголошення	5 перехресного вибору	5
	5	Журнальна стаття	5 МВ x 3	5
Письмо вага – 25%; час – 45 хв.	6	Анкета	5 пунктів	25
	7	Відповідь на лист	100-120 слів	1
	8	Записка	20-25 слів	20
Аудіювання вага – 25%; час – 45 хв.	9	Оголошення	Написати 3 пункти по 5 слів/цифр	4
	10	Короткі діалоги	5 МВ x 3	25
	11	Монолог	Написати 5 слів або цифр	5
Говоріння вага – 25%; час – 45 хв.	12	Розмова по телефону	5-7 реплік	25
	13	Бесіда з туристом	5-7 реплік	10
	14	Інтерв'ю	5-7 реплік	5
	15	Розповідь про себе	Не менше 7 фраз	5
Загальний бал				100

**Формат міжнародного тесту
з англійської мови (IELTS, 2007 р.)**

Переваги тестових форм контролю

більш висока якість завдань завдяки їх попередній перевірці у передтесті

більша надійність завдяки можливості виконання великої кількості завдань

більша об'єктивність підрахунку результатів

економія аудиторного часу

економічність перевірки бланків-відповідей

можливість стандартизації процедур проведення тестування

можливість використання комп'ютерних програм

можливість одночасного контролю значної кількості учнів

Недоліки тестових форм контролю

методика вибору відповіді з кількох запропонованих не відповідає умовам реальної комунікації

складність формулювання неправильних варіантів у відповіді

можливість угадування відповіді

недостатня активність мислення учнів

можливість мимовільного запам'ятовування

недостатня повнота, інформативність і комунікативність ситуації у тестовому завданні

зменшена зовнішня валідність

складність тестування продуктивних видів мовленнєвої діяльності

Цілі впровадження незалежного тестування
(із доповіді Міністра освіти і науки України 21.03.2008 р.)

забезпечення рівного і справедливого доступу до
якісної освіти для всіх без винятку молодих людей

проведення загальнонаціонального моніторингу
справжнього рівня нашої середньої освіти

ревізія усталених і сформованих упродовж
багатьох років традицій, які сьогодні стали вже
гальмом для розвитку освіти

усунення нічим не виправданого психологічного
навантаження на школярів, які з одного й того
самого предмета складають екзамени двічі поспіль
– спочатку у школі, а потім у вищому навчальному
закладі

6.7. Позакласна робота з іноземної мови

Завдання позакласної роботи з іноземної мови

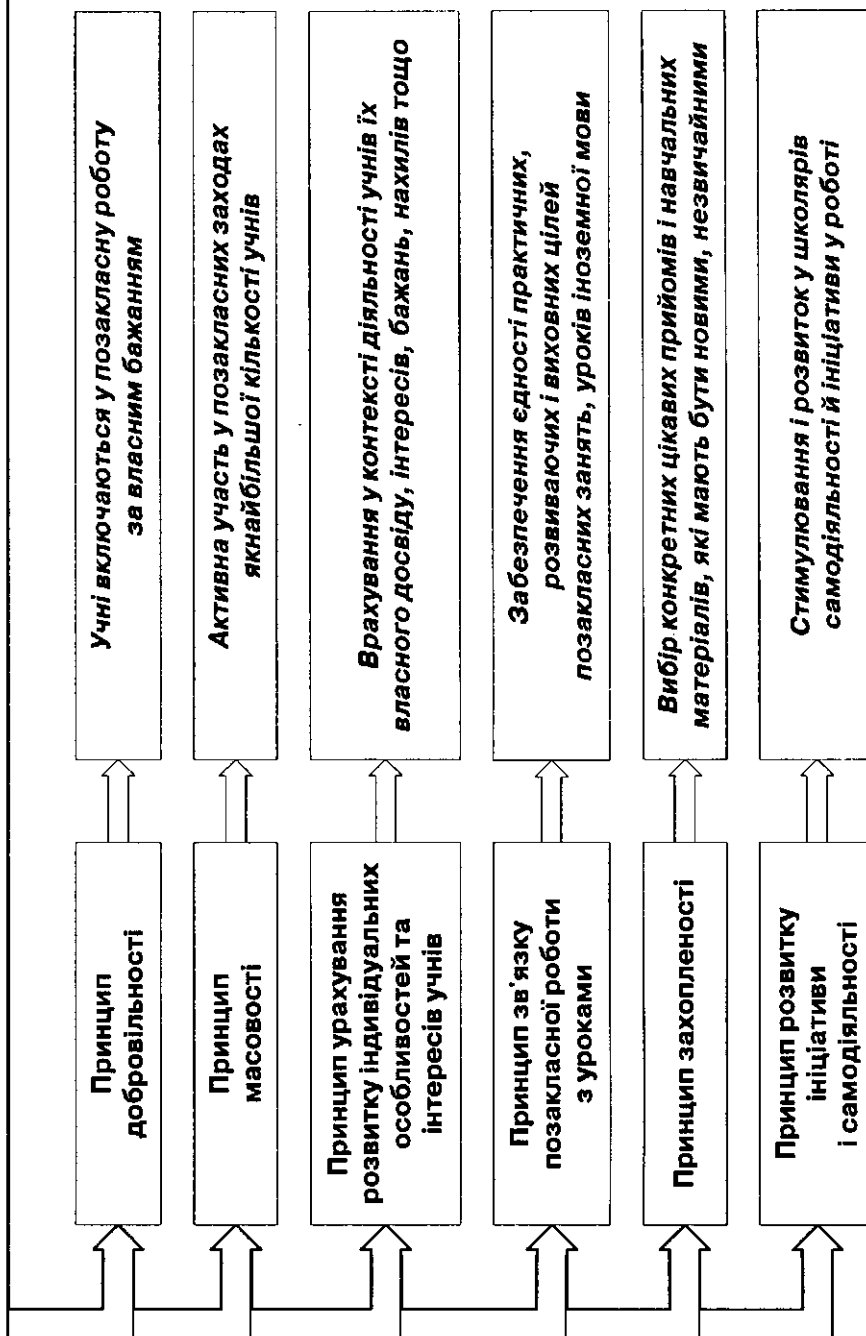
Удосконалення знань, навичок і вмінь,
набутих на уроках іноземної мови

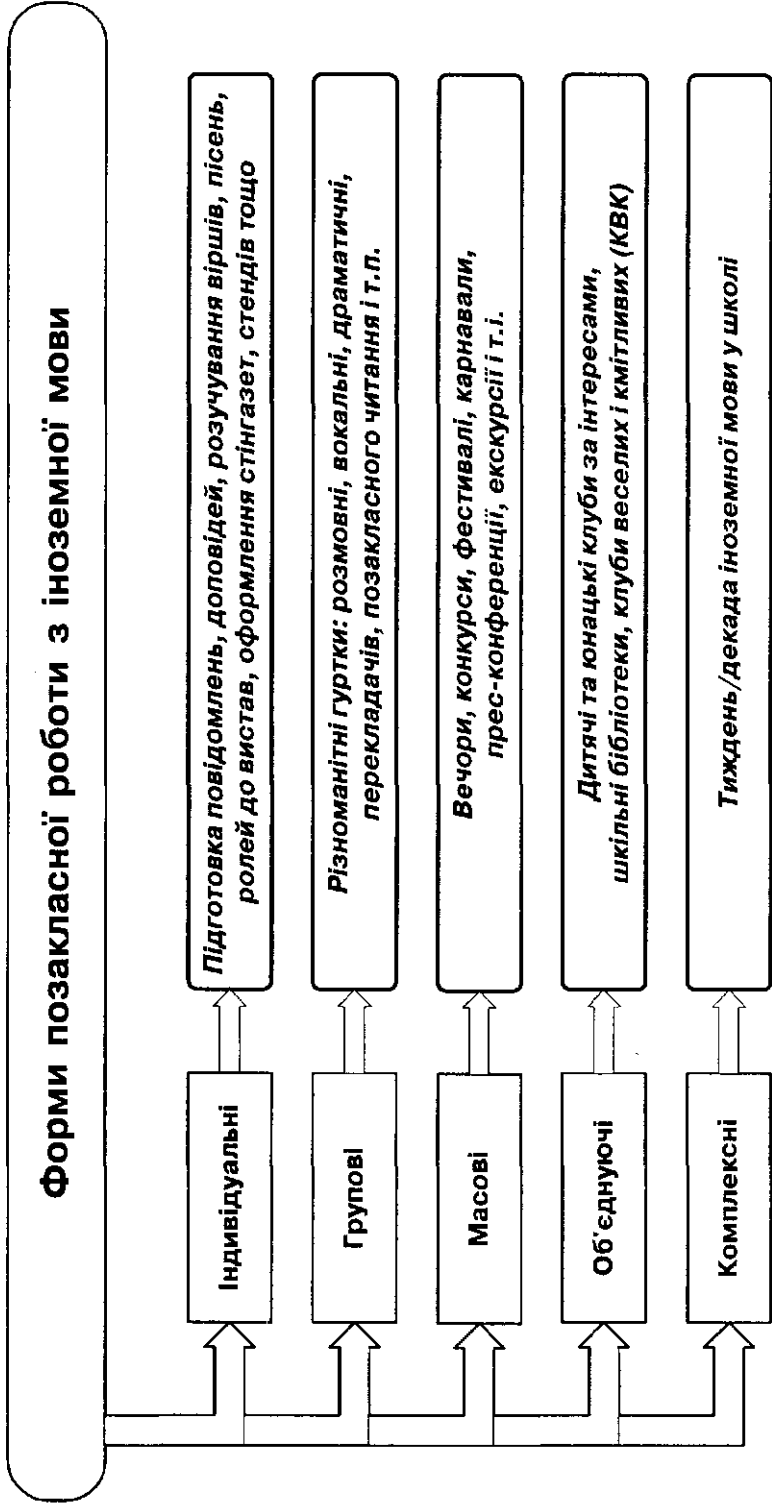
Розширення світогляду

Розвиток творчих здібностей,
самостійності, естетичних смаків

Виховання любові та поваги до співвітчизників,
до людей країни, мова якої вивчається

Принципи організації позакласної роботи з іноземної мови

7. Навчання другої іноземної мови

Білінгвізм – реалізація здатності користуватися двома мовами.

*(А.Н.Щукин. Лингводидактический
энциклопедический словарь, 2007 г.)*

Мультилінгвізм – знання певної кількості мов або співіснування різних мов в окремому суспільстві.

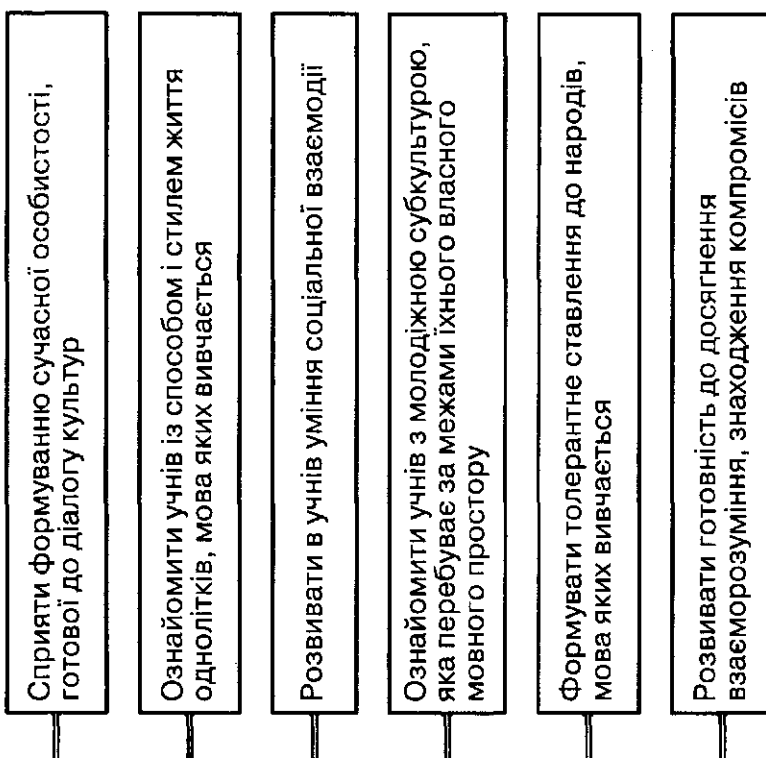
Плюрилінгвізм – оволодіння особистістю кількома мовами, у процесі якого в неї формується комунікативна компетенція, всередині якої усі мовні знання і досвід є складниками, а виучувані мови переплітаються і взаємодіють.

(Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти ..., 2003 р.)

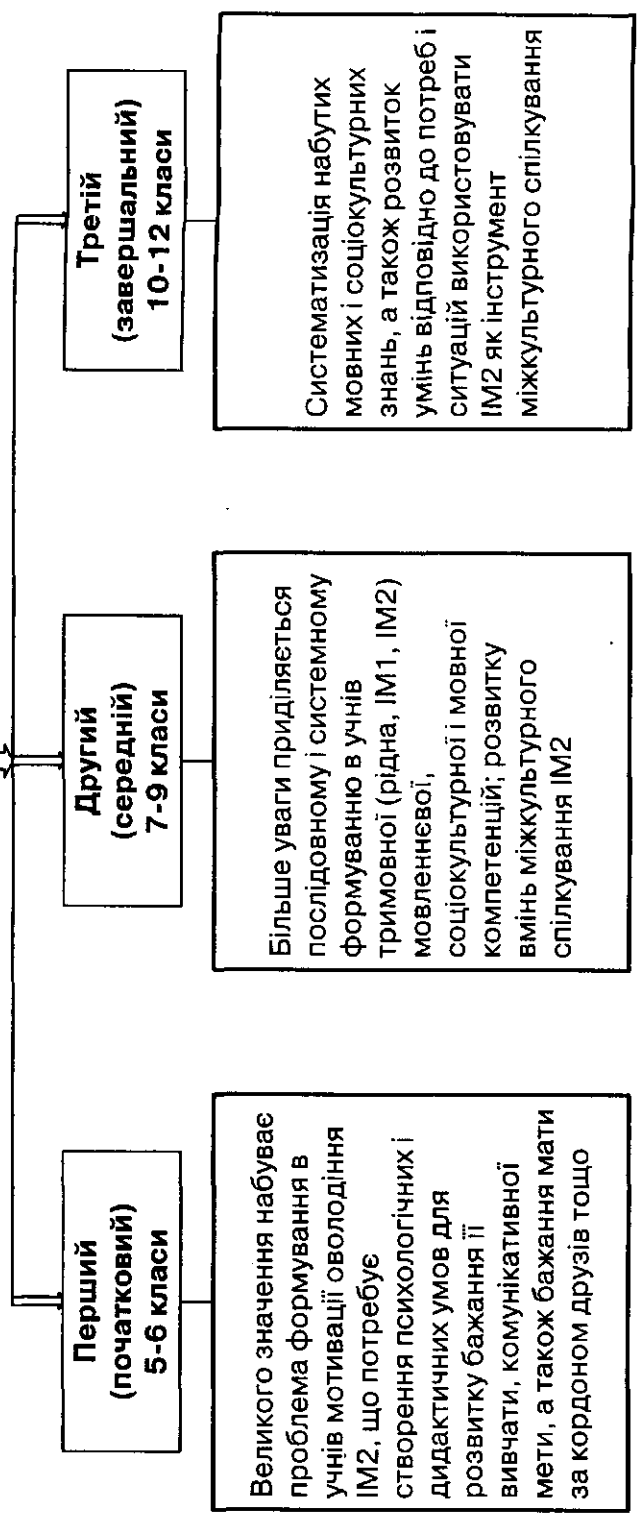
“... середня школа повинна сформувати в учнів навички самоосвіти, які дозволили б їм самостійно удосконалювати отримані у школі знання однієї іноземної мови і в разі потреби засвоїти другу або третю іноземну мову відповідно до рівня власних професійних потреб.”

*(Концепція навчання другої іноземної мови
в загальноосвітніх навчальних закладах)*

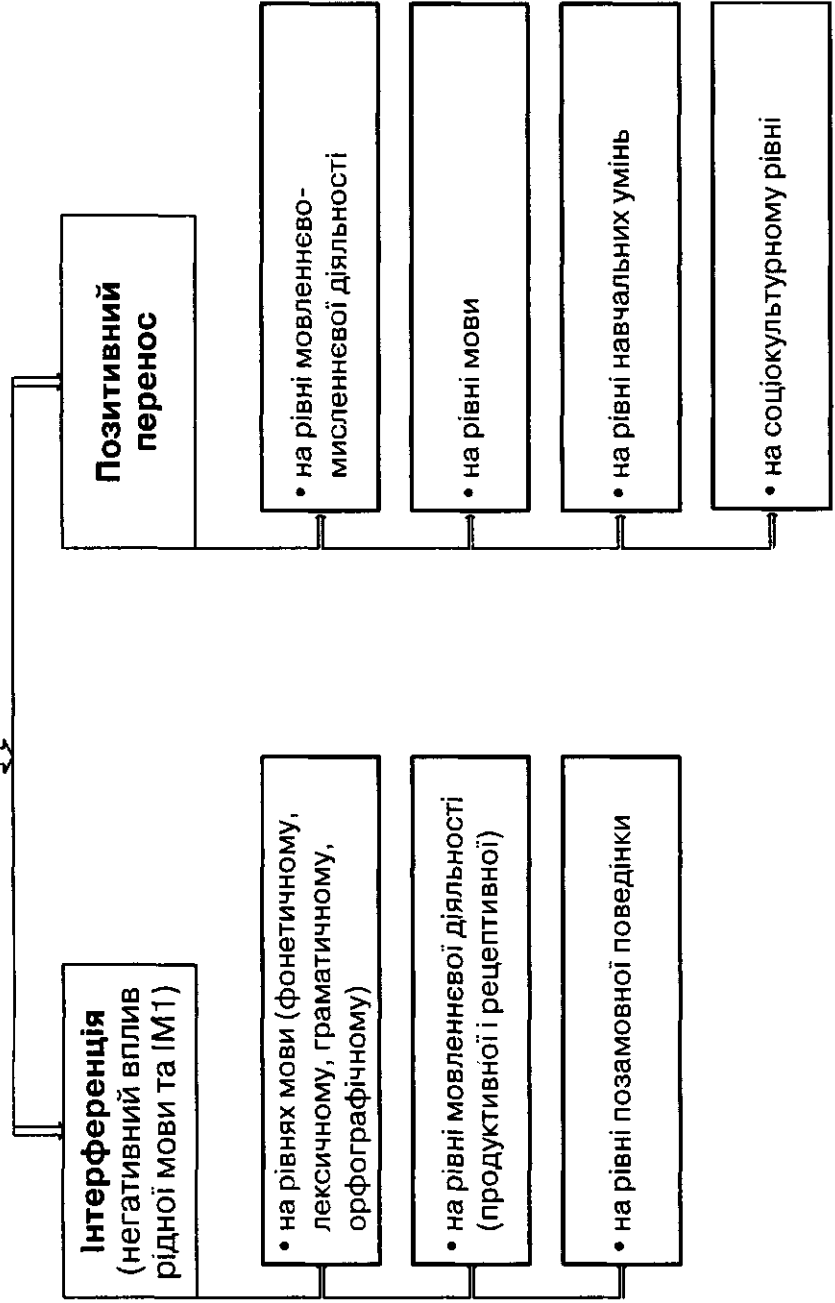
Основні завдання навчання другої іноземної мови
(за концепцією навчання другої іноземної мови АПН України)

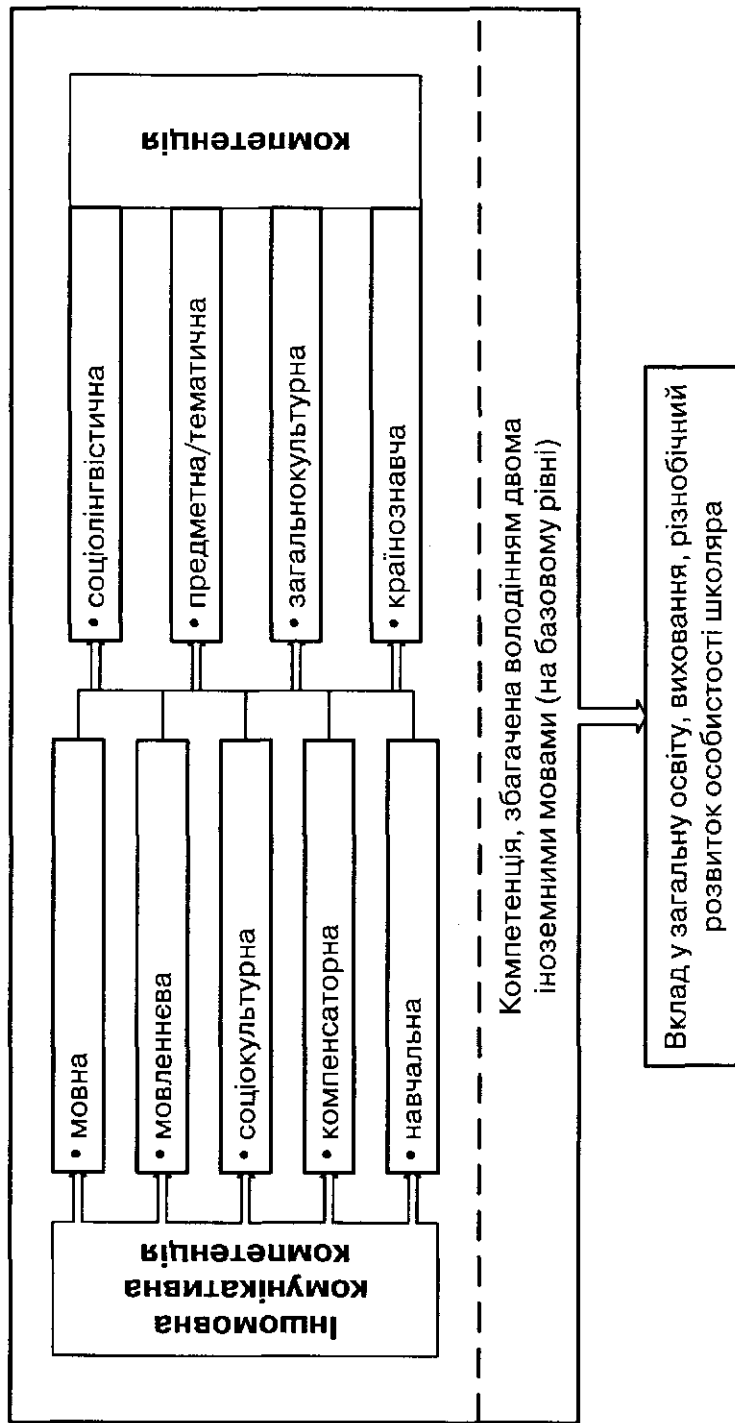
**Етапи навчання другої іноземної мови (ІМ2)
в загальноосвітніх навчальних закладах
(за концепцією навчання другої іноземної мови АПН України)**

**Психологічні закономірності навчання другої іноземної мови
(за І.Л.Бім)**

Цілі навчання другої іноземної мови і результати, що плануються
(за І.Л. Бім)

Компоненти змісту навчання другої іноземної мови
(за концепцією навчання другої іноземної мови АПН України)

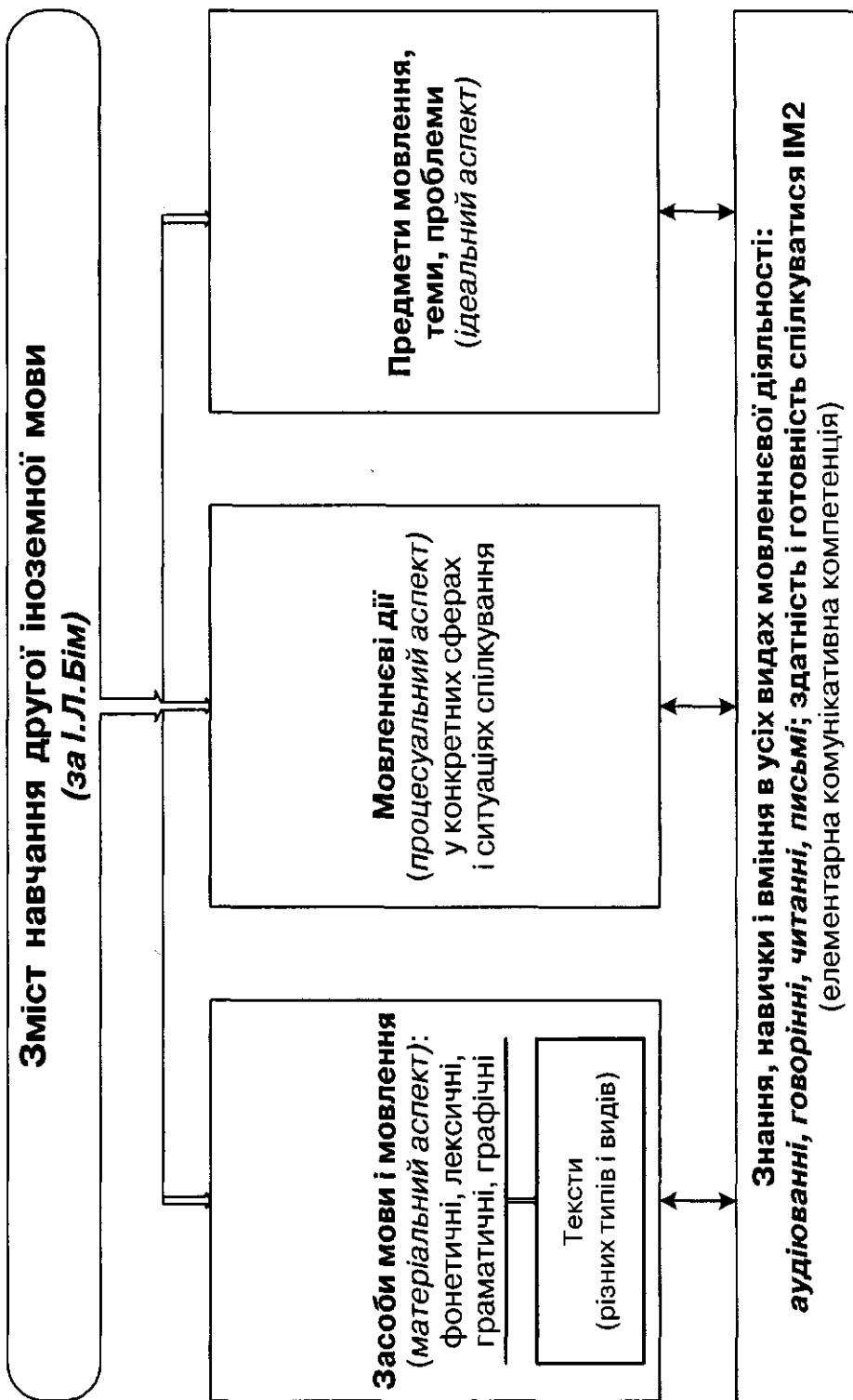
Мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний, орфографічний)

Мовленнєвий матеріал (тексти, діалоги, понадфразові єдності, зразки спілкування)

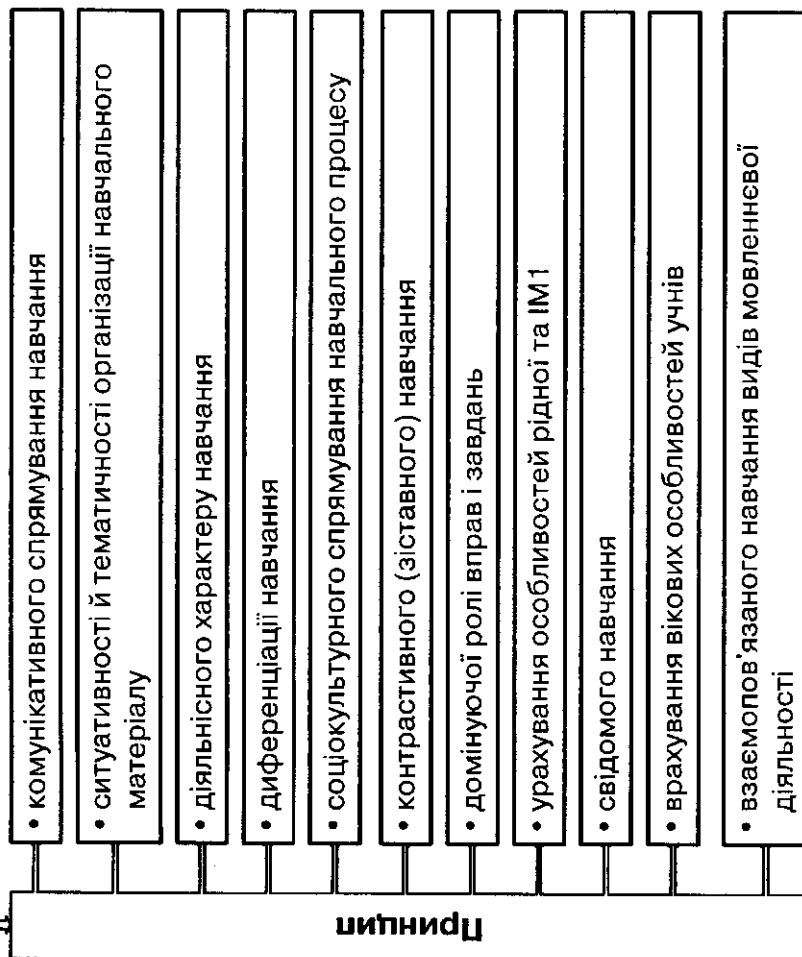
Сфери, теми, ситуації спілкування

Країнознавча інформація

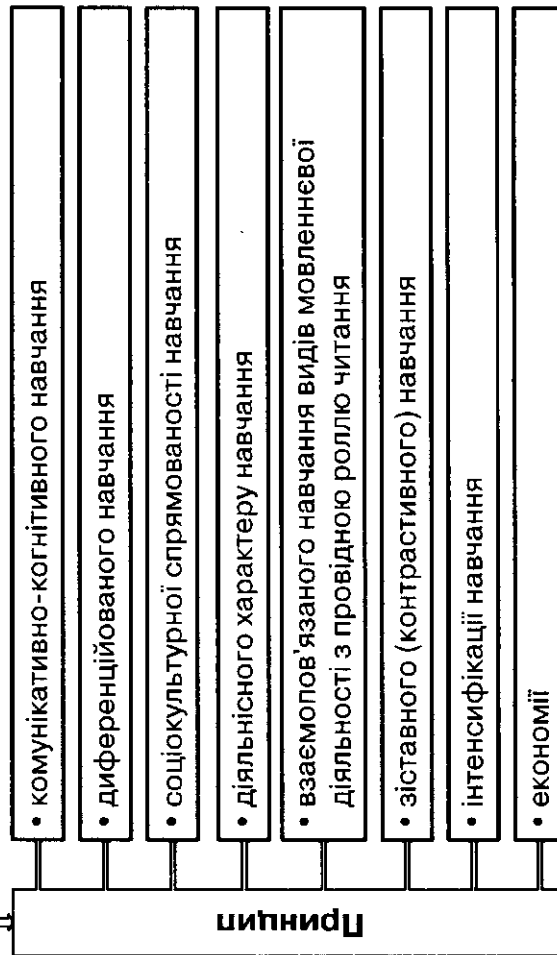
Методи і прийоми засвоєння навчального матеріалу (система вправ і завдань, яка узгоджується з комунікативним методом і враховує особистісні якості учнів)

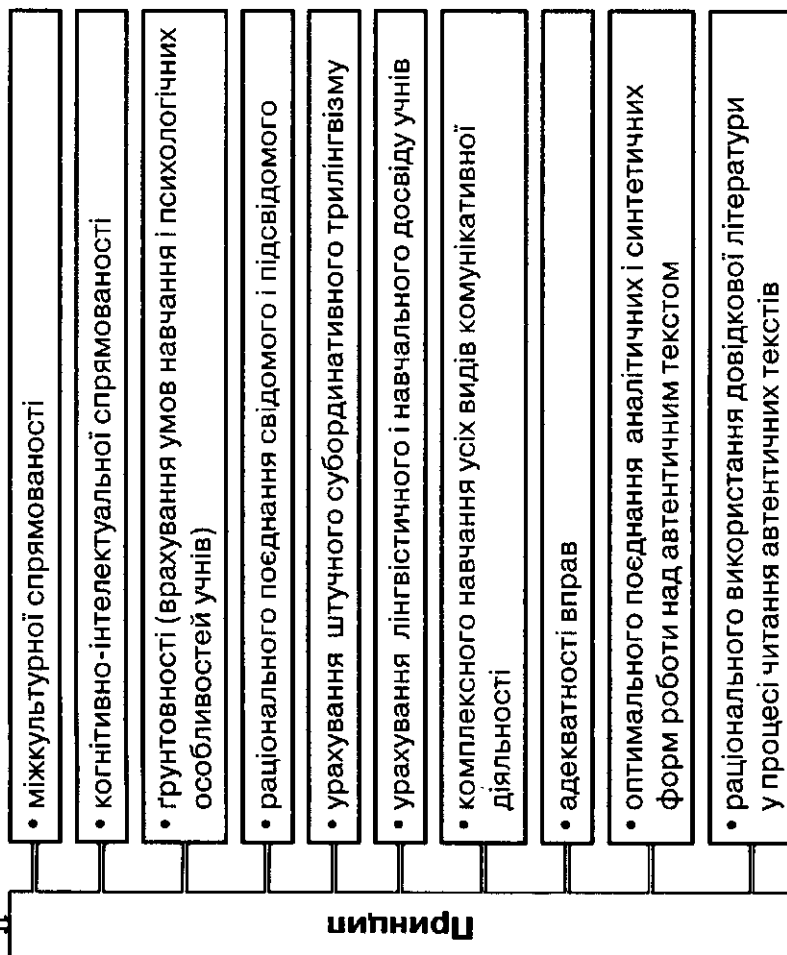
Принципи навчання другої іноземної мови
(за концепцією навчання другої іноземної мови АПЛН України)

**Принципи навчання другої іноземної мови
(за І.Л.Бім)**

**Принципи навчання другої іноземної мови
(за М.В.Баришніковим)**

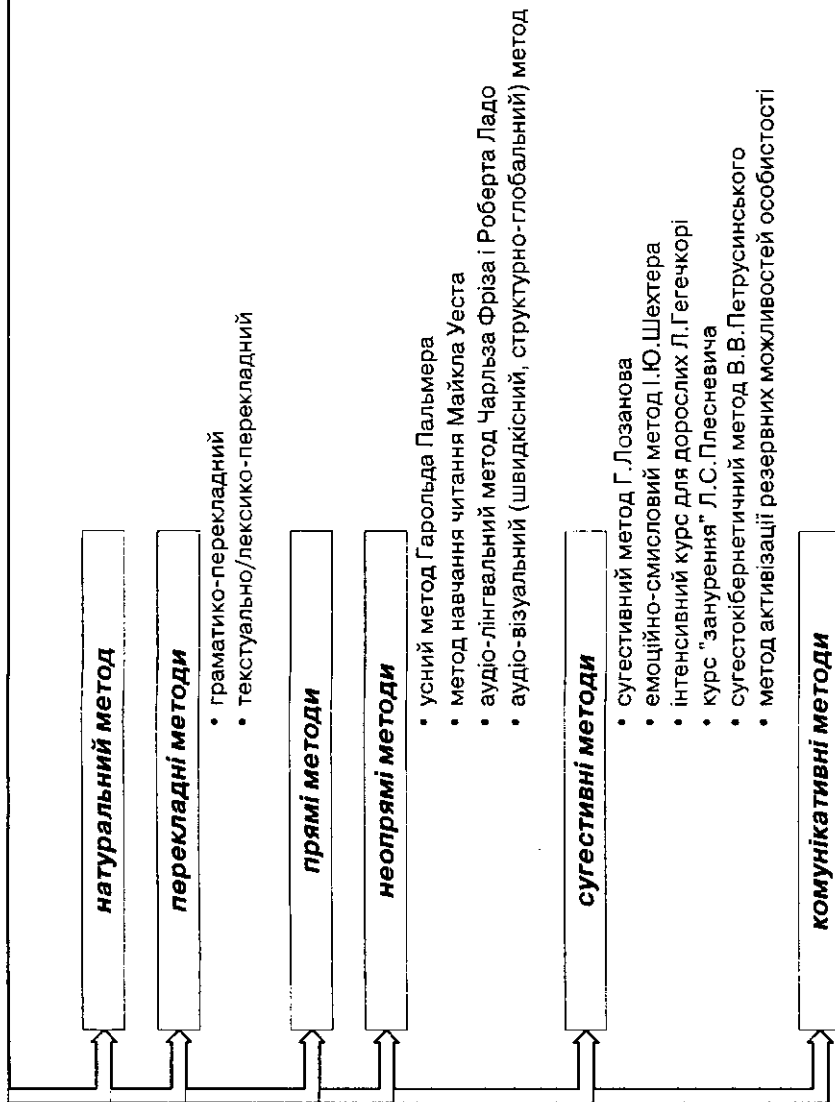
8. Методи навчання іноземної мови

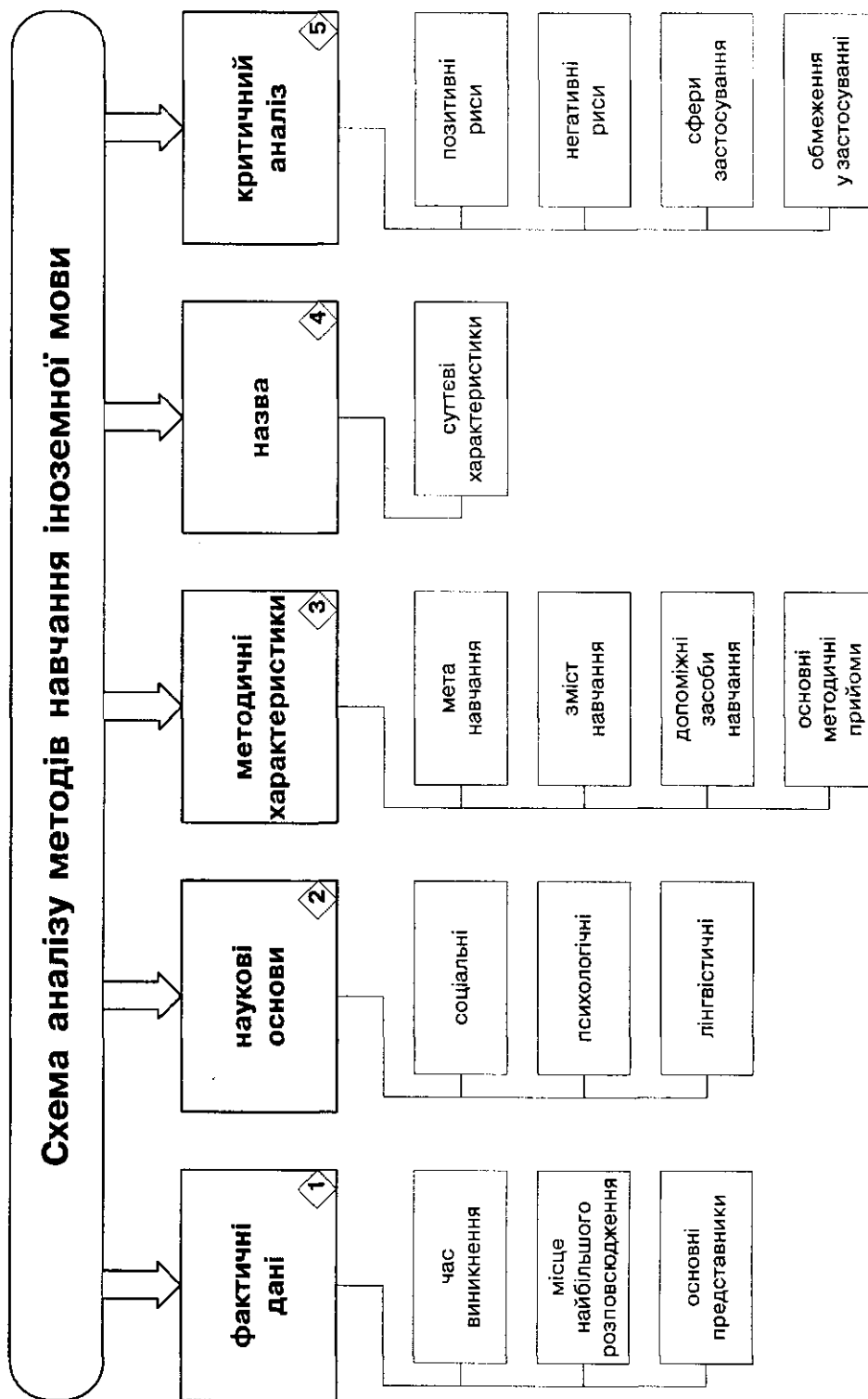
Метод навчання нерідної мови – це напрям у навчанні, який реалізує цілі, завдання, зміст навчання мови і зумовлює шляхи та способи їх досягнення.

Технологія навчання – сукупність найбільш раціональних способів наукової організації праці, які забезпечують досягнення поставленої мети навчання за мінімальний час з найменшою витратою сил і коштів.

*(А.Н.Щукин. Лингводидактический
энциклопедический словарь, 2007 г.)*

Основні етапи розвитку методики навчання іноземної мови

Основні характеристики граMATико-перекладного методу навчання іноземної мови

1	<ul style="list-style-type: none"> • XVIII-XIX століття • Усі країни Європи • І.Мейдінгер (Німеччина) • Г.Оллендорф (Англія)
2	<ul style="list-style-type: none"> • Наслідування традиції англійської школи • Асоціативна психологія (Дж.Берклі, Д.Юм) • Порівняльно-історичне мовознавство (В.Гумбольдт)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Загальноосвітня підготовка учнів (розвиток логічного мислення) • Навчання граматики і перекладу текстів на рідну мову, читання, навчання лексики, писемного мовлення • Зв'язні оригінальні тексти іноземною мовою • Заучування, повторення, аналіз, переклад
4	<ul style="list-style-type: none"> • "ГраMATика" – зміст навчання • "Переклад" – провідний прийом навчання
5	<ul style="list-style-type: none"> • Запропоновано ефективні прийоми роботи з текстом (граматичний аналіз) • Відсутність орієнтації на оволодіння усним мовленням • Відрив форми від змісту • Використання для навчання перекладу • Окремі прийоми граMATичного аналізу використовуються в СШ

* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

Основні характеристики текстуально/лексико-перекладного методу навчання іноземної мови

1	<ul style="list-style-type: none"> • XVIII-XIX століття • Усі країни Європи • Ж.Жакото (Франція) • Д.Гамільтон (Англія) • А.Шаванн (Швейцарія)
2	<ul style="list-style-type: none"> • Наслідкування традицій англійської школи • Асоціативна психологія (Дж.Берклі, Д.Юм) • Порівняльно-історичне мовознавство (В.Гумбольдт)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Загальноосвітня підготовка учнів (загальний розумовий розвиток) • Навчання лексики і перекладу текстів на рідну мову, читання, граматики, писемного мовлення • Зв'язні оригінальні тексти іноземною мовою • Заучування, повторення, аналіз, переклад
4	<ul style="list-style-type: none"> • "Лексика" – зміст навчання • "Переклад" – провідний прийом навчання
5	<ul style="list-style-type: none"> • Запропоновано ефективні прийоми роботи з текстом (лексичний аналіз) • Відсутність орієнтації на оволодіння усним мовленням • Відрив форми від змісту • Використання для навчання перекладу • Окремі прийоми лексичного аналізу використовуються в США

* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

Основні характеристики прямого методу навчання іноземної мови

1	<ul style="list-style-type: none"> • Кінець XIX ст. – початок XX ст. • Країни Західної Європи • В.Фієстор, П.Пассі, Г.Сут, О.Есперсен, Ш.Швейцер, Г.Вендт, Б.Еггерт
2	<ul style="list-style-type: none"> • Потреба у практичному володінні ІМ • Експериментальна психологія (В.Вундт) • Порівняльна психологія (Е.Торндайк) • Гештальтпсихологія (М.Вертхеймер, К.Коффка) • Лінгвістична теорія младограматизму (А.Лескін, А.Фік, І.Шмідт, С.Бучче)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Практичне володіння ІМ • Навчання усного мовлення • Зовнішньо-предметно-зображальна наочність/дійова наочність/ "контекстуальна" наочність • Одномовні способи семантизації мовного матеріалу
4	<ul style="list-style-type: none"> • Встановлення "прямих" зв'язків слова і поняття (без використання рідної мови)
5	<ul style="list-style-type: none"> • Навчання живої розмовної мови • Розроблено методику навчання усного мовлення • Створено систему фонетичних вправ • Розроблено прийоми безперекладної семантизації лексики • Безпідставність повного виключення рідної мови з процесу навчання • Повне заперечення ролі граматики • Використовується в окремих країнах для навчання усного мовлення • Окремі вправи, прийоми і засоби навчання використовуються в США

* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

Основні характеристики усного методу Гарольда Пальмера

1	<ul style="list-style-type: none"> • 1920 – 1940 • Японія та інші країни • Г. Пальмер (Англія)
2	<ul style="list-style-type: none"> • Необхідність навчання практичного володіння ІМ • Психологія поведінки (Е. Торндайк, Дж. Уотсон) • Лінгвістичне вчення соціологічної школи (Ф. де Соссюр, А. Мейє)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Практичне володіння ІМ • Навчання усного мовлення • Підстановчі таблиці для напівмеханічного тренування • Попереднє пасивне сприймання мови на слух • Заучування слів, словосполучень, речень
4	<ul style="list-style-type: none"> • Навчання іноземної мови починається з навчання усного мовлення
5	<ul style="list-style-type: none"> • Розроблено завершену систему навчання усного мовлення • Визначено принципи відбору мовного матеріалу • Обґрунтовано необхідність розрізнення репродуктивного і рецептивного володіння мовленням • Запропоновано комплекс навчальних посібників для навчання усного мовлення • Неправомірність ототожнення процесів оволодіння рідною та іноземною мовами • Нерозробленість старшого етапу навчання • Переважання механічного заучування та імітації • Використовується в окремих країнах для навчання усного мовлення • Окремі вправи, прийоми і засоби навчання використовуються в США

* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

Основні характеристики методу навчання Майкла Уеста

1	<ul style="list-style-type: none"> • 1920-1930 роки • Бенгалія (Індія) та інші країни • М. Уест (Англія)
2	<ul style="list-style-type: none"> • Необхідність навчання у складних умовах практичного володіння ІМ • Психологічна теорія інтуїтивізму (А. Бергсон, З. Фрейд) • Структурна (дескриптивна) лінгвістика (Р. Якобсон, Л. Блумфільд)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Практичне володіння ІМ • Навчання читання про себе із загальним охопленням змісту • Градуйовані тексти для читання • Засвоєння мовного матеріалу шляхом його багаторазового повторення • Пошукове читання
4	<ul style="list-style-type: none"> • Навчання іноземної мови починається з навчання читання: "вчісь читати, читаючи"
5	<ul style="list-style-type: none"> • Розроблено завершену систему навчання читання • Обґрунтовано необхідність різних підходів до відбору матеріалу для навчання усного мовлення і читання • Відібрано лексичний мінімум для читання • Запропоновано дозування нового матеріалу і його розподіл у тексті • Неправомірність ототожнення процесів оволодіння рідною та іноземною мовами • Помилкове ототожнення зрілого читання і читання із загальним розумінням змісту • Одноманітність вправ • Використовується в окремих країнах для навчання читання • Окремі вправи і прийоми навчання читання використовуються в США

* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

Основні характеристики аудіо-лінгвального методу

1	<ul style="list-style-type: none"> • 1940-1950 роки • США • Ч.Фріз, Р.Ладо (США)
2	<ul style="list-style-type: none"> • Необхідність прискореного навчання ІМ • Психологія поведінки (Е. Торндайк, Дж. Уотсон) • Дескриптивна лінгвістика (Л. Блумфільд)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Практичне володіння мовленнєвою діяльністю • Навчання аудіювання ⇨ говоріння ⇨ читання ⇨ письмо • Ознайомлення з особливостями життя, побуту, культури народу-носія мови, яка вивчається • Підставовчі таблиці для свідомого тренування • Ілюстративна наочність для введення в ситуацію • Заучування структур шляхом імітації ⇨ свідомого вибору нової структури ⇨ інтенсивного тренування за структурами ⇨ вільного вживання структури
4	<ul style="list-style-type: none"> • "Аудіо" – навчання іноземної мови починається з навчання аудіювання • "Лінгвальний" – навчання базується на ретельно відбраному мовному матеріалі (у вигляді структур)
5	<ul style="list-style-type: none"> • Розроблено завершену систему навчання ІМ • Запропоновано методику роботи зі структурами • Відібрано граматичний матеріал на основі зіставлення рідної та іноземної мов. Визначено необхідність ситуативного навчання мовлення • Обґрунтовано принцип протиставлень в організації вправ • Розрив між навчанням усного мовлення і читання • Недостатня увага до навчання лексики • Перебільшення ролі механічного тренування • Використовується в окремих країнах • Окремі вправи, прийоми і засоби навчання використовуються в США

* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

Основні характеристики аудіо-візуального методу

1	<ul style="list-style-type: none"> • 50-і роки XX ст. • Франція, Югославія, Англія, Канада, Туреччина, Польща • П. Губерина (Югославія), П. Риван, Р. Мишеа, Ж. Гугенейм, А. Соважо (Франція)
2	<ul style="list-style-type: none"> • Необхідність прискореного навчання ІМ • Когнітивна психологія (Д. Бродбент, С. Стернберг) • Структурна лінгвістика (Р. Якобсон, Л. Блумфільд)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Практичне володіння мовленнєвою діяльністю для повсякденного спілкування • Навчання усного мовлення ⇨ письмо ⇨ читання • Ознайомлення з особливостями життя, побуту, культури народу-носія мови, яка вивчається • Діафільми (діапозитиви, кінофільми тощо) • Діалоги-теми • Заучування структур шляхом цілісного (глобального) сприймання ⇨ імітації ⇨ заучування ⇨ утворення фраз за аналогією
4	<ul style="list-style-type: none"> • "Аудіо" – весь новий матеріал сприймається учнем протягом тривалого часу лише на слух • "Візуальний" – зміст матеріалу розкривається за допомогою зорової невербальної наочності
5	<ul style="list-style-type: none"> • Розроблено завершену систему навчання ІМ • Запропоновано методику роботи з діалогами-темами • Відібрано мовленнєвий матеріал на основі аналізу живої розмовної мови • Укладено лексичний і граматичний мінімуми • Продемонстровано можливість використання технічних засобів навчання • Безпідставне ігнорування рідної мови у процесі навчання • Перебільшення ролі імітації та заучування напам'ять • Використовується в окремих країнах для навчання дорослих • Окремі вправи, прийоми і засоби навчання використовуються в СШ

* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

Основні характеристики сугестивного методу Г.Лозанова

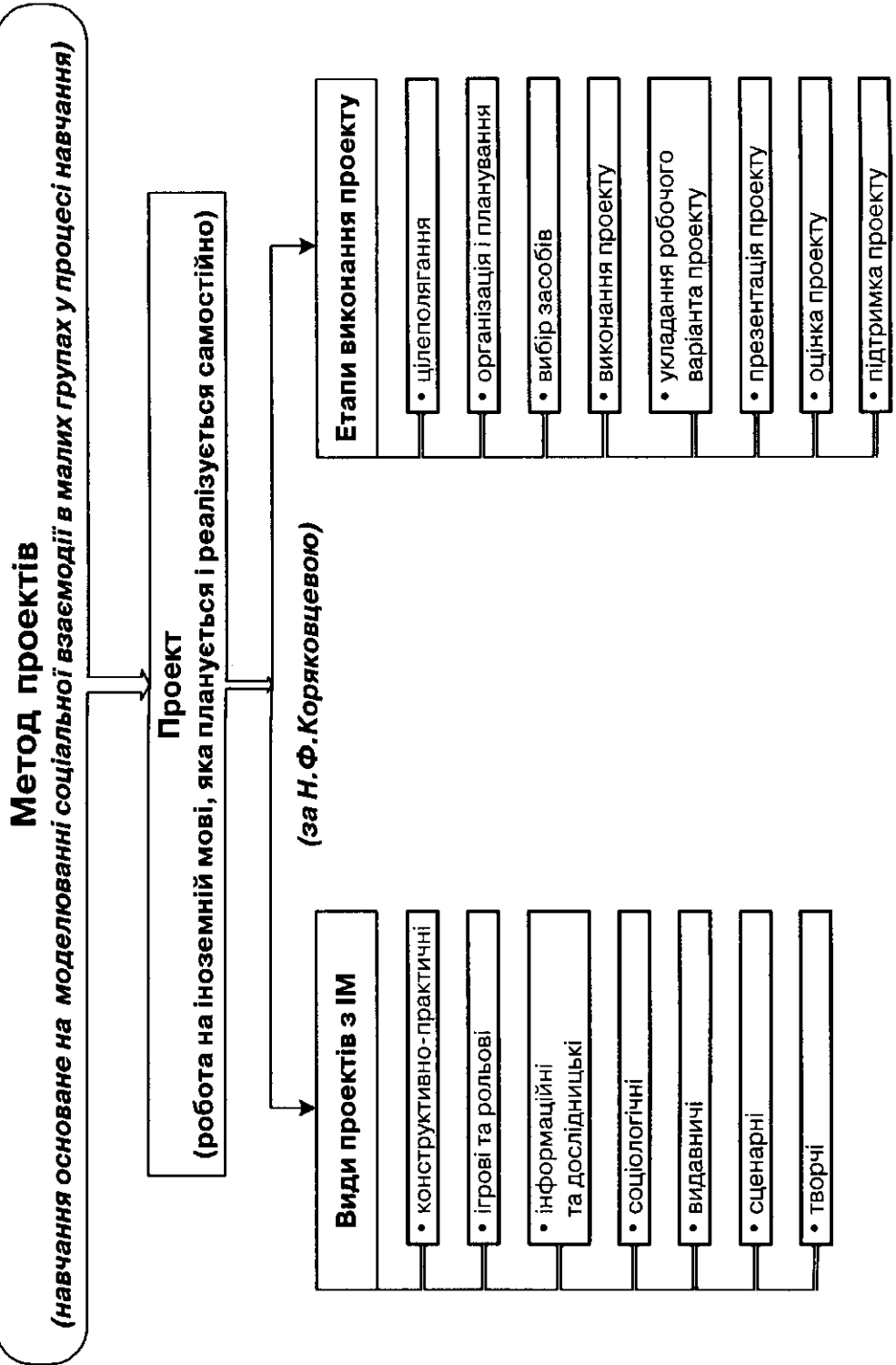
1	<ul style="list-style-type: none"> • Друга половина ХХ ст. • Болгарія • Г.Лозанов (Болгарія)
2	<ul style="list-style-type: none"> • Необхідність прискореного навчання іноземних мов • Соціальна психологія (теорія установки) – У.Макдугал, В. Росс • Сугестологія (Г.Лозанов) • Лінгвістика тексту (Ш.Балі, З.Харіс, Л.В.Щерба)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Практичне володіння інішомовним спілкуванням • Навчання усного мовлення ⇨ читання ⇨ письмо • Навчання соціокультурних знань і вмінь • Країнознавча наочність • "Інфантілізація" процесу навчання • Ураховування особистих інтересів учнів та їх мотивів оволодіння ІМ • Опора на свідомий і підсвідомий плани навчання • Введення нового матеріалу у значних за обсягом полілогах • Переклад на рідну мову і коментар • Перше пред'явлення – друге пред'явлення – активізація (драматизація, ігри, пісні, вправи на запитання-відповіді тощо)
4	<ul style="list-style-type: none"> • "Сугестологія" – наука, яка розкриває, на думку Г.Лозанова, механізми, що забезпечують вивільнення та мобілізацію резервних можливостей людини
5	<ul style="list-style-type: none"> • Розроблено систему прискореного навчання ІМ • Запропоновано методику роботи з текстами-полілогами • Описано методику усунення психологічних бар'єрів • Визначено шляхи ураховування особистісних характеристик учнів • Практична реалізація методу вимагає спеціальних умов навчання і підготовки вчителів • Головні положення сугестивного методу покладені в основу інтенсивних методів навчання

* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

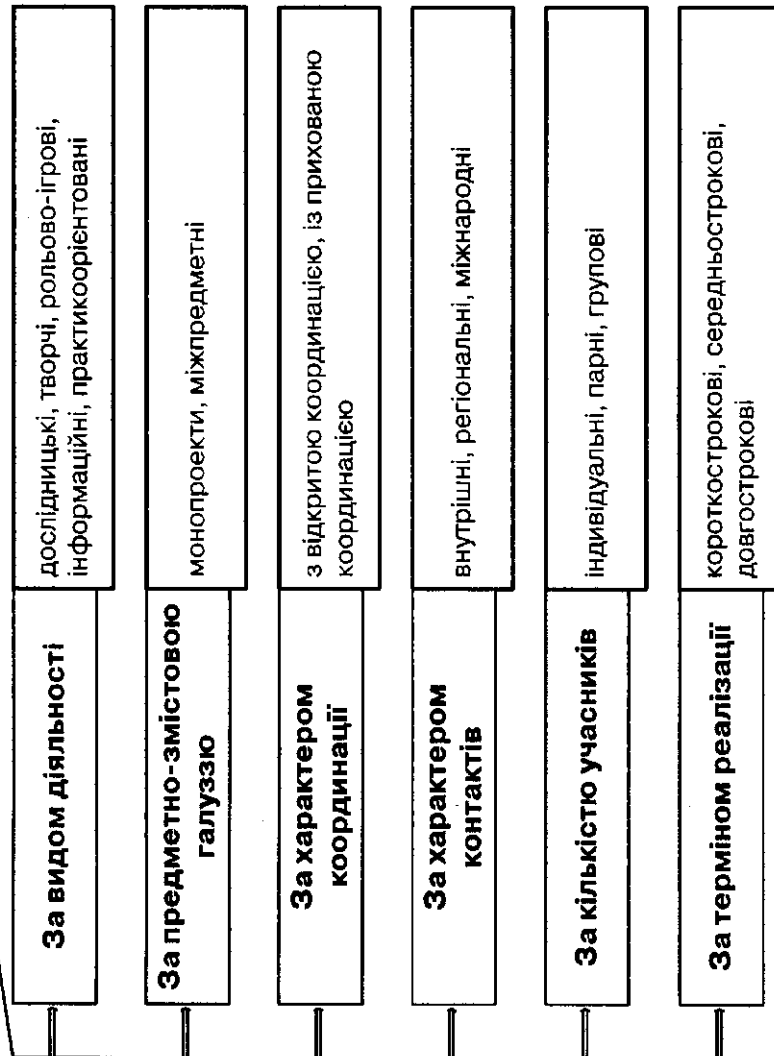
Основні характеристики комунікативного методу

1	<ul style="list-style-type: none"> • З 1950 р. • Англія, Німеччина, Росія та інші країни • Г. Уїдоусан, У. Литлвуд (Англія), Г. Піфо (Німеччина), Ю. І. Пассов (Росія)
2	<ul style="list-style-type: none"> • Необхідність навчання комунікативної компетенції • Психологія діяльності (Л. С. Внготський, О. М. Леонтєв) • Психолінгвістична теорія мовленнєвої діяльності (М. І. Жінкін, О. О. Леонтєв, І. О. Зимня, Ч. Осгуд, Т. Сибеек) • Лінгвістика тексту (І. Я. Гальперин, О. І. Москальська, Ш. Балі)
3	<ul style="list-style-type: none"> • Практичне володіння іношомовним спілкуванням та іношомовною культурою • Навчання усного мовлення ⇨ читання ⇨ письмо • Автентичні матеріали • Комунікативні опори • Мовленнєва спрямованість навчального процесу • Індивідуалізація процесу навчання • Функціональність відбору іношомовного матеріалу • Ситуативність • Новизна предмета розмови, обставин тощо • Навчання комунікації у процесі самої комунікації
4	<ul style="list-style-type: none"> • Формування в учнів комунікативної компетенції – здатності користуватися мовою в залежності від конкретної ситуації
5	<ul style="list-style-type: none"> • Розроблено завершену систему формування комунікативної компетенції • Сформульовано принципи комунікативного методу • Створено систему вправ • Запропоновано види комунікативних опор • Підготовлено навчально-методичні комплекси • Вимагає висококваліфікованих учителів • Використовується у більшості країн світу • Все ширше застосовується в СШ

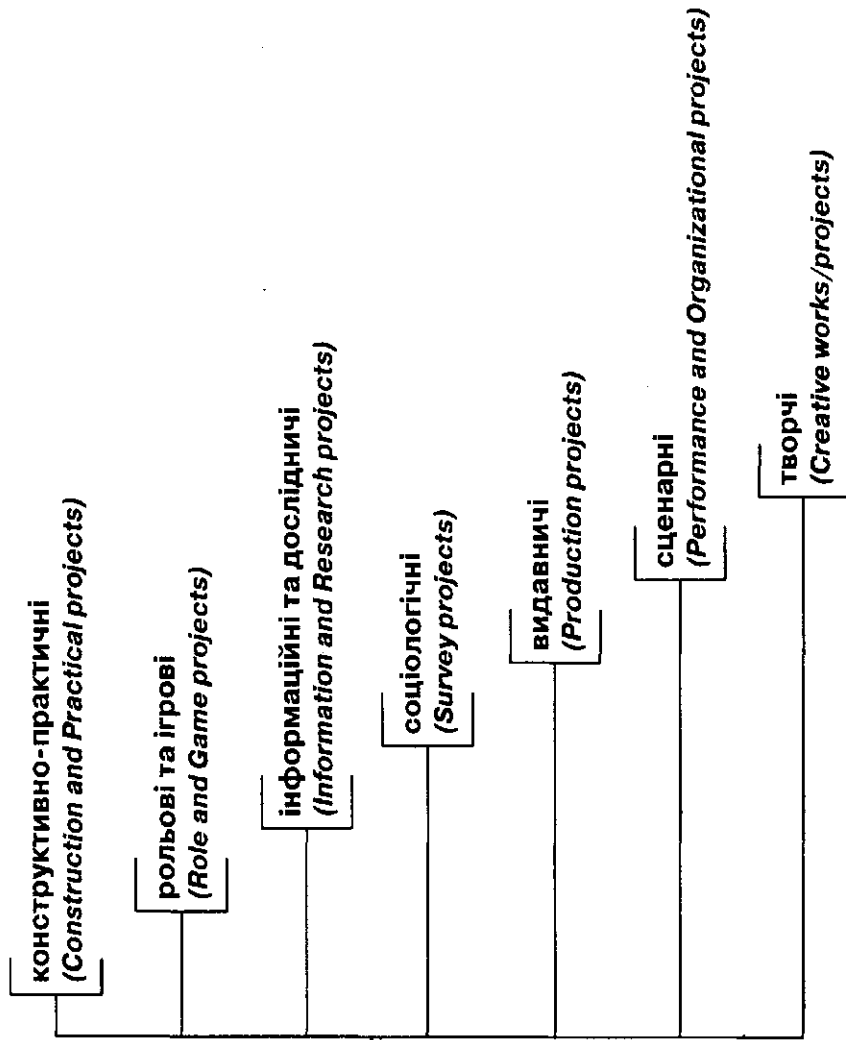
* Див. нумерацію у схемі на стор. 267.

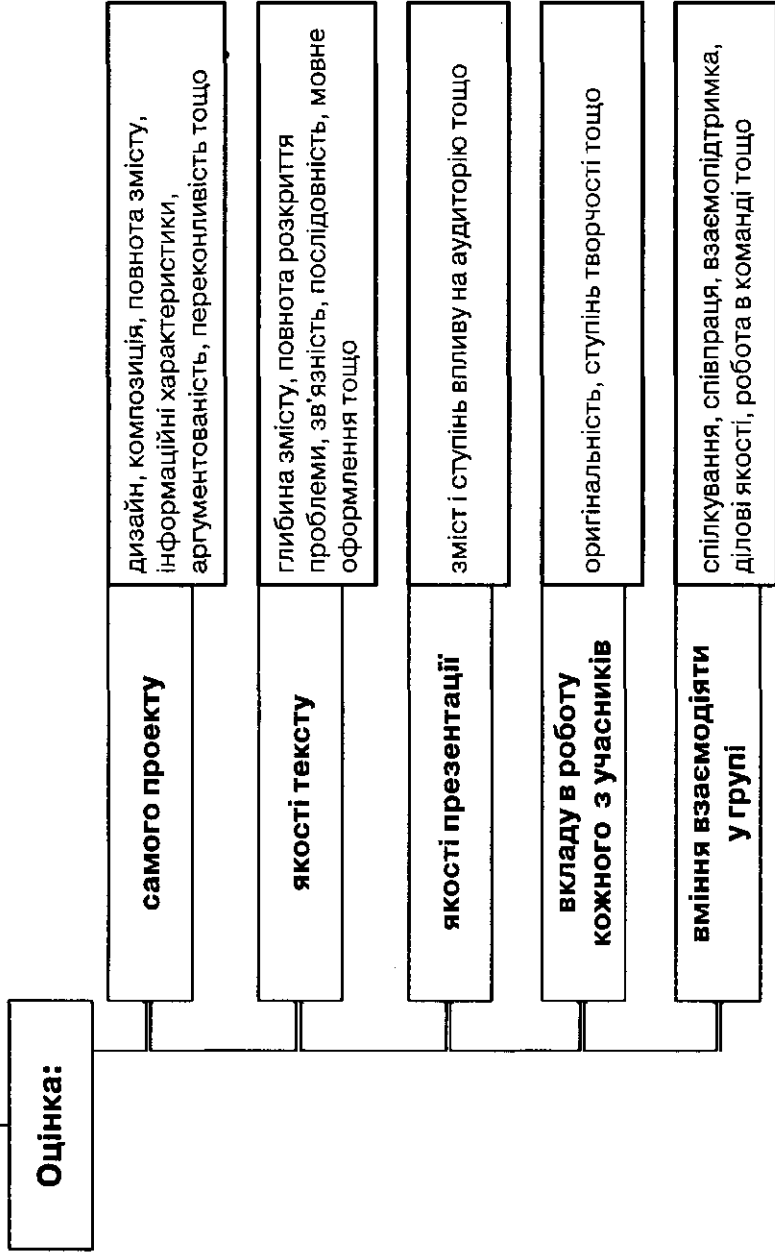
**Загальнодидактична типологія проектів
(за Є.С.Полат)**

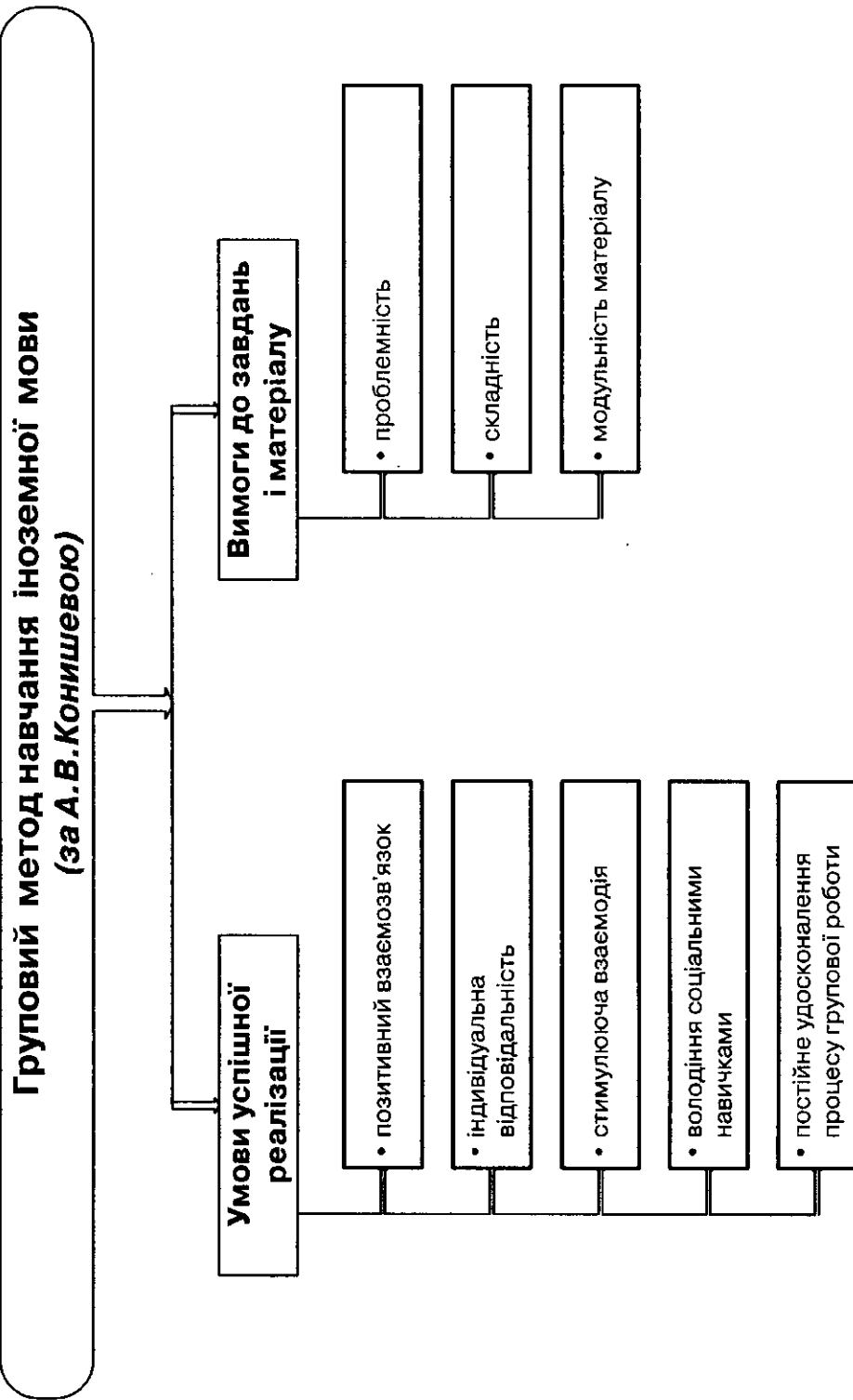

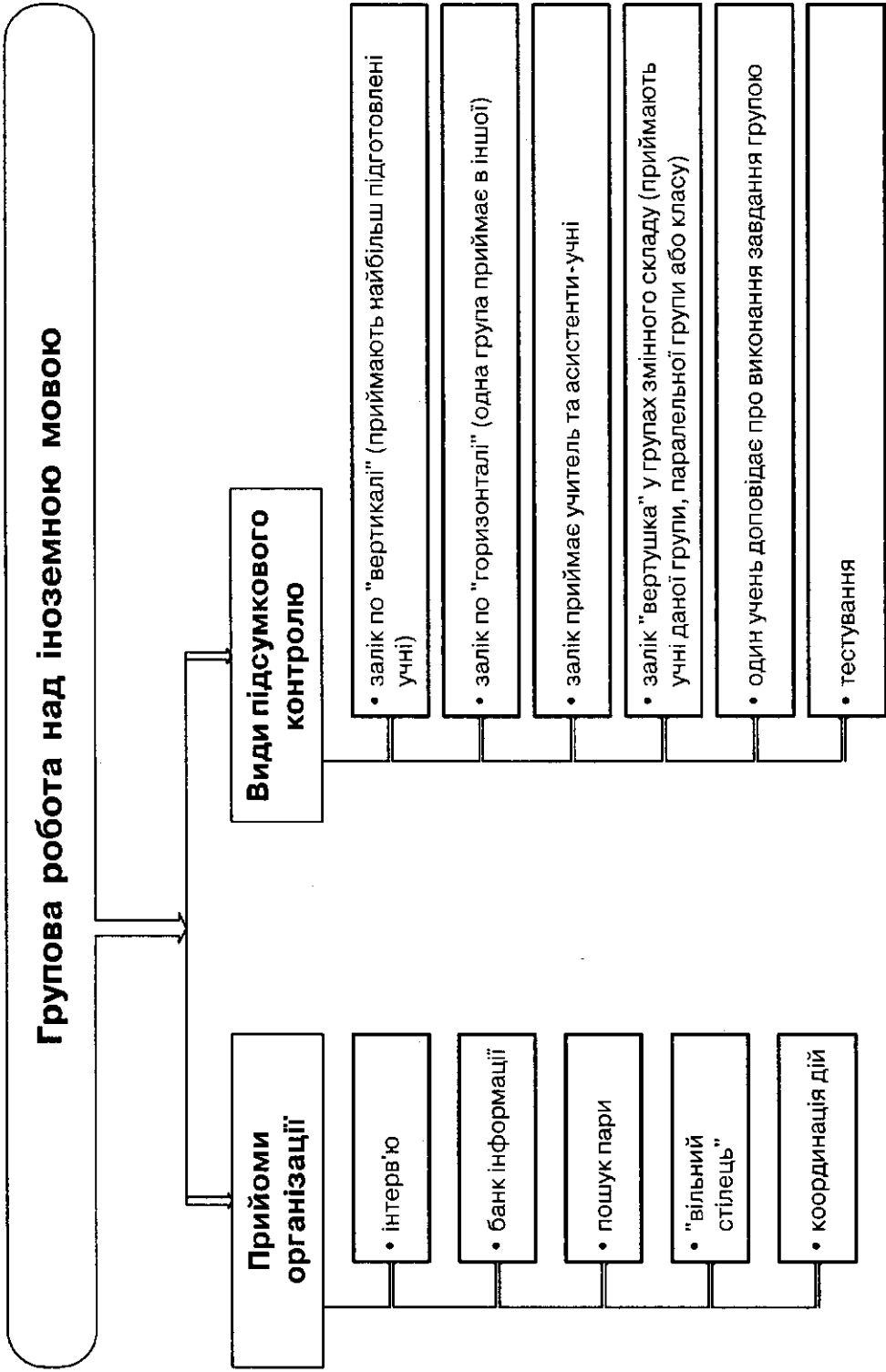
**Види проектів у галузі навчання іноземних мов
(за Н. Ф. Коряковцевою)**

**Критерії оцінки проекту
(за Н.Ф.Коряковцевою)**

Тандем-метод навчання іноземної мови (ІМ)

Мета	Самостійне оволодіння ІМ двома партнерами з різними мовами, які працюють у парі
Мета тандема	Оволодіння рідною мовою свого партнера в ситуаціях реального і віртуального спілкування, а також одержання необхідної інформації
Принципи реалізації	Обопільності (кожен одержує однакову користь від спілкування) Особистісної автономії (кожен несе відповідальність за результати свого навчання)
Форми роботи	Індивідуальна Колективна Комбінована
Обов'язки тандем-центрів	Розробка матеріалів опитування Створення банку даних Підбір учасників тандему Організація первинних особистісних контактів
Обов'язки партнерів	Визначити цілі навчання Визначити зміст навчання Визначити засоби взаємодії

Інтерактивні методи навчання іноземних мов (ІМ)

Мета	Взаємопов'язане навчання ІМ і розвиток критичного мислення
Етапи оволодіння	Виклики (пробудження інтересу до нової теми, прогнози учнів відносно змісту нової інформації)
	Осмислення (вивчення нового матеріалу; інтеграція ідей, закладених у тексті, зі своїми ідеями)
	Рефлексія (роздуми над одержаною інформацією)
Основні види	Кластер-метод ("карта понять" або "асоціограма")
	Порівняльна діаграма
	Пазл
	Цілеспрямоване читання
	Щоденник (два розділи для записів: "Опис" і "Реакція")

Психотерапевтичний метод навчання іноземної мови І.М.Румянцевой

Теоретична основа	Сугестопедична теорія інтенсивного навчання Г.Лозанова
Новизна	Система навчання мови повністю покладена на групу психотерапевтичну основу з використанням психотерапевтичного тренінгу, а не лише на її сугестологічну частину
Спосіб застосування групової психотерапії	Інтенсивний лінгвопсихологічний тренінг (комплекс вправ і технологій їх використання у навчальному процесі)
Види тренінгів	Рольові (моделювання життєвих ситуацій)
	Спілкування
	Сензитивності (розвиток здібностей передбачення)
	Перцептивності (розвиток здібностей пізнання)
	Асертивності (розвиток упевненості у собі)
	Музикотерапія Арт-терапія

Навчальне видання

Ніколаєва Софія Юріївна

**Основи сучасної методики
викладання іноземних мов
(схеми і таблиці)**

Навчальний посібник

Здано в набір 23.02.2008. Підписано до друку 13.05.2008.
Формат 70x100/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Умовно-друк. арк. 23,16. Обл.-вид. арк. 12,83.
Зам. № 8175

«Ленвіт», 03680, м. Київ, вул. Червоноармійська 73, к. 14.

Виготовлено: ТОВ «Дорадо-Друк»
вул. Щорса, 7, м.Сквира
Київська область, 09000
(044) 501-75-69
Свідощтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 2600 від 01.09.2006 р.

Посібник містить схеми і таблиці до курсу методики викладання іноземних мов, які укладено на основі аналізу новітніх досліджень у галузі мовної освіти. Побудований на нових концептуальних засадах, він цілком відповідає програмі вищих навчальних закладів з підготовки майбутніх філологів.

Посібник може бути використаний для самопідготовки студентів усіх форм навчання до лекцій, практичних занять, модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів з методики викладання іноземної мови.

Він може бути корисним аспірантам, здобувачам, учителям і викладачам іноземних мов.

ISBN 966-8995-18-X

9 789668 995187